

REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W ŁODZI

Numer egzemplarza:

2

PROTOKÓŁ
KONTROLI GOSPODARKI FINANSOWEJ
I ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Jednostka kontrolowana:	Gmina Będków
Termin kontroli:	24 luty – 16 kwietnia 2014 rok (z przerwami)
Kontrolujący (imię, nazwisko, stanowisko służbowe):	Michał Bernaś – młodszy inspektor Sylvia Nowicka – młodszy inspektor Zuzanna Sieradzka – młodszy inspektor
Okres objęty kontrolą	2012 – 2013 rok
Numer i data upoważnienia:	WK 601-2/7/2014 z dnia 13 lutego 2014 roku

Uwaga!

Protokół niniejszy podlega udostępnieniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. nr 112, poz.1198), z ograniczeniami wynikającymi z art.5 tej ustawy.

I. INFORMACJE WSTĘPNE

DANE O JEDNOSTCE

Gmina Będków jest gminą wiejską położoną w środkowej części województwa łódzkiego w powiecie tomaszowskim. Obejmuje swym zasięgiem 19 sołectw i zajmuje obszar 58 km².

Liczba ludności w Gminie Będków na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 3374 osób ogółem, w tym 1674 mężczyzn i 1700 kobiet, co wskazuje na gęstość zaludnienia 58 osób na km². Liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem, wg stanu na koniec 2012 roku wynosiła 157 osób, z czego 73 stanowiły kobiety. Powyższe wskazuje na udział bezrobotnych zarejestrowanych w licznie ludności w wieku produkcyjnym wynoszący 7,5% dla ogółu mieszkańców Gminy Będków.

Urząd Gminy w Będkowie położony jest przy ul. Parkowej 3, 97 – 319 Będków.

Gmina Będków posiada nadane numery:

NIP 773-22-23-401

REGON 590647894

Urząd Gminy w Będkowie posiada nadane numery:

NIP 773-18-06-164

REGON 000532553

Kontrola ma charakter kompleksowej kontroli, obejmującej prawidłowość prowadzenia gospodarki finansowej i udzielania zamówień publicznych.

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI FINANSOWE

W oparciu o dane wynikające ze sprawozdań Rb-27S, Rb-28S, Rb-NDS, Rb-Z, oraz o inną dokumentację źródłową, kontrolujący ustalili wskaźniki finansowe, które obrazują sytuację finansową Gminy Będków.

Dane służące do wyliczenia wskaźników finansowych przedstawia poniżej zamieszczona tabela:

Tabela nr 1

Lp.	Dane	2011	2012	2013
1.	Dochody ogółem	9.621.021,83	12.065.604,71	10.178.816,41
2.	Dochody bieżące	9.303.638,57	9.211.260,91	9.255.234,34
3.	Dochody majątkowe	317.383,26	2.854.343,80	923.582,07
4.	Dochody ze sprzedaży majątku	0,00	0,00	0,00
5.	Dochody własne	3.300.271,25	5.614.030,52	3.720.945,94
6.	Nadwyżka operacyjna Db-Wb	1.088.758,27	274.814,79	825.988,53
7.	Wydatki majątkowe	1.271.867,99	4.258.401,97	2.438.002,76
8.	Wydatki ogółem	9.486.748,29	13.194.848,09	10.867.248,57
9.	Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	4.533.802,35	4.574.524,66	4.571.536,82
10.	Wydatki bieżące	8.214.880,30	8.936.446,12	8.429.245,81
11.	Transfery bieżące (subwencja ogólna i dotacje bieżące)	6.320.750,58	6.451.574,19	6.457.870,47
12.	Liczba mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego (stan na dzień 31 grudnia każdego roku)	3.486	3.451	3.411
13.	Zobowiązania ogółem	3.343.383,00	4.682.793,00	5.356.425,74
14.	Zobowiązania ogółem bez zobowiązań na projekty unijne (tj. środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy o finansach publicznych)	2.065.000,00	4.385.000,00	4.861.655,00
15.	Zobowiązania wymagalne	0,00	0,00	0,00
16.	Odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek	103.777,23	199.589,21	199.005,05

17.	Splata rat kapitałowych od zaciągniętych kredytów i pożyczek	1.010.000,00	3.216.889,00	2.099.934,61
18.	Splata rat kapitałowych od zaciągniętych kredytów i pożyczek bez rat kapitałowych na projekty unijne (dane dotyczą splat kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych i obligacji pomniejszone o środki, o których mowa w art.169 ust.1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.	1.010.000,00	1.480.000,00	1.625.000,00

W oparciu o powyższe dane ustalono wskaźniki finansowe za lata 2011 – 2013, które przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wskaźniki	2011	2012	2013
WSKAŹNIKI BUDŻETOWE				
1.	WB1 – Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem	96,70%	76,34%	90,93%
2.	WB2 – Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	34,30%	46,53%	36,56%
3.	WB3 – Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem	11,32%	2,28%	8,11%
4.	WB4 – Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	13,41%	32,27%	22,43%
5.	WB5 – Obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia	48,73%	51,19%	54,23%
6.	WB6 – Udział nadwyżki operacyjnej i dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem	11,32%	2,28%	8,11%
7.	WB7 – Wskaźnik samofinansowania	110,56%	73,48%	71,76%
WSKAŹNIKI NA MIESZKAŃCA				
8	WL1 – Transfery bieżące na mieszkańca (według liczby mieszkańców na dzień 31 grudnia danego roku)	1.815,48	1.869,48	1.893,25
9	WL2 – Nadwyżka operacyjna na mieszkańca (według liczby mieszkańców na dzień 31 grudnia danego roku)	312,32	79,63	242,15
10	WL3 – Zobowiązania ogółem na mieszkańca	959,09	1.356,94	1.570,34
11	WL4 – Zobowiązania bez UE na mieszkańca	592,37	1.270,65	1.425,29
WSKAŹNIKI DLA ZOBOWIĄZAŃ				
11	WZ1 – Udział zobowiązań ogółem w dochodach ogółem (zob. wskaźnik ograniczający zadłużenie określony w art. 170 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych)	34,75%	38,81%	52,62%
12	WZ2 – Udział zobowiązań ogółem, bez zobowiązań na projekty unijne, w dochodach ogółem	21,46%	36,34%	47,76%
13	WZ3 – Obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia (zob. wskaźnik ograniczający zadłużenie określony w art. 169 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych)	11,58%	28,32%	22,59%
14	WZ4 – Obciążenie dochodów ogółem obsługą zadłużenia bez zobowiązań na projekty unijne	11,58%	13,92%	17,92%
15	WZ5 – Obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia	33,75%	60,86%	61,78%
16	WZ6 – Obciążenie dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia.	100,27%	134,11%	115,91%
17	WZ7 – Udział zobowiązań wymagalnych w zobowiązaniach ogółem	0,00	0,00	0,00

Dokonując analizy powyżej przedstawionych wskaźników, stwierdzić można na przełomie lat 2011 – 2013, znaczące zmiany w zakresie udziału nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem (**WB3**): która w 2011 roku stanowiła 11,32% dochodów ogółem, by w roku następnym ulec spadkowi o 9,04 punkty procentowe osiągając udział 2,28%, a w roku 2013 ponownie wzrosnąć do 8,11%. Wysokość nadwyżki operacyjnej wskazuje na potencjalne zdolności i możliwości jednostki samorządu terytorialnego do spłaty zobowiązań oraz do finansowania wydatków o charakterze inwestycyjnym. Wskaźnik WB3 z kolei określa stopień, w jakim jednostka mogłaby zaciągać nowe zobowiązania, w stosunku do osiągniętych dochodów. Im wyższa jest wartość tego wskaźnika tym większe są możliwości inwestycyjne lub większa możliwość zwiększenia wydatków bieżących. Na kształtowanie się tego wskaźnika wpływ miał znaczny wzrost w 2012 roku o 721.565,82 zł wydatków bieżących Gminy Będków, przy oscylujących w latach 2011 - 2013 na zbliżonym poziomie dochodach bieżących jst. Wydatki bieżące, zgodnie z art. 236 ustawy o finansach publicznych, obejmują [1] wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, [2] wydatki związane z realizacją statutowych zadań jednostek budżetowych, [3] dotacje na zadania bieżące, [4] świadczenia na rzecz osób fizycznych, [5] wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego, [6] wypłaty z tytułu poręczeń i

gwarancji udzielonych przez jst, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym, [7] obsługę długu jst.

Wskaźnik **WB4**, wskazuje na to jaką część wydatków ogółem stanowią wydatki majątkowe, które zgodnie z przywołanym wyżej art. 236 ustawy o finansach publicznych, przeznaczane są na inwestycje i zakupy inwestycyjne, zakupy i objęcia akcji i udziałów oraz wnoszenie wkładów do spółek prawa handlowego. W latach 2011 – 2013 wskaźnik ten ulegał znaczącym zmianom, wynosząc w 2011 rok 13,41%, w 2012 roku 32,27% (wzrost o 18,86 punktów procentowych), w 2013 roku 22,43% (spadek o 9,84 punktów procentowych w porównaniu do roku ubiegłego). Na przedmiotowy wskaźnik wpływ miał znaczący w 2012 roku wzrost wydatków majątkowych z kwoty 1.271.867,99 zł osiągniętej w 2011 roku do 4.258.401,97 zł w 2012 roku. Powyższe związane było z realizacją w 2012 roku szeregu zadań inwestycyjnych dofinansowanych ze środków pochodzących z Unii Europejskiej, które to środki przekazane zostały Gminie Będków w 2012 roku, w tym m.in. na: „Budowę kanalizacji Będków – Rudnik”, „Budowę kompleksu boisk sportowych – Moje Boisko Orlik”, „Budowę i Rozbudowę Domu Ludowego w Wyknie”, „Kultywowanie tradycji lokalnych i dziedzictwa kulturowego Dom Ludowy w Wyknie”, „Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Prądkach drogą do integracji społecznej”. Zauważyć należy, że mimo dofinansowania realizacji inwestycji ze środków Unii Europejskiej, każdorazowo, celem uzyskania tego dofinansowania konieczne jest wniesienie przez jst wkładu własnego. Obowiązek ten, przy realizacji szeregu inwestycji znacząco obciąża finansowo budżet Gminy.

Wskaźnik **WB5**, wskazuje na to jaką część wydatków bieżących stanowią wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń, w latach 2011 – 2012 oscylował na zbliżonym ponad 50% poziomie.

Wskaźnik **WB6**, wskazujący na udział nadwyżki operacyjnej, powiększonej o dochody ze sprzedaży majątku w dochodach ogółem tożsamy był z wartością wskaźnika WB3, bowiem w latach 2011 – 2013 kontrolowana jednostka nie osiągnęła żadnych dochodów ze sprzedaży majątku.

Wartość wskaźnika **WB7** obrazuje stopień w jakim jednostka samorządu terytorialnego finansuje inwestycje środkami własnymi, czyli zdolność do samofinansowania. Im wyższa jest ta relacja tym mniejsze ryzyko utraty płynności finansowej w związku z nadmiernymi kosztami obsługi zadłużenia, jednak jego wysoka wartość może również świadczyć o niskim poziomie realizowanych inwestycji w stosunku do własnych możliwości. W Gminie Będków zaobserwowano znaczący spadek tego wskaźnika w 2012 roku, w porównaniu do 2011 roku o 37,08 punktów procentowych z 110,56% do 73,48%. W roku 2013 wskaźnik ten oscylował na zbliżonym poziomie do roku ubiegłego wynosząc 71,76%. Powyższe wskazuje, że z uwagi na realizację dużej ilości inwestycji, pomimo dofinansowania ich środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej, konieczność posiadania przez JST odpowiedniego procentowego udziału wkładu własnego, znacząco obciążała ekonomicznie Gminę Będków. Na zmiany tego wskaźnika wpływ miał znaczący wzrost w 2012 roku o 2.986.533,98 zł w porównaniu do roku ubiegłego wydatków majątkowych z kwoty 1.271.867,99 zł do kwoty 4.258.401,97 zł przy jednoczesnym wzroście, proporcjonalnie nieadekwatnym, dochodów majątkowych z kwoty 317.383,26 zł do 2.854.343,80 zł oraz znacznym spadku kwoty nadwyżki operacyjnej w 2012 roku, stanowiącej różnice między dochodami bieżącymi i wydatkami bieżącymi.

Nadwyżka operacyjna w przeliczeniu na jednego mieszkańca – wskaźnik **WL2**, w roku 2012 uległ znacznemu obniżeniu z kwoty 312,32 zł z roku 2011 do kwoty 79,63 zł w 2012 roku. Wskaźnik ten wzrósł w 2013 roku do 242,15 zł, z uwagi na mniejszą ilość realizowanych w tym roku inwestycji przy dodatkowym spadku liczby ludności.

Wskaźniki **WZ1** i **WZ2** obrazują poziom zadłużenia, czyli udział zobowiązań ogółem jednostki samorządu terytorialnego w dochodach ogółem - art. 170 ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z powyższym łączna kwota długu jst na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60% wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym, a w trakcie roku budżetowego łączna kwota długu jst na koniec kwartału nie może przekraczać 60% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki. Wskaźniki te najwyższą wartość osiągnęły w 2013 roku: WZ1 52,62% , a po wyłączeniu zobowiązań na projekty Unijne WZ2 47,76%. Wskazuje to na wzrost w porównaniu do roku ubiegłego o 13,81 punktów procentowych wskaźnika WZ1 oraz o 11,42 punkty procentowe wskaźnika WZ2. Na powyższe wpływ miał systematyczny wzrost zadłużenia Gminy Będków, do kwoty 5.356.425,74 zł na koniec 2013 roku.

Wskaźniki **WZ3** i **WZ4** obrazują poziom obsługi zadłużenia, czyli udział wydatków na obsługę zadłużenia, obejmujących odsetki i spłaty rat kapitałowych od zaciągniętych kredytów i pożyczek, wykupu papierów wartościowych i obligacji samorządowych w dochodach ogółem. Im większa jest wartość tych relacji, tym większe ryzyko niewypłacalności JST. O wskaźnikach tych mówi art. 169 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym spłat kredytów i pożyczek potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jst poręczeń i gwarancji wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i pożyczek oraz należnych odsetek i dyskonta, a także przypadających w danym roku budżetowym wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jst, nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego. Ograniczenia nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku z umową zawartą z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art., 5 ust. 3 ustawy o finansach publicznych oraz do poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego z wykorzystaniem środków, o których mowa a w art. 5 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. W Gminie Będków wskaźnik, bez wyłączeń oraz po stronie wykonania, w roku 2012 oraz 2013 przekroczył 15% próg dopuszczalności, wynosząc odpowiednio 28,32% oraz 22,59%. Po uwzględnieniu wyłączeń, przekroczenie progu miało miejsce w 2013 roku, gdzie wskaźnik wyniósł 17,92%. Regulacja o której mowa w art. 169 ustawy o finansach publicznych odnosi się jednak do prognozowanych wartości mających wpływ na uchwalenie budżetu¹. Nie mniej jednak, wartości wyliczone po stronie wykonania wskazują na wysoki poziom zadłużenia Gminy Będków i znaczny udział wydatków na obsługę zadłużenia obejmujących odsetki i spłaty rat kapitałowych od zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Wskaźnik **WZ5** wskazuje na obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia. Wskaźnik ten znacząco wzrósł w 2012 roku z 33,75% do 60,86%, w 2013 roku oscylując na zbliżonym poziomie 61,78%. Im większa jest wartość tego wskaźnika, tym większe jest ryzyko wystąpienia niewypłacalności jednostki samorządu terytorialnego.

Obciążenie dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia **WZ6** w latach 2011 – 2013 przekraczało 100%, wynosząc odpowiednio 100,27%, 134,11% oraz 115,91%.

Z uwagi na fakt, iż kontrolowana jednostka w latach 2011 – 2013 nie odnotowała zobowiązań wymagalnych, wartość wskaźników **WZ7**, **WU1** oraz **WU2** wynosiła 0,00zł.

¹ Wyliczenie wskaźnika zadłużenia Gminy Będków, o którym mowa w art. 169 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, w odniesieniu do wartości planowanych, zawarto w dalszej części protokołu kontroli, odnoszącej się do kontroli stanu zadłużenia Gminy Będków w latach 2012 - 2013

Wskaźnik spłaty zobowiązań z art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

W oparciu o poniższe dane wyliczono wskaźnik określony w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz.U. nr 157, poz. 1240 ze zm.), który przedstawia się następująco:

Lp.	Dane służące do wyliczenia wskaźnika	2011 (n-3)	2012 (n-2)	2013 (n-1) III kw.
1.	Dochody ogółem budżetu – D	9.621.021,83	12.065.604,71	7.236.722,62
2.	Dochody bieżące – Db	9.303.638,57	9.211.260,91	6.874.263,55
3.	Dochody ze sprzedaży majątku – Sm	0,00	0,00	0,00
4.	Wydatki bieżące – Wb	8.214.880,30	8.936.446,12	6.300.948,08
Rok budżetowy 2014 (dla którego liczony jest wskaźnik)				
6.	Planowana na rok budżetowy łączna kwota z tytułu spłaty rat kredytów i pożyczek, o kt. mowa w art.89 ust.1 pkt 2-4 oraz art.90, oraz wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art.89 ust.1 pkt 2-4 oraz art.90	1.677.234,74 zł (z tego 450.000,00 zł rozchody i 1.227.234,74 zł na PROW)		
7.	Planowane na rok budżetowy odsetki od kredytów i pożyczek o kt. mowa w art.89 ust. 1 i art.90, odsetki i dyskonto od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art.89 ust.1 i art.90 oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji	200.000,00		
8.	Dochody ogółem budżetu w danym roku budżetowym	11.797.174,00		

Dla III kwartału 2013 roku, uwzględniając poniższy wzór i art. 243 ust. 1 i 2 ww. ustawy wskaźnik zadłużenia wyniósł:

$$\left(\frac{R+O}{D}\right)_n \leq \frac{1}{3} * \left(\frac{Db_{n-1} + Sm_{n-1} - Wb_{n-1}}{D_{n-1}} + \frac{Db_{n-2} + Sm_{n-2} - Wb_{n-2}}{D_{n-2}} + \frac{Db_{n-3} + Sm_{n-3} - Wb_{n-3}}{D_{n-3}} \right)$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

R – planowaną na rok budżetowy łączną kwotę z tytułu spłaty rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90, oraz wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 oraz art. 90,

O – planowane na rok budżetowy odsetki od kredytów i pożyczek, o których mowa w art.89 ust.1 i art. 90, odsetki i dyskonto od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 i art. 90 oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji,

D – dochody ogółem budżetu w danym roku budżetowym,

Db – dochody bieżące,

Sm – dochody ze sprzedaży majątku,

Wb – wydatki bieżące,

n – rok budżetowy, na który ustalana jest relacja,

n-1 – rok poprzedzający rok budżetowy, na który ustalana jest relacja,

n-2 – rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata,

n-3 – rok poprzedzający rok budżetowy o trzy lata.

Szczegółowe wyliczenie dla n-1 wg. III kwartału:

$$\text{Lewa strona wzoru: } (450.000,00 + 200.000,00) / 11.797.174,00 = 650.000,00 / 11.797.174,00 = 0,0550979$$

Prawa strona wzoru:

$$n-1 = (6.874.263,55 - 6.300.948,08) / 7.236.722,62 = 0,07922308$$

$$n-2 = (9.211.260,91 - 8.936.446,12) / 12.065.604,71 = 0,0227767$$

$$n-3 = (9.303.638,57 - 8.214.880,30) / 9.621.021,83 = 0,1131645$$

$$1/3 * (0,07922308 + 0,0227767 + 0,1131645) = 1/3 * 0,21516428 = 0,0717214$$

Uwzględniając powyższe wyliczenia, wskaźnik z art. 243 przedstawia się następująco:

$$0,0550979 \leq 0,0717214$$

Zaprezentowane wyliczenia wskazują, iż relacja wynikająca z wzoru została zachowana. Analizując powyższe należy stwierdzić, że organ stanowiący, przy wyżej wymienionych parametrach, mógł uchwalić budżet.

Ograniczenia wynikające z art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

Kontrolą objęto także regulacje wynikające z art. 242 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym organ stanowiący JST nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6. Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, z zastrzeżeniem ust. 3. Wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

W wyniku kontroli stwierdzono, że w latach 2011 – 2013 same dochody bieżące, bez powiększenia o wolne środki, przy braku nadwyżki z lat ubiegłych, przewyższały kwotę wydatków bieżących, spełniając warunek z art. 242 ustawy o finansach publicznych, co przedstawiono w poniższej tabeli:

	2011	2011	2012	2012	2013	2013
	Plan	wykonanie	Plan	wykonanie	plan	wykonanie
Dochody bieżące	9.479.603,01	9.303.638,57	9.444.900,62	9.211.260,91	10.004.792,79	9.255.234,34
Wydatki bieżące	8.510.331,88	8.214.880,30	9.215.125,26	8.936.446,12	9.484.361,08	8.429.245,81

II. USTALENIA OGÓLNE

1. KIEROWNICTWO JEDNOSTKI

Przewodniczący Rady Gminy

Funkcję Przewodniczącego Rady Gminy Będków pełni ANDRZEJ LEGIEZIŃSKI (uchwała nr I/1/10 Rady Gminy w Będkowie z dnia 1 grudnia 2010 roku). W poprzedniej kadencji funkcję tę pełnił Andrzej Badek (uchwała nr I/1/06 Rady Gminy w Będkowie z dnia 27 listopada 2006 roku).

Wiceprzewodniczącymi Rady Gminy w Będkowie zostali: ANDRZEJ BADEK oraz KRZYSZTOF WACŁAW PILARSKI (uchwała nr I/2/10 Rady Gminy w Będkowie z dnia 1 grudnia 2010 roku). W poprzedniej kadencji funkcję tę pełnili Mariola Janusik oraz Andrzej Legieziński.

Wójt gminy

Wójtem Gminy Będków jest LESŁAW KOŁODZIEJCZYK wybrany w wyborach bezpośrednich w dniu 21 listopada 2010 roku (zaświadczenie Gminnej Komisji Wyborczej z dnia 22 listopada 2010 roku). We wcześniejszej kadencji funkcję tę również sprawował Lesław Kołodziejczyk.

Skarbnik gminy

Skarbnikiem Gminy Będków jest MAŁGORZATA JABŁOŃSKA powołana na stanowisko uchwałą Rady Gminy w Będkowie nr III(19)90 z dnia 12 lipca 1990 roku.

Sekretarz gminy

Sekretarzem Gminy Będków jest ANNA KRÓL-POSPIESZNY powołana na stanowisko uchwałą nr III/23/02 Rady Gminy w Będkowie z dnia 9 grudnia 2002 roku w sprawie powołania Sekretarza Gminy. Następnie w dniu 2 stycznia 2009 roku stosunek pracy w formie powołania przekształcony został w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę.

2. GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE I PRAWNOORGANIZACYJNE FORMY ICH DZIAŁALNOŚCI

Zgodnie z § 3 ust. 2 statutu Gminy Będków, Wójt prowadzi rejestr gminnych jednostek organizacyjnych, zgodnie z którym na terenie Gminy Będków działają:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka budżetowa,
- Gminna Biblioteka Publiczna – samorządowa instytucja kultury,
- Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Będkowie – jednostka budżetowa.

W ww. wykazie z dnia 1 lipca 2005 roku nie zamieszczono prawnoorganizacyjnej formy działalności powyższych jednostek.

Ponadto UG prowadzi odrębny rejestr instytucji kultury. Wzór księgi rejestrowej instytucji kultury stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 stycznia 2012 roku w sprawie sposobu prowadzenia i udostępniania rejestru instytucji kultury (Dz. U. z 2012 r. Nr 189). Wspomniany rejestr nie zawierał wszystkich elementów określonych w § 3 ust. 1 ww. rozporządzenia, m. in. siedziby i adresu instytucji kultury, oznaczenia organizatora instytucji kultury, oznaczenia podmiotu z którym organizator wspólnie prowadzi instytucję kultury, czy też rubryki zawierającej dane dotyczące aktu o nadaniu statutu instytucji kultury.

3. UNORMOWANIA WEWNĘTRZNE

Statut gminy

Uchwałą nr VII/39/03 z dnia 29 kwietnia 2003 roku wprowadzono statut Gminy Będków. Statut Gminy zawiera postanowienia ogólne, unormowania dotyczące organizacji wewnętrznej i trybu pracy Rady Gminy, sposób podejmowania uchwał oraz zasady i tryb działania Komisji Rewizyjnej oraz tryb pracy wójta.

Regulamin organizacyjny urzędu

W okresie objętym kontrolą obowiązywał Regulamin Organizacyjny Urzędu Gminy w Będkowie wprowadzony zarządzeniem nr 0152/39/03 Wójta Gminy Będków z dnia 16 maja 2003 roku zmieniony zarządzeniem Wójta Gminy Będków nr 0151/12/06 z dnia

30 czerwca 2006 roku, 0151/30/2007 z dnia 10 kwietnia 2007 roku, 0151/47/07 z dnia 14 grudnia 2007 roku, 0151/17/08 z dnia 30 września 2008 roku, 0050.20.2011 z dnia 17 stycznia 2011 roku, 0050.33.2011 z dnia 1 lipca 2011 roku, 0050.2.2012 z dnia 27 lutego 2012 roku, 0050.17.2013 z dnia 21 czerwca 2013 roku.

Regulamin określał m.in. zakres działania i zadania Urzędu Gminy, organizację funkcjonowania Urzędu oraz poszczególnych stanowisk pracy, zasady opracowywania i wydawania aktów prawnych, zasady przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków mieszkańców, organizację działalności kontrolnej urzędu oraz zasady dokonywania okresowych ocen kwalifikacyjnych pracowników.

Ustalone zasady gospodarowania mieniem komunalnym

Rada Gminy w Będkowie nie określiła zasad nabywania, zbywania oraz wydzierżawiania i wynajmowania na czas nieoznaczony nieruchomości stanowiących własność Gminy Będków - każdorazowo czynności dokonywano na podstawie stosownej uchwały organu stanowiącego, zgodnie z art. 18 ust.2 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym.

Instrukcja w sprawie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł

Zgodnie z postanowieniami art. 15 a ust. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu. praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (tekst jednolity z 2010 r., Dz. U. z 2013 r. poz. 613), zarządzeniem nr 0151/28/2008 Wójta Gminy Będków z dnia 31 grudnia 2008 roku wprowadzono Instrukcję w zakresie przeciwdziałania wprowadzaniu

Kontrolującym przedstawiono oświadczenia dwóch pracowników, że zostali zapoznani z ww. instrukcją.

Koordynatorem ds. współpracy z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej w Ministerstwie Finansów ustanowiono inspektora Marię Walas, a podczas jej nieobecności funkcję tę pełni Sekretarz Gminy – Anna Król-Pospieszny.

4. UNORMOWANIA W ZAKRESIE KONTROLI WEWNĘTRZNEJ.

Unormowania w zakresie kontroli wewnętrznej (w tym – finansowej). Osoby odpowiedzialne.

W badanym okresie, w kontrolowanej jednostce, unormowania w zakresie kontroli wewnętrznej zawarte były w:

1. Zarządzeniu nr 0050.48.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie instrukcji wewnętrznej obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy w Będkowie. W Instrukcji w sprawie obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych opisano zakres kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej. Wyszczególniono kontrolę wstępną, bieżącą i następną.
2. Zarządzeniu nr 0050.49.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie wprowadzenia Instrukcji inwentaryzacyjnej, która określiła zasady ogólne, odpowiedzialność za składniki mienia, czynności wchodzące w zakres inwentaryzacji, metody i terminy przeprowadzania inwentaryzacji.

3. Zarządzeniu nr 0050.50.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie instrukcji kasowej w Urzędzie Gminy w Będkowie w rozdziale IX – wskazano na takie czynności kontrolne jak inwentaryzacja kasy oraz doraźne kontrole kasy.

4. Zarządzeniu nr 0152/39/03 Wójta Gminy Będków z dnia 16 maja 2003 roku w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy w Będkowie zmienionego zarządzeniem nr 0151/12/06 z dnia 30 czerwca 2006 roku, 0151/30/2007 z dnia 10 kwietnia 2007 roku, 0151/47/07 z dnia 14 grudnia 2007 roku, 0151/17/08 z dnia 30 września 2008 roku, 0050.20.2011 z dnia 17 stycznia 2011 roku, 0050.33.2011 z dnia 1 lipca 2011 roku, 0050.2.2012 z dnia 27 lutego 2012 roku, 0050.17.2013 z dnia 21 czerwca 2013 roku. Zgodnie z rozdziałem VIII ww. regulaminu, w urzędzie działa kontrola [1] wstępna, która polega na ocenie pod względem zgodności z prawem projektów umów, porozumień, uchwał organów Gminy i innych dokumentów oraz [2] kontrola bieżąca, która polega na ocenie pod względem zgodności z prawem dokumentów stanowiących podstawę dokonania wydatków ze środków publicznych oraz ocenie celowości i gospodarności sposobu wykonywania określonego zadania oraz na ocenie pod względem zgodności z prawem dokumentów stanowiących podstawę dokonania wydatku oraz ocenie celowości i gospodarności realizowanego zadania przez Skarbnika Gminy lub osobę przez niego upoważnioną. Celem kontroli jest ocena stopnia wykonania zadań, prawidłowości i legalności działania oraz skuteczności stosowanych metod i środków jak i doskonalenie metod pracy urzędu i jednostek organizacyjnych. Kontrolę wewnętrzną w Urzędzie Gminy w Będkowie sprawuje wójt, sekretarz, skarbnik, radca prawny.

5. Zarządzeniu nr 0151/5a/2009 Wójta Gminy Będków z dnia 20 lutego 2009 roku w sprawie wprowadzeniu Instrukcji obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów księgowych w Urzędzie Gminy Będków związanych z realizacją projektów finansowych dofinansowanych środkami o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych.

6. Zarządzeniu nr 0151/48/07 Wójta Gminy Będków z dnia 20 grudnia 2007 roku w sprawie wprowadzenia regulaminu kontroli wewnętrznej Urzędu Gminy Będków i gminnych jednostek organizacyjnych. W powyższym regulaminie opisano cele i przedmiot kontroli, organizację kontroli wewnętrznej i jej formy, procedury kontrolne oraz sposób przeprowadzania kontroli gminnych jednostek organizacyjnych.

W zarządzeniu nr 0050.51.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku wykazano programy komputerowe stosowane w Urzędzie Gminy w Będkowie. Jednakże ów wykaz nie zawierał wszystkich elementów wskazanych w art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c ustawy o rachunkowości, m.in. opisu algorytmów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a ponadto określenia wersji oprogramowania.

Jak ustalono w trakcie kontroli, co potwierdziły wyjaśnienia Skarbnika Gminy Będków z dnia 17 kwietnia 2014 roku, w kontrolowanej jednostce nie opracowano instrukcji w sprawie kontroli zarządczej, o której mówią przepisy rozdziału 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity z 2013 roku, Dz. U. nr 885). Zgodnie z art. 68 – 71 ww. ustawy, kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy. Jej celem jest: [1] zgodność działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, [2] skuteczność i efektywność działania, [3] wiarygodność sprawozdań, [4] ochrony zasobów, [5] przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania, [6] efektywność i skuteczność przepływu informacji, [7] zarządzania ryzykiem. Zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej należy do obowiązków m.in. wójta, burmistrza, prezydenta miasta, przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

Kontrolującym przedstawiono oświadczenia pracowników samodzielnych stanowisk podległych Skarbnikowi Gminy w Urzędzie Gminy w Będkowie, że zostali zapoznani przez kierownika jednostki z obowiązującymi procedurami kontroli wewnętrznej.

Skarbnikiem Gminy Będków – głównym księgowym – jest Małgorzata Jabłońska. Na podstawie jej akt osobowych można stwierdzić, że wyżej wymieniona posiada kwalifikacje spełniające wymogi przewidziane dla zajmowanego stanowiska, określone w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. 2009 nr 157 poz. 1240 ze zm.). Ponadto w aktach osobowych znajdował się zakres czynności z dnia 1 października 1990 roku, zmieniony w dniu 16 lutego 2004 roku, w którym powierzono obowiązki m.in. takie jak opracowywanie projektu budżetu gminy i szczegółowego planu dochodów i wydatków budżetu, nadzór nad zachowaniem równowagi budżetowej, kontrola gospodarki finansowej gminnych jednostek organizacyjnych, sporządzanie sprawozdań z wykonania budżetu gminy, nadzór nad działalnością stanowisk pracy: księgowości budżetowej, wymiaru podatków i opłat, obsługi kasowej, księgowości podatkowej. Kierownik jednostki powierzył na piśmie Skarbnikowi Gminy obowiązki i odpowiedzialność w zakresie określonym w art. 54 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o finansach publicznych. Zarządzeniem nr 0050.1a.2014 Wójta Gminy Będków z dnia 22 stycznia 2014 roku upoważniono Marzannę Jagiełło do zastępowania Skarbnika Gminy Będków w czasie jej nieobecności. W trakcie czynności kontrolnych ww. zastępowała Skarbnika.

W Regulaminie organizacyjnym wyszczególniono zakres działań dla poszczególnych stanowisk podlegających Skarbnikowi Gminy. Kontrolą objęto akta osobowe dwóch pracowników i na podstawie ich zakresu czynności stwierdzono, że czynności przez nich wykonywane odpowiadały zapisom zawartym w Regulaminie Organizacyjnym. Ponadto stwierdzono, że w razie nieobecności pracownika, zostali wyznaczeni pracownicy do ich zastępowania.

Kontrola konta 201 „Rozrachunki z odbiorcami” szczegółowo została opisana w dalszej części protokołu dotyczącej rozrachunków i roszczeń.

5. KONTROLE ZEWNĘTRZNE

Kontrole przeprowadzone przez RIO

Ostatnia kompleksowa kontrola gospodarki finansowej i zamówień publicznych przeprowadzona została w okresie od dnia 4 października 2010 roku do dnia 14 stycznia 2011 roku przez inspektora Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi: Andrzeja Kowalczyka.

Kontrole przeprowadzone w zakresie gospodarki finansowej przez inne podmioty - lata 2010- 2012

Z wpisów dokonanych w księdze kontroli wynika, że w latach 2010 – 2012 (do grudnia) w Urzędzie Gminy w Będkowie przeprowadzono następujące kontrole w zakresie gospodarki finansowej:

Lp.	Instytucja przeprowadzająca kontrolę	Tematyka kontroli	Czas trwania czynności kontrolnych
ROK 2010			
1.	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi	Kontrola problemowa z zakresu rejestracji stanu cywilnego.	22.09.2010 r.

2.	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi	Kontrola z zakresu ewidencji ludności	22.09.2010 r.
3.	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi	Kontrola problemowa z zakresu zmiany imion i nazwisk	22.09.2010 r.
4.	Urząd Skarbowy Tomaszów Mazowiecki	Sprawdzenie rozliczeń podatku VAT za mc wrzesień 2010 r.	15-18.11.2010 r.
ROK 2011			
1.	ZUS Tomaszów Mazowiecki	-	07.06.2011 r.
2.	Państwowa Inspekcja Pracy	Prawna ochrona pracy – wybrane zagadnienia. Przestrzeganie przepisów przy udzielaniu urlopów.	28-30.09.2011 r.
3.	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi	Sprawdzenie zgodności zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami art. 110 ust. 11 ustawy o pracy społecznej oraz kwalifikacji pracowników.	29.11.2011 r.
ROK 2012			
1.	Państwowa Inspekcja Pracy	W sprawie wydania postanowienia na utworzenie stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej	05.11.2012 r.

6. BANK WYKONUJĄCY OBSŁUGĘ BANKOWĄ JEDNOSTKI

Wybór banku

W dniu 1 lipca 2011 roku Gmina Będków, reprezentowana przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej, zawarła z Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim umowę nr 1/2011 rachunku bankowego rozliczeniowego. Zgodnie z przedmiotową umową Bank zobowiązał się do prowadzenia w okresie od dnia 1 lipca 2011 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku jednego rachunku bieżącego, 10 rachunków pomocniczych: [1] „W krainie wiedzy”, [2] Przebudowa przestrzeni spacerowo-rekreacyjnej w Będkowie, [3] Kulturowanie tradycji lokalnych i dziedzictwa kulturowego w Domu Ludowym w Wyknie:, [4] „Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Prażkach – droga do integracji społecznej”, [5] „inwestycje” , [6] Rachunek bieżący funduszy celowych instytucji samorządowych, [7] Fundusz pracy – Wyszukanie Ucznia, [8] Biblioteka, [9] Fundusz specjalnego przeznaczenia, [10] ZFŚS; oraz jednego rachunku bieżącego jednostki organizacyjnej – Szkoły w Będkowie. Środki pieniężne gromadzone na rachunkach oprocentowane są według stałej stopy procentowej wynoszącej 0%. Za otwarcie i prowadzenie rachunków bankowych Bank pobiera następujące opłaty: [1] założenie rachunku 20,00zł, [2] miesięczne prowadzenie rachunku 20,00zł, [3] realizację przelewów między rachunkami Gminy 0,00zł, [4] przelewy do innych banków 2,00 zł za jeden przelew, [5] przelewy do ZUS 3,50 zł, [6] z tytułu wydania blankietów czekowych – 1,00 zł za jeden blankiet, [7] z tytułu wpłaty od środków transportu 0,5% wpłacanej kwoty.

Oszacowania wartości przedmiotowej umowy dokonano na podstawie zaświadczenia PBS w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 30 czerwca 2011 roku w którym stwierdzono, że koszty prowadzenia rachunku bankowego „Rachunki bieżące instytucji samorządowych” za 2010 rok wynosiły 2.635,77 zł. Na podstawie powyższego, Skarbnik Gminy sporządziła notatkę służbową, wskazując powyższe wartości. Niemniej jednak wskazać należy, iż przedmiotowe oszacowanie odnosiło się jedynie do kosztów prowadzenia jednego rachunku bankowego. Zgodnie natomiast z umową na obsługę bankową jednostki, zawartą w dniu 1 lipca 2007 roku do dnia 30 czerwca

2011 roku, Bank prowadził łącznie 12 rachunków bankowych. Właściwe oszacowanie przedmiotu zamówienia powinno odnosić się do ogółu kosztów jakie ponosi Gmina Będków tytułem obsługi bankowej.

Aneksem nr 1/2011 do ww. umowy strony dokonały rezygnacji z prowadzenia odrębnego rachunku bankowego bieżącego jednostki organizacyjnej – Szkoły w Będkowie z dniem 26 lipca 2011 roku.

Aneksem nr 1/2012 do ww. umowy strony dokonały rezygnacji z prowadzenia rachunków bankowych dla Biblioteki i Funduszu specjalnego przeznaczenia z dniem 19 czerwca 2012 roku.

Aneksem nr 1/2013 z dnia 11 marca 2013 roku dokonano kolejnych zmian w rachunkach prowadzonych przez Bank dla jednostki polegających na prowadzeniu: w okresie od dnia 1 lipca 2011 roku o dnia 30 czerwca 2015 roku jednego rachunku bieżącego Gminy oraz następujących rachunków pomocniczych: [1] inwestycje, [2] fundusz pracy – wyszkolenie ucznia, [3] ZFŚS, [4] Indywidualizacje Procesu Nauczania i Wychowania Ucznia.

Z uwagi na fakt, iż kontrolujący stwierdzili, iż w kontrolowanej jednostce prowadzone są dodatkowo jeszcze trzy inne rachunki bankowe, o przedstawienie właściwych umów zwrócono się do właściwego merytorycznie pracownika. Kontrolującym okazano: [1] umowę z dnia 6 lipca 2004 roku dotyczącą prowadzenia rachunku bieżącego na czas nieokreślony (powyższe wskazuje, że Gmina na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych posiadała dwa rachunki bieżące), [2] umowa nr 18 z dnia 10 czerwca 2011 roku dotycząca prowadzenia rachunku bankowego dla GOPS-u, zawarta na czas nieokreślony, [3] umowa nr 2/2012 z dnia 18 czerwca 2012 roku dotycząca prowadzenia rachunku bankowego dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Będkowie.

W dniu 27 maja 2013 roku zawarto umowę na prowadzenie rachunków bankowych modulo 7001007, nr 8/2013/INST, zgodnie z którą środki gromadzone na rachunkach są oprocentowane według stałej stopy procentowej wynoszącej 0,02% w skali roku. Do przedmiotowej umowy zawarto potwierdzenie otwarcia/prowadzenia następujących rachunków bankowych: [1] Gmina Będków, Urząd Gminy Będków, [2] ZFŚS, [3] nauka zawodu, [4] indywidualizacja procesu nauczania, [5] inwestycje – świetlica Brzustów, [6] Inwestycje – świetlica Rzeczków, Inwestycje – świetlice Kalinów, Nowiny, Sługocice, [7] Gospodarka odpadami - od 26 sierpnia 2013 roku, [8] Edukacyjne Wrota Regionu Łódzkiego.

Rachunki bankowe

Kontrolujący dokonali weryfikacji sald na poszczególnych rachunkach bankowych Gminy Będków, według stanu na dzień 31 grudnia 2012 oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku. Uzyskane dane przedstawiono w poniższej tabeli:

Lp.	Nazwa rachunku bankowego	Konto	Stan na 31.12.2012 (zł)
Rachunki bankowe prowadzone dla organu			
1.	BRAK	BRAK	BRAK
Rachunki bankowe prowadzone dla jednostki			
1.	Gmina Będków – Urząd Gminy w Będkowie	130	286.110,25
2.	GOPS	130-2	381,23
3.	Inwestycje – zabezpieczenia wykonania umowy	139/6	14.487,99
4.	Fundusz Pracy – wyszkolenie ucznia	139/7	0,00
5.	Gmina Będków – rozliczenia inwestycje i VAT	139-2	90.359,49
6.	Biblioteka	131	1.615,50
7.	Indywidualizacja programu nauczania (oddzielny rejestr)	131	0,71
8.	ZFŚS	135	12.342,37
9.	PROW – świetlica Brzustów, rachunek pożyczki	137/6	297.793,00
10.	PROW – świetlica Brzustów, rachunek środków własnych	137/5	347,18

Lp.	Nazwa rachunku bankowego	Konto	Stan na 31.12.2013 (zł)
Rachunki bankowe prowadzone dla organu			
1.	BRAK	BRAK	BRAK
Rachunki bankowe prowadzone dla jednostki			
1.	Gmina Będków – Urząd Gminy w Będkowie	130	329.545,52
2.	GOPS	130-2	376,84
3.	Inwestycje – zabezpieczenia wykonania umowy	139-6	14.250,87
4.	Fundusz Pracy – wyszkolenie ucznia	139-7	0,00
5.	Gmina Będków – rozliczenia inwestycje i VAT	139-2	37,98
6.	Gospodarka odpadami	139-4	44.042,61
7.	Zabezpieczenie umowy – świetlica Rzeczków	139-5	6.129,65
8.	Gmina Będków – zabezpieczenie umowy	139-8	26.785,23
9.	Biblioteka	131	4.125,00
10.	Indywidualizacja programu nauczania (oddzielny rejestr)	131	0,71
11.	ZFŚS	135	3.739,19
12.	PROW Gmina Będków - Kanalizacja – rachunek pożyczki	137	0,00
13.	PROW Gmina Będków – kanalizacja – rachunek środków własnych	137-1	2.137,63
14.	PROW świetlice Nowiny, Sługocice, Kalinów – rachunek pożyczki	137-2	0,00
15.	PROW świetlice Nowiny, Sługocice, Kalinów – rachunek środków własnych	137-3	2.668,31

Wykaz wszystkich rachunków bankowych Gminy Będków prowadzonych w latach 2012 – 2013, sporządzony przez Skarbnika Gminy Małgorzatę Jabłońską, stanowi załącznik nr 2 do protokołu kontroli.

Dane wykazane w powyższej tabeli zostały zweryfikowane z wyciągami bankowymi kontrolowanej jednostki a także z prowadzoną przez nią ewidencją księgową:

2012 rok

W wyniku porównania z zestawieniem obrotów i sald wg. stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku stwierdzono, że **przedstawione kontrolującym w dniu 26 lutego 2012 roku zestawienie obrotów i sald budżetu oraz Urzędu Gminy Będków, sporządzone na podstawie ewidencji księgowej prowadzonej w siedzibie JST, wskazywało, że w kontrolowanej jednostce nie prowadzi się kont: 131, 137, 139-6, 139-7.**

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, iż Gmina Będków prowadzi wyodrębnione księgi rachunkowe, rejestry, ewidencje wybranych kont, na komputerze przenośnym, nie znajdującym się przez cały czas w siedzibie jednostki. Rejestry te i ewidencjonowane tam operacje, w szczególności dotyczące inwestycji realizowanych przez JST, ale także wskazujące na zadłużenie gminy, nie są w żaden sposób powiązane z księgą główną i dziennikiem kontrolowanej jednostki. Sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych w znacznym stopniu narusza art. 8, 13, 14, 15, 18, 23, 24 i 71 ustawy o rachunkowości, skutkując naruszeniem zasad rzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych, oraz bezpieczeństwa ochrony danych księgowych. Tym samym dane ujmowane w odrębnej ewidencji księgowej nie są uznane za wiarygodne i nie stanowią w trakcie niniejszych czynności kontrolnych punktu odniesienia wobec stanu faktycznego. Kontrolujący zwracali się o ich przekazanie w celu uwiarygodnienia uzyskiwanych wyjaśnień oraz dokumentacji przedstawianej przez pracowników Gminy Będków. Szczegółowo przedmiotowe zagadnienie opisano w dalszej części protokołu kontroli dotyczącej ewidencji księgowej i sprawozdawczości.

Także wskazane powyżej konta: 131, 137, 139-6, 139-7 prowadzone są w odrębnych rejestrach, znajdujących się na komputerze przenośnym. Przedmiotową weryfikacją objęto zatem właściwą ewidencję księgową prowadzoną w siedzibie Urzędu Gminy Będków - zestawienie obrotów i sald sporządzone w dniu 26 lutego 2014 roku oraz wyciągi bankowe. Dodatkową weryfikacją do celów porównawczych objęto wydruki z wyodrębnionych rejestrów uzyskane w dniu 10 marca 2014 roku. Uzyskane dane przedstawiono w tabeli poniżej:

PROTOKÓŁ Z KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE BĘDKÓW
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

Konto	Saldo z zestawienia obrotów i sald na 31 grudnia 2012 roku		Wydruk z ewidencji księgowej przekazanej w dniu 10.03.2014		Wyciąg bankowy na dzień 31 grudnia 2012 roku
	Wn	Ma	Saldo Wn	Saldo Ma	
130	1.002.249,78	-	1.002.249,78	-	286.110,25
130-2	381,23	-	381,23	-	381,23
130-5	1.892.678,28	-	1.892.678,28	-	-
130-1	-	2.608.827,81	-	2.608.817,81	-
Razem:	2.895.309,29	2.608.827,81	-	-	-
135	12.342,37	-	12.342,37	-	12.342,37
Razem:	12.342,37	-	-	-	-
139-1	-	12,00	-	-	-
139-2	90.347,49	-	90.359,49	-	90.359,49
Razem:	90.347,49	12,00	-	-	-
131	-	-	0,71	-	0,71
139-6²	-	-	14.487,99	-	14.487,99
131	-	-	1.615,50	-	1.615,50
MA 137-5	-	-	347,17	-	347,18
WN 137-6	-	-	0,00	-	297.793,00

Dane potwierdzające saldo kont 137-5 i 137-6 uzyskano także na podstawie potwierdzenia sald na dzień 31 grudnia 2012 roku otrzymanego z Banku Gospodarstwa Krajowego, udzielającego pożyczki na wyprzedzające finansowanie inwestycji.

2013 rok

W wyniku porównania z zestawieniem obrotów i sald wg. stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku stwierdzono, że przedstawione kontrolującym zestawienie obrotów i sald kont księgowych prowadzonych dla Urzędu Gminy Będków oraz budżetu gminy, wydrukowane w dniu 26 lutego 2014 roku za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku, wskazywało, że w jednostce nie prowadzi się kont 131, 137, 137-1, 137-2, 137-3, 139-5, 139-6, 139-7, 139-8. Jak wskazano powyżej, ponownie ewidencja do powyższych kont prowadzona była w wyodrębnionych rejestrach.

Weryfikacją porównawczą objęto ww. zestawienie obrotów i sald, a także wyciągi bankowe i wydruki przekazane przez Skarbnika Gminy z odrębnych rejestrów. Uzyskane dane przedstawiono w tabeli poniżej:

Konto	Saldo z zestawienia obrotów i sald na 31 grudnia 2013 roku		Wydruk z ewidencji księgowej przekazanej w dniu 13.03.2014		Wyciąg bankowy na dzień 31 grudnia 2013 roku
	Wn	Ma	Saldo Wn	Saldo Ma	
130	994.864,76	-	-	-	329.545,52
130-2	376,84	-	-	-	
130-5	1.904.984,86	-	-	-	
130-1	-	2.570.685,33	-	-	
Razem:	2.900.226,46	2.570.685,33	-	-	
135	3.739,19	-	-	-	
Razem:	3.739,19	-	-	-	3.739,15
139-2	37,98	-	-	-	37,98
139-4	44.042,61	-	-	-	44.042,61
Razem:	44.080,59	-	-	-	
131	-	-	4.125,00	-	4.125,00
139-6³	-	-	14.250,87	-	14.250,87
131	-	-	0,71	-	0,71
139-5	-	-	6.129,65	-	6.129,65
139-8	-	-	26.805,23	-	26.805,23

² Wydruk z dnia 13 marca 2014 roku za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku – konto 139-6 prowadzone dla „Inwestycje – świetlica Brzustów – inne rachunki”.

³ Wydruk z dnia 13 marca 2014 roku za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku konto 139-6 prowadzone dla „Inwestycje – świetlica Brzustów”.

Ma 137-1	-	-	2.137,63	-	2.137,63
Ma 137-2	-	-	0,00	-	494.770,74
Ma 137-3	-	-	2.668,31	-	2.668,31

Dane dotyczące kont analitycznych 137 uzyskano na podstawie potwierdzenia sald na dzień 31 grudnia 2013 roku z Banku Gospodarstwa Krajowego.

Analizując powyższe stwierdzić, trzeba następujące nieprawidłowości, stanowiące naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity z 2013 roku Dz.U.nr 289) :

1. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, konto 130 „Rachunek bieżący jednostki” służy do ewidencji stanu środków pieniężnych oraz obrotów na rachunku bankowym z tytułu wydatków i dochodów budżetowych objętych planem finansowym (...). Zapisy na koncie 130 dokonywane są na podstawie dokumentów bankowych, w związku z czym musi zachodzić pełna zgodność zapisów między jednostką a bankiem. Konto może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych na rachunku bieżącym jednostki budżetowej. Saldo konta 130 jest równe saldu sald wynikających z ewidencji szczegółowej prowadzonej dla kont: [1] wydatków budżetowych – konto 130 w zakresie wydatków budżetowych może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych otrzymanych na realizację wydatków budżetowych, a niewykorzystanych do końca roku, [2] dochodów budżetowych – konto 130 w zakresie dochodów budżetowych może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych z tytułu zrealizowanych dochodów budżetowych, a które do końca roku nie zostały przelane do budżetu. Saldo konta 130 ulega likwidacji przez księgowanie: [1] przelewu środków pieniężnych niewykorzystanych do końca roku, w korespondencji z kontem 223, [2] przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nieprzelanych do końca roku, w korespondencji z kontem 222. **W Gminie Będków naruszono powyżej przywołane przepisy, wykazując na koniec 2012 roku salda Wn konta 130 „rachunek bieżący jednostki budżetowej” w wysokości 1.002.249,78 zł, salda Ma konta 130-1 „rachunek bieżący Urząd Gminy” w wysokości 2.608.827,81 zł, salda Wn konta 130-2 „rachunek GOPS” w kwocie 381,23 zł, 130-5 „rachunek bieżący wpłaty podatku” w kwocie 1.892.678,28 zł, a także na koniec 2013 roku salda Wn konta 130 w kwocie 994.864,76 zł, Wn 130-2 w kwocie 376,84 zł, salda Wn konta 130-5 w wysokości 1.904.984,86 zł oraz salda Ma 130-1 w kwocie 2.570.685,33 zł. Tym samym nie dokonano przeksięgowania środków pieniężnych niewykorzystanych do końca roku (konto 223), i pobranych lecz nieprzelanych do końca roku (konto 222). Naruszono także regulacje związane z ewidencją wydatków budżetowych. Jak wskazano powyżej, konto wyodrębnione do ewidencji tego typu zapisów może wykazywać saldo Wn. W kontrolowanym przypadku do ewidencji wydatków służyło konto 130-1, które na koniec 2012 i 2013 roku wykazywało saldo Ma.** Niedokonywanie należytych przeksięgowania sald konta 130 dodatkowo narusza art. 11 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, który mówi o tym, iż jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jst.
2. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie szczególnych zasad rachunkowości, konto 139 służy do operacji dotyczących środków pieniężnych wydzielonych na innych

rachunkach bankowych niż rachunki bieżące, w tym na rachunkach pomocniczych i rachunkach specjalnego przeznaczenia. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 139 powinna zapewnić ustalenie stanu środków pieniężnych dla każdego rachunku bankowego, a także według kontrahentów. Konto 139 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków pieniężnych znajdujących się na innych rachunkach bankowych. Na koncie 139 prowadzi się w szczególności ewidencje obrotów na wyodrębnionych rachunkach bankowych: czeków potwierdzonych, sum depozytowych, sum na zlecenie, środków obcych na inwestycje, gdzie na stronie Ma ujmuje się wpływ wydzielonych środków pieniężnych z rachunków bankowych, sum depozytowych i na zlecenie, a na stronie Ma konta 139 ujmuje się wypłaty środków pieniężnych dokonane z wydzielonych rachunków bankowych. **W Gminie Będków wyodrębniono: [1] konto 139-1 do ewidencjonowania wydatków związanych z realizacją programu „Uczeń na wsi”. Konto wykazywało na dzień 31 grudnia 2012 roku saldo Ma 12,00zł.** Jak poinformowała kontrolujących Skarbnik Gminy Małgorzata Jabłońska „W 2012 roku w/w pomoc nie była udzielana i na tym koncie ewidencjonowano tylko prowizje bankowe oraz operacje dotyczące przeksięgowania środków na pokrycie opłat za [prowadzenie rachunku. W ewidencji księgowej omyłkowo nie został wprowadzony bilans otwarcia w wysokości 12,00 zł (w załączeniu ksero wyciągu nr 1 z 04.01.2012r.). W/w rachunek bankowy jest zlikwidowany zgodnie z aneksem nr 1/2012 z dnia 19.06.2012r.”; [2] konto 139-2 „inwestycje i rozliczenia VAT” wykazujące na dzień 31 grudnia 2012 roku saldo Wn 90.347,49 zł i na dzień 31 grudnia 2013 roku saldo Wn w kwocie 37,98 zł. Zgodnie z wyjaśnieniami Skarbnika Gminy Będków na koncie tym „Ewidencjonowane są wydatki związane z zapłatą faktur za inwestycje realizowane przez Gminę Będków, prowizje bankowe, wpłaty i wypłaty dot. podatku VAT do Urzędu Skarbowego oraz przeksięgowania środków na pokrycie w/w operacji. Widniejące na koniec 2012 roku saldo wynika z nieprzeksięgowania środków na organ”; [3] Konto 139-4 na którym ewidencjonowane są wpłaty i wypłaty związane z gospodarką odpadami w Gminie, w tym także opłaty za faktury firmy dokonującej zbiórki odpadów. Dodatkowo, jak wskazano we wcześniejszej części protokołu kontroli konta 139-6, 139-7, 139-5, 139-8 dotyczące zabezpieczenie należytego wykonania umów prowadzone są w odrębnych księgach rachunkowych, nie będących faktyczną ewidencją księgową Gminy Będków, wobec czego pozycje te nie są wykazywane na zestawieniu obrotów i sald Urzędu Gminy w Będkowie a wartości tam wykazane nie są ujęte w dzienniku JST.

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 14 marca 2014 roku dotyczące konta 139-1, stanowi załącznik nr 3 do protokołu kontroli.

Wyjaśnienia Skarbnika Gminy Będków dotyczące konta 139-2 z dnia 14 marca 2014 roku, stanowią załącznik nr 4 do protokołu kontroli.

- 3. Prowadzenie odrębnych rejestrów do ewidencji na kontach 131.** Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 5 lipca 2010 roku konto 131 - „Rachunek bieżący samorządowych zakładów budżetowych” służy do ewidencji środków pieniężnych działalności podstawowej samorządowych zakładów budżetowych znajdujących się na rachunku bankowym. W kontrolowanym przypadku na koncie tym ewidencjonowano dochody i wydatki związane z funkcjonowaniem biblioteki gminnej a także programu finansowanego z P.O. kapitał Ludzki „Indywidualizacja programu nauczania”. **Co istotne, w zarządzeniu nr 0151/14a/2008 Wójta Gminy Będków z dnia 25 sierpnia 2008 roku w sprawie ustalenia planu kont dla jednostki budżetowej - Urząd Gminy, oraz zarządzeniu nr 0151/21/06 z dnia 10 listopada 2006 roku w sprawie przepisów wewnętrznych regulujących gospodarkę finansową Gminy Będków, nie przewidziano konta 131.**

- 4. Dodatkowo wskazać należy, że zgodnie z potwierdzeniem salda z banku na dzień 31 grudnia 2012 roku saldo konta (130) wynosiło 286.110,15 zł natomiast zgodnie z zestawieniem obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku saldo to wskazywało na 286.481,48 zł (różnica 371,23 zł). Natomiast potwierdzenie salda z banku na dzień 31 grudnia 2013 roku wskazuje na saldo na koncie (130) w wysokości 329.545,52 zł natomiast zestawienie obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku wskazuje, na saldo 329.541,13 zł (różnica 4,39zł).**

7. KREDYTY, POŻYCZKI, OBLIGACJE, PORĘCZENIA, AKCJE I UDZIAŁY

Zaciągnięte kredyty i pożyczki - 2012 i 2013 rok

2012 rok

Uchwałą nr XVII/82/11 Rady Gminy w Będkowie z dnia 29 grudnia 2011 roku w sprawie uchwalenia budżetu gminy na 2012 rok zaplanowano deficyt budżetu Gminy w wysokości 1.839.554,00 zł, który sfinansowany miał zostać kredytem. Ustalono przychody §952 z tytułu kredytów w wysokości 2.119.554,00 zł, oraz w §903 na wyprzedzające finansowanie inwestycji z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej 800.000,00zł. Rozchody w §992 zaplanowano w wysokości 1.080.000,00zł. Ustalono limit zobowiązań: [1] sfinansowanie przejściowego deficytu 500.000,00 zł, [2] sfinansowanie planowanego deficytu i spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek w łącznej kwocie 2.919.554,00 zł, w tym na wyprzedzające finansowanie 800.000,00zł, [3] na obsługę długu publicznego. Upoważniono Wójta Gminy Będków do: [1] dokonywania zmian w planie wydatków w zakresie wydatków na uposażania i wynagrodzenia ze stosunku pracy w ramach działu, [2] dokonywania zmian w zakresie wydatków majątkowych między zadaniami inwestycyjnymi w ramach działu do wysokości 20% zadania, z wyłączeniem zadań wieloletnich, [3] zaciągania kredytów i pożyczek na przejściowy deficyt – 500.000,00zł, na planowany deficyt i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań do 2.919.554,00 zł, w tym na wyprzedzające finansowanie 800.000,00zł.

Uchwałą nr XIX/90/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 20 lutego 2012 roku dokonano zwiększenia o 1.354.671,00 zł dochodów budżetowych (po zmianie 10.349.628,00 zł), oraz zwiększenia o 277.288,00 zł i zmniejszenia o 201.000,00 zł wydatków budżetowych (po zmianie 10.910.799,00 zł). Przychody oraz upoważnienia Wójta nie uległy zmianie. Zwiększono rozchody tytułem spłaty kredytów na inwestycje z udziałem środków europejskich §963 o 1.278.383,00 zł.

Uchwałą nr XXI/96/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 17 maja 2012 roku dokonano zwiększenia o 358.682,72 zł i zmniejszenia o 29.112,00 zł dochodów budżetu Gminy. Tym samym dokonano zwiększenia o 369.266,69 zł i zmniejszenia o 39.695,97 zł wydatków budżetowych.

Uchwałą nr XXII/104/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 25 czerwca 2012 roku dokonano zwiększenia o 587.525,30 zł dochodów budżetowych oraz zwiększenia o 589.285,52 zł i zmniejszenia o 1.760,22 zł wydatków budżetowych. Pozostałe regulacje nie uległy zmianie.

Uchwałą nr XXIII/106/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 1 sierpnia 2012 roku dokonano zwiększenia o 6.980,00 zł dochodów budżetowych oraz o 1.106.980,00 zł wydatków budżetowych. Dokonano także zmiany wysokości deficytu – 1.661.171,00 zł, ustalono przychody tytułem kredytów §952 – 3.619.554,00 zł i §903 związanych z wyprzedzającym finansowaniem 800.000,00zł, a także ustalono rozchody dla §992 spłata kredytów i pożyczek 1.480.000,00 zł i §963 spłata kredytów na inwestycje z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej 1.278.383,00zł. Upoważnienia

Wójt Gminy Będków zmieniły się jedynie w zakresie: [1] zaciągania kredytów i pożyczek na planowany deficyt budżetu do kwoty 4.419.554,00 zł, w tym na wyprzedzające finansowanie 800.000,00zł.

Uchwałą nr XXIV/112/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 29 sierpnia 2012 roku dokonano zwiększenia o 38.505,00 zł dochodów budżetowych oraz dokonano zwiększenia o 63.795,99 zł i zmniejszenia o 25.290,99 zł wydatków budżetowych. Dokonano także zmian w zakresie przychodów z tytułu kredytów i pożyczek na wyprzedzające finansowanie §903 800.000,00zł. W pozostałej części uchwały zmian nie dokonano.

Uchwałą nr XXV/125/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 12 listopada 2012 roku dokonano zwiększenia dochodów budżetowych o kwotę 907.774,61 zł oraz zwiększono o 1.441.957,86 zł i zmniejszono o 855.944,25 zł wydatki budżetowe. Dokonano także zmiany kwoty deficytu budżetowego wynoszącego 1.339.410,00 zł oraz zmiany wysokości przychodów: [1] §952 kredyty 3.800.000,00 zł oraz §903 kredyty na wyprzedzające finansowanie 756.299,00 zł, zmiany wysokości rozchodów: [1] §992 spłaty kredytów 1.480.000,00 zł, §963 spłata kredytów z udziałem środków europejskich. Limity zobowiązań ustalono w następujących wysokościach: [1] przejściowy deficyt – 500.000,00 zł, [2] planowany deficyt i spłata wcześniejszych zobowiązań – 4.556.299,00 zł, w tym 756.299,00 zł na finansowanie działań finansowanych z UE, [3] obsługa długu publicznego 320.000,00zł. Upoważnienia Wójta Gminy Będków sięgają kwot powyższych.

Uchwałą nr XXVI/131/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 27 grudnia 2012 roku dokonano zwiększenia o 81.826,00 zł i zmniejszenia o 132.009,89 zł dochodów budżetowych, oraz zwiększenia o 159.793,00 zł i zmniejszenia o 409.976,89 zł wydatków budżetowych. Deficyt budżetu Gminy po zmianie wyniósł 1.139.410,00 zł. Przychody ustalono w następujących wysokościach: §952 kredyty w wysokości 3.600.000,00 zł i §903 kredyty na wyprzedzające finansowanie 756.299,00 zł, a rozchody: §992 spłata kredytów 1.480.000,00 zł i §963 spłata inwestycji z udziałem środków europejskich 1.736.889,00 zł. Limit zobowiązań w został zmieniony jedynie w zakresie ogólnej kwoty przeznaczonej na spłatę planowanego deficytu i wcześniejszych zobowiązań, po zmianie – 4.356.299,00 zł. W ten sam sposób dokonano zmiany upoważnienia Wójta Gminy Będków w zakresie zaciągania pożyczek i kredytów na pokrycie planowanego deficytu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

2013 rok

Uchwałą nr XXVI/129/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie uchwalenia budżetu gminy na 2013 rok zaplanowano deficyt w wysokości 1.369.466,00 zł, który sfinansowany miał zostać kredytem. Przychody budżetu ustalono w wysokości ogółem 2.647.259,00 zł, z tego 1.622.259,00 zł to kredyty i pożyczki ujmowane w §952, a 1.025.000,00 zł to pożyczki na wyprzedzające finansowanie inwestycji z udziałem środków pochodzących z UE. Rozchody tytułem spłaty kredytów i pożyczek zaciągniętych w 2010 i 2012 roku wyniosły 980.000,00 zł §992, a rozchody tytułem spłat pożyczek dofinansowanych z UE ustalono w kwocie 297.793,00 zł. Limit zobowiązań ustalono w następujących wysokościach: [1] 800.000,00 zł – sfinansowanie przejściowego deficytu, [2] 2.647.259,00 zł – sfinansowanie planowanego deficytu budżetu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań, w tym wyprzedzające finansowanie, [3] 360.000,00 zł - obsługa długu publicznego. W zakresie wykonywania budżetu upoważniono Wójta Gminy Będków m.in. do: [1] dokonywania zmian w planie wydatków w zakresie wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy ramach działu, [2] dokonywania zmian w zakresie wydatków majątkowych między zadaniami inwestycyjnymi (majątkowymi) w ramach działu do wysokości 20% zadania, z wyłączeniem zadań wieloletnich, [3] zaciągania kredytów i pożyczek na: 1) pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu do wysokości 800.000,00 zł, pokrycie planowanego

deficytu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań do wysokości 2.647.259,00 zł, w tym wyprzedzające finansowanie 1.025.000,00zł.

Uchwałą nr XXVIII/148/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 25 marca 2013 roku dokonano zwiększenia dochodów o 11.454,00 zł i zmniejszenia dochodów o 155.655,00 zł oraz zwiększenia wydatków o 29.150,09 zł i zmniejszenia wydatków budżetowych o 173.351,09 zł.

Uchwałą nr XXIX/152/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 27 maja 2013 roku zwiększono dochody budżetowe o kwotę 54.852,67 zł, a także zwiększono wydatki budżetowe o 140.472,67 zł i zmniejszono wydatki budżetowe o 85.620,00 zł.

Uchwałą nr XXX/160/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 7 czerwca 2013 roku zwiększono dochody budżetowe o 326.488,00 zł i zmniejszono dochody o 36,63 zł oraz zwiększono wydatki budżetowe o 224.793,00 zł i zmniejszono wydatki budżetowe o 459.477,63 zł. Deficyt wyniósł 808.330,00 zł. Ustalono, że pokryty zostanie kredytami i pożyczkami. Stwierdzono następujące kwoty przychodów: [1] kredyty §952 w wysokości 1.550.500,00zł, [2] pożyczki WFOŚiGW §952 301.655,00 zł, [3] pożyczki na wyprzedzające finansowanie §903 734.088,00 zł – razem: 2.586.243,00zł. W zakresie rozchodów wskazano: [1] spłata kredytów w roku 2010 i 2012 §992 1.480.000,00zł, [2] spłata pożyczki z udziałem środków europejskich §963 297.793,00 zł, razem: 1.777.793,00zł. Dokonano zmiany limitu zobowiązań: [1] przejściowy deficyt 800.000,00zł, [2] planowany deficyt i spłatę wcześniejszych zobowiązań 3.528.141,00 zł, z tego 1.466.472,00 zł wyprzedzające finansowanie, [3] obsługa długu publicznego 360.000,00zł. Dokonano także zmian w zakresie upoważnień dla Wójta Gminy Będków do zaciągania kredytów i pożyczek: [1] przejściowy deficyt 800.000,00zł, [2] planowany deficyt i spłata wcześniej zaciągniętych zobowiązań 2.586.163,00 zł w tym wyprzedzające finansowanie 734.008,00 zł.

Uchwałą nr XXXI/162/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 18 czerwca 2013 roku zwiększono dochody budżetowe o 100.000,00 zł i zmniejszono dochody budżetowe o 354.999,00 zł, a także zwiększono wydatki budżetowe o 80.000,00 zł. Dochody po zmianach wynosiły zatem 10.512.715,31 zł, wydatki 11.656.084,31 zł, a deficyt 1.143.369,00 zł, który sfinansowany miał zostać kredytami i pożyczkami. Ustalono przychody w następujących wysokościach: kredyty §952 - 1.805.499,00 zł, pożyczki WFOŚiGW §952 - 301.655,00 zł, pożyczki na wyprzedzające finansowanie §903 - 734.088,00 zł, a także rozchody w następujących wysokościach: spłata kredytów z 2010 i 2012 roku §992 - 1.400.000,00zł, spłata pożyczek z UE §963 - 297.793,00zł. Dokonano zmian limitu zobowiązań w zakresie: [1] sfinansowania planowanego deficytu: 3.783.140,00 zł, z tego na wyprzedzające finansowanie 1.466.472,00 zł i [2] obsługa długu publicznego 420.000,00zł. Dokonano także zmian w zakresie upoważnień Wójta Gminy Będków do zaciągania kredytów i pożyczek na planowany deficyt budżetu i spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań 2.841.162,00zł.

Uchwałą nr XXXIII/167/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 29 sierpnia 2013 roku dokonano zwiększenia dochodów budżetowych o 54.797,00 zł, a także zwiększenia o 154.797,00 zł i zmniejszenia o 100.000,00 zł wydatków budżetowych.

Uchwałą nr XXXIV/172/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 20 września 2013 roku dokonano zmniejszenia dochodów budżetowych o 17.425,00 zł, a także zwiększenia o 30.000,00 zł i zmniejszenia o 50.500,00 zł wydatków budżetowych.

Uchwałą nr XXXV/180/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 7 listopada 2013 roku zwiększono o 47.985,08 zł dochody budżetowe, a także zwiększono o 228.570,47 i zmniejszono o 180.585,39 zł wydatki budżetowe.

Uchwałą nr XXXVI/183/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 28 listopada 2013 roku zwiększono o 57.746,84 zł i zmniejszono o 41.547,00 zł dochody, a także zwiększono o 66.236,84 zł i zmniejszono o 50.037,00 zł wydatki budżetowe.

Uchwałą nr XXXVII/187/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 30 grudnia 2013 roku zwiększono dochody budżetowe o 262.015,00 zł i zmniejszono o 100.000,00 zł, a także dokonano zmniejszenia o 88.676,75 zł i zwiększenia o 90.778,37 zł wydatków budżetowych.

2014 rok

Uchwałą nr XXXVII/185/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 30 grudnia 2013 roku w sprawie uchwalenia budżetu gminy na 2014 rok, ustalono dochody ogółem w kwocie 11.797.174,00 zł i wydatki w łącznej wysokości 12.453.180,00 zł. Deficyt budżetu Gminy wyniósł zatem 656.006,00 zł, ze wskazaniem, iż sfinansowany zostanie kredytem. Ustalono przychody w następujących wysokościach: §952 – 1.600.776,74 zł z tytułu kredytów, §903 – 732.464,00 zł z tytułu pożyczek na wyprzedzające finansowanie inwestycji z udziałem Unii Europejskiej. Rozchody zaplanowano w następującej wysokości: §992 – 450.000,00 zł spłata kredytów z lat 2010 i 2012, §963 1.227.234,74 zł, tytułem spłaty pożyczek na inwestycję z udziałem środków pochodzących z UE. Wskazano na następujące limity zobowiązań: [1] na przejściowy deficyt – 800.000,00 zł, [2] na planowany deficyt i spłatę wcześniejszych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – 2.124.232,74 zł, [3] na obsługę długu publicznego – 560.000,00zł. Upoważniono Wójta Gminy Będków m.in. do: [1] zaciągania kredytów i pożyczek na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu w kwocie ogółem 800.000,00 zł oraz [2] na pokrycie planowanego deficytu do wysokości 2.124.232,74 zł.

W związku z projektem uchwały budżetowej, Skład Orzekający RIO w Łodzi w dniu 19 grudnia 2013 roku wydał uchwałę nr V/355/2013 w sprawie opinii o przedłożonym projekcie budżetu Gminy Będków na 2014 roku opiniując projekt budżetu Gminy Będków na 2014 rok z istotnymi uwagami: Stwierdzono, że „Planowane wydatki budżetu ogółem są wyższe niż dochody ogółem o kwotę 656.006,00 zł co oznacza planowany deficyt budżetu na tę kwotę. Dla zrównoważenia budżetu Gmina planuje przychody z tytułu pożyczek i kredytów na kwotę 2.333.240,74 zł, oraz rozchody na kwotę 1.677.234,74 zł, z przeznaczeniem na spłatę przypadających w roku budżetowym rat zobowiązań. Przy powyższym należy wskazać, że w ramach kwoty rozchodów zostały wyodrębnione następujące wielkości §992 – kwota 400.000,00 zł oraz §963 – kwota 1.227.234,74 zł. Natomiast z budżetu roku 2013 oraz z obecnie obowiązującej prognozy finansowej wynika, że Gmina na koniec 2013 roku będzie posiadała zobowiązania tytułem pożyczek zaciągniętych na wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w kwocie 734.008,00 zł, natomiast w 2014 roku Gmina zamierza uzyskać jako przychód, II transzę pożyczki zaciągniętej na wyprzedzające finansowanie w kwocie 732.464,00 zł, która ma zostać spłacona w tym samym roku. Z powyższego wynika, że łączna kwota pożyczek na wyprzedzające finansowanie będzie wyższa od planowanych spłat tych pożyczek. Ponadto należy wskazać, że założona w Wieloletniej Prognozie Finansowej kwota długu na koniec 2014 roku nie odpowiada kwocie długu planowanej na koniec 2013 roku, powiększonej o planowane w roku 2014 spłaty zobowiązań kredytowo-pożyczkowych (...).

Dokonując analizy dokumentacji źródłowej stwierdzono:

Na podstawie dokumentacji źródłowej uzyskanej do analizy kwoty długu, opisanej w dalszej części protokołu kontroli, na dzień 31 grudnia 2013 roku kwota długu Gminy Będków wynosiła ogółem 5.356.425,74 zł, a po uwzględnieniu wyłączeń (BGK – 494.770,74 zł) wynosiła 4.861.655,00 zł. Z tytułu zaciągniętych w latach 2011 – 2012 kredytów i pożyczek, zgodnie z umowami i harmonogramem, Gminie pozostało do spłaty na 2014 rok: 300.000,00 zł tytułem 4 rat wynikających z umowy nr 1/2012/6 z dnia 27 marca 2012 roku, aneksowanej w dniu 2 sierpnia 2012 roku na kredyt w kwocie ogółem 2.100.000,00 zł. W uchwale JST wskazała na rozchody w kwocie 450.000,00 zł. Natomiast spłata rat w 2014 roku, przewidziana w umowie kredytu nr 1/2010/G z dnia 5 sierpnia 2010 roku na kwotę 1.875.000,00 zł, aneksowanej w dniu

6 sierpnia 2010 roku w kwocie ogółem 305.000,00 zł – uregulowana została w dniu 31 grudnia 2013 roku, na mocy pisma z dnia 30 grudnia 2013 roku Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka. Pozostałe zaciągnięte kredyty zostały w całości spłacone albo termin spłat przewidziany jest w latach następnych: umowa nr 1/2011/G z dnia 27 października 2010 roku – spłacony w całości w 2012 roku, [2] umowa zawarta z BKO BP na kwotę 1.500.000,00 zł – I spłata w kwocie 40.000,00 zł w 2013 roku, pozostałe spłaty od 30 stycznia 2015 roku, [3] umowa nr 2/2013 z dnia 27 września 2013 roku na kwotę 1.800.000,00 zł – spłata rozpoczyna się od 29 marca 2019 roku.

Wszystkie transze z zawartych w latach 2010 – 2013 umów kredytu zostały przekazane na rachunek Gminy Będków. Z tego tytułu JST nie planowała przychodów.

W zakresie przychodów i rozchodów związanych z pożyczkami zaciągniętymi na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, w uchwale budżetowej zaplanowano odpowiednio 732.464,00 zł i 1.227.234,74 zł. Jak ustalono na podstawie dokumentacji źródłowej, w tym umowy PROW 321.11.03716 zawartej w dniu 17 lipca 2013 roku Bank zobowiązał się udzielić Gminie Będków pożyczki na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowanych w związku z realizacją inwestycji „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków, Zacharz, Nowiny, Rosocha” do kwoty 885.773,00 zł. Jak wskazują przedstawione kontrolującym harmonogramy, (9 sierpnia 2013 roku, 3 marca 2014 roku) w 2013 roku zobowiązano się przekazać JST kwotę 177.140,00zł, a w 2014 roku kwotę 708.633,00 zł. Kwota 732.464,00 zł wynika natomiast z umowy z dnia 26 października 2011 roku, zawartej w Samorządem Województwa Łódzkiego o dofinansowanie realizacji ww. zadania. W dniu 12 lipca 2013 roku zawarto aneks do przedmiotowej umowy, zgodnie z którym Samorząd zobowiązał się przekazać w 2013 roku Gminie Będków dotację w kwocie 209.008,00 zł, a w 2014 roku dotację w kwocie 732.464,00 zł (razem 941.472,00zł). Z kolei na mocy umowy o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Łodzi nr 369/OW/PD/2013 z dnia 12 września 2013 roku Gmina Będków otrzyma do dnia 31 października 2014 roku roku II transzę pożyczki i dotacji, każda w kwocie 209.514,00 zł. Spłata przedmiotowej pożyczki planowana jest dopiero od 31 stycznia 2015 roku.

Jak poinformowała kontrolujących Skarbnik Gminy Będków, kwota przychodów i rozchodów związanych z pożyczkami zaciągniętymi na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, zaplanowana w wysokości odpowiednio 732.464,00 zł oraz 1.227.234,74 zł została zawyżona o 23.832,61 zł, w związku z faktem uwzględnienia kwot dotacji z Urzędu Marszałkowskiego zamiast faktycznej kwoty pożyczki ustalonej w umowie z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Skarbnik stwierdziła, że prawdopodobnie kwota pożyczki i tak ulegnie zmianie w 2014 roku zatem wykazano jej zawyżoną wartość, natomiast pożyczka z WFOŚiGW uwzględniona jest w planowanych przychodach z tytułu kredytów w kwocie 1.600.776,74 zł. Niemniej jednak, zgodnie z objaśnieniami do Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2014 – 2019, kwota 1.600.776,74 zł stanowi „planowany do zaciągnięcia w 2014 roku kredyt”. Powyższe wskazuje na rozbieżności między składanymi wyjaśnieniami a przedmiotową uchwałą w sprawie WPF.

Podsumowanie powyższych ustaleń zawarto w poniższej tabeli:

	Dane wg. uchwały budżetowej na 2014 rok	Dane wg. dokumentów źródłowych	Różnica (zł)
Przychody ogółem, w tym:	2.333.240,74 zł	2.209.408,13	185.681,39
Przychody z zaciągniętych pożyczek na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej	732.464,00	708.631,39 zł	23.832,61
Przychody z zaciągniętych kredytów i	1.600.776,74	1.600.776,74	0,00

pożyczek na rynku krajowym			
Rozchody ogółem, w tym:	1.677.234,74	1.503.403,13	173.831,61
Spląty pożyczek otrzymanych na finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej	1.227.234,74	1.203.402,13= 708.631,39 ⁴ +131.950,17 ⁵ +362.820,57 ⁶	23.832,61
Spląty otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów z roku 2010 i 2012.	450.000,00	300.000,00 zł= 50.000,00 +50.000,00 +100.000,00 +100.000,00 ⁷	150.000,00
Różnica między przychodami a rozchodami:	656.006,00 zł	806.005,00	

AKTA KONTROLI [A1, str. 1 - 55]: kserokopia potwierdzona za zgodność: umowy o przyznanie pomocy z dnia 26 października 2011 roku, aneksu nr 1 z dnia 12 lipca 2013 roku, umowy pożyczki nr PROW321.11.03716.10 z dnia 17 lipca 2013 roku, harmonogramu przekazywania transz pożyczki z dnia 15 lipca 2013 roku, z dnia 9 sierpnia 2013 roku, z dnia 3 marca 2014 roku, umowy o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Łodzi nr 369/OW/PD/2013 z dnia 12 września 2013 roku.

Dodatkowo, w odniesieniu do zaciąganych kredytów i pożyczek w zakresie przestrzegania regulacji zawartych w art. 91 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, stwierdzono przypadki kiedy przed uzyskaniem pozytywnej opinii RIO o możliwości spląty kredytu długoterminowego Gmina Będków podpisywała umowy z Bankiem o udzielenie kredytu. Próba objęto 100% kredytów zaciąganych w latach 2010 – 2013. Stwierdzono, że:

Umowa kredytu nr 1/2010/G z Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 5 sierpnia 2010 roku na kwotę 1.875.000,00 zł – uchwała nr V/210/2010 Składu Orzekającego RIO w Łodzi z dnia 19 listopada 2010 roku. Wskazano w niej, że wniosek Wójta Gminy Będków o wydanie opinii wpłynął do RIO w Łodzi w dniu 13 sierpnia 2013 roku, tj. 8 dni po zawarciu umowy.

Umowa kredytu nr 1/2011/G z Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 27 października 2011 roku na kwotę 1.000.000,00 zł – uchwała nr V/289/2011 Składu Orzekającego RIO w Łodzi z dnia 3 listopada 2011 roku. Wskazano w niej, że wniosek Wójta Gminy Będków o wydanie opinii wpłynął do RIO w Łodzi w dniu 3 listopada 2011 roku, tj. 6 dni po podpisaniu umowy kredytowej.

Umowa kredytu nr 1/2012/G z Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 27 marca 2012 roku na kwotę 2.100.000,00 zł – uchwała nr V/72/2012 Składu Orzekającego RIO w Łodzi z dnia 15 marca 2012 roku. Wskazano w niej, że Wniosek o wydanie opinii wpłynął do RIO w Łodzi w dniu 2 marca 2012 roku.

⁴ Umowa PROW nr 321.11.03716.10 z 17 lipca 2013 roku, z zaktualizowanym harmonogramem

⁵ Umowa PROW nr 313.11.03927.10 z 30 września 2013 roku z zaktualizowanym harmonogramem.

⁶ j.w.

⁷ Umowa PBS/o Będków nr 1/2012/G z dnia 5 kwietnia 2012 roku (dotyczy wszystkich 4 rat)

Umowa kredytu PKO BP S.A z dnia 21 września 2012 roku na kwotę 1.500.000,00 zł – uchwała nr V/238/2012 Składu Orzekającego RIO w Łodzi z dnia 31 sierpnia 2012 roku.

Umowa kredytu nr 2/2013/G z Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 27 września 2013 roku na kwotę 1.800.000,00 zł – uchwała nr V/215/2013 Składu Orzekającego RIO w Łodzi z dnia 29 sierpnia 2013 roku.

Przywołany powyżej art. 91 ust. 2 ustawy o finansach publicznych nakłada na JST, w przypadku ubiegania się o kredyt lub pożyczkę na cel o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 i art. 90, a także w przypadku zamiaru emisji przez jednostkę samorządu terytorialnego papierów wartościowych na cel, o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 i art. 90, obowiązek uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych. Zwrot „w przypadku ubiegania się” wprost wskazuje na konieczność uzyskania wymaganej opinii przed zawarciem umowy kredytowej.

AKTA KONTROLI [A2, str. 56 - 85]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem umowy o kredyt nr 1/2011/G z dnia 27 października 2011 roku wraz z uchwałą nr V/289/2011 z dnia 3 listopada 2011 roku; umowy nr 1/2010/G z dnia 5 sierpnia 2010 roku wraz z uchwałą nr V/210/2010 z dnia 19 listopada 2010 roku.

Zaciągnięte kredyty i pożyczki – 2012 i 2013 rok

Na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego (art.89 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych)

Lp	Nazwa podmiotu lub banku udzielającego o kredytu lub pożyczki	Nr umowy z dnia	Kwota pożyczki lub kredytu	Przeznaczenie	Okres spłaty	Stan zadłużenia na 31.12.2012	Stan zadłużenia na 31.12.2013	Kwota spłaconych odsetek na 31.12.2012	Kwota spłaconych odsetek na 31.12.2013
2012 rok									
1	PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G z 27.03.2012	2.100.000,00	Finansowanie planowanego deficytu i spłata wcześniejszych zobowiązań	27.03.2012 – 30.11.2016	2.100.000,00	1.300.000,00	69.706,79	185.312,25
2	BKO BP	53102039160000079600540054 z dnia 21.09.2012	1.500.000,00	Finansowanie planowanego deficytu i spłata wcześniejszych zobowiązań	21.09.2012 – 30.11.2018	1.500.000,00	1.460.000,00	19.326,58	88.858,85
Razem:						3.600.000,00	2.760.000,00	89.033,37	274.171,10
2013 rok									
1	PBS w Tomaszowie Mazowieckim	2/2013/G z 27.09.2013	1.800.000,00	Finansowanie planowanego deficytu i spłata wcześniejszych zobowiązań	27.09.2013 – 30.09.2013	0,00	1.800.000,00	0,00	7.723,73
2	WFOŚiGW	369/OW/PD/2013	511.169,00	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków-Zacharz-Nowiny oraz Rosocha	12.09.2013 – 21.10.2029	0,00	301.655,00	301.655,00	Liczone od 31.01.2015
Razem:						0,00		301.655,00	7.723,73

Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim – 1.800.000,00 zł w trybie przetargu nieograniczonego.

Szacunkowa wartość zamówienia ustalona została pismem znak ZP.271.8.2013 z dnia 5 września 2013 roku przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka. Zgodnie z powyższym dokumentem prognozowana szacunkowa wartość udzielonego zamówienia ustalona na dzień 5 września 2013 roku wynosiła 674.697,19 zł, tj. 167.851,82 euro⁸.

Uchwałą nr V/215/2013 Składu Orzekającego regionalnej Izby Obrachunkowej z dnia 29 sierpnia 2013 roku wyrażono pozytywną opinię co do możliwości spłaty długoterminowego kredytu zaciąganego przez Gminę Będków w wysokości 1.800.000,00 zł z przeznaczeniem na sfinansowanie planowanego deficytu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek.

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia sporządzona została i zatwierdzona przez Wójta Gminy Będków w dniu 9 września 2013 roku. Zgodnie z powyższym dokumentem przewidywano uruchomienie kredytu w trzech transzach: I transza w kwocie 200.000,00 zł do dnia 11 października 2013 roku, II transza w kwocie 800.000,00 zł w terminie do dnia 31 października 2013 roku, III transza w kwocie 800.000,00 zł w terminie do dnia 20 grudnia 2013 roku. Spłata kredytu miała nastąpić w 18 ratach w latach 2019 – 2024 w terminach na koniec I, II i III kwartału każdego miesiąca. Termin składania ofert wyznaczono do dnia 18 września 2013 roku.

Ogłoszenie o zamówieniu nr 180975-2013 opublikowane zostało w dniu 9 września 2013 roku w Biuletynie Zamówień publicznych, na stronie internetowej kontrolowanej jednostki oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Będkowie w dniach od dnia 9 września 2013 roku do dnia 18 września 2013 roku.

Do dnia upływu terminu składania ofert do Urzędu Gminy w Będkowie wpłynęły dwie oferty:

1. Getin Noble Bank S.A. Centrala, 02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 39 – w dniu 18 września 2013 roku, godz. 09:05 – cena ofertowa kredytu ogółem brutto – 670.081,09 zł.
2. Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim, 97-200 ul. Handlowa 35/37 – w dniu 18 września 2013 roku, godz. 09:55, cena ofertowa kredytu ogółem brutto – 557.866,56 zł.

W dniu 18 września 2013 roku oświadczenie na drukach ZP-1 złożyli: Wójt Gminy Lesław Kołodziejczyk, Jolanta Burczyńska – inspektor ds. zamówień publicznych i sekretarz postępowania oraz Skarbnik Gminy Małgorzata Jabłońska.

Ogłoszenie o wyborze najkorzystniejszej oferty sporządzone zostało w dniu 20 września 2013 roku. Zgodnie Wójt Gminy Lesław Kołodziejczyk poinformował w nim, że za najkorzystniejszą uznano ofertę złożoną przez PBS w Tomaszowie Mazowieckim. Powyższe przekazano oferentom za pomocą faxu w tym samym dniu.

Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia nr 198485 – 2013 opublikowano w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 27 września 2013 roku.

Z przeprowadzonego postępowania sporządzono na druku ZP-PN protokół, podpisany w dniu 27 września 2013 roku przez Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka.

Umowę nr 2/2013/G o kredyt w rachunku kredytowym zawarto w dniu 27 września 2013 roku pomiędzy Gminą Będków reprezentowaną przez Wójta Gminy Lesława

---

⁸ Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2011 roku w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro, stanowiącego podstawę przeliczenia wartości zamówień publicznych (Dz.U. 2011 rok, nr 282, poz. 1650).

Kołodziejczyka, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej, a Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim ul. Handlowa 35/37, 97-200 Tomaszów Mazowiecki, reprezentowanym przez Prezesa Zarządu i Zastępcę.

W umowie strony ustaliły, że wypłata kredytu nastąpi w trzech transzach:

I transza w dniu 11.10.2013 – 200.000,00 zł,
II transza w dniu 31.10.2013 – 800.000,00 zł,
III transza w dniu 20.12.2013 – 800.000,00 zł.

Wpłata transz kredytu przedstawiała się następująco:

Transza	Konto Wn	Konto Ma	Kwota (zł)	Data operacji	Data systemowa	WB
I	133	134-0	200.0000,00	2013-10-11	2013-10-31	nr 214 z 11.10.20013
I	130	740-2	200.0000,00	2013-10-11	2013-10-31	
II	133	134-0	800.0000,00	2013-10-31	2013-10-31	nr 228 z 31.10.2013
II	130	740-2	800.0000,00	2013-10-31	2013-10-31	
III	133	134-0	800.0000,00	2013-12-20	2013-12-31	nr 265 z 20.12.2013
III	130	740-2	800.0000,00	2013-12-20	2013-12-31	

Ustalono także, że Bank nalicza odsetki w okresach miesięcznych od wykorzystanej kwoty kredytu według stóp procentowanych obowiązujących w czasie trwania umowy, począwszy od dnia wypłaty kredytu lub jego transzy, do dnia poprzedzającego jego spłatę. Do celów obliczania oprocentowania przyjmuje się, że rok liczy 365 dni a miesiąc rzeczywistą ilość dni. Odsetki id kredytu podlegają spłacie w terminach miesięcznych, do ostatniego dnia roboczego każdego miesiąca. Z kolei Gmina Będków zobowiązała się do spłaty kredytu w 18 równych ratach, po 100.000,00 zł każda, w terminie na ostatni dzień roboczy I, II i III kwartału roku, licząc od dnia 29 marca 2019 roku do dnia 30 września 2024 roku, kiedy następuje ostateczny termin spłaty kredytu i odsetek.

Kredyt długoterminowy w kwocie 2.100.000,00 zł udzielony przez PBS Tomaszów Mazowiecki – przetarg nieograniczony

Ustalenia szacunkowej wartości zamówienia dokonano pismem znak ZP.271.2.2012 z dnia 6 marca 2012 roku. Zgodnie z dokumentem wartość zamówienia oszacowano na kwotę netto 324.924,23 zł co daje 80.834,96 euro⁹. Koszt kredytu obliczono na podstawie umowy nr 1/2010/G z dnia 5 sierpnia 2010 roku zawartej z Bankiem PBS Tomaszów Mazowiecki, przy oprocentowaniu 5,03%.

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia zatwierdzona została przez Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka w dniu 7 marca 2012 roku. Ogłoszenie o zamówieniu nr71272-2012 zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 8 marca 2012 roku, na stronie internetowej kontrolowanej jednostki oraz na tablicy ogłoszeń urzędu Gminy w Będkowie w dniach od 8 marca do 16 marca 2012 roku. Termin składania ofert wyznaczono do dnia 16 marca 2012 roku, godz. 10:00, Urząd Gminy w Będkowie.

Do dnia upływu terminu składania ofert, w dniu 16 marca 2012 roku o godzinie 09:55 wpłynęła jednak oferta:

[1] Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim, 97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Handlowa 35/37 – cena ofertowa kredytu ogółem brutto 390.813,40 zł.

⁹ Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2011 roku w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro, stanowiącego podstawę przeliczenia wartości zamówień publicznych (Dz.U. 2011 rok, nr 282, poz. 1650).

Zawiadomienie o wynikach postępowania sporządzone zostało w dniu 20 marca 2012 roku, w trybie art. 92 ustawy Prawo zamówień publicznych. Wskazano, że umowa w sprawie udzielenia zamówienia publicznego może być zawarta w terminie nie krótszym niż 5 dni od dnia przesłania zawiadomienia (przekazano faxem w dniu 20 marca 2012 roku).

Umowę nr 1/2012/G o kredyt w rachunku bankowym zawarto w dniu 27 marca 2012 roku pomiędzy Gminą Będków, reprezentowaną przez Wójta Lesława Kołodziejczyka, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej, a Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim. W umowie strony ustaliły, że kredyt przekazany zostanie w następujących transzach:

- I transza w dniu 5 kwietnia 2012 roku – 100.000,00zł,
- II transza w dniu 10 kwietnia 2012 roku – 900.000,00 zł,
- III transza w dniu 25 maj 2012 rok – 300.000,00 zł
- IV transza w dniu 25 lipiec 2012 roku – 300.000,00 zł,
- V transza w dniu 6 sierpnia 2012 roku – 500.000,00 zł

Wpłata transz kredytu przedstawiała się następująco:

Transza	Konto Wn	Konto Ma	Kwota (zł)	Data operacji	WB
I	133	134	100.000,00	2012-04-05	nr 68 z 05.04.2012
I	130	740-2	100.000,00	2012-04-05	
II	133	134	900.000,00	2012-04-10	nr 70 z 10.04.2012
II	130	740-2	900.000,00	2012-04-10	
III	133	134	300.000,00	2012-05-25	nr 101 z 25.05.2012
III	130	740-2	300.000,00	2012-05-25	
IV	133	134	300.000,00	2012-07-25	nr 143 z 25.07.2012
IV	130	740-2	300.000,00	2012-07-25	
V	133	134	500.000,00	2012-08-06	nr 151 z 06.08.2012
V	130	740-2	500.000,00	2012-08-06	

Strony ustaliły, że spłata poszczególnych rat odbywać się będzie w konkretnie wskazane dni miesiąca od dnia 28 lutego 2013 roku do dnia 30 listopada 2016 roku. W okresie objętym kontrolą tj. w 2013 roku spłata rat przedstawiała się następująco:

Rata	Data spłaty z umowy	Kwota raty z umowy	Data faktyczna spłaty	Faktyczna kwota spłaty	WB	Konto Wn	Konto Ma
I	2013-02-28	50.000,00	2013-02-18	50.000,00	35	134	133
I	2013-02-28	50.000,00	2013-02-18	50.000,00	35	740	130
II	2013-05-31	50.000,00	2013-05-09	50.000,00	92	134	133
II	2013-05-31	50.000,00	2013-05-09	50.000,00	92	740	130
III	2013-08-30	50.000,00	2013-08-30	50.000,00	179	134	133
III	2013-08-30	50.000,00	2013-08-30	50.000,00	179	740	130
IV	2013-11-29	50.000,00	2013-11-05	50.000,00	232	134	133
IV	2013-11-29	50.000,00	2013-11-05	50.000,00	232	740	130

W dniu 16 marca 2012 roku oświadczenie na drukach ZP-1 złożyli Małgorzata Jabłońska, Jolanta Burczyńska oraz Wójt Gminy Lesław Kołodziejczyk. Protokół z postępowania w trybie przetargu nieograniczonego zatwierdzony został przez Wójta Gminy Będków w dniu 27 marca 2012 roku.

Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia nr 94782-2012 zamieszczono w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 27 marca 2012 roku.

Pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w kwocie 511.169,00 zł

Umowa o dofinansowanie ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nr 369/OW/PD/2013 w formie pożyczki i dotacji zawarta została w

dniu 8 listopada 2012 roku pomiędzy WFOŚiGW, reprezentowanym przez Prezesa Zarządu Tomasza Łyska oraz Zastępcę Andrzeja Czapłę, a Gminą Będków reprezentowaną przez Wójta Lesława Kołodziejczyka, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej. Przedmiotem umowy było udzielenie dofinansowania na realizację zadania pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha”, do łącznej kwoty 1.022.338,00 zł, z tego pożyczka w kwocie 511.169,00 zł i dotacja 511.169,00 zł.

Zgodę na zaciągnięcie przedmiotowej pożyczki w kwocie 511.169,00 zł wyraziła Rada Gminy Będków uchwałą nr XXXII/165/13 z dnia 12 sierpnia 2013 roku, stwierdzając, że pożyczka uruchomiona będzie w dwóch transzach: I w 2013 roku – 301.655,00 zł i II transza w 2014 roku w kwocie 209.514,00 zł.

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej uchwałą nr V/216/2013 z dnia 29 sierpnia 2013 roku wyraził pozytywną opinię co do możliwości spłaty pożyczki zaciągniętej przez Gminę Będków w WFOŚiGW w Łodzi, na pokrycie planowanego deficytu budżetu 2013 roku, powstałego w związku z realizacją zadania inwestycyjnego pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha” w dwóch transzach: w 2013 roku 301.655,00 zł i w 2014 roku w kwocie 209.514,00 zł.

Zgodnie z umową pożyczki do rozliczenia uwzględniane będą faktury VAT wystawiane od dnia 18 kwietnia 2013 roku na Gminę Będków. Harmonogram spłaty pożyczki stanowił załącznik nr 3 do ww. dokumentu. Zgodnie z nim, spłaty rat w kwocie 8.519,68 zł ustalono na ostatni dzień miesiąca stycznia, kwietnia, lipca i października poczynając od pierwszej raty wyznaczonej na 31 stycznia 2015 roku a ostatniej na 31 października 2029 roku. Pierwszą spłatę odsetek od pożyczki wyznaczono na 10 lutego 2015 roku, z tym, że spłacane będą w okresach miesięcznych, 10 dnia każdego miesiąca do 10 października 2029 roku. Łączna kwota odsetek do spłaty wyniosła 56.567,81 zł.

Kontrolujący w dniu 4 marca 2014 roku zwrócili się do inspektora Agnieszki Łabuźńskiej o przekazanie wydruków z ewidencji księgowej dotyczącej wpłaty pożyczki. Wyżej wymieniona przekazała wydruk, zgodnie z którym wpłata pożyczki na konto jednostki miała miejsce w dniu 22 października 2013 roku w wysokości **301.655,00 zł – księgowano Wn133/Ma134 oraz Wn130/Ma720-2.**

Powyższe stanowiło naruszenie załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity z 2013 roku, nr 289) gdzie wskazano, że konto 260 – „Zobowiązania finansowe” służy do ewidencji zobowiązań zaliczanych do zobowiązań finansowych, z wyjątkiem kredytów bankowych, a w szczególności z tytułu zaciągniętych pożyczek i wyemitowanych instrumentów finansowych. Na stronie Wn konta 260 ujmuje się wartość spłaconych zobowiązań finansowych a na stronie Ma ujmuje się wartość zaciągniętych zobowiązań finansowych. Ewidencja szczegółowa do konta 260 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zobowiązań z poszczególnymi kontrahentami według tytułu zobowiązań. Konto 260 może wykazywać dwa salda, saldo Wn oznaczające stan nadpłaconych zobowiązań finansowych i saldo Ma wskazujące na stan zaciągniętych zobowiązań finansowych. **Prawidłowa ewidencja wpływu pożyczki z WFOŚiGW w Łodzi na rachunek jednostki powinna wyglądać następująco: Wn 133 / Ma 260.**

Zauważyć także należy, że w Gminie Będków niewłaściwie ewidencjonowano wpływ transz kredytów (PBS w Tomaszowie Mazowieckim), oraz pożyczek (WFOŚiGW w Łodzi) w urzędzie gminy na kontach Wn 130 / Ma 720. Zgodnie z przyjętymi regulacjami prawnymi urząd, jako jednostka budżetowa nie ewidencjonuje w swoich

księgach rachunkowych wpływu środków z ww. tytułów, dokonuje tego jedynie budżet, na właściwych dla siebie kontach księgowych.

Na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów (art.89 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych)

Gmina Będków nie zaciągała w latach 2012-2013 kredytów i pożyczek na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów.

Na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego (art.89 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych)

Lp	Nazwa podmiotu lub banku udzielającego o kredytu lub pożyczki	Nr umowy z dnia	Kwota pożyczki lub kredytu	Przeznaczenie	Okres spłaty	Stan zadłużenia na 31.12.2012	Stan zadłużenia na 31.12.2013	Kwota spłaconych odsetek na 31.12.2012	Kwota spłaconych odsetek na 31.12.2013
2012 rok									
1	PBS w Tomaszowie Mazowieckim	2/2012/G z dnia 27.08.2012	500.000,00	Na pokrycie przejściowego deficytu (wpływ środków na konto)	31.12.2012	0,00	0,00	11.236,44	0,00
1	PBS w Tomaszowie Mazowieckim	3/2012/G z dnia 19.11.2012	200.000,00	Na pokrycie przejściowego deficytu (limit w koncie)	31.12.2012	0,00	0,00	1.512,00	0,00
2013 rok									
1	PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2013/G z dnia 26.04.2013	800.000,00	Na pokrycie przejściowego deficytu (limit w koncie)	31.12.2013	0,00	0,00	0,00	22.180,84
Razem:						0,00		0,00	22.180,84

Kontrolujący zwrócili się do Skarbnika Gminy Będków o informację, na temat zaciągniętych kredytów krótkoterminowych związanych z pokryciem przejściowego deficytu. Wyżej wymieniona poinformowała kontrolujących, że w 2012 roku nie zaciągano tego typu kredytów, a jedyny na kwotę 800.000,00 zł zaciągnięty został w 2013 roku. Weryfikacją objęto dokumentację źródłową dotyczącą udzielenia tego kredytu. Niemniej jednak, w wyniku kontroli wyciągów bankowych i dokumentów źródłowych kontrolujący stwierdzili, że w 2012 roku Gmina Będków zaciągnęła dwa kredyty krótkoterminowe na pokrycie przejściowego deficytu: [1] umowa nr 2/2012/G z dnia 27 sierpnia 2012 roku na kwotę 500.000,000 zł (wpływ na rachunek w dniu 27 sierpnia 2012 roku WB nr 165, spłata I raty w kwocie 200.000,00 zł w dniu 28 września 2012 roku WB nr 189, spłata II raty w dniu 23 listopada 2012 roku, WB nr 230), [2] umowa nr 3/2012/G z dnia 19 listopada 2012 roku na limit w koncie na kwotę 200.000,00 zł od dnia 19 listopada 2012 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku. Zgodnie z WB nr 256 z dnia 28 grudnia saldo końcowe wynosiło 261.226,96 zł a limit + saldo 461.226,96 zł. Ostatni WB kontrolowanej jednostki nr 257 z dnia 31 grudnia 2012 roku wskazuje na saldo końcowe 286.110,25 zł i taką samą wartość limitu + saldo.

Umowa o kredyt w rachunku bieżącym nr 1/2013/G z Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim – 800.000,00 zł

Umowa kredytu nr 1/2013/G zawarta została pomiędzy Gminą Będków, reprezentowaną przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka, przy kontrasygnacie Skarbnika Małgorzaty Jabłońskiej, a Powiatowym Bankiem Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim, reprezentowanym przez Prezesa Zarządu Mieczysława Grada i Zastępcę Krystynę Adaszkiwicz. Zgodnie z umową bank udzielił kredytobiorcy kredytu krótkoterminowego w maksymalnej kwocie 800.000,00 zł do dnia 31 grudnia 2013 roku od dnia 26 kwietnia 2013 roku, jednak nie wcześniej niż po ustanowieniu prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu. Ustalono, że spłata następować będzie z każdego wpływu środków na rachunek bieżący kredytobiorcy, a ostateczna spłata wykorzystanego kredytu i odsetek (w wysokości 30.016,46 zł) nastąpi do dnia 31 grudnia 2013 roku. Za datę spłaty ustalono dzień wpływu środków na rachunek Banku.

Zgodnie z harmonogramem spłaty i kosztów kredytu, sporządzonym przez PBS w Tomaszowie Mazowieckim spłatę 800.000,00 zł przewidziano na dzień 31 grudnia 2013 roku. Zgodnie z WB nr 269 z dnia 30 grudnia 2013 roku saldo końcowe wynosiło 1.262.628,12 zł a pozycja limit + saldo 2.062.628,12 zł. Z kolei WB nr 270 z dnia 31 grudnia 2013 roku wskazuje na saldo końcowe i limit w takiej samej wysokości 329.545,52 zł. Powyższe wskazuje na spłatę kredytu do dnia 31 grudnia 2013 roku.

Na wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (art.89 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych).

Lp	Nazwa podmiotu lub banku udzielającego o kredytu lub pożyczki	Nr umowy z dnia	Kwota pożyczki lub kredytu	Przeznaczenie	Okres spłaty	Stan zadłużenia na 31.12.2012	Stan zadłużenia na 31.12.2013	Kwota spłaconych odsetek na 31.12.2012	Kwota spłaconych odsetek na 31.12.2013
2012 rok									
2	BGK	PROW 413.11.026 36.10 z dnia 19.12.2012	297.793,00	Budowa świetlicy wiejskiej w Brzustowie	Po otrzymaniu środków ARiMR	297.793,00	-	1 121,02	1 871,46
Razem:						297.793,00		2.804,25	1.871,46
2013 rok									
1	BGK	PROW 321.11.037 16.10 z 17.07.2013	885.773,00	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach: Będków, Zacharz, Nowiny, Rosocha	Po otrzymaniu środków ARiMR	-	-	-	577,31
2	BGK	PROW 321.11.039 27.10 z 30.09.2013	494.770,74	Budowa świetlic wiejskich w miejscowościach: Kalinów, Nowiny, Sługocice	Po otrzymaniu środków ARiMR	-	494.770,74	-	45,16
Razem:							494.770,74		622,47

Weryfikacją objęto udzielenie pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego w wysokości 885.773,00 zł, na dofinansowanie inwestycji „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków, Zacharz, Nowiny oraz Rosocha”. Szerzej zagadnienie opisano w dalszej części protokołu kontroli, odnoszącej się do kontroli przedmiotowego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Udzielone gwarancje i poręczenia – 2010 - 2012 rok

Gmina Będków w latach 2011 – 2013 nie udzielała gwarancji i poręczeń.

Wyemitowane papiery wartościowe

Gmina Będków w latach 2010 – 2012 oraz w latach wcześniejszych nie emitowała papierów wartościowych.

Posiadane akcje i udziały w spółkach prawa handlowego. Wnoszenie i wycena aportów rzeczowych

Gmina Będków nie posiadała akcji i udziałów w spółkach prawa handlowego.

Stan zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego – 2012 - 2013 rok

Kontrolujący dokonali wyliczenia wskaźników zadłużenia Gminy Będków, wynikających z art. 169 i 170 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którymi:

1. łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym: [1] spłaty rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 wraz z należnymi w danym roku odsetkami od kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1, [2] wykupu papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na cele określone w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 2 wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 82 ust. 1, [3] potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji – nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostek samorządu terytorialnego (art. 169).
2. łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60% wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym. W trakcie roku budżetowego łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki (art. 170).

Rb-Z według stanu na dzień 31 marca 2012 roku

W trakcie czynności kontrolnych Skarbnik Gminy Będków przedstawiła kontrolującemu sprawozdanie Rb-Z wg stanu na I kwartał 2012 roku, sporządzone w dniu 23 maja 2012 roku (korekta nr 1), podpisane przez wyżej wymienioną oraz przez Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka. Przedmiotowe sprawozdanie wskazywało na kwotę zadłużenia ogółem 2.045.000,00 zł. Po zakończeniu czynności kontrolnych w Gminie Będków, dokonano weryfikacji przedmiotowego dokumentu z elektroniczną bazą sprawozdań BESTIA, a także ze sprawozdaniem przekazywanym do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi w formie papierowej. Stwierdzono, że sprawozdanie z dnia 23 maja 2012 roku nie zostało faktycznie przekazane do RIO, ani w formie elektronicznej, ani w formie papierowej. Zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami stwierdzić zatem można, iż sprawozdanie to nie zostało wprowadzone do obiegu prawnego, a zatem nie stanowi dla kontrolujących podstawy do dokonywania weryfikacji.

Kontrolą objęto zatem sprawozdanie Rb-Z wg stanu na koniec I kwartału 2012 roku, sporządzone w dniu 4 kwietnia 2012 roku. Zgodnie z powyższym sprawozdaniem kwota zadłużenia Gminy Będków wynosiła 1.845.000,00 zł. Dokonując porównania z dokumentacją źródłową, wyciągami bankowymi, harmonogramami spłat kredytu, stwierdzono, iż prawidłowa kwota zadłużenia na dzień 31 marca 2012 roku wynosić powinna 2.045.000,00 zł. Wyliczenia dokonano na podstawie poniżej przedstawionych danych:

Zadłużenie ogółem wg Rb-Z, w tym:	1.845.000,00	
Umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2011/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim
kwota (zł)	1.265.000,00	700.000,00
Zadłużenie ogółem wg dokumentacji źródłowej, w tym:	2.045.000,00	
umowa kredytu	1/2011/G PBS Tomaszów Mazowiecki	1/2010/G PBS Tomaszów Mazowiecki
Przeznaczenie	Pokrycie planowanego deficytu budżetowego	Pokrycie planowanego deficytu budżetowego
kwota kredytu ogółem (zł)	1.000.000,00	1.875.000,00
okres spłaty	27.10.2011 – 28.09.2012	05.08.2010 – 31.07.2014
Zadłużenie na kwartał poprzedzający	800.000,00	1265.000,00
przychód (zł)	200.000,00	0,00
- Wb nr / z dnia	Nr 20 / 30.01.2012	-
rozchód (zł)	100.000,00	120.000,00
- Wb nr / z dnia	Nr 64 / 30.03.2012	Nr 21 z 31.01.2012
Kwota spłaconych odsetek (zł)	19.321,66	121.180,74
Zadłużenie tytułem umowy	900.000,00	1.145.000,00

Powyższe wskazuje, iż kwota zadłużenia wg stanu na I kwartał 2012 roku zaniżona została o 200.000,00 zł.

Weryfikacją objęto ewidencje księgową w zakresie kredytów i pożyczek. Na podstawie zestawienia obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 31 marca 2012 roku stwierdzono, że konto 134 wykazywało saldo Ma w wysokości 200.000,00 zł. Kontrolującym przedłożono dodatkowy wydruk obrotów i sald z konta 134 wydrukowany z oprogramowania zainstalowanego na komputerze przenośnym, które jak ustalono nie było zintegrowane z systemem obsługującym ewidencję księgową JST:

— **Konto 134 – „Kredyty zbiorczo” – saldo Wn 1.865.000,00 zł i saldo Ma w kwocie 20.000,00 zł.**

Powyższe wskazuje, że ewidencja księgową Gminy Będków prowadzona jest w sposób nierzetelny, uniemożliwiający powiązanie sprawozdań budżetowych z ewidencją księgową, co stanowi naruszenie §4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U.nr 43, poz. 247 ze zm.), zgodnie z którym podstawą sporządzenia sprawozdania, w tym Rb-Z, są: ewidencja księgową jednostki, sprawozdania lub inne wiarygodne dokumenty poświadczające istnienie danego zobowiązania lub należności.

Wskaźnik z art. 170 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 31 marca 2012 roku kwota planowanych dochodów ogółem (po zmianach) wynosiła 10.349.628,00 zł.

Łączna kwota długu Gminy Będków na dzień 31 marca 2012 roku wynosiła 1.845.000,00 zł, zatem wysokość wyliczonego wskaźnika przedstawiała się następująco:

$$1845.000,00 : 10.349.628,00 \times 100\% = \mathbf{17,83\%}$$

Wskaźnik z art. 169 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie z uchwałą nr XVII/82/11 Rady Gminy Będków z dnia 29 grudnia 2011 roku planowane dochody budżetu gminy wynosiły 8.994.957,00 zł, planowana spłata otrzymanych krajowych kredytów i pożyczek 1.080.000,00 zł, a planowana kwota spłat odsetek od kredytów i pożyczek (§811) wynosiła 85.000,00 zł. Zgodnie z powyższym, wskaźnik przedstawiał się następująco:

$$1.165.000,00 (1.080.000,00 + 85.000,00) : 8.994.957,00 \times 100\% = \mathbf{12,95\%}$$

Rb-Z według stanu na dzień 30 czerwca 2012 roku

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z według stanu na koniec II kwartału 2012 roku, kwota zadłużenia ogółem wynosiła 3.583.506,00 zł, na co składały się pożyczki i kredyty długoterminowe wykazane w pkt E2.2, kolumnie 10 Banki. **Natomiast zgodnie z dokumentacją źródłową, na ww. zadłużenie składały się trzy kredyty zaciągnięte w Powiatowym Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Mazowieckim oraz jedna pożyczka z Banku Gospodarstwa Krajowego na kwotę ogółem 458.506,00 zł. Zbiorcze wykazywanie zadłużenia ogółem w jednej kolumnie nr 10 banki stanowi naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych. Powyższe potwierdza także pismo Ministerstwa Finansów z dnia 15 lutego 2011 roku nr DP14/657/19/MKT/2011/629, zgodnie z którym pożyczki udzielane na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2008 roku, jak i z dnia 26 października 2010 roku w sprawie pożyczek z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich, należy wykazywać w sprawozdaniu Rb-Z w kolumnie 5 – wierzyciele krajowi grupa I. W przypadku tych pożyczek, Bank Gospodarstwa Krajowego występuje tylko w roli pośrednika.** Kwota ta wykazana została w części C sprawozdania Rb-Z. Kontrolujący dokonali wyliczenia kwoty zadłużenia wg stanu na II kwartał 2012 roku na podstawie dokumentacji źródłowej, w tym wyciągów bankowych, umów kredytów wraz z harmonogramami. Dane uzyskane w wyniku kontroli przedstawiono w tabeli poniżej:

Zadłużenie ogółem wg Rb-Z, w tym:	3.583.506,00			
Umowa kredytu	1/2010/G	1/2011/G	1/2012/G	BGK
kwota (zł)	1.025.000,00	800.000,00	1.300.000,00	458.506,00
Zadłużenie ogółem wg dokumentacji źródłowej, w tym:	3.583.506,00			
umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2011/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PROW 313.11.02312.10 z 16.12.2011 BGK
Przeznaczenie	Sfinansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w dochodach	Spłata planowanego deficytu budżetowego	Pokrycie deficytu oraz spłata wcześniejszych zobowiązań	„Budowa Domu Ludowego w Wyknie”
kwota kredytu ogółem (zł)	1.875.000,00	1.000.000,00	2.100.000,00	458.506,00
okres spłaty	05.08.2010-31.07.2014	27.10.2011 – 28.09.2012	27.03.2012 – 30.11.2016	Po otrzymaniu środków od ARiMR

Faktyczne zadłużenie na kwartał poprzedzający	1.145.000,00	900.000,00	0,00	0,00
przychód (zł)	0,00	0,00	100.000,00	458.506,00
- Wb nr / z dnia	-	-	Nr 68 / 05.04.2012	kwiecień 2012
przychód (zł)	0,00	0,00	900.000,00	0,00
- Wb nr / z dnia	-	-	Nr 70 / 10.04.2012	-
przychód (zł)	0,00	0,00	300.000,00	0,00
- Wb nr / z dnia	-	-	Nr 101/25.05.2012	-
rozchód (zł)	120.000,00	100.000,00	0,00	0,00
- Wb nr / z dnia	Nr 84 / 30.04.2012	Nr 105 / 31.05.2012	-	-
Zadłużenie tytułem umowy	1.025.000,00	800.000,00	1.300.000,00	458.506,00

Kontrolujący dokonali weryfikacji ewidencji księgowej prowadzonej w Gminie Będków. Stwierdzono, że zgodnie z zestawieniem obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2012 roku nie prowadzono konta 260, a saldo Ma konta 134 wynosiło 1.060.000,00 zł. Z uwagi na stwierdzoną rozbieżność, kontrolującym przedstawiono wydruki z odrębnych ewidencji, nie prowadzonych w Urzędzie Gminy Będków:

- **Konto 134 – odrębny rejestr PROW „Rozbudowa i przebudowa domu w Wyknie” – saldo Wn 458.506,00 zł,**
- **Konto 134 – odrębny rejestr „Kredyty zbiorczo” – saldo Wn 3.583.506,00 zł.**
- **konto 134 – „PROW rozbudowa, przebudowa Dom Ludowy w Wyknie” – saldo Ma 458.506,00 zł.**

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (tekst jednolity z 2013 roku, nr 289) konto 134 „kredyty bankowe” może wykazywać jedynie saldo Ma, oznaczające stan zadłużenia z tytułów kredytów zaciągniętych na finansowanie budżetu.

Wskaźnik z art. 170 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2012 roku kwota planowanych dochodów ogółem (po zmianach) wynosiła 11.279.101,02 zł. Łączna kwota długu Gminy Będków na dzień 30 czerwca 2012 roku bez wyłączeń wynosiła 3.583.506,00 zł, zatem wysokość wyliczonego wskaźnika przedstawiała się następująco:

$$3.583.506,00 : 11.279.101,02 \times 100\% = \mathbf{31,77\%}$$

Uwzględniając wyłączenia kwoty zadłużenia wynikającej z pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego, kwota zadłużenia ogółem wynosiła 3.125.000,00 zł a wskaźnik przedstawiał się następująco:

$$3.125.000,00 : 11.279.101,02 \text{ zł} \times 100\% = \mathbf{27,71\%}$$

Rb-Z według stanu na dzień 30 września 2012 roku

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z według stanu na koniec III kwartału 2012 roku, kwota zadłużenia ogółem wynosiła 4.541.299,00 zł, na co składały się pożyczki i kredyty długoterminowe wykazane w pozycji E2.2, w kolumnie 10 – Banki. Zgodnie natomiast z dokumentacją źródłową, faktyczne zadłużenie Gminy Będków wg stanu na

dzień 30 września 2012 roku wynosiło 4.382.793,00 zł, na co wpływ miały następujące kredyty i pożyczki:

Zadłużenie ogółem wg Rb-Z, w tym:	4.541.299,00						
1. Umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2011/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PROW 313.11.02312.10 z 16.12.2011 BGK	PROW 413.11.02636 .10 z 19.06.2012	PKO BP	2/2012 PBS w Tomaszowie Mazowieckim
2. kwota (zł)	905.000,00	0,00	2.100.000,00	458.506,00	297.793,00	780.000,00	0,00
Zadłużenie ogółem wg dokumentacji źródłowej, w tym:	4.382.793,00						
umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2011/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PROW 313.11.02312.10 z 16.12.2011 BGK	PROW 413.11.02636 .10 z 19.06.2012	PKO BP	2/2012 PBS w Tomaszowie Mazowieckim
Przeznaczenie	Sfinansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w dochodach	Splata planowanego deficytu budżetowego	Pokrycie deficytu oraz splata wcześniejszych zobowiązań	„Budowa Domu Ludowego w Wyknie”	„Budowa świetlicy wiejskiej w Brzustowie”	Pokrycie deficytu Gminy i splata wcześniejszych zobowiązań	Przejęciowy deficyt
kwota kredytu ogółem (zł)	1.875.000,00	1.000.000,00	2.100.000,00	458.506,00	297.793,00	1.500.000	500.000,00
okres spłaty	05.08.2010-31.07.2014	27.10.2011 – 28.09.2012	27.03.2012 – 30.11.2016	Po otrzymaniu środków od ARiMR	Po otrzymaniu środków od ARiMR	21.09.2012 – 30.11.2018	Do 31.12.2012
Zadłużenie na kwartał poprzedzający	1.025.000,00	800.000,00	1.300.000,00	458.506,00	0,00	0,00	0,00
przychód (zł)	0,00	0,00	300.000,00	0,00	297.793,00	900.000,00	300.000,00
- Wb nr / z dnia	-	-	143 / 25.07.2012	-	Nr 1 / 30.07.2012	Nr 188 / 27.09.2012	Nr 165 / 27.09.2012
przychód (zł)			500.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Wb nr / z dnia			151 / 06.08.2012	0	-	-	-
rozchód (zł)	120.000,00	800.000,00	0,00	458.506,00	0,00	0,00	0,00
- Wb nr / z dnia	Nr 147 / 31.07.2012	Wb nr 189 / 28.09.2012	-	Nr 2 / 14.08.2012 2012	-	-	-
rozchód (zł)	120.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Wb nr / z dnia	Nr 182 / 19.09.2012	-	-	-	0	-	-
Zadłużenie tytułem umowy	785.000,00	0,00	2.100.000,00	0,00	297.793,00	900.000,00	300.000,00

Powyższe wskazuje na zawyżenie kwoty wykazanej w sprawozdaniu Rb-Z o 158.506,00 zł.

Na stwierdzoną nieprawidłowość wpływ miały następujące okoliczności:

Do kwoty zadłużenia wykazanej w przedmiotowym sprawozdaniu nie uwzględniono kredytu na przejściowy deficyt, zaciągniętego na podstawie umowy 2/2012 z dnia 27 sierpnia 2012 roku w kwocie ogółem 500.000,00. Jak ustalono, kredyt ten nie był uruchomiony jako limit w saldzie ale został przekazany wpływem środków na rachunek Gminy Będków w dniu 27 września 2012 roku WB nr 165. Splata I transzy kredytu w kwocie 200.000,00 zł miała miejsce w dniu 28 września 2012 roku WB nr 189. Splata 300.000,00 zł nastąpiła w dniu 23 listopada 2012 roku WB nr 230. Powyższe oznacza, że na dzień 30 września 2012 roku Gmina Będków posiadała zadłużenie tytułem przedmiotowego kredytu w wysokości 300.000,00zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami uzyskanymi w trakcie kontroli, do kwoty 4.541.299,00 zł uwzględniona zostały dwie pożyczki udzielone z Banku

Gospodarstwa Krajowego: PROW 313.11.02312 z dnia 16 grudnia 2012 roku na kwotę 458.506,00 zł¹⁰, oraz PROW nr PROW413.11.02636,10 zł z dnia 19 czerwca 2012 roku (kwota 297.793,00 zł przekazana w lipcu 2012 roku). Kwotę 756.299,00 zł wykazano w pozycji C sprawozdania Rb-Z wykazano jako kredyty i pożyczki z budżetu państwa, co stanowiło naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, co potwierdza pismo Ministerstwa Finansów z dnia 15 lutego 2011 roku, pismo nr DP14/657/19/MKT/2011/629. Dodatkowo, zgodnie z dokumentacją źródłową z Banku Gospodarstwa Krajowego, stwierdzono, że z dniem 12 września 2012 roku Bank dokonał zamknięcia rachunków bankowych otwartych do obsługi pożyczki w kwocie 458.506,00 zł, co wskazuje na brak zadłużenia Gminy Będków z tego tytułu, a tym samym zawyżenie kwoty zadłużenia w sprawozdaniu Rb-Z na III kwartał 2012 roku.

Sporządzając przedmiotowe sprawozdanie, kontrolowana jednostka wykazała, iż na dzień 30 września 2012 roku posiada zadłużenie w kwocie 780.000,00 zł tytułem umowy kredytu z Bankiem PKO BP nr 53102039160000079600540054 zawartej w dniu 21 września 2012 roku, aneksowanej w dniu 30 grudnia 2013 roku. Zgodnie z zapisami ww. umowy transze kredytu przekazywano w następujących terminach: I transza - 27 września 2012 roku - kwota 897.000,00 zł, co potwierdza WB nr 188 (zgodnie z umową przekazano 900.000,00 zł, z tym, że jak poinformowała kontrolujących Skarbnik Gminy Będków, kwota ta została pomniejszona o prowizję); II transza - 300.000,00 zł wpłacono w dniu 10 października 2012 roku co potwierdza WB nr 198 z dnia 10 października 2012 roku, oraz III transza - 300.000,00 zł wpłacono w dniu 15 listopada 2012 roku, co potwierdzają WB nr 224 z dnia 15 listopada 2012 roku. Spłata pierwszej raty w kwocie 40.000,00 zł dokonana została w dniu 30 grudnia 2013 roku, co potwierdza WB nr 72 z dnia 30 grudnia 2013 roku. Ustalono, że dalsza spłata odbywać się będzie od dnia 30 stycznia 2015 roku. Zgodnie z powyższym, stan zadłużenia z tytułu przedmiotowej umowy kredytu, według stanu na dzień 30 września 2012 roku wynosi 900.000,00 zł.

Z kolei Skarbnik Gminy stwierdziła, iż na koniec III kwartału 2012 roku posiada zadłużenie tytułem umowy nr 1/2010/G w wysokości 905.000,00 zł, natomiast zgodnie z wb nr 147 z dnia 31 lipca 2012 roku, oraz wb nr 182 z dnia 19 września 2012 roku kwota zadłużenia tytułem przedmiotowego kredytu wynosiła 758.000,00 zł.

Kontrolujący dokonali weryfikacji zapisów ewidencji księgowej kontrolowanej jednostki. Zgodnie z zestawieniem obrotów i sald za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 września 2012 roku, w Gminie Będków nie występowało konto 260, a saldo Ma konta 134 wynosi 2.017.000,00 zł.

Kontrolującym przekazano także wydruki z odrębnych rejestrów, nie prowadzonych w siedzibie Urzędu Gminy Będków, gdzie wskazano:

- Konto 134 - osobny rejestr PROW „Rozbudowa i przebudowa Domu Ludowego w Wyknie” - saldo Wn 458.506,00 zł,
- Konto 134 - osobny rejestr - „Kredyty” saldo Wn 4.541.299,00 zł,
- Konto 134 - osobny rejestr - PROW „Budowa świetlicy Brzustów” - saldo Wn 297.793,00 zł¹¹

¹⁰ Wpływ środków w dniu 18 kwietnia 2012 roku Wn134 Ma133.

¹¹ Wpływ środków w dniu 30 lipca 2012 roku Wn134 / Ma260

- Konto 134 - „PROW Budowa świetlicy Brzustów” - saldo Ma 297.793,00 zł,
- Konto 134 - „PROW Rozbudowa i przebudowa Dom Ludowy w Wyknie” saldo 0,00 zł.

Ponownie naruszono rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...), wykazując saldo Wn konta 134. Zgodnie bowiem z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku, konto 134 może wykazywać jedynie saldo Ma, wskazujące na stan zadłużenia z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Wskaźnik z art. 170 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 30 września 2012 roku kwota planowanych dochodów ogółem (po zmianach) wynosiła 11.365.470,02 zł. Łączna kwota długu Gminy Będków na dzień 30 września 2012 roku wynosiła 4.382.793,00 zł, zatem wysokość wyliczonego wskaźnika przedstawiała się następująco:

$$4.382.793,00 : 11.365.470,02 \times 100\% = \mathbf{38,56\%}$$

Z wyłączeniem kredytów i pożyczek z BGK, kwota zadłużenia ogółem na dzień 30 września 2012 roku wynosiła 4.205.000,00 zł, a wskaźnik przedstawiał się następująco:

$$4.085.000,00 \text{ zł} : 11.365.470,02 \times 100\% = \mathbf{35,94\%}$$

Rb-Z według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z wg. stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku kwota zadłużenia ogółem wynosiła 4.482.793,00 zł, na co składały się kredyty i pożyczki długoterminowe w całości wykazane w pozycji E2.2, kolumnie 10 – banki. **W części C sprawozdania wykazano kwotę 297.793,00 zł tytułem umowy PROW413.11.02636.10 z dnia 19 grudnia 2012 roku, co ponownie stanowiło naruszenie rozporządzenia w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.** Kontrolujący dokonali weryfikacji kwoty zadłużenia na podstawie dokumentów źródłowych takich jak wyciągi bankowe, umowy kredytowe i harmonogramy spłat. Zestawienie wartości mających wpływ na zadłużenie zawarto w poniższej tabeli.

Zadłużenie ogółem wg Rb-Z, w tym:	4.482.793,00			
Umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PKO BP	PROW 413.11.02636.10 z 19.06.2012
kwota (zł)	785.000,00	2.100.000,00	1.300.000,00	297.793,00
Zadłużenie ogółem wg dokumentacji źródłowej, w tym:	4.682.793,00			
umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PKO BP	PROW 413.11.02636.10 z 19.06.2012
Przeznaczenie	Sfinansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w dochodach	Pokrycie deficytu oraz spłata wcześniejszych zobowiązań	Pokrycie deficytu Gminy i spłata wcześniejszych zobowiązań	„Budowa świetlicy wiejskiej w Brzustowie”
kwota kredytu	1.875.000,00	2.100.000,00	1.500.000,00	297.793,00

ogółem (zł)				
okres spłaty	05.08.2010- 31.07.2014	27.03.2012 – 30.11.2016	21.09.2012 – 30.11.2018	Po otrzymaniu środków od ARiMR
Zadłużenie na kwartał poprzedzający	785.000,00	2.100.000,00	900.000,00	297.793,00
przychód (zł)	0,00	0,00	300.000,00	0,00
Wb nr / z dnia	-	-	Nr 198 / 10.10.2012	-
przychód (zł)	0,00	0,00	300.000,00	0,00
Wb nr / z dnia	-	-	Nr 224 / 15/11.2012	-
rozchód (zł)	0,00	0,00	0,00	0,00
Wb nr / z dnia	-	-	-	-
Zadłużenie tytułem umowy	785.000,00	2.100.000,00	1.500.000,00	297.793,00

Rozbieżność między sprawozdaniem Rb-Z, a dokumentacją źródłową wynika z faktu, iż Skarbnik Gminy uwzględniła do ww. sprawozdania zadłużenie w kwocie 1.300.000,00 zł tytułem umowy kredytu nr 5310203916000079600540054 z PKO BP. Natomiast jak wskazano we wcześniejszej części protokołu kontroli, gdzie dokonano analizy harmonogramu wpłat poszczególnych transz kredytu i spłat rat dla przedmiotowej umowy, na dzień 31 grudnia 2012 roku Gmina Będków posiadała zadłużenie tytułem tej umowy w wysokości 1.500.000,00 zł. Powyższe potwierdza także zawiadomienie z Centrum Obsługi Klienta Korporacyjnego Banku PKO BP, w którym poinformowano, że na dzień 31 grudnia 2012 roku saldo konta w rachunku kredytowym wynosi 1.500.000,00 zł.

Powyższe świadczy o zaniżeniu kwoty zadłużenia, wykazanej w sprawozdaniu Rb-Z wg. stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku, o 200.000,00 zł.

Kontrolą objęto ewidencję księgową Gminy Będków w zakresie kredytów i pożyczek. W wyniku weryfikacji zestawienia obrotów i sald na za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku stwierdzono, iż w kontrolowanej jednostce nie występuje konto 260, a konto 134 wykazuje saldo Ma w wysokości 2.317.000,00zł. Kontrolującym przekazano także wydruki z odrębnych rejestrów:

- Konto 134 – odrębny rejestr dla PROW „Rozbudowa i przebudowa Domu Ludowego w Wyknie” – saldo 0,00 zł,
- Konto 134 – odrębny rejestr dla PROW „Budowa świetlicy Brzustów” – saldo Wn 297.793,00 zł,
- Konto 134 – odrębny rejestr „Kredyty” – saldo Wn 4.482.793,00 zł.
- Konto 134 – „PROW budowa świetlicy Brzustów” – saldo Ma 297.793,00 zł.

Wskaźnik z art. 170 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku kwota wykonanych dochodów ogółem wynosiła 12.065.604,71 zł. Łączna kwota długu Gminy Będków na dzień 31 grudnia 2012 roku, uwzględniając występującą różnicę wynikającą z zaniżenia wielkości zobowiązania finansowego wobec banku PKO BP S.A wynosiła 4.682.793,00 zł, zatem wysokość wyliczonego wskaźnika przedstawiała się następująco:

4.682.793,00: 12.065.604,71 x 100% = **38,81%**

Z wyłączeniem kredytów i pożyczek z BGK, kwota zadłużenia ogółem na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 3.945.000,00 zł, a wskaźnik przedstawiał się następująco:

4.385.000 zł : 12.065.604,71 x 100% = **36,34%**

Rb-Z według stanu na dzień 31 marca 2013 roku

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z według stanu na koniec I kwartału 2013 roku, kwota zadłużenia ogółem wynosiła 4.015.000,00 zł, na co składały się kredyty i pożyczki długoterminowe wykazane w pozycji E2.2, kolumnie 10 - Banki. Zgodnie z dokumentacją źródłową, w tym wyciągami bankowymi i harmonogramami spłat kredytów, faktyczna kwota zadłużenia na dzień 31 marca 2013 roku wynosiła 4.215.000,00zł.

Szczegółowe zestawienie poszczególnych przychodów i rozchodów mających wpływ na kwotę zadłużenia zawarto poniżej:

Zadłużenie ogółem wg Rb-Z, w tym:	4.015.000,00			
1.Umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PKO BP	PROW 413.11.02636.10 z 19.06.2012
2.kwota (zł)	665.000,00	2.050.000,00	1.300.000,00	0,00
Zadłużenie ogółem wg dokumentacji źródłowej, w tym:	4.215.000,00			
umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PKO BP	PROW 413.11.02636.10 z 19.06.2012
Przeznaczenie	Sfinansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w dochodach	Pokrycie deficytu oraz spłata wcześniejszych zobowiązań	Pokrycie deficytu Gminy i spłata wcześniejszych zobowiązań	„Budowa świetlicy wiejskiej w Brzustowie”
kwota kredytu ogółem (zł)	1.875.000,00	2.100.000,00	1.500.000,00	297.793,00
okres spłaty	05.08.2010-31.07.2014	27.03.2012 – 30.11.2016	21.09.2012 – 30.11.2018	Po otrzymaniu środków od ARiMR
Zadłużenie na kwartał poprzedzający	785.000,00	2.100.000,00	1.500.000,00	297.793,00
przychód (zł)	0,00	0,00	0,00	0,00
Wb nr / z dnia	-	-	-	-
rozchód (zł)	120.000,00	50.000,00	0,00	297.793,00
Wb nr / z dnia	Nr 3 / 04.01.2013	Nr 35 / 18.02.2013	-	Nr 2 / 25.02.2013
Zadłużenie tytułem umowy	665.000,00	2.050.000,00	1.500.000,00	0,00

Rozbieżność wynika z nieprawidłowego wykazania kwoty zadłużenia tytułem umowy kredytu udzielonego przez Bank BKO BB - ujęto kwotę 1.300.000,00 zł zamiast 1.500.000,00 zł.

Powyższe potwierdza zaniżenie w sprawozdaniu Rb-Z wg. stanu na dzień 31 marca 2013 roku kwoty zadłużenia o 200.000,00 zł.

Dokonano weryfikacji ewidencji księgowej kontrolowanej jednostki. Stwierdzono, że zestawienie obrotów i sald Gminy Będków, za okres od dnia 1

stycznia do dnia 31 marca 2013 roku wskazuje na nieprowadzenie konta 260 oraz na saldo Wn konta 134 w wysokości 170.000,00 zł.

Kontrolującym przekazano wydruki odrębnie prowadzonych rejestrów, w tym:

- **konto 134 – odrębny rejestr PROW „Budowa świetlicy Brzustów” saldo 0,00zł,**
- **konto 134 – „PROW budowa świetlicy Brzustów” saldo 0,00 zł.**
- **konto 134 – odrębny rejestr” Kredyty” saldo Ma 4.215.000,00 zł**
- **konto 134 – odrębny rejestr „Kredyty” – saldo Wn 4.015.000,00 zł.**

Wskaźnik z art. 170 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 31 marca 2013 roku kwota planowanych dochodów ogółem (po zmianach) wynosiła 10.213.532,00 zł. Łączna kwota długu Gminy Będków na dzień 31 marca 2013 roku wynosiła 4.215.000,00 zł, zatem wysokość wyliczonego wskaźnika przedstawiała się następująco:

$$4.215.000,00 : 10.213.532,00 \times 100\% = \mathbf{41,27\%}$$

Wskaźnik z art. 169 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie z uchwałą nr XXVI/129/12 Rady Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku planowane dochody budżetu gminy wynosiły 10.357.733,00 zł, planowana spłata otrzymanych krajowych kredytów i pożyczek 980.000,00 zł (zagranicznych 297.793,00), a planowana kwota spłat odsetek od kredytów i pożyczek (§811) wynosiła 165.000,00 zł. Zgodnie z powyższym, wskaźnik przedstawiał się następująco:

$$1.145.000,00 (165.000,00 + 980.000,00) : 10.357.733,00 \times 100\% = \mathbf{11,05\%}$$

Rb-Z według stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z na dzień 30 czerwca 2013 roku kwota zadłużenia ogółem wynosiła 3.945.000,00 zł, na co składały się kredyty i pożyczki długoterminowe wykazane w pozycji E2.2, kolumnie 10 - Banki. Zgodnie z dokumentacją źródłową przedstawioną kontrolującym, faktyczna kwota zadłużenia wynosiła 4.045.000,00 zł. Zestawienie poszczególnych przychodów i rozchodów wpływających na wysokość zadłużenia Gminy Będków przedstawiono w tabeli poniżej:

Zadłużenie ogółem wg Rb-Z, w tym:	3.945.000,00		
1.Umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PKO BP
2.kwota (zł)	545.000,00	2.000.000,00	1.400.000,00
Zadłużenie ogółem wg dokumentacji źródłowej, w tym:	4.045.000,00		
umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PKO BP
Przeznaczenie	Sfinansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w dochodach	Pokrycie deficytu oraz spłata wcześniejszych zobowiązań	Pokrycie deficytu Gminy i spłata wcześniejszych zobowiązań
kwota kredytu ogółem (zł)	1.875.000,00	2.100.000,00	1.500.000,00

okres spłaty	05.08.2010-31.07.2014	27.03.2012 – 30.11.2016	21.09.2012 – 30.11.2018
Zadłużenie na kwartał poprzedzający	665.000,00	2.050.000,00	1.500.000,00
przychód (zł)	0,00	0,00	0,00
Wb nr / z dnia	-	-	-
rozchód (zł)	120.000,00	50.000,00	0,00
Wb nr / z dnia	Nr 77 / 16.04.2013	Nr 92 / 09.05.2013	-
Zadłużenie tytułem umowy	545.000,00	2.000.000,00	1.500.000,00

Różnica między kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-Z wynika z faktu błędnego wyliczenia kwoty zadłużenia tytułem kredytu udzielonego przez PKO BP - do sprawozdania, zamiast kwoty 1.500.000,00 zł przyjęto wartość 1.400.000,00 zł.

Powyższe potwierdza dokonanie zaniżenia kwoty zadłużenia w sprawozdaniu Rb-Z według stanu na II kwartał 2013 roku o 100.000,00 zł.

Kontrolą objęto także ewidencję księgową Gminy Będków. W wyniku weryfikacji zestawienia obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2013 roku stwierdzono, że w kontrolowanej jednostce nie występuje konto 260 a konto 134 wykazuje saldo Wn 460.000,00 zł.

Kontrolującym przekazano wydruki z odrębnie prowadzonych rejestrów:

- **konto 134 – odrębny rejestr „Kredyty” – saldo Wn 3.945.000,00 zł,**
- **Konto 134 – UG Będków – saldo Ma 3.925.000,00 zł**

Wskaźnik z art. 170 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 30 czerwca 2013 roku kwota planowanych dochodów ogółem (po zmianach) wynosiła 10.512.715,31 zł. Łączna kwota długu Gminy Będków na dzień 30 czerwca 2013 roku wynosiła 4.045.000,00 zł, zatem wysokość wyliczonego wskaźnika przedstawiała się następująco:

$$4.045.000,00 : 10.512.715,31 \times 100\% = \mathbf{38,48\%}$$

Rb-Z według stanu na dzień 30 września 2013 roku

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z według stanu na dzień 30 września 2013 roku kwota zadłużenia ogółem wynosiła 4.560.000,92 zł, na co składały się kredyty i pożyczki długoterminowe w pozycji E2.2 w kwocie 4.052.141,61 zł i kredyty i pożyczki krótkoterminowe wykazane w pozycji E2.1. W części C sprawozdania wykazano długoterminowe kredyty i pożyczki z budżetu państwa w kwocie 177.141,61 zł, co wynikało z umowy PROW321.11.03716.10 zawartej w dniu 17 lipca 2013 roku z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. **Powyższe świadczy o błędnym wykazaniu kwoty zadłużenia tytułem umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, niezgodnie z rozporządzeniem w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a tym samym z wytycznymi Ministerstwa Finansów z dnia 15 lutego 2011 roku, pismo nr DP14/657/19/MKT/2011/629.** Stosownie do dokumentacji źródłowej, na stan zadłużenia wg. stanu na dzień 30 września 2013 roku wpływ miały następujące umowy kredytów i pożyczek:

Zadłużenie ogółem wg Rb-Z, w tym:	4.560.000,92				
1. Umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie	1/2012/G PBS w Tomaszowie	PKO BP	PROW 413.11.02636.1	1/2013/G PBS w Tomaszowie

	Mazowieckim	Mazowieckim		0 z 19.06.2012	Mazowieckim
2.kwota (zł)	425.000,00	1.950.000,00	1.500.000,00	177.141,61	507.859,31
Zadłużenie ogółem wg dokumentacji źródłowej, w tym:	4.560.000,92				
umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PKO BP	PROW 321.11.0376.10 z 17.07.2013	1/2013/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim
Przeznaczenie	Sfinansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w dochodach	Pokrycie deficytu oraz spłata wcześniejszych zobowiązań	Pokrycie deficytu Gminy i spłata wcześniejszych zobowiązań	„Kanalizacja sanitarna Będków, Zacharz, Nowiny oraz Rosocha”	Przejsiowy deficyt, kredyt jako limit w koncie
kwota kredytu ogółem (zł)	1.875.000,00	2.100.000,00	1.500.000,00	177.141,61	800.000,00
okres spłaty	05.08.2010-31.07.2014	27.03.2012 – 30.11.2016	21.09.2012 – 30.11.2018	Po otrzymaniu środków od ARiMR	Do 31 grudnia 2013 roku
Zadłużenie na kwartał poprzedzający	545.000,00	2.000.000,00	1.500.000,00	0,00	0,00
przychód (zł)	0,00	0,00	0,00	177.141,61	507.859,31
Wb nr / z dnia	-	-	-	Sierpień, wrzesień 2012	Nr 205 / 30.09.2013
rozchód (zł)	120.000,00	50.000,00	0,00	0,00	0,00
Wb nr / z dnia	Nr 121 / 17.06.2013	Nr 179 / 30.08.2013	-	-	-
Zadłużenie tytułem umowy	425.000,00	1.950.000,00	1.500.000,00	177.141,61	507.859,31

Kontrolą objęto ewidencję księgową Gminy Będków. Stwierdzono, że według zestawienia obrotów i sald od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 30 czerwca 2013 roku nie występuje w kontrolowanej jednostce konto 260, a konto 134 wykazuje saldo Wn 510.000,00zł.

Kontrolującym przekazano wydruki z odrębnych rejestrów:

- **konto 134 – odrębny rejestr „Kredyty” – saldo Wn 4.560.000,92 zł,**
- **konto 134 – UG Będków saldo Ma – 3.875.000,00 zł,**
- **konto 134 – „PROW kanalizacja Zacharz” – saldo Ma 177.141,61 zł.**

Wskaźnik z art. 170 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 30 września 2013 roku kwota planowanych dochodów ogółem (po zmianach) wynosiła 10.693.332,39 zł. Łączna kwota długu Gminy Będków na dzień 30 września 2013 roku wynosiła 4.560.000,00 zł, zatem wysokość wyliczonego wskaźnika przedstawiała się następująco:

$$4.052.140,69 : 10.693.332,39 \times 100\% = \mathbf{37,89\%}$$

Po uwzględnieniu wyłączeń, kwota zadłużenia wynosiła 4.382.858,39 zł, zatem wysokość wskaźnika kształtowała się następująco:

$$3.874.999,08 \text{ zł} : 10.693.332,39 \text{ zł} \times 100\% = \mathbf{36,24\%}$$

Rb-Z według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku

Według sprawozdania Rb-Z na dzień 31 grudnia 2013 roku kwota zadłużenia ogółem wynosiła 5.356.425,74 zł, na co składały się kredyty i pożyczki długoterminowe wykazane w pozycji E.2.2, kolumnie 10 - Banki. W części C sprawozdania wskazano na kwotę długoterminowych kredytów i pożyczek z budżetu państwa 494.770,74 zł (umowa PROW313.11.03927.10 z dnia 30 września 2013 roku: I transza 131.950,17 zł przekazana w listopadzie 2013 roku i II transza 362.820,57 zł przekazana w grudniu 2013 roku). **Powyższe świadczy o błędnym wykazaniu kwoty zadłużenia tytułem umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, niezgodnie z rozporządzeniem w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a tym samym z wytycznymi Ministerstwa Finansów z dnia 15 lutego 2011 roku, pismo nr DP14/657/19/MKT/2011/629.**

Na zadłużenie wg stanu na IV kwartał 2013 roku składały się następujące umowy kredytów i pożyczek:

Zadłużenie ogółem wg Rb-Z, w tym:	5.356.425,74						
1. Umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PKO BP	PROW 413.11.02636.10 z 19.06.2012	PROW 321.11.03927.10 z 30.09.2013	2/2013/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	WFOŚiGW 369/OW/PD/2013
2. kwota (zł)	0,00	1.300.000,00	1.460.000,00	177.141,61	494.770,74	1.800.000,00	301.655,00
Zadłużenie ogółem wg dokumentacji i źródłowej, w tym:	5.356.425,74						
umowa kredytu	1/2010/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	1/2012/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	PKO BP	PROW 321.11.0376.10 z 17.07.2013	PROW 321.11.03927.10 z 30.09.2013	2/2013/G PBS w Tomaszowie Mazowieckim	WFOŚiGW 369/OW/PD/2013
Przeznaczenie	Sfinansowanie wydatków nie znajdujących pokrycia w dochodach	Pokrycie deficytu oraz spłata wcześniejszych zobowiązań	Pokrycie deficytu Gminy i spłata wcześniejszych zobowiązań	„Kanalizacja sanitarna Będków, Zacharz, Nowiny oraz Rosocha”	„Budowa świetlic wiejskich w miejscowościach Kalinów, Nowiny, Sługocice.	Pokrycie deficytu i spłata wcześniejszych zobowiązań	„Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków, Zacharz Nowiny oraz Rosocha”
kwota kredytu ogółem (zł)	1.875.000,00	2.100.000,00	1.500.000,00	177.141,61	494.770,74	1.800.000,00	511.169,00
okres spłaty	05.08.2010-31.07.2014	27.03.2012 – 30.11.2016	21.09.2012 – 30.11.2018	Po otrzymaniu środków od ARiMR	Po otrzymaniu środków od ARiMR	27.09.2013 – 30.09.2024	12.09.2013 – 31.10.2029
Zadłużenie na kwartał poprzedzający	425.000,00	1.950.000,00	1.500.000,00	177.141,61	0,00	0,00	0,00
przychód (zł)	0,00	0,00	0,00	0,00	131.950,17	200.000,00	301.655,00
- Wb nr / z dnia	-	-	-	-	Nr 1 / 20.11.2013	Nr 214 / 11/10/2013	Nr 221 / 22.10.2013
przychód (zł)	0,00	0,00	0,00	0,00	180.887,30	800.000,00	0,00
- Wb nr / z dnia	-	-	-	-	Nr 3 / 03.12.2013	Nr 228 / 31.10.2013	-
przychód (zł)	0,00	0,00	0,00	0,00	181.933,18	800.000,00	0,00
- Wb nr / z dnia	-	-	-	-	Nr 3 / 30.12.2013	Nr 265 / 20.12.2013	-
rozchód (zł)	120.000,00	50.000,00	40.000,00	177.141,61	0,00	0,00	0,00
- Wb nr / z dnia	Nr 228 / 31.10.2013	Nr 232 / 05.11.2011	Nr 72 / 30.12.2013	Nr 4 / 06.12.2013	-	-	0
rozchód (zł)	305.000,00	600.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

- Wb nr / z dnia	nr 270 / 31.12.2013	Nr 270.000,00 / 31.12.2012	-	-	-	-	0
Zadłużenie tytułem umowy	0,00	1.300.000,00	1.460.000,00	0,00	494.770,74	1.800.000,00	301.655,00

Dokonano weryfikacji ewidencji księgowej Gminy Będków. Na podstawie zestawienia obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku, stwierdzono, że w kontrolowanej jednostce nie występuje konto 260, a konto 134 wykazuje saldo Ma 476.655,00 zł.

Kontrolującym przekazano wydruki z odrębnych rejestrów:

- **konto 134 – odrębny rejestr „Kredyty” saldo Wn 5.356.425,74 zł,**
- **konto 134 UG Będków – saldo Ma 4.861.655,00 zł**

Wskaźnik z art. 170 ustawy o finansach publicznych

Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku (korekta nr 1) kwota wykonanych dochodów ogółem wynosiła 10.178.816,41 zł. Łączna kwota długu Gminy Będków na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 5.356.425,74 zł, zatem wysokość wyliczonego wskaźnika przedstawiała się następująco:

$$5.356.425,74 : 10.178.816,41 \times 100\% = \mathbf{52,62\%}$$

Po uwzględnieniu wyłączeń, kwota zadłużenia wynosiła 4.861.655,00 zł, zatem wysokość wskaźnika kształtowała się następująco:

$$4.861.655,00 \text{ zł} : 10.178.816,41 \text{ zł} \times 100\% = \mathbf{47,76\%}$$

AKTA KONTROLI [A3, str. 86 - 218]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem: kwartalnych sprawozdań Rb-Z oraz Rb-NDS za 2012 i 2013 rok, wydruków z księgi głównej Urzędu Gminy Będków dla konta 134 za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2013 roku; wydruków z odrębnego rejestru „Kredyty” na I, II, III, IV kwartał 2012 roku oraz na I, II, III, IV kwartał 2013 roku; wydruków z poszczególnych rejestrów, właściwych na stan każdego kwartału 2012 i 2013 roku; umowy nr 53102039160000079600540054 zawartej w dniu 21 września 2012 roku z PKO BP S.A. w Łodzi na kwotę 1.500.000,00 zł, wraz z aneksem nr 1 z dnia 30 grudnia 2013 roku, zawiadomieniem o stanie kredytu w rachunku na dzień 31 grudnia 2012 roku wraz z uchwałą nr V/238/2012 Składu Orzekającego RIO w Łodzi z dnia 31 sierpnia 2012 roku; umowy nr 2/2012/G z dnia 27 sierpnia 2012 roku na kredyt na przejściowy deficyt, umowy kredytowej nr 3/2013/G z dnia 19 listopada 2012 roku na przejściowy deficyt; Wb nr 165 z dnia 27 sierpnia 2012 roku, WB nr 189 z dnia 28 września 2012 roku, WB nr 230 z dnia 31 listopada 2012 roku; WB nr 188 z dnia 27 września 2012 roku, WB nr 198 z dnia 10 października 2012 roku; WB nr 224 z dnia 15 listopada 2012 roku, WB nr 72 z dnia 30 grudnia 2012 roku, wb nr 64 z dnia 30 marca 2012 roku, wb nr 21 z dnia 31 stycznia 2012 roku, wb nr 84 z dnia 30 kwietnia 2012 roku, wb nr 68 z dnia 5 kwietnia 2012 roku, wb nr 70 z dnia 10 kwietnia 2012 roku, wb nr 101 z dnia 25 maja 2012 roku, wb nr 105 z dnia 31 maja 2012 roku, wb nr 147 z dnia 31 lipca 2012 roku, wb nr 182 z dnia 19 września 2012 roku, wb nr 143 z dnia 27 lipca 2012 roku, wb nr 151 z dnia 6 sierpnia 2012 roku, wb nr 77 z dnia 16 kwietnia 2013 roku, wb nr 3 z dnia 4 stycznia 2013 roku, wb nr 121 z dnia 17 czerwca 2013 roku, wb nr 214 z dnia 11 października 2013 roku, wb nr 228 z dnia 31 października 2013 roku, wb nr 265 z dnia 20 grudnia 2013 roku, wb nr 270 z dnia 31 grudnia 2013 roku, wb nr 203, 204, 205 z dnia 30 września 2013 roku, wb nr 269 z dnia 30 grudnia 2013 roku, wb nr 270 z dnia 31 grudnia 2013 roku (wb nr 20 z dnia 30 stycznia 2012 roku, nr 35 z dnia 18 lutego 2012 roku, nr 92 z dnia 9 maja 2012 roku, nr 1790 z dnia 30 sierpnia 2013 roku, nr 232 z dnia 5 listopada 2013 roku załączone zostały do akt kontroli w zakresie sprawozdawczości budżetowej, sprawozdanie Rb-NDS za 2012 rok).

Udzielone pożyczki

W latach objętych kontrolą, tj. 2011 – 2013 Gmina Będków nie udzielała pożyczek.

Kontrola ewidencjonowania subwencji oświatowej przekazanej w grudniu na styczeń roku następnego:

Kontrolą objęto przekazanie subwencji oświatowej w 2012 roku. Stwierdzono, że na styczeń 2013 roku subwencja oświatowa wpłynęła w dniu 21 grudnia 2012 roku (WB nr 253 z dnia 21 grudnia 2012 roku). **Operację zaewidencjonowano na kontach Wn130 / Ma740 z klasyfikacją dział 758, rozdział 75801, §2920, powyższe naruszało regulacje zawarte w rozporządzeniu w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont (...), zgodnie z którym, wpływ środków z przedmiotowego tytułu należy ewidencjonować na kontach Wn133 / Ma 901 albo 909 – w przypadku subwencji przypadającej w międzyokresie.**

Powyższe wskazuje, iż ewidencja subwencji oświatowej przekazanej w grudniu na styczeń roku następnego ewidencjonowana była z pominięciem konta 909 – „Rozliczenia międzyokresowe”, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku służy do ewidencji rozliczeń międzyokresowych. Na stronie Wn konta 909 ujmuje się w szczególności koszty finansowe stanowiące wydatki przyszłych okresów (np. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek w korespondencji z kontami 134 lub 260), a na stronie Ma – przychody finansowe stanowiące dochody przyszłych okresów (np.: subwencje i dotacje przekazane w grudniu dotyczące następnego roku budżetowego). Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 909 powinna umożliwić ustalenie stanu rozliczeń międzyokresowych według ich tytułów.

Jak ustalono w trakcie kontroli, mimo wyodrębnienia konta 909 zarządzeniem nr 0151/21/06 Wójta Gminy Będków z dnia 10 listopada 2006 roku w sprawie przepisów wewnętrznych regulujących gospodarkę finansową, w Gminie Będków nie prowadzono konta 909.

Dodatkowo stwierdzić także trzeba, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, do przychodów urzędu jst zalicza się dochody budżetu jednostki samorządu terytorialnego nie ujęte w planach finansowych innych samorządowych jednostek budżetowych, co wskazuje że subwencja oświatowa powinna zostać ujęta także w ewidencji księgowej Urzędu Gminy Będków. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont (...), wyodrębniono **konto 720** – przychody z tytułów dochodów budżetowych związanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki, w szczególności dochodów, do których zalicza się podatki, składki, opłaty, inne dochody budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek, należne na podstawie odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych. Ewidencja szczegółowa do konta powinna zapewnić wyodrębnienie przychodów z tytułu dochodów budżetowych według pozycji planu finansowego, a saldo konta 720 przenosi się w końcu roku obrotowego na konto 860, bowiem na koniec roku konto 720 nie wykazuje salda. Księgowanie części oświatowej subwencji ogólnej w ewidencji jednostki budżetowej powinno być dokonywane Wn800 Ma720, jako przychód z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, zaksięgowany równocześnie na funduszu jednostki, oraz Wn 720 Ma860 – przekazanie środków na wynik finansowy. W kontrolowanym przypadku, w urzędzie ewidencjonowano wpływ subwencji oświatowej, jak wskazano powyżej, Wn 130/Ma**740**.

Środki z subwencji przekazywane były dla szkół w transzach, po kilka w miesiącu. Ewidencja dokonywana była na kontach Wn223/Ma133.

Kontrola ewidencjonowania odsetek od kredytów i pożyczek:

Zgodnie z ewidencją księgową kontrolowanej jednostki w 2012 roku dokonano spłaty odsetek od zaciągniętych kredytów dla działu 757, rozdziału 75702, paragrafu 8110 w łącznej wysokości 199.589,21 zł. **Odsetki każdorazowo ewidencjonowano w tożsamy sposób:**

Konto Wn 402 / Ma 130 kwota 3.728,22 zł

Konto Wn "-1" / Ma 998 kwota 3.728,22 zł

Powyższe wskazuje na naruszenie regulacji zawartych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont (...), bowiem ewidencja odbywała się z pominięciem konta 134 czy 260 a także konta 909 w zakresie rozliczeń międzyokresowych, natomiast z wykorzystaniem konta 402 – „usługi obce”, które służy do ewidencji kosztów z tytułu obcych wykonywanych na rzecz działalności podstawowej jednostki, gdzie na stronie Wn konta ujmuje się poniesione koszty usług obcych, a na stronie Ma konta 402 ujmuje się zmniejszenia poniesionych kosztów, oraz na dzień bilansowy przeniesienie kosztów usług obcych na konto 860.

W urzędzie odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek należy zaewidencjonować Wn 751 / Ma 130, a następnie dokonać przeksięgowania na wynik finansowy (konta grupy 7 nie wykazują salda na koniec roku) Wn 860 / Ma 751. Konto 751, stosownie do ww. rozporządzenia służy do ewidencji kosztów finansowych, gdzie na stronie Wn ujmuje się w szczególności wartość sprzedanych udziałów, akcji i innych papierów wartościowych, odsetki od obligacji, odsetki od kredytów i pożyczek, odsetki za zwłokę w zapłacie zobowiązań, z wyjątkiem obciążających środki trwałe w budowie, odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu operacji finansowych, dyskonto przy sprzedaży weksli, czeków obcych i papierów wartościowych, ujemne różnice kursowe, z wyjątkiem obciążających środki trwałe w budowie. Ewidencja szczegółowa powinna zapewnić wyodrębnienie w zakresie kosztów operacji finansowych – naliczone odsetki do pożyczek i odsetki od zobowiązań.

Konto 998 z kolei, zgodnie z ww. rozporządzeniem, to konto pozabilansowe służące do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych ujętych w planie finansowym jednostki budżetowej danego roku budżetowego oraz w planie finansowym niewygasających wydatków budżetowych ujętych do realizacji w danym roku budżetowym. Na stronie Wn konta ujmuje się równowartość sfinansowanych wydatków budżetowych w danym roku budżetowym i równowartość zaangażowanych wydatków, które będą obciążały wydatki roku następnego. Na stronie Ma konta ujmuje się zaangażowanie wydatków, czyli wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym. Ewidencja szczegółowa prowadzona jest wg. podziałek klasyfikacji planu finansowego, z wyodrębnieniem niewygasających wydatków. Na koniec roku konto 998 nie wykazuje salda.

W kontrolowanym przypadku saldo konta 998 na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiło Ma 7.126.021,61 zł, a na dzień 31 grudnia 2013 roku Ma 4.852.110,90 zł. W latach objętych kontrolą stwierdzono, że obroty na koncie występowały jedynie po stronie Ma, co zgodnie z wskazaną powyżej regulacją prawną wskazywać powinno na zaangażowanie wydatków. Niemniej jednak, przy braku prowadzenia ewidencji księgowej konta w zakresie równowartości sfinansowania wydatków budżetowych (konto 980), nie można stwierdzić rzetelności prowadzonego konta 998. Dodatkowo jak wskazuje ewidencja księgową, zapisów po stronie Ma konta 998 dokonywano każdorazowo w korespondencji ze stroną Wn konta „-1”. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku, oraz wewnątrz regulacje kontrolowanej jednostki nie przewidują możliwości dokonywania zapisów księgowanych na koncie „-1”.

III. EWIDENCJA KSIĘGOWA. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.

1. OPIS PRZYJĘTYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI. ZABEZPIECZENIE DANYCH PRZETWARZANYCH W SYSTEMACH INFORMATYCZNYCH.

Kontrolę przeprowadzono przy pomocy oprogramowania ACL, wspierającego elektroniczną weryfikację rejestrów księgowych prowadzonych przez komórki księgowe urzędu.

W związku z art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity z 2013 roku, poz. 336) oraz art. 40 ustawy o finansach publicznych (Dz.U. nr 157, poz. 1240 ze zm.), a także zgodnie z §14, §15 i §16 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. nr 128, poz. 861 ze zm.) w latach 2012 – 2013 w Gminie Będków obowiązywały następujące regulacje w zakresie polityki rachunkowości:

- Zarządzenie nr 0151/21/06 Wójta Gminy Będków z dnia 10 listopada 2006 roku w sprawie przepisów wewnętrznych regulujących gospodarkę finansową Gminy Będków. Zakładowy Plan Kont dla Budżetu Gminy i Urzędu Gminy Będków stanowił załącznik nr 1 do ww. zarządzenia.
- Zarządzenie nr 0151/14a/2008 Wójta Gminy Będków z dnia 25 sierpnia 2008 roku w sprawie ustalenia planu kont dla jednostki budżetowej Urząd Gminy w Będkowie, oraz planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych realizowanych przez organ podatkowy Gminy Będków (nie uchylono poprzednich regulacji).
- Zarządzenie nr 0050.51.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie wprowadzenia Zasad (polityki) rachunkowości (nie uchylono poprzednich regulacji).
- Zarządzenie nr 0050.49.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji inwentaryzacyjnej.
- Zarządzenie nr 0050.48.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie instrukcji wewnętrznej obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy w Będkowie

Dokonując analizy powyższych regulacji stwierdzić trzeba, iż zarządzenie z dnia 10 listopada 2006 roku obowiązywało w trakcie przeprowadzania niniejszych czynności kontrolnych w zakresie ustalania planu kont dla Budżetu Gminy Będków. Zarządzeniem z dnia 25 sierpnia 2008 roku wprowadzono jedynie plan kont dla Urzędu Gminy w Będkowie. Z kolei zarządzeniem z dnia 27 grudnia 2012 roku wprowadzono jedynie regulacje w zakresie: [1] ustaleń ogólnych, [2] ewidencji zdarzeń gospodarczych, [3] ustalenia wyniku wykonania budżetu, [4] sprawozdawczości budżetowej oraz finansowej, [5] ochrony danych. Zarządzenie to w swej treści zawiera bezpośrednio odesłanie do zarządzenia nr 45/FN/2012 Wójta Gminy Kołczygłowy (woj. Pomorskie) z dnia 5 lipca 2012 roku w sprawie dokumentacji Zasad (polityki) rachunkowości¹², przenosząc wiernie znaczną jego treść, nie dokonując nawet usunięcia numeru zarządzenia. Powyższe wskazuje na brak w Gminie Będków rzetelnie

---

¹² http://bip.kolczyglowy.pl/file.php?file=/articles/2012/09/18/128502/link_zarzadzeie_nr_45.pdf

opracowanej, jednolitej polityki rachunkowości, stanowiącej podstawę funkcjonowania JST.

W polityce rachunkowości uregulowano m.in.:

- Na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości określono okresy sprawozdawcze, wskazując, że najkrótszy z nich to miesiąc, a następne to kwartał, półrocze i rok.
- Metody ustalenia wyniku finansowego, w nawiązaniu do art. 10 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy,
- W odniesieniu do art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości: zakładowy plan kont, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. Stwierdzić jednak trzeba, iż w zarządzeniu nr 0151/21/06 Wójta Gminy Będków z dnia 10 listopada 2006 roku w §12 odnaleźć można regulację, zgodnie z którą konta ksiąg pomocniczych winny być prowadzone co najmniej dla: [1] środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywanych od nich odpisów umorzeniowych, których ewidencja prowadzona jest w księdze inwentarzowej, [2] rozrachunków z kontrahentami, [3] rozrachunków z pracownikami, [4] kosztów, dochodów i innych istotnych dla jednostki składników majątku, co znajduje podstawę normatywną w art. 17 ustawy o rachunkowości. Nie wskazano, czy księgi te prowadzone są metodą komputerową czy ręczną. W zarządzeniu nr 0050.51.2012 z dnia 27 grudnia 2012 roku wskazano natomiast, iż ustala się wykaz ksiąg pomocniczych prowadzonych ręcznie: księga pozostałych środków w używaniu. Z ustnych informacji uzyskanych do Skarbnika Gminy, w przedmiotowym zakresie obowiązujące jest zarządzenie z 2006 roku. Jak ustalono w trakcie kontroli, do wartości niematerialnych i prawnych nie jest prowadzona żadna ewidencja na kontach księgi pomocniczej (zarówno ręcznie jak i komputerowo), natomiast w formie odręcznej prowadzona jest księga środków trwałych, pozostałych środków trwałych i rozrachunków z kontrahentami.
- Dodatkowo, w obu wyżej wymienionych zarządzeniach wskazano, że prowadzenie ksiąg rachunkowych przebiegać będzie techniką komputerową oraz częściowo ręcznie, nie wskazując na to które księgi prowadzone są jaką metodą.
- Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt c jednostka zobowiązana jest do uregulowania w polityce rachunkowości systemu przetwarzania danych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera – opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a ponadto określenie wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji. Zgodnie z ustnymi wyjaśnieniami uzyskanymi od Skarbnika Gminy Będków Małgorzaty Jabłońskiej, wykaz ten stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia nr 0151/21/06, gdzie wskazano, że wszystkie programy stosowane w Urzędzie Gminy w Będkowie zwane „PAKIETEM DLA ADMINISTRACJI”, którego autorem jest s.c. Usługi Informatyczne INFO-SYSTEM z Legionowa Tadeusz Groszek i Roman Groszek serwisowane są przez Usługi Informatyczne PROINFO Ozorków. Programami tymi są: [1] „Auta”, [2] „JGU – podatek od środków transportowych”, [3] „Budżet – Windows”, [4] „Podatki i wymiar”, [5] „Płace – Windows”, [6] „Przelewy – Windows”, „Płatnik. W przedmiotowym załączniku nie wskazano na wersje oprogramowania oraz datę rozpoczęcia jego eksploatacji. Z kolei w zarządzeniu nr 0050.51.20912 z dnia 27 grudnia 2012 roku wskazano, że Gmina Będków prowadzi ewidencję księgową w systemie komputerowym, wykorzystując programy firmy Roma i Tadeusz Groszek s.c,

gdzie wskazano jedynie na rok rozpoczęcia użytkowania 2003, nr wersji oprogramowania. Wskazany powyżej opis w oczywisty sposób nie wyczerpuje regulacji zawartych w art. 10 ust. 1 pkt c ustawy o rachunkowości.

- Na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 4 ppkt 4 ustawy o rachunkowości opracowano instrukcję określającą sposób zarządzania systemami informatycznymi w Urzędzie Gminy w Będkowie, stanowiącą załącznik nr 3 do zarządzenia z 2006 roku. W załączniku tym nie wskazano imiennie na osobę odpowiedzialną za sposób przydziału haseł dla użytkowników, częstotliwość ich zmiany, za rejestrowanie i wyrejestrowanie użytkowników, mimo takiego wymogu.

Zgodnie z zestawieniem obrotów i sald za okres od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku oraz za okres od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku, sporządzonym na podstawie ewidencji księgowej prowadzonej w siedzibie Urzędu Gminy Będków, w kontrolowanej jednostce wyodrębniono następujące konta księgowe:

dla Budżetu Gminy Będków: 133, 134, 223, 224, 901 i 901.

dla Urzędu Gminy w Będkowie: 011, 013, 072, 080, 080-1, 101, 101-1, 101-2, 101-5, 130, 130-1, 130-2, 130-5, 135, 139-1, 139-2, 221-1, 221-2, 221-3, 221-4, 221-5, 221-6, 225, 229, 231, 240, 400, 400-1, 401, 401-1, 402, 402-1, 403, 404, 405, 409, 409-1, 410, 411, 740, 740-1, 740-2, 750, 853, 998.

Z uwagi na wspólnie prowadzone księgi rachunkowe dla Urzędu Gminy, GOPS-u, Budżetu Gminy, o czym szerzej mowa w dalszej części protokołu kontroli, powyższego podziału na konta prowadzone dla Urzędu i Organu, dokonano jedynie technicznie, na potrzeby kontroli.

BUDŻET GMINY BĘDKÓW

- **Analizując powyższe stwierdzić trzeba, że mimo takiego obowiązku, dla Budżetu Gminy Będków nie prowadzono, pomimo faktycznego ich wyodrębnienia w obowiązującej polityce rachunkowości wprowadzonej w życie na mocy zarządzenia nr 0151/21/06 Wójta Gminy Będków z dnia 10 listopada 2006 roku, m.in. następujących kont:**
  - **Konta 222 – „Rozliczenie dochodów budżetowych”** które służy do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu zrealizowanych przez te jednostki dochodów budżetowych. Na stronie Wn konta ujmuje się dochody budżetowe zrealizowane przez jednostki budżetowe i urzędy obsługujące organy podatkowe, w wysokości wynikającej z okresowych sprawozdań tych jednostek, w korespondencji z kontem 901. Na stronie Ma konta ujmuje się przelewy dochodów budżetowych na rachunek budżetu, dokonane przez jednostki budżetowe i urzędy obsługujące organy podatkowe, w korespondencji z kontem 133. Ewidencję szczegółową do konta prowadzi się w sposób umożliwiający ustalenie stanu rozliczeń z poszczególnymi jednostkami budżetowymi oraz urzędami obsługującymi organy podatkowe z tytułu zrealizowanych przez nie dochodów budżetowych. Saldo Wn konta oznacza stan zrealizowanych dochodów budżetowych objętych okresowymi sprawozdaniami, lecz nieprzekazanych na rachunek budżetu, a saldo Ma oznacza stan dochodów budżetowych przekazanych przez jednostki budżetowe i urzędy obsługujące organy podatkowe na rachunek budżetu lecz nieobjętych okresowymi sprawozdaniami. Brak prowadzenia konta 222 w Gminie Będków, a także brak sporządzania jednostkowych sprawozdań przez jednostki budżetowe w istotny sposób uniemożliwia prowadzenie rzetelnej i czytelnej rachunkowości w zakresie rozliczania się budżetu gminy z tymi jednostkami.
  - **Konta 240 – „Pozostałe rozrachunki”** które służy do ewidencji innych rozrachunków związanych z realizacją budżetu z wyjątkiem rozrachunków ujmowanych na kontach: 222, 223, 224, 225, 250 i 260.

- **Konta 260 – „Zobowiązania finansowe”**, które służy do ewidencji zobowiązań zaliczanych do zobowiązań finansowych, z wyjątkiem kredytów bankowych, a w szczególności z tytułu zaciągniętych pożyczek i wyemitowanych instrumentów finansowych. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 260 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zobowiązań z poszczególnymi kontrahentami według tytułu zobowiązań,
- **Konta 909 – „Rozliczenia międzyokresowe”**, które służy do ewidencji rozliczeń międzyokresowych. Na stronie Wn konta ujmuje się w szczególności koszty finansowe stanowiące wydatki przyszłych okresów (np. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek w korespondencji z kontami 134 i 260), a na stronie Ma – przychody finansowe stanowiące dochody przyszłych okresów (np. subwencje i dotacje przekazane w grudniu dotyczące następnego roku budżetowego). Ewidencja szczegółowa do konta 909 powinna umożliwić ustalenie stanu rozliczeń międzyokresowych według ich tytułów.
- **Konta 960 – „Skumulowany wynik budżetu”** które służy do ewidencji stanu skumulowanych wyników budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Saldo Wn konta 960 oznacza stan skumulowanego deficytu budżetu, a saldo Ma konta stan skumulowanej nadwyżki budżetu,
- **Konta 961 – „Wynik wykonania budżetu”** które służy do ewidencji wyniku wykonania budżetu, czyli deficytu lub nadwyżki. Pod datą ostatniego dnia roku budżetowego na stronie Wn konta 961 ujmuje się przeniesienie poniesionych w ciągu roku dochodów budżetu, odpowiednio w korespondencji z kontem 901 i wydatków budżetu z kontem 902. Saldo Wn konta oznacza stan deficytu budżetu a saldo Ma stan nadwyżki. W roku następnym, pod datą zatwierdzenia sprawozdania z wykonania budżetu, saldo konta 961 przenosi się na konto 960,
- **Konta 991 „Planowane dochody budżetu” (pozabilansowe)** służące do ewidencji planu dochodów budżetowych oraz jego zmian. Na stronie Wn ujmuje się zmniejszenia, a na stronie Ma zwiększenia planu dochodów budżetu. Pod datą ostatniego dnia roku budżetowego sumę równą saldu konta ujmuje się na stronie Wn konta 991.
- **Konta 992 „Planowane wydatki budżetu” (pozabilansowe)** służące do ewidencji planu wydatków budżetowych oraz jego zmian.

W odniesieniu do prowadzonych w Gminie Będków kont księgowych dla Organu stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- Ewidencję szczegółową do konta **134** prowadzono z pominięciem obowiązku zapewnienia możliwości ustalenia stanu zadłużenia według umów kredytowych. Na koncie nie ewidencjonowano wszystkich kredytów i pożyczek, w konsekwencji czego saldo konta 134 nie było zgodne z faktycznym stanem zadłużenia jednostki.
- Ewidencję konta **223** prowadzono z pominięciem obowiązku ujmowania po stronie Ma wydatków dokonanych przez jednostki budżetowe w wysokości wynikającej z okresowych sprawozdań, w korespondencji z kontem 902. W 2012 oraz 2013 roku obroty konta po stronie Ma wynosiły 0,00zł. Dodatkowo, pomimo takiego obowiązku, nie prowadzono ewidencji szczegółowej do konta 223 w sposób umożliwiający ustalenie stanu rozliczeń z poszczególnymi jednostkami budżetowymi z tytułu przekazanych na ich rachunki środków pieniężnych przeznaczonych na pokrycie realizowanych przez nie wydatków budżetowych. Dodatkowo, pomimo, że konto to służy do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu dokonanych przez te jednostki wydatków budżetowych, na koncie tym ujmowano także przekazanie dotacji dla klubów sportowych.
- Konta **901 i 902**, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont (...) nie wykazują salda na koniec roku, bowiem ulega ono przeksięgowaniu na właściwą stronę konta 961. W

kontrolowanym przypadku na dzień 31 grudnia 2012 oraz 2013 roku konta te wykazywały salda, co świadczy o braku dokonania przeksięgowania.

URZĄD GMINY BĘDKÓW

— **Pomimo takiego obowiązku dla Urzędu Gminy Będków nie prowadzono, pomimo faktycznego ich wyodrębnienia w obowiązującej polityce rachunkowości wprowadzonej w życie na mocy zarządzenia nr 0151/21/06 Wójta Gminy Będków z dnia 10 listopada 2006 roku, oraz nr 0151/14a/2008 z dnia 25 sierpnia 2008 roku, m.in. następujących kont:**

- **Konta 020 – „Wartości niematerialne i prawne”**, które służy do ewidencji stanu zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej wartości niematerialnych i prawnych. Na stronie Wn konta ujmuje się zwiększenia, na stronie Ma zmniejszenia, z wyjątkiem umorzenia ujmowanego na kontach 071 i 072. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 020 powinna umożliwić należyte obliczanie umorzenia wartości niematerialnych i prawnych. Saldo Wn konta oznacza stan wartości niematerialnych i prawnych wartości początkowej.
- **Konta 071 – „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”**, które służy do ewidencji zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, które podlegają umorzeniu według stawek amortyzacyjnych stosowanych przez jednostkę. Odpisy umorzeniowe dokonywane są w korespondencji z kontem 400. Na stronie Ma konta ujmuje się zwiększenia, a na stronie Wn zmniejszenia umorzenia wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (wnip). Saldo Ma konta 071 wskazuje na stan umorzenia wartości środków trwałych oraz wnip.
- **Konta 201 – „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”** – które służy do ewidencji rozrachunków i roszczeń krajowych i zagranicznych z tytułu dostaw, robót i usług, w tym również zaliczek na poczet dostaw, robót i usług oraz kaucji gwarancyjnych, a także należności z tytułu przychodów finansowych. Szerzej zagadnienie opisano w części protokołu kontroli odnoszącej się do rozrachunków i roszczeń.
- **Konta 222 – „rozliczenie dochodów budżetowych”** – które służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych. Na stronie Wn konta ujmuje się dochody budżetowe przelane do budżetu, w korespondencji z kontem 130, a na stronie Ma ujmuje się w ciągu roku budżetowego okresowe lub roczne przeksięgowania zrealizowanych dochodów budżetowych na konto 800, na podstawie sprawozdań budżetowych. Konto 222 może wykazywać saldo Ma, które oznacza stan dochodów budżetowych zrealizowanych, lecz nieprzelanych do budżetu, a saldo ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nieprzelanych do końca roku, w korespondencji z kontem 130.
- **Konta 223 „Rozliczenie wydatków budżetowych”** – które służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę wydatków budżetowych, w tym wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich. W samorządowych jednostkach budżetowych na koncie tym ujmuje się także operacje związane z przepływami środków europejskich w zakresie, w którym środki te stanowią dochody jednostek samorządu terytorialnego. Saldo Ma konta oznacza stan środków pieniężnych otrzymanych na pokrycie wydatków budżetowych, lecz niewykorzystanych do końca roku. Saldo konta 223 ulega likwidacji poprzez księgowanie przelewu na rachunek dysponenta wyższego stopnia środków pieniężnych niewykorzystanych do końca roku, w korespondencji z kontem 130.

- **Konta 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich”**, gdzie na stronie Wn ujmuje się wartość dotacji przekazanych przez organ dotujący, w korespondencji z kontem 130 oraz wartość płatności dokonanych na rzecz beneficjentów przez BGK w korespondencji z kontami 227 lub 230. Na stronie Ma konta księguje się w szczególności wartości dotacji uznanych za wykorzystane i rozliczone, w korespondencji z kontem 810, wartości płatności z budżetu środków europejskich uznanych za rozliczone, w korespondencji z kontami 810, 230, oraz wartości dotacji zwróconych w tym samym roku budżetowym, w korespondencji z kontem 130,
- **Konta 234 „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”** – które służy do ewidencji należności, roszczeń i zobowiązań wobec pracowników z innych tytułów niż wynagrodzenia (m.in. zaliczki, zfs). Ewidencja szczegółowa do konta powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu należności, roszczeń i zobowiązań według tytułów rozrachunków. Saldo Wn konta oznacza stan należności i roszczeń, a saldo Ma stan zobowiązań wobec pracowników.
- **Konta 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”**, które służy do ewidencji przychodów z tytułu dochodów budżetowych związanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki, w szczególności dochodów, do których zalicza się podatki, składki, opłaty, inne dochody budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek, należne na podstawie odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych. Na stronie Wn konta ujmuje się odpisy z tytułu dochodów budżetowych, a na stronie Ma przypisy. Ewidencja szczegółowa powinna zapewnić wyodrębnienie przychodów z tytułu dochodów według pozycji planu finansowego. Na koniec roku saldo konta 720 przenosi się na konto 860.
- **Konta 800 „fundusz jednostki”** – służącego do ewidencji równowartości majątku trwałego i obrotowego jednostki i ich zmian. Na stronie Wn konta ujmuje się w szczególności: [1] przeksięgowania straty bilansowej roku ubiegłego z konta 860, [2] przeksięgowanie zrealizowanych dochodów budżetowych z konta 222, [3] przeksięgowanie, w końcu roku obrotowego dotacji z budżetu i środków budżetowych wykorzystanych na inwestycje z konta 810, [4] różnice w aktualizacji wyceny środków trwałych, [5] wartości sprzedanych, nieodpłatnie przekazanych oraz wniesionych w formie wkładu niepieniężnego środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz środków trwałych w budowie, [6] równowartość odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych otrzymanych nieodpłatnie przez samorządowy zakład budżetowy, a także od środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, na sfinansowanie których samorządowy zakład budżetowy otrzymał środki pieniężne, w korespondencji ze strona Ma konta 760. Na stronie Ma konta 800 ujmuje się m.in.: [1] przeksięgowanie zysku bilansowego roku ubiegłego z konta 860, [2] przeksięgowanie pod datą sprawozdania budżetowego, zrealizowanych wydatków budżetowych z konta 223, [3] przeksięgowanie, pod datą sprawozdania budżetowego, zrealizowanych wydatków środków europejskich z konta 228, [4] wpływ środków przeznaczonych na finansowanie inwestycji, [5] nieodpłatne otrzymanie środków trwałych, wnip oraz środków trwałych w budowie. Ewidencja szczegółowa do konta powinna umożliwić ustalenie przyczyn zwiększeń i zmniejszeń funduszu jednostki. Saldo Ma na koniec roku wskazuje na stan funduszu jednostki.
- **Konta 851 „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”** – które służy do ewidencji stanu zwiększeń i zmniejszeń ZFSS. Środki pieniężne tego funduszu, wyodrębnione na specjalnym rachunku bankowym ujmuje się na koncie 135 „rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia”. Pozostałe środki majątkowe ujmuje się na odpowiednich kontach działalności podstawowej

jednostki (z wyjątkiem kosztów i przychodów podlegających sfinansowaniu z funduszu). Saldo Ma konta 851 wskazuje na stan zakładowego funduszu świadczeń socjalnych;

- **Konta 860 „Wynik finansowy”** – które służy do ustalania wyniku finansowego jednostki. W końcu roku obrotowego na stronie Wn konta ujmuje się m.in.: [1] przeniesienie kosztów (konta 400, 401, 402, 403, 404, 405, 409), [2] wartości sprzedanych towarów w cenie zakupu lub nabycia w korespondencji z kontem 730, oraz materiałów z kontem 760, [3] dotacji przekazanych na finansowanie działalności podstawowej samodzielnie bilansujących się oddziałów oraz na inwestycje samorządowych zakładów budżetowych, w korespondencji z kontem 740, [4] kosztów operacji finansowych, w korespondencji z kontem 751, oraz pozostałych kosztów operacyjnych, w korespondencji z kontem 761, [5] strat nadzwyczajnych – konto 771, [6] obowiązkowych zmniejszeń wyniku finansowego – konto 870. Na stronie Ma konta ujmuje się w końcu roku obrotowego sumę: [1] uzyskanych przychodów, w korespondencji z poszczególnymi kontami zespołu 7, [2] zwiększeń stanu produktów oraz rozliczeń międzyokresowych w stosunku do stanu na początek roku, w korespondencji z kontem 490, [3] dotacji otrzymanych na finansowanie działalności podstawowej, w korespondencji z kontem 740. Saldo konta 860 wyraża na koniec roku obrotowego wynik finansowy jednostki, saldo Wn – stratę netto, saldo Ma – zysk netto. Saldo przenoszone jest w roku następnym na konto 800.
- **Kont 980 „plan finansowy wydatków budżetowych”, 981 „plan finansowy niewygasających wydatków”, 982 „plan wydatków europejskich” (konta pozabilansowe).**

W odniesieniu do prowadzonych kont, stwierdzić można następujące nieprawidłowości:

- W większości przypadków kontrolujący stwierdzili naruszenie zasady ciągłości zapisu, określonej w art. 13 ust. 5 oraz art. 18 ustawy o rachunkowości. Zgodnie z powyższymi regulacjami przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera należy zapewnić automatyczną kontrolę ciągłości zapisów, przenoszenia obrotów i sald (art. 13). Na podstawie zapisów na kontach księgi głównej sporządza się na koniec każdego okresu sprawozdawczego, nie rzadziej niż na koniec miesiąca, zestawienie obrotów i sald, zawierające: [1] symbole lub nazwy kont, [2] saldą kont na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, obroty za okres sprawozdawczy i narastająco od początku roku obrotowego oraz salda na koniec okresu sprawozdawczego, [3] sumę sald na dzień otwarcia ksiąg rachunkowych, obrotów za okres sprawozdawczy i narastająco od początku roku obrotowego oraz sald na koniec okresu sprawozdawczego. Obroty tego zestawienia powinny być zgodne z zestawieniem obrotów dzienników częściowych (art.18). Zestawienie obrotów i sald sporządzone za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2012 roku oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku jedynie w zakresie kont 101, 130, 135 i 139, 225, 229 wskazywało na bilans otwarcia na dany rok. Dla pozostałych kont (w tym dla konta 011, 013, 080, 221, 231, 240) bilans otwarcia dla strony Wn i Ma wskazywał na wartość 0,00 zł.
- Stwierdzono, że na dzień 31 grudnia 2012 roku konta **101-1** i **101-2** wykazywały odpowiednio salda Ma w wysokości 404.615,27 zł i 14.365,51 zł, a na dzień 31 grudnia 2013 roku konto 101-2 saldo Ma w kwocie 403.289,74 zł. Powyższe sprzeczne było z regulacją zawartą w rozporządzeniu w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planu kont (...), gdzie wskazano, iż na stronie Wn konta ujmuje się wpływu gotówki oraz nadwyżki kasowe, a na stronie Ma rozchody gotówki i niedobory kasowe. Konto 101 może wykazywać jedynie saldo Wn które oznacza stan gotówki w kasie. Saldo Ma konta świadczy o występowaniu niedoboru stanu środków pieniężnych w kasie.

- Wykazywanie na koniec roku salda konta **130**, co stanowiło naruszenie regulacji zawartych w rozporządzeniu w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont (...), a także art. 11 ustawy o finansach publicznych. Zagadnienie opisano we wcześniejszej części protokołu kontroli odnoszącej się do rachunków bankowych Gminy Będków.

Dodatkowo stwierdzono liczne przypadki naruszenia regulacji zawartej w załączniku nr 3 do ww. rozporządzenia poprzez dokonywanie księgowania operacji z pominięciem szczegółowości planu finansowego dochodów i wydatków budżetowych.

- Zgodnie z powyższym rozporządzeniem, po stronie Wn konta **221** ujmuje się ustalone należności z tytułu dochodów budżetowych i zwroty nadpłat. W Gminie Będków operacje księgowe na koncie 221 dokonywane były z pominięciem strony Wn, jedynie po stronie Ma konta, a także z naruszeniem reguły, zgodnie z którą ewidencja szczegółowa do konta 221 powinna być prowadzona według dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej oraz budżetów, których należności dotyczą.
- Konto **225** prowadzono z naruszeniem ww. rozporządzenia, gdzie wskazano na obowiązek prowadzenia ewidencji szczegółowej do konta, zapewniającej możliwość ustalenia stanu należności i zobowiązań według każdego z tytułów rozrachunków z budżetem odrębnie.
- Ewidencję do konta **229** prowadzono z naruszeniem regulacji wynikających z ww. rozporządzenia, zgodnie z którymi powinna ona zapewniać możliwość ustalenia stanu należności i zobowiązań według tytułów rozrachunków oraz podmiotów, z którymi są dokonywane rozliczenia.
- Konto **240** prowadzono z naruszeniem obowiązku prowadzenia ewidencji szczegółowej w sposób zapewniający ustalenie rozrachunków, roszczeń i rozliczeń z poszczególnych tytułów. Dla Urzędu Gminy i budżetu wyodrębniono wspólne konto 240, co uniemożliwiało precyzyjny właściwy podział należności i roszczeń jednostki i budżetu, a w konsekwencji rzetelne sporządzenie sprawozdania finansowego. **Saldo Ma konta 240 na dzień 31 grudnia 2012 roku wykazywało saldo w wysokości 3.641.370,21, które nie zostało wykazane w żadnym ze sprawozdań.**
- Zgodnie z załącznikiem nr 3 do ww. rozporządzenia, salda kont **Zespołu 4** przenosi się w końcu roku obrotowego na konto 860. Niemniej jednak w wyniku kontroli zestawienia obrotów i sald za 2012 rok stwierdzono: konto 400 „amortyzacja” – saldo Wn 5.640,00 zł, konto 401 „zużycie materiałów i energii” – saldo Wn 643.120,80 zł, konto 402 „usługi obce” – saldo Wn 791.324,89 zł, konto 403 „podatki i opłaty” – saldo Wn 34.425,22 zł, konto 404 „wynagrodzenia” – saldo Wn 1.279.764,56 zł, konto 405 „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia rodzajowe” – saldo Wn 272.872,76, konto 409 „pozostałe koszty rodzajowe” – saldo WN 245.893,94 zł, **konto 410 – saldo Wn 1.117.035,66 zł, konto 411 – saldo Wn 60.576,88 zł.** W 2013 roku konta Zespołu 4 także wykazywały salda na koniec roku: konto 401 – saldo Wn 496.128,29 zł, konto 401 – saldo Wn 698.598,78 zł, konto 403 – saldo Wn 8.317,09 zł, konto 404 – saldo Wn 1.320.547,64 zł, konto 405 – saldo Wn 272.151,63 zł, konto 409 – saldo Wn 301.815,63 zł, **saldo 410 – saldo Wn 1.119.145,09 zł.**
- W rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku nie dokonano wyodrębnienia kont **410 i 411** (w 2012 roku). W kontrolowanej jednostce, obowiązującym zarządzeniem nr 0151/14a/2008 z dnia 25 sierpnia 2008 roku w sprawie ustalenia planu kont dla Urzędu Gminy w Będkowie, także nie dokonano ich faktycznego wyodrębnienia. W trakcie kontroli ustalono, na podstawie prowadzonej ewidencji, iż konto 411 w 2012 roku służyło do ewidencjonowania operacji związanych z programem „Bądźmy aktywni”. Na koncie 410 z kolei ewidencjonowano w 2012 roku i w 2013 roku m.in. zasiłki, diety dla radnych i

członków Komisji Rewizyjnej, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, stypendia, które powinny być ewidencjonowane na właściwych dla siebie kontach;

- Na części kont **Zespołu 4** dokonywano zapisów z pominięciem regulacji ww. rozporządzenia, zgodnie z którą ewidencję szczegółową do kont zespołu 4 prowadzi się według podziałek klasyfikacji planu finansowego oraz w przekrojach dostosowanych do potrzeb planowania, analiz oraz w sposób umożliwiający sporządzenie sprawozdań finansowych, sprawozdań budżetowych lub innych sprawozdań określonych w odrębnych przepisach obowiązujących jednostkę.
- Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont, konta **grupy 7** nie wykazują sald na koniec roku, bowiem ulegają przeksięgowaniu na konto 860. W kontrolowanym przypadku stwierdzono, że konto 740 wykazywało na dzień 31 grudnia 2012 roku saldo Ma w kwocie 1.199.542,91 zł, a na dzień 31 grudnia 2013 roku saldo Ma w kwocie 1.200.023,93 zł, które oznaczało wartość dotacji otrzymanych na finansowanie działalności podstawowej. **W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że ewidencji dotacji przekazywanych m.in. dla klubów sportowych dokonywano Wn 740 / Ma130, Wn 223/Ma133, Wn-1/Ma998. Powyższe stanowiło naruszenie rozporządzenia z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości, zgodnie z którym ewidencja tego typu operacji powinna uwzględniać konto 224 „rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich” i przebiegać w sposób następujący: przekazanie środków Wn224/Ma130, rozliczenie dotacji Wn 810/Ma 224, rozliczenie i zwrot dotacji w tym samym roku budżetowym Wn130/Ma224.** Konto 750 funkcjonujące w księgach rachunkowych Gminy Będków za 2012 roku wykazywało na dzień 31 grudnia 2012 roku saldo Ma w kwocie 556.248,73 zł. Zgodnie z powyższym rozporządzeniem konto to służy do ewidencji przychodów finansowych. Na stronie Ma konta ujmuje się przychody z tytułu operacji finansowych, w szczególności przychody ze sprzedaży papierów wartościowych, przychody z udziałów i akcji, dywidendy oraz odsetki od dzielonych pożyczek, dyskonto przy zakupie weksli, czeków obcych i papierów wartościowych oraz odsetki za zwłokę w zapłacie należności, dodatnie różnice kursowe. Ewidencja szczegółowa powinna zapewnić wyodrębnienie przychodów finansowych z tytułu udziałów w innych podmiotach gospodarczych, należne jednostce odsetki. W Gminie Będków ewidencja była prowadzona jedynie do strony Ma konta 750 (Wn130), poprzez księgowanie: wpływu dotacji 179.990,32 zł, subwencji 398.234,00 zł, zwrotu środków do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego -47.074,59 zł oraz operacji bez nazwy na kwotę 25.099,00zł.

Podsumowując, stwierdzić można brak prowadzenia w Gminie Będków, zarówno dla Organu jak i Urzędu podstawowych kont księgowych warunkujących bezbłędne, rzetelne oraz sprawdzalne prowadzenie ksiąg rachunkowych. Brak prowadzenia ww. kont w konsekwencji doprowadził do nienależytego ewidencjonowania szeregu operacji, niewłaściwego sporządzania sprawozdań finansowych jednostkowych jak i sprawozdań finansowych z wykonania budżetu oraz braku możliwości powiązania sprawozdań budżetowych z kontami księgowymi, które stosownie do §9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej, powinny stanowić podstawę ich sporządzania. W wyniku analizy poszczególnych zapisów na kontach, kontrolujący stwierdzili także szereg operacji księgowych bez jakichkolwiek nazw: na kwotę 1.150.526,47 zł w 2012 roku, oraz na kwotę 1.196.037,53 zł w 2013 roku, a także szereg księgowiń nazwanych jedynie „przeksięgowanie”. Powyższe stanowiło naruszenie art. 23 ust. 2 i 4 ustawy o rachunkowości, który mówi o tym, iż zapis księgowy powinien zawierać co najmniej: datę dokonania operacji, określenie rodzaju i numeru identyfikacyjnego dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu oraz jego datę, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji, zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji, z tym że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów, kwotę i datę zapisu, oznaczenie kont, których dotyczy, a zapisy z dzienniku i na kontach księgi głównej

powinny być powiązane ze sobą w sposób umożliwiający ich sprawdzenie. Pismem z dnia 15 kwietnia 2014 roku kontrolujący zwrócili się o pisemne wyjaśnienie przedmiotu operacji niemożliwych do zidentyfikowania (brak nazwy). W dniu 16 kwietnia otrzymano informacje precyzujące czego dotyczyły te księgowania. I tak np. w 2012 roku operacja na kwotę 583.000,00 zł Wn240/Ma139 dotyczyła przeksięgowania do rejestru PROW, operacja na kwotę 126.000,00 zł Wn740/Ma130 dotyczyła przekazania subwencji oświatowej placówce, operacja na kwotę 15.940,00 zł Wn240/Ma139 dotyczyła przeksięgowania z konta Urzędu Gminy na konto pomocnicze związane w prowadzeniu inwestycji. W 2013 roku operacja na kwotę 696.700,00 zł Wn240/Ma139 dotyczyła także przeksięgowania środków z rachunku Gminy na rejestr PROW, operacja na kwotę 9.000,00 zł Wn130/Ma240 dotyczyła przeksięgowania z konta Gminy Będków na rachunek Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

AKTA KONTROLI [A4, str. 219 - 641]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem zarządzenia nr 0151/21/06 z dnia 10 listopada 2006 roku, zarządzenia nr 0151/14a/2008 z dnia 25 sierpnia 2008 roku, zarządzenia nr 0050.51.2012 z dnia 27 grudnia 2012 roku, zestawienie obrotów i sald kont prowadzonych dla Urzędu Gminy Będków oraz budżetu gminy, za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku oraz do dnia 31 grudnia 2013 roku; wydruki z księgi głównej obrotów w 2012 i 2013 roku dla kont: 130, 225, 229, 231, 240 (2013 rok, wydruk za 2012 w A14), 901, 902, 223, 134, 231, 229, 224.

Z uwagi na fakt, iż w podczas prowadzonych czynności kontrolnych Skarbnik Gminy poinformowała kontrolujących o prowadzeniu konta 260, pomimo braku jego wykazania w zestawieniu obrotów i sald za 2012 i 2013 rok, w dniu 26 lutego 2014 roku kontrolujący zwrócili się do Skarbnika Gminy Będków o przekazanie wydruków z konta 260 za lata 2012 i 2013. W odpowiedzi na powyższe, wyżej wymieniona złożyła kontrolującym oświadczenie, stwierdzając „(...) na prośbę kontrolujących o wydrukowanie obrotów z konta 260 za 2012r. i 2013r. przekazałam, **że ewidencja jest na odrębnym komputerze nie znajdującym się obecnie w Urzędzie wobec czego niemożliwe było przekazanie powyższych wydruków.** W ten sposób prowadzona jest ewidencja dot. PROW i instytucji kultury – Gminnej Biblioteki Publicznej”.

Oświadczenie Skarbnika Gminy Będków Małgorzaty Jabłońskiej z dnia 26 lutego 2014 roku, dotyczące ewidencji na odrębnym komputerze, stanowi załącznik nr 5 do protokołu kontroli.

Tym samym, w obowiązującej w kontrolowanej jednostce polityce rachunkowości, wprowadzonej w życie na mocy zarządzenia nr 0050.51.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku znajduje się zapis zgodnie z którym miejscem prowadzenia ksiąg rachunkowych jest Urząd Gminy w Będkowie ul. Parkowa 3, 97-319 Będków. Nie ma w niej z kolei zapisu wskazującego na prowadzenie odrębnych rejestrów, a tym samym odrębnej ewidencji księgowej na osobnym, przenośnym komputerze, nie znajdującym się cały czas w siedzibie Urzędu Gminy. Uwzględniając sposób prowadzenia ewidencji księgowej Gminy Będków nie sposób wskazać na osoby, które faktycznie posiadają wgląd do przedmiotowej ewidencji, także osoby nie będące pracownikami Urzędu, a tym samym nie posiadające odpowiednich uprawnień. Jak wskazano w ustawie o rachunkowości, księgi rachunkowe prowadzone są przez jednostkę, z tym, że jednostka może powierzyć ich prowadzenie przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 76a ust. 3, lub przedsiębiorcy prowadzącemu działalność w tym zakresie z innego państwa członkowskiego w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 4 marca 2010 roku o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W takim przypadku, gdy księgi rachunkowe są prowadzone poza siedzibą jednostki lub miejscem sprawowania zarządu, kierownik jednostki jest obowiązany powiadomić właściwy urząd skarbowy o miejscu prowadzenia ksiąg rachunkowych w terminie 15 dni od dnia ich wydania, a także zapewnić dostępność ksiąg rachunkowych wraz z dowodami księgowymi uprawnionym organom zewnętrznej kontroli lub nadzoru w siedzibie jednostki lub w miejscu sprawowania zarządu albo w innym miejscu za zgodą organu kontroli lub nadzoru. Gmina Będków nie dokonała jednak powierzenia

prowadzenia ewidencji księgowej w trybie wskazanego powyżej art. 11 ustawy o rachunkowości.

Stwierdzić zatem można, iż określając zasady rachunkowości w Gminie Będków naruszono art. 8 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym w polityce rachunkowości należy zapewnić wyodrębnienie w rachunkowości wszystkich zdarzeń istotnych do oceny sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki, przy zachowaniu zasady ostrożności, o której mowa w art. 7.

Wydruki otrzymywane z ewidencji księgowej Gminy Będków, w miejscu wyznaczonym na dane osoby sporządzającej zawierały odwołanie do Skarbnika Gminy. Wydruki sporządzane na podstawie ewidencji prowadzonej na wyodrębnionym komputerze w miejscu wyznaczonym na wskazanie osoby sporządzającej zawierały wskazanie „Ważny Facet”. Wobec czego brak jest, jak nadmieniono powyżej, możliwości bezpośredniego stwierdzenia, który z uprawnionych pracowników Urzędu Gminy w Będkowie, posiada dostęp do tego komputera oraz do ewidencji księgowej, a także czy ten dostęp mają osoby nieuprawnione. Powyższe może budzić zastrzeżenia w kontekście ochrony danych księgowych jednostki. Zgodnie z art. 71 ustawy o rachunkowości, dokumentację o której mowa w art. 10 ust. 1, księgi rachunkowe, dowody księgowe, dokumenty inwentaryzacyjne i sprawozdania finansowe, zwane dalej zbiorami należy przechowywać w należyty sposób i chronić przed niedozwolonymi zmianami, nieupoważnionym rozpowszechnianiem, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera ochrona danych powinna polegać na stosowaniu odpornych na zagrożenia nośników danych, na doborze stosownych środków ochrony zewnętrznej, na systematycznym tworzeniu rezerwowych kopii zbiorów danych zapisanych na informatycznych nośnikach danych, pod warunkiem zapewnienia trwałości zapisu informacji systemu rachunkowości, przez czas nie krótszy od wymaganego do przechowywania ksiąg rachunkowych, oraz na zapewnieniu ochrony programów komputerowych i danych systemu informatycznego rachunkowości, poprzez stosowanie odpowiednich rozwiązań programowych i organizacyjnych, chroniących przed nieupoważnionym dostępem lub zniszczeniem.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości, kontrolujący zwrócili się pismem z dnia 5 marca 2014 roku do Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka, z prośbą o dokonanie pisemnego wyjaśnienia dotyczącego ewidencji księgowej prowadzonej dla Budżetu Gminy oraz Urzędu Gminy Będków poprzez udzielenie odpowiedzi m.in. na następujące pytanie: *„Czy poza kontami wskazanymi w zestawieniu obrotów i sald Urzędu Gminy Będków oraz Budżetu Gminy Będków, przedstawionym kontrolującym w dniu 26 lutego 2014 roku prowadzona jest inna ewidencja księgowa zawierająca inne konta księgowe. Jeśli tak proszę o wskazanie na formę prowadzenia tej ewidencji oraz szczegółowe wymienienie wszystkich kont nie prowadzonych w księgach rachunkowych w Urzędzie Gminy Będków, a także przedstawienie kontrolującym wydruków z tej ewidencji”*. W odpowiedzi na powyższe, w dniu 12 marca 2014 roku kontrolujący otrzymali pismo od Skarbnika Gminy Będków gdzie wskazano, iż *„Dla Budżetu Gminy oraz Urzędu Gminy Będków prowadzone są konta, które zostały przedstawione kontrolującym w dniu 26 lutego 2014 roku. Konta 960, 961, 260 na dzień dzisiejszy prowadzone są jeszcze metodą ręczną. Dodatkowo w Urzędzie Gminy prowadzone są wyodrębnione konta jak i rachunki bankowe dla inwestycji dofinansowanych ze środków unijnych (PROW). Dla każdej inwestycji PROW prowadzone jest konto 137 z wyróżnikiem. Kilka inwestycji ma zabezpieczenie umowy należytego wykonania. Dla tego zakresu zadania prowadzony jest oddzielny rachunek bankowy, a także oddzielne konto 139 z odpowiednim wyróżnikiem. Konto 131 prowadzone jest dla ewidencji Gminnej Biblioteki Publicznej. Zobowiązuje się do wprowadzenia jednolitej ewidencji celem jaśniejszego i czytelniejszego uzyskiwania danych do sprawozdań, a także jednolitych łącznych sprawozdań”*.

Pismo do Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka z dnia 5 marca 2014 roku, stanowi załącznik nr 6 do protokołu kontroli.

Wyjaśnienia z dnia 12 marca 2014 roku, złożone przez Skarbnika Gminy Będków, stanowią załącznik nr 7 do protokołu kontroli.

Pomimo faktu, iż kontrolujący zwrócili się w powyższym piśmie o wymienienie wszystkich kont prowadzonych w odrębnych rejestrach, oraz o przedstawienie wydruków z tej „wyodrębnionej” ewidencji księgowej, nie uzyskano szczegółowej odpowiedzi. Wobec powyższego zwrócono się z kolejną prośbą o przekazanie z wszystkich odrębnych „rejestrów” zestawień obrotów i sald za 2012 i 2013 rok. Kontrolującym przekazano następujące zestawienia obrotów i sald:

1. Biblioteka – za 2012 i 2013 rok,
2. „Inwestycje – świetlica Brzustów” - za 2012 rok,
3. „PROW budowa świetlicy Brzustów” – za 2012 i 2013 rok,
4. „PROW kanalizacja Zacharz” – za 2013 rok,
5. „Inwestycje Świetlice, Kalinów, Sługocice, Nowiny” – za 2013 rok.

Dodatkowo kontrolujący zwrócili się o przekazanie pełnych wydruków z księgi głównej dla każdego z rejestru. Przekazano:

1. Obroty z rejestru „PROW Budowa świetlicy Brzustów” za 2012 i 2013 rok. Wskazane tam salda zgodne były z kwotami wykazanymi w zestawieniu obrotów i sald dla rejestru „PROW budowa świetlicy Brzustów”,
2. Obroty z rejestru „PROW kanalizacja Zacharz” za 2013 rok. Przedstawione tam salda nie były w pełni zgodne z saldami wskazanymi w zestawieniu obrotów i sald „PROW kanalizacja Zacharz”. Nie wykazano wszystkich kont, w tym 750 i 751;
3. Obroty z rejestru „Świetlice” za 2013 rok. Przedstawione tam salda w pełni nie były zgodne z zestawieniem obrotów i sald dla „Inwestycji Świetlice, Kalinów, Sługocice, Nowiny”.
4. Obroty z rejestru „PROW Dom Ludowy w Wyknie” – nie udostępniono kontrolującym zestawienia obrotów i sald pod przedmiotowy rejestr.

AKTA KONTROLI [A5, str. 642 - 986]: *zestawienia obrotów i sald dla Gminnej Biblioteki Publicznej 2012 i 2013 rok, odrębnego Rejestru „PROW – budowa świetlicy Brzustów” 2012 rok i 2013 rok, „PROW kanalizacja Zacharz – 2013 rok, „Inwestycje – Świetlice Kalinów, Sługocice i Nowiny” 2013 rok, „Inwestycje świetlica Brzustów” 2012 i 2013 rok; pełnych wydruków obrotów na poszczególnych rejestrach: „PROW rozbudowa i przebudowa Dom Ludowy w Wyknie” 2012 rok, „PROW – budowa świetlicy Brzustów” 2012 i 2013 rok, „PROW – świetlice” 2013 rok, „PROW kanalizacja – Zacharz” 2013 rok oraz wydruk pełnego dziennika z ewidencji księgowej prowadzonej w siedzibie Gminy Będków za 2012 rok.*

Co istotne, Skarbnik Gminy Będków poinformowała kontrolujących, że tylko te ww. rejestry i konta prowadzone są na odrębnym komputerze. Niemniej jednak w trakcie czynności kontrolnych, w tym m.in. kontroli zadłużenia, przekazywano kontrolującym wydruki z konta 134, które w miejscu wskazania na osobę sporządzającą zawierały odwołanie „Ważny facet”, co świadczy o tym, iż także pochodzą z tego komputera. Zatem, na podstawie uzyskanej dokumentacji oraz nieprecyzyjnych wyjaśnień od Skarbnika Gminy Będków, kontrolujący nie są w stanie potwierdzić, czy są dodatkowo inne konta i rejestry oraz prowadzona dla nich, na przenośnym komputerze, wyodrębniona ewidencja księgowa, bowiem dane ujmowane w tych odrębnych księgach rachunkowych i rejestrach nie są w żaden sposób powiązane z ewidencją księgową prowadzoną w siedzibie Gminy Będków, a w konsekwencji czego nie są przenoszone do tej ewidencji (Dziennika i Księgi Głównej) w celu właściwego sporządzania sprawozdań budżetowych i finansowych, zestawień obrotów i sald, a także właściwego zamknięcia ksiąg rachunkowych.

W zakresie wskazanych w wyjaśnieniu Skarbnika Gminy Będków kont 960, 961 i 260 kontrolującym przekazano jedynie, sporządzone w formie odręcznej na kartce papieru, nie opatrzone datą, niesformalizowane zestawienie w formie jednej kartki papieru na której odręcznie narysowano „szubieniczki” do przeksięgowania z konta 960 na 961, księgowania wpłat i spłat na koncie 260 oraz wyliczenie skumulowanego niedoboru

budżetu. Tego sposobu prowadzenia ww. kont nie można nazwać ewidencją księgową, w świetle regulacji zawartych w ustawie o rachunkowości bowiem narusza art. 23 ustawy o rachunkowości, który mówi o tym, iż zapisów w księgach rachunkowych dokonuje się w sposób trwały, bez pozostawienia miejsc na późniejsze dopiski i zmiany, a zapis księgowy powinien zawierać co najmniej datę dokonania operacji gospodarczej, określenie rodzaju i numeru identyfikacyjnego dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu oraz datę, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji, zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji, kwotę i datę zapisu, oznaczenie kont, których dotyczy. Jak wskazano w ust. 5 powyższego przepisu, zapisy w księgach rachunkowych powinny być dokonane w sposób zapewniający ich trwałość, przez czas nie krótszy od wymaganego do przechowywania ksiąg rachunkowych. Dodatkowo, jak poinformowała kontrolujących Skarbnik Gminy Będków, konto 260 prowadzone jest także na osobnym komputerze, co oznacza, na prowadzenie kilku ewidencji konta 260 (tak jak w przypadku konta 134).

AKTA KONTROLI [A6, str. 987] zestawienie księgowość na kontach 960, 961, 260, sporządzone przez Skarbnika Gminy Będków.

Podsumowując opisany powyżej sposób prowadzenia ewidencji księgowej Gminy Będków, stwierdzić trzeba, poza naruszeniem opisanych powyżej art. 8, 23 i 71 ustawy o rachunkowości, że w oczywisty sposób narusza regulacje zawarte w art. 13, 14, 15, 18 i 24 ustawy o rachunkowości. Zgodnie z przywołanymi powyżej przepisami, księgi rachunkowe obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą: dziennik, księgę główną, księgi pomocnicze, zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych, wykaz składników aktywów i pasywów (inventarzy). Dziennik zawiera chronologiczne ujęcie zdarzeń, jakie nastąpiły w danym okresie sprawozdawczym. Bez względu na technikę prowadzenia ksiąg rachunkowych dziennik powinien umożliwić uzgodnienie jego obrotów z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej. Zapisy w dzienniku muszą być kolejno numerowane, a sumy zapisów (obroty) liczone w sposób ciągły. Sposób dokonywania zapisów w dzienniku powinien umożliwić ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi. Przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera zapis księgowy powinien posiadać automatycznie nadany numer pozycji, pod którą został wprowadzony do dziennika, a także dane pozwalające na ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu. Konta księgi głównej (art. 15) zawierają zapisy o zdarzeniach w ujęciu systematycznym. Na kontach księgi głównej obowiązuje ujęcie zarejestrowanych uprzednio lub równocześnie w dzienniku zdarzeń, zgodnie z zasadą podwójnego zapisu. Zapisów na określonym koncie księgi głównej dokonuje się w kolejności chronologicznej. Zgodnie z art. 24 ustawy o rachunkowości, księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco. Za rzetelne, uznaje się te księgi w których zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty, za prowadzone bezbłędnie uznaje się te księgi, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych. Z kolei za sprawdzalne księgi rachunkowe, uznaje się te, które umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności: [1] udokumentowanie zapisów pozwala na identyfikację dowodów i sposobu ich zapisania w księgach rachunkowych na wszystkich etapach przetwarzania danych, [2] zapisy uporządkowane są chronologicznie i systematycznie według kryteriów klasyfikacyjnych umożliwiających sporządzanie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych, [3] w przypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera zapewniona jest kontrola kompletności zbiorów systemu rachunkowości oraz parametrów przetwarzania danych, [4] zapewniony jest dostęp o zbiorów danych pozwalających, bez względu na stosowaną technikę, na uzyskanie w dowolnym czasie i za dowolnie wybrany okres sprawozdawczy jasnych i zrozumiałych informacji o treści zapisów dokonanych w

księgach rachunkowych. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych, a zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej są sporządzane przynajmniej za poszczególne okresy sprawozdawcze, nie rzadziej niż na koniec miesiąca w terminie, o którym mowa w pkt 1, a za rok obrotowy – nie później niż do 85 dnia po dniu bilansowym.

W kontekście opisanego stanu faktycznego, prezentowany przez kontrolowaną jednostkę podział struktury księgowej spowodował rejestrowanie szeregu operacji w ich systemowym oddzieleniu od ewidencji Gminy Będków, uniemożliwiając wspólną, jednolitą oraz wiarygodną prezentację danych w ramach poszczególnych ksiąg rachunkowych. Przedstawione kontrolującym wyciągi z ksiąg rachunkowych – rejestrów, nie mających podstaw normatywnych w obowiązującej w kontrolowanej jednostce polityce rachunkowości, a także niespełniających wymagań formalnych podważają, w świetle art. 24 ustawy o rachunkowości, ich wiarygodność. Nie można bowiem stwierdzić rzetelności prowadzonej ewidencji księgowej, gdy jej struktura nie wynika z wewnętrznych regulacji, oraz narusza postanowienia normatywne. Uwzględniając, stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości związane z dowolnością rejestrowania operacji księgowych, ustalenie rzeczywistego stanu zobowiązań i należności, aktywów i pasywów, rzeczywistego stanu środków pieniężnych, w których posiadaniu jest Gmina Będków, w obecnym stanie faktycznym jest niemożliwe, w szczególności biorąc pod uwagę: [1] niewłaściwe rozliczanie się gminy z jednostkami budżetowymi, [2] występujące na koniec roku salda kont 130 i 101, wskazujące na wydatkowanie środków pieniężnych ponad faktycznie posiadane, tj. debet, [3] umożliwienie prowadzenia odrębnej ewidencji księgowej, poza siedzibą urzędu oraz jej księgami rachunkowymi podmiotom takim jak hydrofornia, która nie jest jednostką organizacyjną gminy, ani jednostką budżetową, [4] brak sporządzania jakichkolwiek sprawozdań z wykonanych dochodów i wydatków, bądź ich wybiórcze sporządzanie przez niektóre jednostki organizacyjne. O sporządzaniu sprawozdań mowa jest w dalszej części protokołu kontroli.

Odnosząc się natomiast do miejsca prowadzenia ksiąg rachunkowych, rejestrowanie operacji mających istotne znaczenie ekonomiczne (rejestry PROW, konta 134, konta 131, 260 itp.), na sprzęcie przenośnym, który może znajdować się poza siedzibą Urzędu, stanowi wskazane powyżej naruszenie zasad rzetelnego prowadzenia ksiąg rachunkowych, ale także naruszenie bezpieczeństwa ochrony danych księgowych, w tym także i tych prawnie chronionych (m.in. dane osobowe czy też rachunki bankowe).

W świetle powyższych ustaleń, dane ujmowane w ewidencji prowadzonej poza siedzibą Gminy Będków nie mogą zostać uznane za wiarygodne, a tym samym nie mogą stanowić punktu odniesienia w trakcie czynności kontrolnych.

2. URZĄDZENIA KSIĘGOWE

Sporządzanie sprawozdań jednostkowych (Urząd Gminy w Będkowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będkowie, Zespół Szkolno-Gimnazjalny)

W wyniku kontroli stwierdzono, że w 2012 i 2013 roku Gmina Będków prowadziła wspólne księgi rachunkowe dla budżetu, Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Powyższe stanowiło naruszenie art. 4 ustawy o rachunkowości, w związku z art. 3 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, gdzie wskazano, że jednostki organizacyjne mają obowiązek prowadzić odrębne księgi rachunkowe w celu zapewnienia ujmowania w tych księgach wyłącznie tych zdarzeń związanych z jednostkami, aby rzetelnie i jasno przedstawić sytuację finansową i majątkową oraz wynik finansowy tych jednostek. Powyższa reguła odnosi się także do Urzędu Gminy. Co warte wskazania, po poprzedniej kontroli kompleksowej, przeprowadzonej w Gminie Będków w 2010 roku, wystosowano do jednostki zalecenia, w których stwierdzono tożsame naruszenie

przepisów ustawy o rachunkowości, formułując wniosek pokontrolny zobowiązujący jednostkę do odrębnego ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych (finansowych) dotyczących jednostek organizacyjnych Gminy Będków. Pismem znak K.1710.1.2011 z dnia 17 maja 2011 roku, w odpowiedzi na zalecenia pokontrolne kierownik jednostki odpowiedział, że *„Podjęto czynności w celu odrębnego ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych (finansowych) dotyczących jednostek gospodarczych Gminy Będków. Dotyczy to przede wszystkim Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ewidencjonowanie choć będzie przeprowadzone przez służby pracownicze Urzędu Gminy to w księgach będzie odzwierciedlało wyłącznie sytuację finansową danej jednostki”*. Powyższe świadczy o niewykonywaniu przez Gminę zaleceń pokontrolnych.

Jak wskazano we wcześniejszej części protokołu kontroli, w Gminie Będków występują dwie jednostki budżetowe: GOPS i Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Będkowie, oraz jedna instytucja kultury Gminna Biblioteka Publiczna. W związku z treścią załącznika nr 44 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej, jednostki budżetowe przekazują zarządowi jednostki samorządu terytorialnego sprawozdania Rb-27s i Rb-28s, w terminie 10 dni po upływie okresu sprawozdawczego.

W związku nieprzewodzeniem przez Gminę Będków ewidencji księgowej w sposób umożliwiający zweryfikowanie rozliczeń z jednostkami budżetowymi (brak szeregu kont księgowych), kontrolujący pismem z dnia 5 marca 2014 roku wystąpili do Wójta Gminy Będków m.in. z prośbą *„o pisemne wyjaśnienie dotyczące pisma przedstawionego kontrolującym w dniu 4 marca 2014 roku w zakresie w którym wskazano, że kwoty konta 901 i 902 na wydruku zestawienia obrotów i sald nie zawierają kwot odpowiednio dochodów i wydatków, które dotyczą oświaty i hydrofornii, a dokumentacja ta prowadzona jest odręcznie i do sprawozdań sumowana. W jaki zatem sposób dochodzi do rozliczeń z jednostkami budżetowymi Gminy Będków z tytułu dokonanych przez te jednostki dochodów i wydatków budżetowych. Czy Gmina Będków jest w posiadaniu dokumentacji potwierdzającej prowadzenie odręcznie ww. ewidencji (księgowość ręczna). Dodatkowo proszę o przekazanie kontrolującym wszystkich sprawozdań Rb-27S i Rb-28S składanych przez wszystkie jednostki organizacyjne Gminy Będków za lata 2012 i 2013 (w tym i Urzędu Gminy Będków)”*. W odpowiedzi na powyższe kontrolujący otrzymali w dniu 12 marca 2014 roku pismo od Skarbnika Gminy w którym wyżej wymieniona stwierdziła *„Jednostki Hydrofornii i Oświaty są wyłącznie jednostkami technicznie podległymi i nie sporządzają oddzielnych sprawozdań. Wszystkie wydatki są akceptowane przez wójta i skarbnika. Dokumentacja księgowa prowadzona jest w poszczególnych jednostkach. Sprawozdania tych jednostek przekazywane są kwartalnie, a następnie wprowadzane do wspólnego sprawozdania w „Bestii”. Sprawozdania Rb-27s i Rb-28S są sprawozdaniami łącznymi”*. Nie odniesiono się w powyższym piśmie do sposobu rozliczenia między jednostkami budżetowymi Gminy Będków. W zakresie dokumentacji źródłowej kontrolujący otrzymali kwartalne sprawozdania za 2012 i 2013 rok, składane przez Zespół Szkolno-Gimnazjalny, na których (każdym egzemplarzu) brakowało podpisu w wymaganym miejscu głównego księgowego/Skarbnika, Kierownika Jednostki/Przewodniczącego Zarządu, a także daty sporządzenia, a także kwartalne sprawozdania finansowe z działalności wodociągu za 2012 i 2013 rok. Nie otrzymano żadnych sprawozdań Rb-27S i Rb-28S sporządzanych przez Urząd Gminy w Będkowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Będkowie. Wskazać także należy, iż hydrofornia nie jest jednostką budżetową w rozumieniu rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej. Nie jest wymieniona także w Statucie JST jako jednostka organizacyjna Gminy Będków. Wobec czego brak jest podstaw prowadzenia odrębnej ewidencji księgowej i sporządzania osobno sprawozdań z działalności podmiotu. Szerzej zagadnienie opisano w dalszej części protokołu odnoszącej się do sprawozdawczości budżetowej (sprawozdanie Rb-27S).

Z uwagi na powyższe, po raz kolejny kontrolujący zwrócili się do Skarbnika Gminy Będków o szczegółową informację w zakresie sprawozdań z dochodów i wydatków,

składanych przez wszystkie jednostki budżetowe Gminy. Wyżej wymieniona złożyła w dniu 20 marca 2014 roku pisemne oświadczenie stwierdzając, że „W Urzędzie Gminy w Będkowie sprawozdania Rb-27s i Rb-28s sporządzane były w okresie kwartalnym. (...) Jednostki hydroforni, oświaty są wyłącznie jednostkami technicznie podległymi i nie sporządzają oddzielnych sprawozdań. (...). Jednostki Hydroforni, Oświaty, GOPS nie sporządzają sprawozdań miesięcznych, a wyłącznie sprawozdania kwartalne, które następnie łączone jest w zbiorcze. Od roku bieżącego zostanie wprowadzona jedna forma – wyłącznie komputerowa, która dokładniej zobrazuje ewidencje księgową”. Po raz kolejny jednak nie przekazano sprawozdań Urzędowi Gminy oraz GOPS-u. Dopiero w kolejnym wyjaśnieniu złożonym przez Skarbnika poinformowano kontrolujących, że „(...)Urząd Gminy i GOPS ewidencjonowane są przez komórkę księgowości Urzędu Gminy w odpowiedniej klasyfikacji budżetowej. Nie jest sporządzane sprawozdanie miesięczne, kwartalne i roczne. Hydrofornia i Oświata nie sporządzają sprawozdań miesięcznych, a wyłącznie sprawozdania kwartalne i roczne, które następnie łączone jest w zbiorcze (...).

Pismo z dnia 5 marca 2014 roku stanowi załącznik nr 6 do protokołu kontroli

Pismo z dnia 12 marca 2014 roku stanowi załącznik nr 7 do protokołu kontroli

Pierwsze wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 20 marca 2014 roku dotyczące sprawozdań jednostkowych, stanowi załącznik nr 8 do protokołu kontroli.

Drugie wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 20 marca 2014 roku dotyczące sprawozdań jednostkowych, stanowi załącznik nr 9 do protokołu kontroli.

AKTA KONTROLI [A7, str. 988 - 1027]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem kwartalnych sprawozdań składanych przez hydrofornię i Zespół Szkolno-Gimnazjalny w latach 2012 i 2013.

Dodatkowo, forma przekazanego sprawozdania z wykonania planu wydatków Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego narusza §6 ust. 1pkt 1, §10 i §18 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi to przepisami sprawozdania jednostkowe są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych na podstawie ksiąg rachunkowych. Sprawozdania należy sporządzać w sposób czytelny i trwały. Podpisy na sprawozdaniach składa się odręcznie na każdym formularzu w miejscu oznaczonym. Pod podpisem umieszcza się pieczętkę z imieniem i nazwiskiem osoby podpisującej. Kierownicy samorządowych jednostek organizacyjnych sporządzający sprawozdania są obowiązani do terminowego przekazywania sprawozdań odbiorcom sprawozdań. Za prawidłowe sporządzanie jednostkowych sprawozdań finansowych odpowiedzialność ponoszą, zgodnie z §9 ww. ustawy kierownicy tych jednostek. Jednostki otrzymujące sprawozdania, zobowiązane są do sprawdzenia ich pod względem formalno-rachunkowym.

Zamknięcie ksiąg rachunkowych:

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono także, że nie dokonano zgodnie z §18 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, zamknięcia ksiąg rachunkowych. Zamknięcie ksiąg za 2012 rok miało miejsce dopiero w trakcie czynności kontrolnych w dniu 27 lutego 2014 roku. Natomiast zgodnie z powołanym powyżej przepisem, rokiem obrotowym jest rok budżetowy, okresem sprawozdawczym jest miesiąc, a ostateczne zamknięcie i otwarcie ksiąg rachunkowych jednostki i placówki kontynuującej działalności powinno nastąpić do dnia 30 kwietnia roku następnego, a w jednostkach, których sprawozdanie finansowe podlega zatwierdzeniu, w ciągu 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok obrotowy. Zamknięcie ksiąg rachunkowych, zgodnie z art. 12 ust. 5 ustawy o rachunkowości

polega na nieodwracalnym wyłączeniu możliwości dokonywania zapisów księgowych w zbiorach tworzących zamknięte księgi rachunkowe, z uwzględnieniem art. 13 ust. 2 i 3 przedmiotowego przepisu.

Prawidłowość dokumentowania obrotu bezgotówkowego i ciągłość sald:

Z uwagi na fakt, iż jak poinformowano kontrolujących w Gminie Będków prowadzony jest wspólny rachunek bankowy dla budżetu gminy i Urzędu Gminy dla którego prowadzona jest ewidencja księgowa na koncie 130, kontrolą objęto dowody księgowe, wyciągi bankowe w zakresie prawidłowości dokumentowania obrotu bezgotówkowego oraz w zakresie ciągłości sald:

Lp.	Saldo na początek października 2012 roku (zł)	Saldo na koniec października 2012 roku (zł)	Saldo na początek listopada 2012 roku (zł)	Saldo na koniec listopada 2012 (zł)	Saldo na początek grudnia 2012 r (zł)	Saldo na koniec grudnia 2012 r	Saldo na początek stycznia 2013 r.
1.	261.846,75 zł WB nr 191 z 01.10.2012 – saldo Wn konta 130	218.666,19 zł WB nr 214 z 31.10.2012 – saldo Wn konta 130 218.696,19 zł różnica 30,00 zł	218.666,19 zł WB nr 215 z 02.11.2012. Saldo na dzień 78.850,66 – saldo Wn konta 130 78.880,66 zł różnica 30,00 zł	105.993,58 zł WB nr 238 z 30.11.2012 – saldo Wn konta 130 105.993,58 zł	105.993,58 zł WB nr 239 z 03.12.2012	286.110,25 zł WB nr 258 z 31.12.2012, saldo Wn konta 130 – 286.110,25 zł	286.110,25 zł WB nr 1 z 02.01.2013

Jak ustalono w trakcie kontroli, różnica 30,00 zł spowodowana była faktem, iż wykonawcy „BUDEX-SZCZEPANIK” s.c. Będków Kolonia 1 97-319 Będków, na podstawie następujących faktur: nr 2397/09/12/F z dnia 27 września 2012 roku na kwotę netto 342,07 zł i brutto 420,75 zł; nr 2315/09/12/F z dnia 25 września 2012 roku na kwotę netto 409,76 zł, brutto 504,00 zł; nr 2314/09/12/F z dnia 25 września 2012 roku na kwotę netto 181,46 zł, brutto 223,20 zł; nr 2271/09/12/F z dnia 21 września 2012 roku na kwotę netto 589,76 zł i brutto 725,40 zł wypłacono wynagrodzenie w łącznej kwocie 1.903,35 zł, co potwierdza potwierdzenie przelewu z dnia 3 października 2012 roku. Łączna kwota z ww. faktur należna do zapłaty wynosiła jednak 1.873,35 zł (1.903,35 zł – 1.873,35 = 30,00). Z uwagi na powyższe, na podstawie kolejnych, wystawionych faktur: nr 2693/10/12/F z dnia 25 października 2012 roku na kwotę netto 90,73 i brutto 111,60 zł; nr 2699/10/12/F z dnia 25 października 2012 roku na kwotę netto 521,71 zł i brutto 641,70 zł; nr 2772/10/12/F z dnia 31 października 2012 roku na kwotę netto 364,88 zł, brutto 448,80 zł; nr 2687/10/12/F z dnia 24 października 2012 roku na kwotę netto 993,89 zł i brutto 1.222,48 zł; nr 2788/11/12/F z dnia 5 listopada 2012 roku na kwotę netto 315,85 zł, brutto 388,50 zł; nr 2795/11/12/F z dnia 6 listopada 2012 roku na kwotę netto 243,66 zł i brutto 299,70 zł; nr 2737/10/12/F z dnia 29 października 2012 roku na kwotę netto 434,07 zł i brutto 533,90 zł – łącznie kwota brutto 3.646,68 zł, zapłacono w dniu 8 listopada 2012 roku kwotę 3.616,68 zł. Różnica pomiędzy kwotą zapłaconą a właściwą wynosiła 30,00zł. Jak poinformowano kontrolujących przedmiotowa nieprawidłowość wynikała z omyłki spowodowanej tym, iż faktury VAT ewidencjonowane są pojedynczo, natomiast płatność dokonana była zbiorczo – kilka faktur jednocześnie.

Przedmiotową weryfikacją objęto także salda konta 139-2, z którego dokonywane są bieżące wydatki na realizację m.in. inwestycji:

Lp.	Saldo na początek października 2012 roku (zł)	Saldo na koniec października 2012 roku (zł)	Saldo na początek listopada 2012 roku (zł)	Saldo na koniec listopada 2012 (zł)	Saldo na początek grudnia 2012 r (zł)	Saldo na koniec grudnia 2012 r	Saldo na początek stycznia 2013 r.
1.	336.028,58 zł WB nr 77 z dnia 03.10.2012 – saldo Wn konta 139-2 336.028,58 zł	340.151,19 zł WB nr 87 z 31.10.2012 – saldo konta 139-2 340.151,19 zł	340.151,19 zł WB nr 88 z 02.11.2012	96.872,53 zł WB nr 97 z 30.11.2012 – saldo konta 139-2 96.872,53	96.872,53 zł WB nr 98 z 05.12.2012	90.359,49 zł WB nr 102 z 31.12.2012 saldo konta 139-2 90.359,49 zł	90.359,49 zł WB nr 1 z 04.01.2013

3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ I BILANS JEDNOSTKI. ZGODNOŚĆ DANYCH WYKAZYWANYCH W SPRAWOZDANIACH BUDŻETOWYCH Z EWIDENCJĄ KSIĘGOWĄ

Kontrolą objęto sprawozdania sporządzone na podstawie rozporządzenia Ministra finansów z dnia 3 lutego 2010 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. nr 20, poz. 103 ze zm.), oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 roku w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. nr 43 poz. 247), w tym:

- Rb-27S – sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 i 2013 roku,
- Rb-28S – sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2013 roku,
- Rb-Z – sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji według stanu na koniec IV kwartału 2012 roku i 2013 roku,
- Rb-PDP – roczne sprawozdanie o wykonaniu dochodów podatkowych na koniec 2013 roku,
- Rb-ST – roczne sprawozdanie o stanie środków na rachunkach bankowych jednostek samorządu terytorialnego na koniec 2012 i 2013 roku.

Sprawozdanie **Rb-Z** o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji według stanu na koniec IV kwartału 2012 roku:

Sprawozdanie szczegółowo zweryfikowano podczas kontroli zadłużenia Gminy Będków, co opisano we wcześniejszej części protokołu. Ustalono m.in.:

- **niezgodność ewidencji księgowej salda konta 134 z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-Z w wysokości 4.482.793,00zł. Z uwagi na nierzetelnie prowadzoną ewidencję księgową, w tym kilka ewidencji konta 134 rozbieżności były znaczne: sprawozdanie Rb-Z – kwota zadłużenia ogółem 4.482.793,00 zł, saldo Ma konta 134 prowadzonego w Urzędzie Gminy Będków 2.317.000,00 zł; konto 134 rejestr PROW Wykno 0,00 zł; konto Wn134 rejestr PROW Brzustów 297.793,00 zł; Konto Ma 134 Rejestr PROW Brzustów 297.793,00 zł, konto 134 rejestr kredyty Wn 4.482.793,00 zł.**
- **zaniżenie kwoty zadłużenia ogółem o 200.000,00 zł, spowodowane nieuwzględnieniem pełnej kwoty kredytu udzielonego przez Bank PKO BP SA w kwocie ogółem 1.500.000,00zł. Na powyższe oraz potwierdzenie salda przesłane z Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku. Faktyczna kwota zadłużenia wynosiła 4.682.793,00zł.**
- **nieprawidłowe wykazanie kwoty pożyczki udzielonej z Banku Gospodarstwa Krajowego w kwocie 297.793,00 zł, w części A sprawozdania, w kolumnie 10 Banki zamiast w kolumnie 5 wierzyciele krajowi grupa I. W przypadku tych pożyczek, Bank Gospodarstwa Krajowego występuje tylko w roli pośrednika.**

Sprawozdanie **Rb-Z** o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji według stanu na koniec IV kwartału 2013 roku:

- **Stwierdzono niezgodność ewidencji księgowej salda konta 134 z kwotą wykazaną w sprawozdaniu Rb-Z w wysokości 5.356.425,74 zł. Z uwagi na nierzetelnie prowadzoną ewidencję księgową, w tym kilka ewidencji konta 134 rozbieżności były znaczne: saldo Ma konta 134 wynikające z ewidencji księgowej Gminy Będków 476.655,00 zł, saldo Wn konta 134 rejestr Kredyty 5.356.425,74, saldo Ma konta 134 UG Będków 4.861.655,00 zł.**
- **Nieprawidłowe wykazanie kwoty pożyczki udzielonej z Banku Gospodarstwa Krajowego w kwocie 494.770,74 zł, w części A sprawozdania w kolumnie 10 Banki, zamiast w kolumnie 5, grupie I.**

Sprawozdanie Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych JST za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku i za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku oraz Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych JST za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 i 2013 roku.

2012 rok

Sprawozdanie Rb-27S sporządzone zostało w dniu 22 lutego 2013 roku, podpisane przez Skarbnika Gminy i zatwierdzone przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka. Sprawozdanie Rb-28S sporządzone zostało w dniu 24 maja 2013 roku (korekta nr 1).

Dochody wykonane wykazane w kolumnie nr 7 sprawozdania Rb-27S wynosiły 12.065.604,71 zł, a wydatki wykonane wykazane w kolumnie 6 sprawozdania Rb-28S wynosiły 13.194.848,09 zł. Tożsame dane wykazano w sprawozdaniu Rb-NDS.

Wartości te nie mogły zostać porównane z ewidencją księgową Gminy Będków, bowiem nie prowadzono konta 960 „wynik finansowy”, a konta 901 i 902 wykazywało na koniec roku saldo odpowiednio w wysokości 9.220.682,13 zł i 7.675.639,72 zł., co stanowiło naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...), gdzie wskazano, że konto 901 – „Dochody budżetu” służy do ewidencji dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Na stronie Wn konta 901 ujemnie się przeniesienie w końcu roku, sumy dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego na konto 961. Saldo ma konta 901 oznacza sumę dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego za dany rok. Pod data ostatniego dnia roku budżetowego saldo konta 901 przenosi się na konto 961.

Podobną nieprawidłowość stwierdzono także w sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku, sporządzonym w dniu 26 lutego 2014 roku (korekta nr 1) oraz sprawozdaniu Rb-28S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku, sporządzonym w dniu 20 lutego 2014 roku. Zgodnie z zestawieniem obrotów i sald JST, saldo Ma konta 901 wynosiło 9.266.496,07 zł a saldo Wn konta 902 6.000.895,23 zł. W sprawozdaniu kwota wykonanych dochodów ogółem wyniosła 10.178.816,41 zł (różnica 912.320,34zł), a wydatków 10.867.248,57 zł. W trakcie trwania czynności kontrolnych, dokonywano dodatkowo jeszcze dwukrotnie korekt sprawozdania Rb-27S za 2013 rok: w dniu 28 marca 2014 roku, oraz w dniu 3 kwietnia 2014 roku.

Zgodnie z ustnymi wyjaśnieniami uzyskanymi od Skarbnika Gminy Będków, wartości ujęte na saldach kont 901 i 902 należy odpowiednio powiększyć o kwoty wykazane w sprawozdaniach Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego oraz hydroforni. Kontrolujący dokonali weryfikacji ww. sprawozdań:

2012 rok	Sprawozdanie	ew.księg.	szkoła	hydrofornia	suma B+C+D	różnica A - E
	A	B	C	D	E	F
dochody ogółem	12 065 604,71	9 220 682,13	0,00	280 538,69	9 501 220,82	2 564 383,89

dochody bieżące	9 211 260,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
dochody majątkowe	2 854 343,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki ogółem	13 194 848,09	7 675 639,72	4 077 086,87	288 179,25	12 040 905,84	1 153 942,25
wydatki bieżące	8 936 446,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki majątkowe	4 258 401,97	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2013 rok	sprawozdanie	ew.księg.	szkoła	hydrofornia	suma B+C+D	różnica A - E
	A	B	C	D	E	F
dochody ogółem	10 178 816,41	9 266 496,07	0,00	303 258,04	9 569 754,11	609 062,30
dochody bieżące	9 255 234,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
dochody majątkowe	923 582,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki ogółem	10 867 248,57	6 000 895,23	3 978 030,03	276 665,63	10 255 590,89	611 657,68
wydatki bieżące	8 429 245,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki majątkowe	2 438 002,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Powiększenie dochodów i wydatków wskazanych w zestawieniu obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku i za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku o odpowiednio dochody i wydatki Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego w Będkowie i hydroforni w dalszym ciągu wskazywało na rozbieżności między prowadzoną przez Urząd Gminy ewidencją księgową a sprawozdawczością. W związku z powyższym, ponownie zwrócono się o szczegółowe wyjaśnienia do Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej. Wyżej wymieniona w oświadczeniu złożonym kontrolującym stwierdziła, że „W sprawozdaniu Rb-27S ujęte są wszystkie dochody wykonane przez Urząd Gminy, Hydrofornię, a także kwoty dotacji trzymanych w tytule umów PROW. Wszystkie dochody zostały sklasyfikowane zgodnie z wprowadzoną klasyfikacją budżetową. Wyłącznie dochody Urzędu Gminy księgowane były na koncie 901. Na koncie tym brak jest księgowania między innymi wpływów udziałów Urzędów Skarbowych i VAT-u, podwajają się natomiast kwoty zwrotów, które wpłynęły do Urzędu Gminy. W tym przypadku nie będzie to kwota zgodna, jeśli zsumowane będą sprawozdania „oświaty”, „Hydrofornii”, i konto 901. Do sprawozdania Rb-27 wprowadzane są poszczególne sprawozdania „Oświata”, „Hydrofornia”, „Urząd Gminy”, Urzędy Skarbowe” zgodnie z klasyfikacją budżetową. Na ogólną sumę 12.065.604,71 zł, składają się kwoty:

1. 9.220.682,13 – kwota zaksięgowana przez Urząd na koncie „901”,
2. 280.538,69 – kwota dochodów zgodnie ze sprawozdaniem Hydrofornia,
3. 1.911.335,98 – kwota dotacji PROW (kanalizacja 1.278.383,00 + projekt GOPS „Bądźmy Aktywni” 174.446,98 + Dom Ludowy w Wyknie PROW 458.506,00),
4. 84.253,05 zł – kwota wpłat czynszu w domach nauczyciela „Oświata”,
5. 75.566,86 zł – kwota sprawozdania przyjętego od Urzędów Skarbowych,
6. 6.772,00 zł – kwota różnicy udziałów w podatku dochodowego od osób fizycznych (na rachunek Urzędu wpłynęło 804.467,00 zł a sprawozdanie MF 797.695,00);
7. 500.000,00 zł – dotacja Ministerstwa Sportu – budowa „Moje Boisko Orlik.

Po zsumowaniu kwot wskazanych w ww. wyjaśnieniach, ogólna kwota dochodów wynosi 12.079.148,72 zł, a nie 12.065.604,71 zł – różnica 13.544,00 zł.

(...) W sprawozdaniu Rb-28S ujęte są wszystkie wydatki wykonane przez Urząd Gminy, Hydrofornię, Oświatę, a także wydatki związane z inwestycjami PROW. Wszystkie wydatki zostały sklasyfikowane zgodnie z wprowadzoną klasyfikacją budżetową. Wyłącznie wydatki Urzędu Gminy księgowane były na koncie „902”. Na koncie tym widnieją też operacje przeksięgowania na konto inwestycyjne, konto GOPS, z którego poczynione były także wydatki. W ten sposób w części tej konto zostało podwojone. Na

koncie tym nie były zaksięgowane dotację, które zostały przekazane, udzielone (tzn. sprawozdania – rozliczenia). Kwota widniejąca w sprawozdaniu Rb-NDS nie będzie zgodna jeśli zsumujemy konto „902” ze sprawozdaniami Urzędu Gminy, Hydroforni, Oświaty. Na ogólną sumę 13.194.848,09 składają się kwoty:

1. 7.675.639,72 – kwota zaksięgowana przez Urząd na koncie „902”,
2. 4.077.086,87 – kwota wydatków zgodnie ze sprawozdaniem „Oświata”,
3. 288.179,25 – kwota wydatków zgodnie ze sprawozdaniem „Hydrofornia”,
4. 1.039.624,92 – kwota wydatków związanych z projektami UE: (projekt oświaty „Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów kl. I-III” – 35.439,65 zł + projekt GOPS „Bądźmy aktywni” 179.392,27 zł + projekt PROW „Budowa Domu Ludowego w Wyknie” – 500.000,00zł + Projekt PROW „Budowa świetlicy wiejskiej w Brzustowie – 324.793,00);
5. 20.000,00 – kwota udzielonej dotacji – dofinansowanie prac konserwatorskich,
6. 23.000,00 – kwota udzielonej dotacji dofinansowanie zadań zleconych Stowarzyszeniu Kultury Fizycznej,
7. 60.000,00 – kwota dotacji dla samorządowej Jednostki Kultury Gminnej Biblioteki Publicznej,
8. 157.680,27 – wydatki związane z funduszem sołeckim,
9. -146.362,94 – kwota wpłat za sporządzeni posiłków (obiady).

W zakresie 2013 roku Skarbnik stwierdziła:

„(...) W sprawozdaniu Rb-27S ujęte są wszystkie dochody wykonane przez Urząd Gminy, Hydrofornię, a także kwoty dotacji otrzymanych z tytułu umów PROW. Wszystkie dochody zostały sklasyfikowane zgodnie z wprowadzoną klasyfikacją budżetową. Wyłącznie dochody Urzędu Gminy księgowane były na koncie „901”. Na koncie tym brak jest księgowania między innymi wpływów udziałów Urzędów Skarbowych i VAT-u, podwajają się natomiast kwoty zwrotów, które wpłynęły do Urzędu Gminy. W tym przypadku nie będzie to kwota zgodna jeśli zsumowane będą sprawozdania „Oświata”, „Hydroforni” i konto „901”. Do sprawozdania Rb-27S wprowadzone są poszczególne sprawozdania „Oświata”, „hydrofornia”, „Urząd Gminy”, „Urzędy Skarbowe” zgodnie z klasyfikacją budżetową. Na ogólną sumę 10.178.816,41 zł składają się kwoty:

1. 9.266.496,07 – kwota zaksięgowana przez Urząd na koncie „901”
2. 303.258,04 – kwota dochodów zgodnie ze sprawozdaniem „Hydrofornia”,
3. 474.934,61 – kwota dotacji PROW (kanalizacja 177.141,61 zł + świetlica Brzustów 297.793,00),
4. 69.363,80 – kwota wpłat czynszu w domach nauczyciela „Oświata”,
5. 62.031,89 – kwota sprawozdania przyjętego od Urzędów Skarbowych,
6. 2.732,00 – kwota różnicy udziałów podatku dochodowego od osób fizycznych (na rachunek Urzędu wpłynęło 814.896,00zł – sprawozdanie MF 817.628,00zł).

W wierszu B.WYDATKI ujęto kwoty zgodne z kwotą wydatków wykonanych w sprawozdaniu Rb-28S. W sprawozdaniu Rb-28S ujęte są wszystkie wydatki związane z inwestycjami PROW. Wszystkie wydatki zostały sklasyfikowane zgodnie z wprowadzoną klasyfikacją budżetową. Wyłącznie wydatki Urzędu Gminy księgowane były na koncie „902”. Na koncie tym widnieją też operacje przeksięgowane na konto inwestycyjne, konto GOPS, z którego poczynione były także wydatki. W ten sposób w części tej konto zostało podwojone. Na koncie tym nie były zaksięgowane dotacje, które zostały przekazane – udzielone (tzn. sprawozdania – rozliczenia). Kwota widniejąca w sprawozdaniu Urzędu Gminy, Hydroforni, Oświaty. Na ogólną sumę 10.867.248,57 zł składają się kwoty:

1. 6.000.895,23 – kwota zaksięgowana przez Urząd na koncie „902”,
2. 3.978.030,03 – kwota wydatków zgodnie ze sprawozdaniem „Oświata”,
3. 276.665,63 – kwota wydatków zgodnie ze sprawozdaniem „hydrofornia”,

4. 677.141,61 - kwota wydatków związanych z realizacją projektów współfinansowanych z UE: (budowa kanalizacji Będków - Zacharz- 177.141,61 zł + budowa świetlic Nowiny, Sługocice, Kalinów - 500.000,00zł),
5. 30.000,00 - kwota udzielonej dotacji na dofinansowanie prac remontowych i konserwatorskich obiektów zabytkowych,
6. 2.000,00 - kwota udzielonej dotacji dla Komendy Powiatowej Policji ,
7. 20.000,00 - kwota udzielonej dotacji na dofinansowanie zadań zleconych Stowarzyszeniom Kultury Fizycznej,
8. 60.000,00 - kwota udzielonej dotacji dla Samorządowej jednostki Kultury - Gminna Biblioteka Publiczna,
9. -179.483,93 - kwota zwrotu wydatków sporządzenie posiłków (wkład) - obiady, stołówka.

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków Małgorzaty Jabłońskiej z dnia 1 kwietnia 2014 roku w sprawie dochodów i wydatków wykazanych w sprawozdaniu Rb-27S i Rb-NDS za 2012 i 2013 rok, stanowi załącznik nr 10 do protokołu kontroli.,

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami i brakiem rzetelnego, bezbłędnego i sprawdzalnego prowadzenia ksiąg rachunkowych, umożliwiających stwierdzenie faktycznej kwoty dochodów i wydatków Gminy Będków, kontrolujący w dniu 15 kwietnia 2014 roku zwrócili się do kierownika jednostki m.in. o: [1] przedstawienie zestawienia obrotów i sald za 2012 i 2013 rok z ewidencji księgowej prowadzonej dla hydroforni. Wskazanie na podstawę prawną funkcjonowania takiej jednostki wraz z uzasadnieniem prowadzenia odrębnej rachunkowości i sporządzania odrębnych sprawozdań. Załączenie dokumentacji potwierdzającej przekazanie wskazanych w udostępnionych sprawozdaniach kwartalnych dochodów do Urzędu Gminy Będków. Wraz z wyjaśnieniem poproszono o załączenie zakresu czynności osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ewidencji księgowej hydroforni; [2] wskazanie na podstawę prawną umożliwiającą pobieranie czynszu w domach nauczyciela przez Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Będkowie, sposób pobierania tego czynszu, osoby uprawnione, oraz rozliczanie się z wpłacanych przez nauczycieli kwot z Gminą Będków (wskazanie na wyciągi bankowe potwierdzające przekazanie tych kwot); [3] Przekazanie wyciągów bankowych potwierdzających wpływ środków z dwóch dotacji na realizację inwestycji pn. „Moje boisko Orlik” w wysokości 500.000,00 zł i 333.334,00 zł oraz umów przedmiotowych dotacji. Wyjaśnienie powiększenia kwoty zaksięgowanej przez Urząd Gminy w Będkowie środków na koncie 901 w wysokości 9.220.682,13 zł w przedmiotowym zakresie jedynie o kwotę 500.000,00 zł z pominięciem kwoty 333.334,00 zł. Załączenie właściwych w tym zakresie wydruków z ewidencji księgowej.

Pismo z dnia 15 kwietnia 2014 roku skierowane do Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka, stanowi załącznik nr 11 do protokołu kontroli.

W odpowiedzi na powyższe, w dniu 16 kwietnia 2014 roku kontrolujący otrzymali pismo, zgodnie z którym Skarbnik Gminy Będków w następujący sposób odniosła się do ww. punktów:

ad [1] „Jednostki Hydroforni i Oświaty są wyłącznie jednostkami technicznie podległymi i nie sporządzają oddzielnych sprawozdań. Wszystkie wydatki są akceptowane przez wójta i skarbnika. Dokumentacja księgowa jest prowadzona w poszczególnych jednostkach. Hydrofornia jest komórką podległą (techniczną) nie posiadającą oddzielnego nr NIP i Regonu. W hydroforni ewidencja księgowa prowadzona jest techniką ręczną „amerykanka”. Sprawozdania tych jednostek przekazywane są kwartalnie, a następnie wprowadzane do wspólnego sprawozdania w „Besti”.” Kontrolującym przekazano zakres czynności znak 0114/1/99 z dnia 1 lutego 1999 roku, zgodnie z którym referent Piotr Szymański, zobowiązany został m.in. do przygotowywania kwartalnych preliminarzy dochodów i wydatków, współdziałania z Wójtem i Skarbnikiem w zakresie opracowania budżetu gminy, sporządzania list płac i wypłat wynagrodzeń dla osób pracujących przy obsłudze zaopatrzenia w wodę. W przypadku nieobecności ww. pracownika wskazano, iż zastępować go będzie Małgorzata Jabłońska - Skarbnik Gminy Będków. W zakresie przekazania

kontrolującym pełnego zestawienia obrotów i sald za 2012 i 2013 rok, doręczono jedynie zestawienie obrotów i sald na dzień 31 grudnia 2012 i 2013 roku, wskazujące na konto 101 „kasa”, oraz konto 131 „rachunek bankowy”. Nie przedstawiono pełnego zestawienia obrotów i sald za 2012 i 2013 rok, w rozumieniu art. 13 ustawy o rachunkowości. „Sprawozdania finansowe z działalności wodociągu” odnosiły się także do: wynagrodzenia osobowego pracowników, składek ZUS i na Fundusz Pracy, Zakupu materiałów i wyposażenia, energii, usług remontowych, usług pozostałych, usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii, podróży krajowych, ZFŚS, które zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego (...), powinny być ewidencjonowane na właściwych kontach księgowych. Brak wykazania ich w przekazanym kontrolującym zestawieniu obrotów i sald, świadczyć może o niezgodnym z przepisami prowadzeniu tejsze rachunkowości bądź też nie prowadzeniu jej w ogóle.

Dodatkowo, brak jest podstaw prawnych do traktowania hydroforni jako odrębnej jednostki, a tym samym prowadzenia przez nią wyodrębnionej rachunkowości, która na dodatek nie jest uwzględniana w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Będków. Zgodnie bowiem z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o rachunkowości, jej przepisy stosuje m.in. do gmin, gminnych jednostek budżetowych oraz gminnych zakładów budżetowych. W statucie Gminy Będków nie wskazano jakoby hydrofornia zakwalifikowana została jako jednostka budżetowa, która w myśl art. 11 ustawy o finansach publicznych to jednostka organizacyjna sektora finansów publicznych nieposiadająca osobowości prawnej, która pokrywa swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadza na rachunek, tutaj budżetu JST, działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej nazwę, siedzibę i przedmiot działalności, a podstawą gospodarki finansowej tej jednostki jest plan dochodów i wydatków, zwany dalej planem finansowym jednostki budżetowej. Powyższe wprost wskazuje, że wszelkie dochody i wydatki związane z hydrofornią powinny być ewidencjonowane bezpośrednio i rzetelnie, sprawdzalnie, na bieżąco w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Będków.

Co istotne dopiero w trakcie kontroli zagadnień związanych z hydrofornią, Skarbnik Gminy Będków poinformowała kontrolujących, że dla tego podmiotu prowadzony jest odrębny rachunek bankowy. We wcześniejszych pisemnych informacjach składanych przez wyżej wymienioną, wskazujących na wszystkie rachunki bankowe JST, oraz wykazywane na nich salda, rachunku tego nie uwzględniono. **Saldo to w konsekwencji nie było wykazywane w żadnych sprawozdaniach finansowych kontrolowanej jednostki. Zgodnie z załączonymi do wyjaśnień potwierdzeniami sald z banku, na dzień 31 grudnia 2012 roku saldo to wynosiło 8.338,97 zł, a na dzień 31 grudnia 2013 roku 13.337,22 zł.** Powyższe świadczy o nierzetelności i niesprawdzalności prowadzonej ewidencji księgowej.

W wyjaśnieniach uzupełniających, złożonych kontrolującym w dniu 17 kwietnia 2014 roku Skarbnik Gminy stwierdziła, że „Kwoty pobierane z tytułu opłat za wodę odprowadzane są na rachunek Gminy, który jest rachunkiem pomocniczym budżetu Gminy. Kwoty wpłat nie są odprowadzane na inny rachunek gminy”. Zgodnie z przedstawioną kontrolującym umową, przedmiotowy rachunek pomocniczy, stanowi rachunek bankowy otwarty przez Gminę Będków dla podmiotu hydroforni – wodociągów celem dokonywania rozliczeń. Wpłaty mieszkańców za wodę, dokonywane na ten rachunek bankowy nie są przekazywane na rachunek JST, a są wydatkowane na bieżące funkcjonowanie hydroforni. **Powyższe potwierdza, iż wydatki hydroforni pokrywane są bezpośrednio z uzyskanych przez ten podmiot dochodów.**

Ad [2] Kontrolującym nie przekazano dokumentów potwierdzających, iż w formie umownej bądź zapisu statutowego umożliwiono pobieranie czynszu w domach nauczyciela przez Zespół Szkolno-Gimnazjalny w Będkowie. W wyjaśnieniach z dnia 16

kwietnia 2014 roku poinformowano jedynie, iż „*naliczenie czynszu dla mieszkańców zamieszkujących w domach nauczycieli, które są własnością Gminy dokonywane jest przez pracowników Urzędu (stanowisko ds. mienia komunalnego, gospodarki mieszkaniowej, drogownictwa oraz gospodarki gruntami). Rozliczanie – pobieranie wpłat z tytułu czynszu dokonywane jest przez służby finansowe Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego i ewidencjonowane na podstawie oświadczeń pracowników. Kwoty te są odprowadzane na rachunek Gminy, na którym prowadzone są też operacje wpływu subwencji oświatowej i dotacji z budżetu Gminy.*” W wyjaśnieniach uzupełniających, złożonych w dniu 17 kwietnia 2014 roku, Skarbnik Gminy Małgorzata Jabłońska stwierdziła, iż „*Kwoty pobierane (z wynagrodzeń) odprowadzane są na rachunek Gminy, na którym prowadzone są operacje wpływu subwencji oświatowej i dotacji z budżetu Gminy. Kwoty widniejące na rachunku zwiększają kwotę dotacji, która jest przekazywana na funkcjonowanie oświaty. **Przez prowadzenie operacji w taki sposób kwoty pobierane z czynszu są bezpośrednio wykorzystywane jako dotacja.***”

Powyższe wprost wskazuje na pokrywanie wydatków oświaty bezpośrednio z uzyskiwanych dochodów, co stanowi naruszenie wskazanego powyżej art. 11 ustawy o finansach publicznych. Kontrolującym przekazano obroty na koncie 221 Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego w Będkowie, wskazujące, że na dzień 31 grudnia 2012 roku saldo Ma konta 221 wynosiło 84.253,05 zł, a na dzień 31 grudnia 2013 roku 69.363,80 zł.

Niewprowadzanie do ksiąg rachunkowych JST wszystkich operacji gospodarczych mających miejsce w okresie sprawozdawczym stanowi naruszenie art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 - 3 ustawy o rachunkowości. Zgodnie z powyższymi przepisami, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie – gdy dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty, bezbłędnie – gdy wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowe, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych, sprawdzalnie – jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania procedur obliczeniowych.

Wyjaśnienia Skarbnika Gminy Będków z dnia 16 kwietnia 2014 roku stanowią załącznik nr 12 do protokołu kontroli.

Wyjaśnienia uzupełniające Skarbnika Gminy z dnia 17 kwietnia 2014 roku, stanowią załącznik nr 13 do protokołu kontroli.

AKTA KONTROLI [A8, str. 1028 - 1055]: kserokopie potwierdzone za zgodność z oryginałem: zakresu czynności znak 0114/1/99 z dnia 1 lutego 1999 roku, zestawienie obrotów i sald na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku, potwierdzenia salda rachunku bankowego na dzień 31 grudnia 2012 roku – 8.338,97 zł i na dzień 31 grudnia 2013 roku 13.337,22 zł, potwierdzenia salda na dzień 31 grudnia 2012 roku- 3.896,83 zł i na dzień 31 grudnia 2013 roku 7.455,05 zł; umowy rachunku bankowego nr 26/2011 z dnia 25 lipca 2011 roku (Zespół Szkolno-Gimnazjalny), umowy rachunku bankowego rozliczeniowego nr 21 z dnia 1 lipca 2011 roku (Wodociągi).

Ad [3] w piśmie z dnia 16 kwietnia 2014 roku nie złożono kontrolującym stosownych wyjaśnień, przekazując jedynie dokumenty: umowę nr 2012/0450/0997/UDOT/DIS/TZ z dnia 1 października 2012 roku, zgodnie z którą Ministerstwo Sportu i Turystyki udzieliło Gminie Będków dotacji celowej na dofinansowanie zadania związanego z budową obiektów sportowych w ramach programu „Moje Boisko Orlik 2012” w kwocie 500.000,00 zł (49% kosztów kwalifikowanych zadania) –, oraz umowę nr 15/PF/Or/2012 z dnia 13 kwietnia 2012 roku na mocy której Województwo Łódzkie przekazało Gminie Będków środki w wysokości 333.334,00 zł z przeznaczeniem na pokrycie kosztów kwalifikowanych w rozumieniu zapisów Założeń do V Edycji Programu www.orlik2012.pl (WB nr 63 z 20.08.2012). W przedmiotowych umowach

wskazano, że dotację te wpłacone mają zostać na rachunek bankowy nie będący oficjalnym rachunkiem bieżącym budżetu gminy, do którego prowadzone jest konto 130, a na rachunek „Inwestycje i VAT”, do którego prowadzone jest konto 139-2.

W wyjaśnieniach uzupełniających, złożonych kontrolującym w dniu 17 kwietnia 2014 roku Skarbnik Gminy Stwierdziła, że „W sprawozdaniu NDS za 2012 rok w poz. Wykonanie DOCHODY przez nie ujęcie kwoty dotacji w wysokości 333.334,00 zaniżono ogólną kwotę wykonania.”

Wyjaśnienia uzupełniające Skarbnika Gminy z dnia 17 kwietnia 2014 roku, stanowią załącznik nr 13 do protokołu kontroli.

Dokonując analizy sprawozdania Rb-27S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku stwierdzić można, iż w dziale 926, rozdziale 92601, §6300 plan po zmianie wynosił 333.334,00 zł i równy był wykonaniu, co świadczy o uwzględnieniu w dochodach wykonanych kwoty dotacji. Zgodnie z ewidencją księgową konta 139-2 środki z dotacji wpłynęły w dniu 20 sierpnia 2012 roku Wn 139-2/ Ma240 bez klasyfikacji budżetowej. Kontrolujący w celu zweryfikowania, czy kwota ta nie została uwzględniona na koncie 901, dokonując weryfikacji zapisów na nim stwierdzili, że 100% operacji dokonanych było bez klasyfikacji budżetowej, co stanowiło naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...), zgodnie z którym ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 901 powinna umożliwić ustalenie stanu poszczególnych dochodów budżetu według podziałek planu finansowego. Wszystkie operacje ewidencjonowane na koncie 901 dotyczyły przeniesienia z konta 133, a większość z nich w nazwie operacji posiadała jedynie „dochód”. Powyższe wskazuje, na brak operacji związanych z ewidencjonowaniem dochodów budżetu: na podstawie sprawozdań budżetowych jednostek budżetowych (Wn 222), na podstawie sprawozdań innych organów w zakresie dochodów budżetów JST np. udział we wpływach dochodów budżetu państwa oraz dochodów z tytułu podatków i opłat pobieranych przez Urzędy Skarbowe na rzecz jst, (Wn224), z tytułu rozrachunków z innymi budżetami (Wn 224).

Z uwagi na nierzetelnie i niesprawdzalnie prowadzoną ewidencję księgową, w tym głównie brak ewidencjonowania operacji wg. klasyfikacji budżetowej oraz liczne przeksięgowania nie można stwierdzić, czy wszystkie wymagane pozycje zostały zaewidencjonowane na koncie 901, a także czy w konsekwencji, pozycje wykazane w wyjaśnieniu Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej nie zostały zdublowane.

Niewykazane umorzone odsetki od zaległości podatkowych.

Kontrolujący stwierdzili brak wykazania w dziale 756, rozdziale 75616, §0910 sprawozdania Rb-27 za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku oraz 31 grudnia 2013 roku umorzonych odsetek od zaległości podatkowych. Zgodnie z pisemną informacją złożoną przez inspektora Marię Walas oraz inspektora Jadwigę Makowską, umorzenie odsetek w latach 2012 i 2013 dotyczyło jedynie osób fizycznych. W 2012 roku umorzono odsetki od zaległości podatkowych na łączną kwotę 2.502,90 zł a w 2013 roku na kwotę ogółem 746,00zł. Powyższe stanowiło naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej, zgodnie z którym, w kolumnie „Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy – Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy” w zakresie umorzeń zaległości podatkowych, wykazuje się kwoty dotyczące skutków udzielonych przez organ podatkowy gminy lub miasta na prawach powiatu za okres sprawozdawczy umorzeń w całości lub w części zaległości podatkowych, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej w podatkach i opłatach, stanowiących dochód budżetu gminy lub miasta na prawach powiatu. Wykazane w tej kolumnie skutki powinny wynikać z decyzji właściwych organów gminy lub miasta na prawach powiatu, w zakresie

zarówno bieżących, jak i zaległych należności. Wykazane kwoty powinny być zgodne z rejestrem przypisów i odpisów.

Informacja złożona przez inspektora Marię Walas oraz inspektora Jadwigę Makowską, w sprawie umorzenia odsetek od zaległości podatkowych, stanowi załącznik nr 14 do protokołu kontroli.

AKTA KONTROLI [A9, str. 1056 - 1135]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem sprawozdania Rb-27S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku, sporządzonego w dniu 22 lutego 2012 roku, Rb-27S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku sporządzonego w dniu 20 lutego 2014 roku, 26 lutego 2014 roku (korekta nr 1), 28 marca 2014 roku (korekta nr 2), 3 kwietnia 2014 roku (korekta nr 3); sprawozdania Rb-28S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku sporządzonego w dniu 22 lutego 2013 roku, w dniu 24 maja 2013 roku (korekta nr 1), oraz sprawozdania Rb-28S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku sporządzonego w dniu 20 lutego 2014 roku.

Sprawozdanie Rb-NDS kwartalne sprawozdanie o nadwyżce i deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku oraz od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku.

2012 rok:

Kontrolą objęto sprawozdanie Rb-NDS sporządzone w dniu 22 lutego 2013 roku.

Nieprawidłowości i rozbieżności w zakresie wykazywanych wykonanych dochodów ogółem oraz wydatków ogółem, opisane zostały we wcześniejszej części protokołu, odnoszącej się do sprawozdania Rb-28S i 27S.

W poz. D1. - przychody ogółem wskazano kwotę 4.356.574,75 zł, w poz. D11 – kredyty i pożyczki – 4.456.299,00 zł. Wartość przychodów ogółem zaniżona została o 200.000,00 zł, która to kwota pochodziła z III transzy kredytu udzielonego przez Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim na podstawie umowy nr 1/2011/G z dnia 27 października 2011 roku. Wpływ transzy w wysokości 200.000,00 zł potwierdza WB nr 20 z 30 stycznia 2012 roku. Zgodnie z ustnymi wyjaśnieniami uzyskanymi od Skarbnika Gminy Będków, kwota ta nie została uwzględniona bowiem dotyczyła umowy zawartej w 2011 roku i w tym roku została wykazana. Nie mniej jednak, jak stwierdzono w sprawozdaniu Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2011 roku, w poz. D11 Kredyty i pożyczki, wykazano kwotę 800.000,00 zł, która zgodnie z dokumentacją źródłową, stanowiła I i II transzę przekazaną w związku z umową nr 1/2011/G z dnia 27 października 2011 roku. Powyższe wskazuje, że kwota 200.000,00 zł nie została uwzględniona ani po stronie wykonania przychodów w 2011 roku, ani w 2012 roku, co stanowiło naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej, gdzie wskazano, iż w sprawozdaniu Rb-NDS, po stronie wykonania w pozycji dotyczącej kredytów i pożyczek wykazuje się łączną kwotę dla poszczególnych tytułów i powinna ona być zgodna z danymi wynikającymi z urzędzeń księgowych za dany okres sprawozdawczy. Środki pochodzące z transzy kredytu ewidencjonowane są w księgach rachunkowych JST w momencie ich wpływu na rachunek budżetu, zatem powinny być wykazywane we właściwym sprawozdaniu Rb-NDS, w tym przypadku za 2012 rok.

Kwota wykazana z poz. D.111 w wysokości 756.299,00 zgodna jest z umowami pożyczek z BGK i harmonogramami.

Kwoty wykazane w pozycjach D.21 i D.211 zgodne są z umowami kredytów, harmonogramami i wyciągami bankowymi.

Podsumowując powyżej stwierdzone nieprawidłowości, kwota wskazana w poz. D. finansowanie, stanowiąca różnicę pomiędzy przychodami ogółem a dochodami ogółem także została zaniżona o 200.000,00 zł i wynosić powinna 1.339.685,75 zł zamiast 1.139.685,75 zł.

W przedmiotowym sprawozdaniu Rb-NDS, kwota stanowiąca różnicę pomiędzy poz. D. finansowanie 1.139.685,75 zł, a poz. C deficyt -1.129.243,38 zł wynosiła 10.442,37 zł i stanowiła wykazaną w pozycji D.17 inne źródła – wartość wolnych środków (sprawozdanie Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku). Uwzględniając powyżej stwierdzoną nieprawidłowość, związaną z faktem zaniżenia przychodów o 200.000,00 zł, faktyczna kwota wolnych środków jaką dysponowała na koniec 2012 roku Gmina Będków także została zaniżona o 200.000,00 zł i powinna wynosić 210.442,37 zł.

2013 rok:

Kontrolą objęto sprawozdanie Rb-NDS sporządzone w dniu 26 lutego 2014 roku (korekta nr 1).

Nieprawidłowości w zakresie niezgodności ewidencji księgowej (konto 901 i 902) oraz wykonanych dochodów i wydatków ogółem opisano we wcześniejszej części protokołu kontroli odnoszącej się do sprawozdania Rb-27S i Rb-28S

W poz. D.1 Przychody wykazano kwotę 2.784.009,72 zł na która składały się: poz. D11 – kredyty i pożyczki w wysokości 2.773.567,35 zł, poz. D111 w wysokości 671.912,35 zł, oraz D17 – inne źródła 10.442,37 zł (zaniżone o 200.000,00 zł – należało wykazać 210.442,37 zł). **Ogólna kwota przychodów w pozycji D.1 powinna wynosić 2.984.009,72 zł.**

W poz. D.2 Rozchody ogółem wykazano kwotę 1.899.934,61 zł, w tym D.21 Spłaty kredytów i pożyczek 1.899.934,61 zł i 474.934,61 zł. **W wyniku kontroli umów kredytów bankowych wraz z harmonogramami i wyciągów bankowych stwierdzono, że powyższa kwota została zaniżona o 200.000,00 zł tytułem spłat czterech rat kredytu udzielonego na podstawie umowy nr 1/2012/G w łącznej wysokości 2.100.000,00 zł.** Spłata w kwocie 200.000,00 zł wynikała ze spłaty 50.000,00 WB nr 35 z dnia 18 lutego 2013 roku, 50.000,00 zł WB nr 92 z 9 maja 2013 roku, 50.000,00 zł WB nr 179 z dnia 30 sierpnia 2013 roku oraz 50.000,00 zł WB nr 232 z dnia 5 listopada 2013 roku.

Tabelaryczne zestawienie kwoty przychodów i dochodów uwzględnianych do sprawozdania Rb-NDS sporządzone przez Skarbnika Gminy Będków, stanowi załącznik nr 60 do protokołu kontroli.

AKTA KONTROLI [A10, str. 1136 - 1153]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem umowy nr 1/2012/G z dnia 27 marca 2012 roku wraz z harmonogramem spłat i załącznikami, (umowa nr 1/2011/G jako wcześniej załączone akta kontroli), WB nr 20 z dnia 30 stycznia 2012 roku, nr 35 z dnia 18 lutego 2013 roku, WB nr 92 z dnia 9 maja 2013 roku, WB nr 179 z dnia 30 sierpnia 2013 roku, WB nr 232 z dnia 5 listopada 2013 roku.

Sprawozdanie Rb-ST o stanie środków na rachunkach bankowych jednostek samorządu terytorialnego sporządzone na koniec 2012 roku:

Gmina Będków w sprawozdaniu wykazała:

Stan środków na rachunku budżetu jednostki samorządu terytorialnego 208.839,77 zł, w tym:

- Stan środków na rachunku wydatków niewygasających – 0,00 zł,
- Środki niewykorzystanych dotacji w roku budżetowym – 0,00 zł,
- Środki dotacji i subwencji przekazane w grudniu na styczeń roku następnego – 198.700,00 zł,
- Stan środków funduszy pomocowych – 0,00 zł.

Sprawozdanie sporządzone zostało w dniu 22 lutego 2013 roku, podpisane przez Skarbnika Gminy Małgorzatę Jabłońską oraz zatwierdzone przez Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka.

Stan środków nie był zgodny z saldami kont prowadzonymi dla Gminy Będków. Jak wskazano we wcześniejszej części protokołu kontroli, jednostka prowadzi wspólny rachunek bankowy dla Urzędu Gminy i budżetu. Ewidencja księgową przedstawiała się następująco:

Saldo Wn konta 133 – 286.110,25 zł,

Saldo Wn konta 130 – 286.481,48 zł,

Natomiast na podstawie potwierdzenia salda z Banku obsługującego JST, stan środków na rachunku bieżącym, na dzień 31 grudnia 2012 roku, wynosił 286.110,25 zł.

Co istotne, jak wskazano we wcześniejszej części protokołu, kontrolowana jednostka prowadziła wspólny rachunek dla Urzędu Gminy Będków i budżetu gminy. Sprawozdanie Rb-ST dotyczy natomiast stanu środków na rachunku budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Zatem sposób prowadzenia przez JST rachunków bankowych uniemożliwia wskazanie tylko na stan środków pieniężnych znajdujących się na rachunku budżetu. Niemniej jednak do powyższego kontrolujący uwzględnili stan środków pieniężnych znajdujących się na rachunku bieżącym obsługującym Gminę.

Dodatkowo jak ustalono w trakcie kontroli, Gmina Będków prowadziła drugi rachunek bankowy dla konta 139-2, na którym zgodnie z wyjaśnieniami uzyskanymi od Skarbnika Gminy, ewidencjonowało się „wydatki związane z zapłatą faktur za inwestycje realizowane przez Gminę Będków, prowizje bankowe, wpłaty i wypłaty dotyczące podatku VAT do Urzędu Skarbowego oraz przeksięgowania środków na pokrycie ww. operacji, a widniejące na koniec roku saldo w wysokości 90.347,49 zł wynika z nieprzeksięgowania środków na organ.”

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 19 marca 2014 roku, dotyczące konta 139-2, stanowi załącznik nr 4 do protokołu kontroli.

Kontrolujący dokonali weryfikacji obrotów na przedmiotowym koncie. Stwierdzono, że obroty po stronie Wn konta wynoszące za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku 4.524.784,36 zł wynikały m.in. z: [1] wpływu dotacji w kwocie 333.334,00 zł tytułem umowy nr 15/PF/Or/2012 z dnia 13 kwietnia 2012 roku na realizację programu budowy kompleksów sportowych „Moje Boisko – Orlik 2012” w korespondencji ze stroną Ma konta 240; [2] wpływ środków w kwocie 500.000,00zł tytułem umowy nr 2012/0450/0997/UDOT/DIS/TZ zawartej z Ministerstwem Sportu i Turystyki na dofinansowanie z budżetu państwa zadania związanego z budową obiektów sportowych, w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012 w korespondencji z ze stroną Ma 740 – „Dotacje i środki na inwestycje”, [3] przekazania środków po zamknięciu rachunku w kwocie 42.322,31 zł (Ma 240), [4] 59 operacji dotyczących nieokreślonych i nieopisanych przeksięgowania na łączną kwotę 3.431.860,33 zł (Ma 240), [5] wpływu transzy programu „Bądźmy aktywni” 183.628,40 zł (Ma 240); [6] zwrot niewykorzystanych środków tytułem programu „Bądźmy Aktywni” 11.544,13 zł (Ma 240), [7] wpłaty za ścieki 213,19 zł, oraz [8] zwrotu podatku VAT na łączną kwotę 22.002,00 zł. Na obroty po stronie Ma w kwocie 4.440.022,38 zł wpływ miały operacje związane m.in. z opłatą faktur za realizowane w Gminie Będków inwestycje, roboty, remonty, kupno materiałów budowlanych, a także: [1] 4 operacje księgowe bez nazwy na kwotę ogółem 598.952,00 zł, w tym jedna na kwotę 583.000,00 zł (Wn 080), [2] koszty związane z budową Orlika 2012 na kwotę ogółem 1.037.850,00 zł (Wn 080) - powyższe księgowania naruszają regulacje dotyczące konta 080, zawarte w rozporządzeniu z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości, zgodnie z którymi poniesione koszty dotyczące środków trwałych w budowie ewidencjonuje się w korespondencji z kontem 101 – w przypadku zakupów gotówkowych, 201 w przypadku zakupów bezgotówkowych, [3] przekazanie dotacji dla Parafii w Będkowie na podstawie umowy dotacji 20.000,00 zł (Wn 240), [4] prowizje

od operacji bankowych na łączną kwotę 554,00 zł (Wn 402), [5] 11 przebiegowań nieoznaczonych i nieopisanych na kwotę ogółem 675.430,00 zł. Na podstawie dodatkowych wyjaśnień złożonych przez Skarbnika Gminy kontrolującym w dniu 16 kwietnia 2014 roku, stwierdzono, że „Zaewidencjonowane operacje po stronie Wn konta 139-2 pn. „Przebiegowanie” dotyczą przebiegowania – przelewu środków finansowych z ogólnego rachunku na rachunek Gmina – inwestycje z przeznaczeniem na wydatki związane z prowadzonymi inwestycjami. Na rachunek ten wpływają zwroty podatku VAT, który rozliczany jest wyłącznie w tej kategorii wydatków tzn. wodociągi, kanalizacja.”

Wyjaśnienia Skarbnika Gminy Będków z dnia 16 kwietnia 2014 roku stanowią załącznik nr 12 do protokołu kontroli.

Podsumowując, biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia złożone przez Skarbnika Gminy Będków, oraz charakter ewidencjonowanych operacji na koncie 139-2, stwierdzić można dodatkowe zaniżenie kwoty wskazanej w sprawozdaniu Rb-ST o saldo Wn konta 139-2 w kwocie 90.347,49 zł.

Co więcej, jak wskazano we wcześniejszej części protokołu, Gmina Będków prowadziła: [1] wyodrębniony rachunek bankowy dla podmiotu hydroforni, gdzie saldo na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiło 8.338,97 zł i nie zostało wykazane w sprawozdaniu finansowym oraz Rb-ST, a także [2] wyodrębniony rachunek bankowy dla Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego w Będkowie, na którym zgromadzone były środki pochodzące z wpłat czynszów od nauczycieli, subwencji i dotacji dla szkoły, a saldo na dzień 31 grudnia 2012 roku wynoszące 7.455,05 zł także nie zostało wykazane w sprawozdaniach.

Reasumując, faktyczna kwota środków pieniężnych znajdujących się na rachunku Gminy, wykazana w sprawozdaniu Rb-ST w wysokości 208.839,77 zł została zaniżona o 183.411,99 zł i powinna wynosić 392.251,76 zł, na co składały się: [1] saldo rachunku bieżącego Gminy Będków 286.110,25 zł, [2] saldo drugiego rachunku bieżącego JST 90.347,49 zł, [3] saldo rachunku bankowego hydroforni 8.338,97 zł i [4] saldo rachunku Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego w kwocie 7.455,05 zł.

Sprawozdanie Rb-ST o stanie środków na rachunkach bankowych jednostek samorządu terytorialnego sporządzone na koniec 2013 roku:

Gmina Będków w sprawozdaniu wykazała:

Stan środków na rachunku budżetu jednostki samorządu terytorialnego 329.545,52 zł, w tym:

- Stan środków na rachunku wydatków niewygasających – 0,00 zł,
- Środki niewykorzystanych dotacji w roku budżetowym – 0,00 zł,
- Środki dotacji i subwencji przekazane w grudniu na styczeń roku następnego – 199.692,00 zł,
- Stan środków funduszy pomocowych – 0,00 zł.

Sprawozdanie sporządzone zostało w dniu 20 lutego 2014 roku, podpisane przez Skarbnika Gminy Małgorzatę Jabłońską oraz zatwierdzone przez Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka.

Stan środków nie był zgodny z saldami konta prowadzonymi dla Gminy Będków. Jak wskazano we wcześniejszej części protokołu kontroli, jednostka prowadzi wspólny rachunek bankowy dla Urzędu Gminy i budżetu. Ewidencja księgową przedstawiała się następująco:

Saldo Wn konta 133 – 324.545,52 zł,

Saldo Wn konta 130 – 329.541,13 zł (**różnica 4,39 zł**),

Potwierdzenie salda rachunku bankowego na koniec 2012 roku – 329.545,52 zł.

Kontrolujący stwierdzili, że w 2013 roku Gmina Będków otworzyła rachunek bankowy na którym dokonywane były operacje związane z gospodarką odpadami w jednostce. Do nowo otwartego rachunku bankowego prowadzone było konto 139-4, które na dzień 31 grudnia 2013 roku wykazało saldo Wn w kwocie 44.042,61 zł. Na saldo to wskazuje także potwierdzenia sald środków na rachunku bankowym, na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Zgodnie z art. 6r ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity z 2013 roku, poz. 1399), opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowi dochód gminy. Jak wskazano dalej w przedmiotowej ustawie, w sprawach dotyczących opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa, z tym, że uprawnienia organów podatkowych przysługują wójtowi, burmistrzowi i prezydentowi miasta.

Powyższe wprost wskazuje, że do ewidencji księgowej wpłat z tytułu gospodarki odpadami, stosować należy przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 roku, nr 208, poz. 1375), w tym konta przewidziane w §11 rozporządzenia, takie jak: 101 – „kasa”, 130 – „rachunek bieżący urzędu”, 141 – „środki pieniężne w drodze”, 221 – „należności z tytułu dochodów budżetowych”, 226 – „długoterminowe należności budżetowe”, 720 – „Przychody z tytułu dochodów budżetowych”.

Dodatkowo, o środki wpłacone przez mieszkańców, z uwagi na fakt iż stanowią dochód Gminy, należało zwiększyć dane wykazane w sprawozdaniu Rb-ST. Zatem zaniżono stan środków na rachunku budżetu Gminy Będków o 44.042,61 zł.

W 2013 roku Gmina Będków także prowadziła osobne rachunki bankowe dla hydroforni oraz Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego, gdzie saldo na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiło odpowiednio: 13.337,22 zł i 3.896,83 zł. Środki te nie zostały wykazane w żadnym sprawozdaniu finansowym JST. Saldo konta 139-2 na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiło 37,98 zł.

Podsumowując, faktyczna kwota wykazana w sprawozdaniu Rb-ST w wysokości 329.545,52 zł została zaniżona o 61.314,64 zł i powinna wynosić 390.860,16 zł, na co składało się: [1] saldo rachunku bankowego dla gospodarki odpadami 44.042,61 zł, [2] saldo rachunku bieżącego Gminy Będków 329.545,52 zł, [3] saldo drugiego rachunku bieżącego 37,98 zł, [3] saldo rachunku dla hydroforni 13.337,22 zł, oraz [4] saldo rachunku dla szkoły 3.896,83 zł.

AKTA KONTROLI [A11, str. 1154 - 1181]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem sprawozdania Rb-ST na koniec 2012 i 2013 roku, potwierdzenia na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2013 roku sald wszystkich rachunków bankowych prowadzonych przez Gminę Będków, wydruków obrotów z konta 139-1, 139-2 za 2012 i 2013 rok oraz 139-4 za 2013 rok.

Sprawozdanie Rb-PDP roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych na koniec 2013 roku.

W sprawozdaniu tym wykazano kwotę dochodów podatkowych wykonaną ogółem 1.715.873,92 zł, w tym:

- Podatek rolny – 508.906,62 zł,
- Podatek od nieruchomości – 299.529,85 zł,

— Podatek od środków transportowych – 31.491,36 zł.

Skutki obniżenia górnych stawek podatków obliczone za okres sprawozdawczy – 229.686,00 zł, w tym:

- **Podatek rolny – 152.522,00 zł (należało wykazać 161.099,00zł – zaniżenie o 8.577,00 zł),**
- **Podatek od nieruchomości – 77.164,00 zł, (należało wykazać 89.487,00 zł – zaniżenie o 12.323,00 zł),**
- **Podatek od środków transportowych – 0,00 zł, (należało wykazać 18.860,00 zł).**

Skutki udzielonych ulg i zwolnień, obliczone za okres sprawozdawczy – 0,00 zł, w tym:

- **Podatek rolny – 0,00 zł (należało wykazać 947,25 zł),**
- **Podatek od nieruchomości – 0,00 zł (należało wykazać 31.369,68 zł)**
- Podatek od środków transportowych – 0,00 zł.

Umorzenie zaległości podatkowych 6.999,00 zł, z tego 100% podatku rolnego;

Rozłożenie na raty – 86.399,00 zł, w tym:

- Podatek rolny – 1.840,00 zł,
- Podatek od nieruchomości – 84.559,00 zł.

Kontrolą objęto sprawozdanie Rb-PDP sporządzone na koniec 2013 roku w dniu 20 lutego 2014 roku, oraz sprawozdanie Rb-27S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku sporządzone w dniu 26 lutego 2014 roku (korekta nr 1), wraz ze sprawozdaniami kwartalnymi. W wyniku kontroli stwierdzono, że w zakresie wykonanych dochodów ogółem kwoty podatku od nieruchomości, podatku rolnego i od środków transportowych zgodne były ze sprawozdaniem Rb-27S. Odnośnie wykazanych [1] skutków obniżenia górnych stawek podatków, [2] skutków udzielonych ulg i zwolnień obliczonych za okres sprawozdawczy, oraz [3] skutków decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa, w sprawozdaniu Rb-27S z dnia 26 lutego 2014 roku wykazano 0,00zł, pomimo faktycznych, wskazanych powyżej wartości należnych do wykazania w kolumnach 12-15 sprawozdania. W dniu 28 marca 2014 roku Skarbnik Gminy Będków Małgorzata Jabłońska sporządziła korektę nr 2 sprawozdania Rb-27S, z tym, że zmiany nie dotyczyły wykazania wartości w kolumnach 12-15. W dniu 3 kwietnia 2014 roku kontrolujący zwrócili się do Skarbnika Gminy Będków o przekazanie dokumentacji źródłowej oraz wyjaśnienia w zakresie sposobu obliczania skutków obniżenia górnych stawek podatkowych. W dniu 4 kwietnia 2014 roku wyżej wymieniona przekazała kontrolującemu, sporządzone w dniu 3 kwietnia 2014 roku korekty sprawozdania Rb-PDP w zakresie wykazania w nim kwoty skutków obniżenia górnych stawek podatkowych w zakresie podatku od środków transportowych w wysokości 10.764,00 zł, oraz sprawozdania Rb-27S, gdzie ujęto kwoty skutków obniżenia górnych stawek podatkowych, skutków udzielonych ulg i zwolnień, umorzenia zaległości podatkowych oraz rozłożenia na raty dla §0310, §0320, §0340, w wielkościach odpowiadających kwotom wykazanym w sprawozdaniu Rb-PDP.

Skutki udzielonych ulg i zwolnień, obliczone za okres sprawozdawczy:

W 2013 roku Gmina Będków nie wskazywała skutków udzielonych ulg i zwolnień pomimo, iż na mocy uchwały nr X/52/07 Rady Gminy Będków z dnia 5 grudnia 2007 roku w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości, zwolniono:

1. Powierzchnie pomieszczeń lub ich części, strychy, piwnice, oraz części budynków mieszkalnych o wysokości w świetle od 1,40m do 2,20m

2. Budynki, o których mowa w §1 pkt 2 lit. e uchwały nr IX/47/07 Rady Gminy w Będkowie, posadowione na nieruchomościach o powierzchni mniejszej niż 1ha, za wyjątkiem budynków zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej, w tym odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizacje pożytku publicznego,
3. Budynku lub ich części oraz grunty zajęte na potrzeby ochrony przeciwpożarowej,
4. Grunty zajęte na cmentarze,
5. Grunty zajęte na zbiorniki wodne i retencyjne służące rekreacji,
6. Budowle służące mieszkańcom gminy dla celów realizacji gospodarki wodno-ściekowej: rurociągi i przewody sieci rozdzielczej wody, służące do odprowadzania i oczyszczania ścieków;
7. Nieruchomości stanowiące mienie komunalne gminy nie przekazane innym podmiotom w posiadanie (nieprawidłowości w tym zakresie opisane w dalszej części protokołu kontroli).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w kolumnie „Skutki udzielonych ulg i zwolnień” wykazuje się (bez ulg i zwolnień ustawowych) skutki finansowe wynikające ze zwolnień i ulg w podatkach i opłatach wprowadzonych przepisami uchwał rad gmin lub miast na prawach powiatu, wydanymi na podstawie ustawowych upoważnień.

W związku z powyższym, o wskazanie na przedmiot i podmiot zwolnienia na mocy ww. uchwały zwrócono się do pracowników merytorycznie odpowiedzialnych za wymiar podatków, inspektora Marii Walas i inspektora Jadwigi Makowskiej. Wyżej wymienione przedłożyły kontrolującą oświadczenie, zgodnie z którym odnosząc się do poszczególnie wymienionych w uchwale nr X/52/07 Rady Gminy Będków przedmiotów zwolnionych, stwierdziły, że: [1] w zakresie ww. pkt 1 i 2 nie są w posiadaniu wymaganych danych w celu dokonania wyliczeń; [2] w zakresie budynków zajętych na potrzeby ochrony przeciwpożarowej łączna powierzchnia wynosi 3.194,56 m²; [3] w zakresie gruntów zajętych na potrzeby ochrony przeciwpożarowej powierzchnia ogółem wynosi 4.900m², [4] w zakresie gruntów zajętych na cmentarze powierzchnia wynosi 9.600,00m²; [5] w zakresie gruntów zajętych na zbiorniki wodne, retencyjne służące rekreacji powierzchnia wynosi 1,27 ha. Jak wskazano dalej, powierzchnie wskazane w wyjaśnieniu nie ulegały zmianie w latach 2012 i 2013. Wyżej wymienione poinformowały kontrolujących, iż nie posiadają danych odnośnie nieruchomości stanowiących mienie komunalne gminy nie przekazane innym podmiotom w posiadanie oraz budowli służących mieszkańcom gminy dla celów realizacji gospodarki wodno-ściekowej, a informacje w tym zakresie posiada jedynie Skarbnik Gminy. Wyżej wymieniona przekazała kontrolującym zestawienie działek oraz budynków, wskazujące na numer działki i powierzchnię, powierzchnię budynku, stawkę oraz wyliczoną kwotę podatku.

Zestawienie działek i nieruchomości, ze wskazaniem na powierzchnię, oznaczenie gruntów, stawkę podatku oraz kwotę podatku rolnego i od nieruchomości, sporządzone przez Skarbnika Gminy Będków, stanowi załącznik nr 15 do protokołu kontroli.

Zestawienie budynków i gruntów zwolnionych od podatku od nieruchomości na podstawie uchwały nr X/52/07 z dnia 5 grudnia 2007 roku, stanowi załącznik nr 16 do protokołu kontroli.

Zgodnie z powyższymi zestawieniami, **skutki udzielonych ulg i zwolnień, obliczone za okres sprawozdawczy – 2013 rok, dla podatku rolnego wynosiły - 947,25 zł**, dla podatku od nieruchomości: [1] grunty pozostałe, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku stawka 0,20zł - 1.920,00 zł; [2] grunty pod jeziorami zajęte na zbiorniki wodno-retencyjne stawka 4,51 zł - 5,73 zł; [3] budynki OSP stawka 7,66 - 24.470,33 zł, [4] domy ludowe stawka 7,66 - 4.742,16, [5] budynki mieszkalne 231,46 zł. **Łącznie kwota niewykazana w**

sprawozdaniu Rb-PDP skutków zwolnień w zakresie podatku od nieruchomości wyniosła 31.369,68 zł.

Co istotne, z uwagi na fakt, iż osoby zajmujące się wymiarem podatków i opłat w Urzędzie Gminy Będków nie dysponowały pełną ewidencją w zakresie nieruchomości stanowiących mienie JST, nie dokonywano także samoopodatkowania się Gminy Będków tytułem podatku od nieruchomości. Szerzej zagadnienie opisano we właściwej części protokołu kontroli, dotyczącej podatków i opłat lokalnych.

Skutki obniżenia górnych stawek:

Zgodnie z uzyskanymi informacjami, skutki obniżenia górnych stawek podatków liczone są kwartalnie. Na ostatni dzień każdego kwartału pracownik merytoryczny sporządza sprawozdanie z dochodów wykonanych, należności, nadpłat oraz skutków obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych ulg i zwolnień.

W ZAKRESIE PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI I PODATKU ROLNEGO

W zakresie podatku od nieruchomości i podatku rolnego Gmina Będków obsługiwana jest przez program komputerowy „Groszek”, który umożliwia sporządzenie wydruku z ewidencji podatkowej „Analiza stawek podatkowych”, w którym wskazana jest właściwa na dzień sporządzenia, podstawa opodatkowania (m² i ha), stawka podatku wynikająca z uchwały Rady Gminy Będków, a w konsekwencji wyliczona w oparciu o powyższe dane kwota podatku. Po wyliczeniu, na podstawie maksymalnych stawek podatku, ustalanych w corocznych obwieszczeniach Ministra Finansów przemnożonych przez wskazaną podstawę opodatkowania, dokonuje się wyliczenia skutków obniżenia górnych stawek.

Podczas czynności kontrolnych, kontrolujący zwrócili się w formie pisemnej do kierownika jednostki Wójta Gminy Będków pismem z dnia 5 marca 2014 roku z prośbą o „Sporządzenie wydruków z programu obsługującego ewidencje księgową Gminy Będków „Analiza stawek podatkowych”, służących do wyliczenia skutków obniżenia górnych stawek podatkowych, dla podatku od nieruchomości i podatku rolnego od osób fizycznych i prawnych, na ostatni dzień każdego miesiąca, poczynając od dnia 31 stycznia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku”. W odpowiedzi na powyższe, w dniu 12 marca 2014 roku kontrolujący otrzymali odpowiedź, iż „Sporządzenie wydruków z programu obsługującego ewidencje księgową Gminy Będków „Analiza stawek podatkowych” służących do wyliczenia skutków obniżenia górnych stawek podatkowych, dla podatku od nieruchomości i podatku rolnego od osób fizycznych i osób prawnych w rozbiciu miesięcznym według Firmy mającej nadzór na oprogramowaniu nie jest możliwe po zamknięciu bilansu”.

Pismo z dnia 12 marca 2014 roku stanowi załącznik nr 7 do protokołu kontroli

Po uzyskaniu ww. informacji poinformowano kontrolowaną jednostkę, iż zgodnie z art. 74 ust. 2 pkt 8 ustawy o rachunkowości, zbiory księgowo jednostki, w tym i zbiory dotyczące faktycznych skutków obniżenia górnych stawek podatkowych, przechowuje się przez okres 5 lat, licząc od początku roku następującego po roku obrotowym, którego dane zbiory dotyczą. Przechowywanie danych nie jest tu równoważne z ich archiwizacją, a przechowywaniem z możliwością wglądu. Wobec powyższego poinformowano kontrolujących, iż bezpośredni brak możliwości wglądu w dane związany jest z niedokonywaniem regularnych i terminowych kopii danych, na co wpływ miała zmiana pracownika dotychczas zajmującego się tą kwestią. Dodatkowo, ostatnia kopie danych zrobiono przed zamknięciem i wprowadzeniem dodatkowych danych do systemu. W związku z powyższym kontrolujący otrzymali komplet dokumentów, tj. wydruki wg. danych na ostatni dzień miesiąca z 2013 roku, stanowiące wydruki z modułu „Analiza stawek podatkowych”.

W kontrolowanej jednostce, jak wspomniano na wstępie, wyliczenia te dokonywano na ostatni dzień każdego kwartału. Dokonywanie wyliczeń tylko na koniec każdego z kwartałów nie uwzględnia wszystkich zmian podstawy opodatkowania, zachodzących w

ciągu roku. Zgodnie z załącznikiem nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-27S, w kolumnie „Skutki obniżenia górnych stawek podatków obliczone za okres sprawozdawczy” wykazuje się kwoty stanowiące różnice pomiędzy dochodami, jakie gmina mogłaby uzyskać, stosując górne stawki podatkowe, a dochodami jakie powinna uzyskać, stosując niższe stawki uchwalone przez radę gminy. W przypadku zastosowania przez gminę obniżenia górnej stawki – różnicę pomiędzy stawką górną, a przyjętą w uchwale przez radę gminy, przemnożoną przez podstawę opodatkowania – wykazuje się w kolumnie „Skutki obniżenia górnych stawek...” sprawozdań dotyczących dochodów budżetowych narastająco od początku roku do końca okresu sprawozdawczego. Zgodnie z art. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych: [1] obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku (ust. 1), [2] jeżeli w trakcie roku podatkowego zaistniało zdarzenie mające wpływ na wysokość opodatkowania w tym roku, a w szczególności zmiana sposobu wykorzystywania przedmiotu opodatkowania lub jego części, podatek ulega obniżeniu lub podwyższeniu, poczynając od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zdarzenie (ust. 3), [3] obowiązek podatkowy wygasa z upływem miesiąca, w którym ustały okoliczności uzasadniające ten obowiązek (ust. 4), [4] jeżeli obowiązek podatkowy powstał lub wygasł w ciągu roku, podatek za ten rok ustala się proporcjonalnie do liczby miesięcy, w których istniał obowiązek. Wyjątek stanowi jedynie art. 6 ust. 2 ww. ustawy, który stanowi, iż jeżeli okolicznością, od której jest uzależniony obowiązek podatkowy, jest istnienie budowli albo budynku lub ich części, obowiązek podatkowy powstaje z dniem 1 stycznia roku następującego po roku, w którym budowa została zakończona albo w którym rozpoczęto użytkowanie budowli albo budynku lub ich części przed ich ostatecznym wykończeniem. W każdym innym przypadku, jakkolwiek zmiana przedmiotu opodatkowania uwidoczniła będzie na przełomie miesiąca, zakładając rzetelnie prowadzoną ewidencję podatkową przez właściwego merytorycznie pracownika Urzędu.

Kontrolujący dokonali wyliczenia skutków obniżenia górnych stawek podatkowych, narastająco od początku roku, z uwzględnieniem wszystkich zmian przedmiotu opodatkowania, dokonując wyliczenia skutków osobno na każdy miesiąc, na podstawie sporządzonych przez pracownika Urzędu w trakcie trwania czynności kontrolnych wydruków z programu „Groszek” pn.: „Analiza stawek podatkowych”, według stanu podstawy opodatkowania właściwej na ostatni dzień każdego miesiąca.

Z uwagi na fakt, iż zgodnie z informacją uzyskaną od właściwego merytorycznie pracownika, do elektronicznej ewidencji podatkowej nie wprowadzono powierzchni budynków i gruntów objętych zwolnieniem na podstawie uchwały nr X/52/07 Rady Gminy Będkowie z dnia 5 grudnia 2007 roku w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości, kontrolujący na podstawie szczegółowych danych uzyskanych od pracowników, stanowiących *załącznik nr 15 i 16*, do protokołu kontroli, dokonując przedmiotowych wyliczeń, uwzględnili brakujące wartości.

W ZAKRESIE PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI STWIERDZONO NASTĘPUJĄCE NIEPRAWIDŁOŚCI:

2013 rok

Kwartał	Rozdział 75616 §0310 – osoby fizyczne			Rozdział 75615 §0310 – osoby prawne		
	Dane kwartalne z tabeli nr 14 arkusza kontrolnego (zł)	Dane wynikające z kwartalnych sprawozdań Rb-27 S Gminy Będków (zł)	Różnica A – B (zł)	Dane kwartalne z tabeli nr 15 arkusza kontrolnego (zł)	Dane wynikające z kwartalnych sprawozdań Rb-27 S Gminy Będków (zł)	Różnica D – E (zł)
	A	B	C	D	E	F
I	19.368,00	19.336,25	31,75	2.760,00	2.061,75	698,25
II	38.637,00	22.185,00	16.452,00	5.736,00	4.123,50	1.612,50
III	57.803,00	58.143,75	-340,75	9.144,00	7.090,50	2.053,50
IV	76.935,00	76.862,00	73,00	12.552,00	302,00	12.250,00

Dane uzyskane na podstawie tabel nr 14 i 15 arkuszy kontrolnych.

PROTOKÓŁ Z KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE BĘDKÓW
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

Suma skutków obniżenia górnych stawek podatkowych wyliczona łącznie dla osób fizycznych i prawnych w 2013 roku (zł)	Skutki obniżenia górnych stawek podatkowych wykazanych w Rb-PDP	Różnica
A	B	C
89.487,00	77.164,00	12.323,00

Dane uzyskane na podstawie tabeli nr 18 arkusza kontrolnych.

Dokonując analizy wartości wskazanych w sprawozdaniach Rb-27S i Rb-PDP kontrolujący stwierdzili naruszenie art. 63 §1 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym podstawy opodatkowania, kwoty podatków, odsetek za zwłokę, opłaty prolongacyjne, oprocentowanie nadpłat oraz wynagrodzenia przysługujące płatnikom i inkasentom zaokrąglą się do pełnych złotych w ten sposób, że końcówki kwot wynoszące mniej niż 50 groszy pomija się, a końcówki kwot wynoszące 50 i więcej groszy podwyższa się do pełnych złotych, z zastrzeżeniem §1a i 2.

W ZAKRESIE PODATKU ROLNEGO STWIERDZONO NASTĘPUJĄCE NIEPRAWIDŁOŚCI:

Kontroli dokonano w oparciu o metodologię zastosowaną do obliczania skutków obniżenia górnych stawek podatkowych w podatku od nieruchomości. Wyliczeń dokonano, osobno dla osób fizycznych i osób prawnych, w oparciu o arkusze kontrolne, wyliczając na każdy miesiąc, dla każdej podstawy opodatkowania skutki obniżenia górnych stawek. Dodatkowo, jak ustalono w trakcie kontroli, większa część działek Gminy Będków nie została przekwalifikowana z gruntów rolnych, w związku z tym Gmina uzyskuje znacznie niższe dochody z tytułu podatków i opłat lokalnych. Część przedmiotów opodatkowania, zwolnionych na mocy uchwały nr X/52/07 Rady Gminy w Będkowie z dnia 5 grudnia 2007 roku, sklasyfikowana była w ewidencji gruntów, jako grunty rolne, także i w tym zakresie stwierdzono brak uwzględnienia w prowadzonej w formie elektronicznej ewidencji gruntów, powierzchni tych zwolnionych. W związku z czym, powierzchownie te nie były uwzględniane do skutków obniżenia górnych stawek podatku rolnego. Na podstawie informacji uzyskanej od Skarbnika Gminy Będków, stanowiącej *załącznik nr 15 i 16*, kontrolujący dokonali wyliczeń.

Skutek weryfikacji przedstawiono w poniższych tabelach:

2013 rok

Kwartał	Rozdział 75616 §0320 – osoby fizyczne			Rozdział 75615 §0320 – osoby prawne		
	Dane kwartalne z tabeli nr 14 arkusza kontrolnego (zł)	Dane wynikające z kwartalnych sprawozdań Rb-27 S Gminy Będków (zł)	Różnica A – B (zł)	Dane kwartalne z tabeli nr 15 arkusza kontrolnego (zł)	Dane wynikające z kwartalnych sprawozdań Rb-27 S Gminy Będków (zł)	Różnica D – E (zł)
	A	B	C	D	E	F
I	40.157,00	35.156,25	5.000,75	138,00	0,00	138,00
II	80.287,00	70.251,50	10.035,50	276,00	0,00	276,00
III	120.414,00	105.269,25	15.144,75	414,00	75,50	338,50
IV	160.547,00	140.273,00	20.274,00	552,00	12.249,00	-11.697,00

Dane uzyskane na podstawie tabel nr 14 i 15 arkuszy kontrolnych.

Suma skutków obniżenia górnych stawek podatkowych wyliczona łącznie dla osób fizycznych i prawnych w 2013 roku (zł)	Skutki obniżenia górnych stawek podatkowych wykazanych w Rb-PDP (zł)	Różnica A-B (zł)
A	B	C
161.099,00	152.522,00	8.577,00

Dane uzyskane na podstawie tabeli nr 18 arkusza kontrolnych.

AKTA KONTROLI [A12, str. 1182 - 1224]: wydruki z programu „Groszek” – analiza stawek podatkowych na ostatni dzień każdego miesiąca w 2013 roku dla osób fizycznych i osób prawnych; arkusze kontrolne na podstawie których dokonano wyliczenia za 2013 rok skutków obniżenia górnych stawek w podatku rolnym i podatku od nieruchomości; uchwały nr XXV/115/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości; uchwały nr XXV/116/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej jao

podstawa obliczenia podatku rolnego na obszarze Gminy Będków w 2013 roku; uchwały nr X/52/07 Rady Gminy w Będkowie z dnia 5 grudnia 2007 roku w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości; sprawozdania Rb-PDP za 2013 rok, sporządzonego w dniu 20 lutego 2014 roku, oraz w dniu 3 kwietnia 2014 roku (korekta nr 1).

W ZAKRESIE PODATKU OD ŚRODKÓW TRANSPORTOWYCH:

Skutki obniżenia górnych stawek podatkowych w zakresie podatku od środków transportowych liczone były przez pracownika w programie DOS kwartalnie. Przedmiotowy program, udostępniał pracownikowi jedynie wynik kwotowy, bez wskazania na wartości, które były brane pod uwagę (stawki Rady Gminy Będków czy stawki maksymalnej). Dodatkowo pracownik odpowiedzialny za dokonanie wyliczeń nie był w stanie udzielić informacji o sposobie obliczeń w jakim uzyskiwano wynik skutków obniżenia górnych stawek podatkowych.

Kontrolujący dokonali wyliczeń na podstawie tabelarycznych zestawień sporządzonych przez pracownika merytorycznego, w których zawarto informację dotyczące przedmiotu opodatkowania, ilości miesięcy opodatkowania, wymiaru, a także na podstawie uchwały nr X/51/07 Rady Gminy w Będkowie z dnia 5 grudnia 2007 roku w sprawie określenia wysokości stawek w podatku od środków transportowych. Wyliczeń dokonano do 100% pojazdów ujętych w ewidencji JST, odejmując od maksymalnej stawki wynikającej z obwieszczenia, stawkę ustaloną na mocy uchwały Rady Gminy, dzieląc powstałą kwotę przez 12 miesięcy, mnożąc następnie otrzymany wynik przez ilość miesięcy opodatkowanych. Do wyliczeń uwzględniono maksymalne stawki podatkowe ogłoszone w obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 2 sierpnia 2012 roku w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych w 2013 roku (M.P. z dnia 14 sierpnia 2012 roku, nr 587).

Wyliczenie skutków obniżenia górnych stawek podatku od środków transportowych, obliczone za 2013 rok dla Gminy Będków, stanowią załącznik nr 17 do protokołu kontroli.

W wyniku weryfikacji stwierdzono, iż kwota skutków obniżenia górnych stawek podatkowych dla podatku od środków transportowych wykazana w sprawozdaniu Rb-27S i Rb-PDP wynosiła 10.764,00 zł i została zaniżona o ~8.096,00 zł. Na przedmiotowe zaniżenie wpływ miało m.in. nieuwzględnienie pojazdów, w których posiadaniu była Gmina Będków. Jak poinformowała kontrolujących inspektor Marzanna Jagiełło, Urząd Gminy w Będkowie nie podejmował uchwał w sprawie zwolnień w podatku od środków transportowych. Jednocześnie Gmina Będków była w posiadaniu trzech pojazdów: dwóch samochodów ciężarowych, z których jeden nie podlegał opodatkowaniu, oraz autobusu. Przy braku podstawy prawnej umożliwiającej nieopłacanie podatku od środków transportowych, Gmina Będków nie dokonywała płatności, a także nie wykazywała ww. pojazdów w ewidencji elektronicznej pojazdów objętych opodatkowaniem, także w zakresie wyliczenia skutków obniżenia górnych stawek podatkowych.

Wyjaśnienie inspektora Marzanny Jagiełło, dotyczące pojazdów znajdujących się w posiadaniu Gminy Będków oraz braku uchwał w sprawie zwolnień w podatku od środków transportowych, stanowi załącznik nr 18 do protokołu kontroli.

AKTA KONTROLI[A13, str. 1225 - 1233]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem uchwały nr X/51/07 Rady Gminy w Będkowie z dnia 5 grudnia 2007 roku w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych; rejestru podatku od środków transportowych, wydruków analiza stawek podatku za rok 2013, na ostatni dzień każdego kwartału.

BILANS Z WYKONANIA BUDŻETU JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO na dzień 31 grudnia 2012 roku

Kontrolą objęto sprawozdanie finansowe sporządzone **w dniu 29 kwietnia 2013 roku** przez Skarbnika Gminy Małgorzatę Jabłońską oraz zatwierdzone w tym samym dniu przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka. Powyższe oznacza, że sprawozdanie złożone zostało po ustawowo wyznaczonym terminie - 31 marca. Zgodnie bowiem z art. 45 ustawy o rachunkowości, sprawozdanie finansowe sporządza się na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych, o którym mowa w art. 12 ust. 2 – tj. nie później niż w ciągu trzech miesięcy od dnia kończącego rok obrotowy, a zgodnie z art. 52 ust. 1 tej ustawy Kierownik jednostki zapewnia sporządzenie sprawozdania finansowego nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia bilansowego i przedstawia je właściwym organom zgodnie z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy. Przepis ten stosuje się do sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień określony w art. 12 ust. 2 lub na inny dzień bilansowy.

Z uwagi na nieterminowe złożenie sprawozdania finansowego za 2012 rok, weryfikacją terminowości objęto także bilans z wykonania budżetu za 2013 rok. Stwierdzono, ponownie naruszenie ww. przepisów, sporządzając go w dniu 23 kwietnia 2014 roku.

Wyszczególnienie	Numery Kont	AKTYWA		Różnice (zł)	PASYWA	
		wg ewidencji banku (zł)	wg sprawozdania (zł)		wg ewidencji (zł)	wg sprawozdania (zł)
I.ŚRODKI PIENIĘŻNE	Wn-133	286.110,25 90.359,49 8338,97 7.455,05 = 392.263,76	208.839,77	183.423,99		
I.1.1 - Środki pieniężne budżetu	Wn-133 Ma-224	392.263,76	208.839,77	183.423,99		
I.1.2 - Pozostałe środki pieniężne	Ma 224	Brak możliwości weryfikacji – niewłaściwa ewidencja konta 224	0,00	-		
II. NALEŻNOŚCI I ROZLICZENIA	II.1+ II.2+ II.3	20.472,00	302,60	20.169,40		
II.2. - Należności od budżetów		20.472,00	302,60	20.169,40		
II.3 – Pozostałe należności i rozliczenia	Wn 223 Wn 222	Brak możliwości weryfikacji – brak konta 222 i niekompletna ewidencja konta 223	0,00			
Suma aktywów:		412.735,76	209.142,37	203.593,39		
I. ZOBOWIĄZANIA	I.1 + I.2 + I.3			200.000,00	4.682.793,00	4.482.793,00
I.1. Zobowiązania finansowe	Ma134 Ma260			200.000,00	4.682.793,00	4.482.793,00
I.1.2. Zobowiązania długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	Ma134 Ma260			200.000,00	4.682.793,00	4.482.793,00
I.2. Zobowiązania wobec budżetów	Ma 224				Brak możliwości weryfikacji – niewłaściwa ewidencja konta 224	0,00
I.3 Pozostałe zobowiązania	Ma 240				Brak możliwości weryfikacji – konto 240 wspólne dla budżetu i urzędu Saldo Ma 3.641.370,21	0,00

II. AKTYWA NETTO BUDŻETU					Brak możliwości weryfikacji	-4.472.350,63
II.1 Wynik wykonania budżetu (+,-)	Wn 961				Brak możliwości weryfikacji – brak konta 961	1.129,243,38
II.1.2 Deficyt budżetu (-)	Wn 961				Brak możliwości weryfikacji – brak konta 961	-1.129.243,38
II.5 Skumulowany wynik budżetu	Wn 960				Brak możliwości weryfikacji – brak konta 960	-3.343.107,25
III. INNE PASYWA					198.700,00	198.700,00
Suma pasywów:					409.142,37	209.142,37

AKTYWA:

- **Poz. I „Środki pieniężne budżetu” – zaniżenie o 183.423,99 zł.** Zgodnie z potwierdzeniem salda na dzień 31 grudnia 2012 roku z Banku obsługującego jednostkę, kwota środków pieniężnych zgromadzona na bieżącym rachunku bankowym wynosiła 286.110,25 zł. Skarbnik Gminy w pisemnym oświadczeniu, stanowiącym *załącznik nr 7 do protokołu kontroli*, stwierdziła, że „Kwota środków pieniężnych nie jest zgodna z kontem 133. Wpisano ją błędnie w wyniku omyłki, a różnica wynosi 77.270,48 zł.” Zauważyć należy, iż jak wskazano we wcześniejszej części protokołu kontrolowana jednostka nie prowadziła rachunku bankowego przy budżecie (konto 133), a przy urzędzie (konto 130). Sięgając do ewidencji księgowej kontrolowanej jednostki, saldo konta 130 na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiło 286.481,48 zł (różnica 371.23 zł). Dodatkowo, jak stwierdzono podczas kontroli sprawozdania Rb-ST, Gmina Będków prowadziła drugi rachunek bankowy do ewidencji bieżącej działalności jednostki, którego saldo w wysokości 90.359,49 zł wynikało z nieprzeksięgowania środków na organ, a także rachunek bankowy dla hydroforni i Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego, gdzie saldo na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiło odpowiednio: 8.338,97 zł oraz 7.455,05 zł.
- **Poz. II.2 „Należności od budżetów” - zaniżenie o 20.472,00 zł.** Na podstawie wyciągu bankowego za okres od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 31 stycznia 2013 roku stwierdzono, że w dniu 4 stycznia 2013 roku na rachunek Gminy Będków wpłynęła kwota 360,00 zł tytułem należnych dochodów Gminy za okres od dnia 24 grudnia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku, co świadczy o zaniżeniu wartości wykazanej w przedmiotowym sprawozdaniu o 57,40 zł. Dodatkowo w wyniku dalszej weryfikacji przedmiotowego wyciągu kontrolujący stwierdzili, że w dniu 8 stycznia 2013 roku wpłynęła na rachunek jst kwota 20.112,00 zł tytułem ostatecznego rozliczenia udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych za grudzień 2012 rok. Obie wskazane powyżej kwoty nie zostały zaewidencjonowane po stronie Wn Konta 224 „Rozrachunki budżetu”, co stanowiło naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów Publicznych z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...). **Jak ustalono w trakcie kontroli, po stronie Wn konta 224 nie ewidencjonowano żadnych operacji księgowych, co wskazuje na nierzetelnie prowadzoną ewidencje księgową.**

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 26 marca 2014 roku dotyczące kwoty 20.112,00 zł stanowią załącznik nr 19 do protokołu kontroli.

- **Poz. II.3 „Pozostałe należności i rozliczenia” – saldo Wn konta 223 3.879.000,00 zł przy obrotach po stronie Ma konta 0,00zł, brak prowadzenia konta 222.** Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku konto 223 służy do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu dokonanych przez te jednostki wydatków budżetowych. Na stronie Wn konta ujmuje się środki przelane z rachunku budżetu na pokrycie wydatków jednostek budżetowych, w korespondencji z kontem 133, a na stronie Ma wydatki dokonane przez jednostki budżetowe w wysokości wynikającej z

okresowych sprawozdań tych jednostek, w korespondencji w kontem 902. Ewidencję szczegółową prowadzi się w sposób umożliwiający ustalenie stanu rozliczeń z poszczególnymi jednostkami budżetowymi z tytułu przekazanych na ich rachunki środków pieniężnych przeznaczonych na pokrycie realizowanych przez nie wydatków budżetowych. **Saldo Wn konta oznacza stan przelanych środków na rachunki bieżące jednostek budżetowych, lecz niewykorzystanych na pokrycie wydatków budżetowych.** Ewidencja księgową Gminy Będków wskazuje zatem, iż JST przekazała na rachunki jednostek środki, niewykorzystane na pokrycie przez nie wydatków budżetowych w kwocie 3.796.200,00zł. Do ewidencji księgowej nie wprowadzono analityki umożliwiającej ustalenie stanu rozliczeń z poszczególnymi jednostkami, a wszystkie operacje na koncie dokonywane były Wn223 / Ma133.

W przedmiotowej sprawie wyjaśnienia złożyła Skarbnik Gminy Będków Małgorzata Jabłońska, stwierdzając, że „na koncie „223” – Rozliczenia wydatków budżetowych księgowane są: kwoty przekazywanych dotacji i subwencji do budżetu szkoły, kwoty dotacji dla Instytucji Kultury – Gminnej Biblioteki Publicznej w Będkowie, kwoty dotacji dla Klubów Sportowych. Dotyczy to roku 2012 jak i 2013. Na koniec roku 2012 i 2013 widnieje saldo Wn. Po stronie Ma konta 223 nie były wykonywane księgowania wydatków dokonanych przez poszczególne jednostki. Powstałe saldo Wn jest wielkością dotacji przekazanej i w pełni wykorzystanej”.

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej, dotyczącej konta 223, stanowi załącznik nr 20 do protokołu kontroli.

Niemniej jednak, z uwagi na fakt, iż jak wskazano wcześniej, część jednostek budżetowych Gminy Będków w ogóle nie składała sprawozdań z wykonania planu dochodów Rb-27S i wykonania planu wydatków Rb-28S (Urząd Gminy i GOPS), a część składała sprawozdania nieterminowo (Gminny Zespół Szkolno-Gimnazjalny), a faktycznie poniesione wydatki budżetowe nie są właściwie ewidencjonowane w księgach rachunkowych kontrolowanej jednostki, niemożliwe jest potwierdzenie na podstawie dokumentacji źródłowej ww. wyjaśnień.

Wskazując nieprawidłowości przy prowadzeniu konta 223, stwierdzić trzeba także, że w kontrolowanej jednostce nie jest prowadzone konto 222 – „Rozliczenie dochodów budżetowych”, służące do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu zrealizowanych przez te jednostki dochodów budżetowych. Na stronie Wn konta ujmuje się dochody budżetowe zrealizowane przez jednostki budżetowe i urzędy obsługujące organy podatkowe, w wysokości wynikającej z okresowych sprawozdań tych jednostek, w korespondencji z kontem 901. Na stronie Ma konta ujmuje się przelewy dochodów budżetowych na rachunek budżetu, dokonane przez jednostki budżetowe i urzędy obsługujące organy, w korespondencji z kontem 133. Ewidencję szczegółową prowadzi się w sposób umożliwiający ustalenie stanu rozliczeń z poszczególnymi jednostkami. Saldo Wn konta oznacza stan zrealizowanych dochodów budżetowych objętych okresowymi sprawozdaniami, lecz nieprzekazanych na rachunek budżetu, a saldo Ma oznacza stan dochodów budżetowych przekazanych przez jednostki budżetowe i urzędy obsługujące organy podatkowe na rachunek budżetu, lecz nieobjętych okresowymi sprawozdaniami.

PASYWA:

- **Poz. I.1.2 „Zobowiązania długoterminowe” zaniżenie o 200.000,00 zł.** Zgodnie ze sprawozdaniem finansowym kwota długoterminowych zobowiązań finansowych wynosiła na dzień 31 grudnia 2012 roku 4.482.793,00 zł. Natomiast, jak wskazano we wcześniejszej części protokołu kontroli odnoszącej się do kontroli zadłużenia, faktyczna kwota zobowiązań na koniec 2012 roku wynosiła 4.682.793,00zł. Nieprawidłowość wynikała z pomniejszenia o 200.000,00 zł zadłużenia związanego z kredytem udzielonym przez PKO BP w dniu 21 września 2012 roku na kwotę ogółem 1.500.000,00zł. Ponadto, zgodnie z zestawieniem obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku saldo Ma

konta 134 wynosiło 2.317.000,00 zł, a także brak było w ewidencji księgowej Urzędu konta 260.

- **Poz. I.2 „Zobowiązania wobec budżetów” – saldo Ma konta 224 wykazywało na dzień 31 grudnia 2012 roku saldo w kwocie 75.865,40 zł.** Nie dokonywano ewidencji operacji po stronie Wn konta, a wszystkie operacje po stronie Ma księgowano w korespondencji z kontem 133. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku konto to służy do ewidencji rozrachunków z innymi budżetami, a w szczególności: [1] rozliczeń dochodów budżetowych realizowanych przez urzędy skarbowe na rzecz budżetu JST, [2] rozrachunków z tytułu udziału w dochodach innych budżetów, [3] rozrachunków z tytułu dotacji i subwencji, [4] rozrachunków z tytułu dochodów pobranych na rzecz budżetu państwa. Ewidencja szczegółowa do konta 224 powinna umożliwić ustalenie stanu należności i zobowiązań według poszczególnych tytułów oraz według poszczególnych budżetów. **Konto może wykazywać dwa salda, gdzie saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma stan zobowiązań budżetu z tytułu pozostałych rozrachunków.** Z kolei jak wskazano w zarządzeniu nr 0151/21/06 Wójta Gminy Będków z dnia 10 listopada 2006 roku po stronie Wn konta ujmuje się: [1] należności z tytułu dochodów budżetowych realizowanych przez urzędy skarbowe na rzecz budżetu, wynikające z okresowych sprawozdań, [2] rozrachunki z innymi budżetami, [3] należne dotacje i subwencje, [4] zwrot nadmiernej subwencji i dotacji. Po stronie Ma konta ewidencjonuje się: [1] przekazane przez urzędy skarbowe na rachunek bieżący budżetu należności z tytułu dochodów budżetowych, [2] rozrachunki z innymi budżetami, [3] wpływ na rachunek bieżący budżetu należnej subwencji i dotacji, [4] zobowiązania z tytułu nadmiernie otrzymanej subwencji i dotacji. Brak prawidłowej ewidencji księgowej należności powoduje, nierzetelne i niesprawdzalne prowadzenie konta 224, którego operacje nie odzwierciedlają faktycznej sytuacji finansowej stanu Gminy Będków. W przedmiotowym zakresie wyjaśnienia złożyła Skarbnik Gminy Małgorzata Jabłońska, stwierdzając, że „(...) na koncie „224” – Rozrachunki budżetu” księgowane są: kwoty przekazywanych należnych udziałów Urzędów Skarbowych”. Dotyczy to roku 2012 i 2013. Kwoty udziałów poszczególnych Urzędów Skarbowych na podstawie przekazanych sprawozdań Rb-27S wprowadzane są do sprawozdania sporządzanego przez Urząd Gminy. Powstałe Saldo „Ma” nie stanowi zobowiązań z tytułu pozostałych rozrachunków.” Powyższe świadczy o nierzetelnym prowadzeniu ewidencji księgowej Gminy Będków.

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 26 marca 2014 roku, dotyczące konta 224, stanowi załącznik nr 21 do protokołu kontroli.

Nieprawidłowości związane z ewidencją księgową konta 240 – „Pozostałe rozrachunki” szczegółowo opisano w części protokołu kontroli odnoszącej się do rozrachunków i rozszczeń Gminy Będków. Niemniej jednak wskazać należy, iż kontrolowana jednostka prowadziła jedno wspólne konto 240 dla Urzędu Gminy oraz dla Budżetu, co w znaczący sposób uniemożliwiało prawidłowe sporządzenie sprawozdania finansowego w zakresie oddzielenia ewidencji innych rozrachunków związanych z realizacją budżetu, z wyjątkiem rozrachunków i rozliczeń ujmowanych na kontach 222, 223, 224, 225, 250, 260 (Budżet Gminy) od ewidencji krajowych i zagranicznych należności i rozszczeń oraz zobowiązań nieobjętych ewidencją na kontach 201-234 czy też ewidencji pożyczek i różnego rodzaju rozliczeń (Urząd Gminy). **Obroty na koncie wskazują występowanie na dzień 31 grudnia 2012 roku salda Ma w wysokości 3.641.370,21 zł z tym, że saldo to nie zostało wykazane ani w sprawozdaniu z wykonania budżetu ani sprawozdaniu Urzędu Gminy.**

Dokonując weryfikacji stwierdzono ujęcie po stronie Wn konta 240 m.in. następujących operacji: [1] wpłaty dotacji dla parafii w kwocie 20.000,00 zł w korespondencji ze stroną Ma konta 139, [2] nieokreślone potrącenia m.in. dla GOPSU, Biblioteki, hydroforni w kwocie ogółem 120.139,47 zł w korespondencji ze stroną Ma

konta 130, [3] **niesprecyzowane przeksięgowania, bez oznaczenia przedmiotu, na łączną kwotę 675.390,50 zł ze stroną Ma konta 139-2**, [4] rozliczenia w związku z projektem „Bądźmy Aktywni”, w tym transza 174.395,69 zł, wkład własny 21.543,00 zł, zwrot niewydatkowanych środków 21.543,00 zł, przekazanie środków 9.232,71 zł, wszystkie operacje w korespondencji ze stroną Ma konta 139-2, a także ewidencjonowanie operacji bez nazwy/opisu na kwotę 583.000,00 zł w dniu 12 kwietnia 2012 roku, oraz 15.940,00 zł w dniu 24 kwietnia 2012 roku. Po stronie Ma konta 240 stwierdzono dokonywanie m.in. następujących operacji: [1] bliżej nie określone potrącenia dla biblioteki, hydroforni, GOPS-u na kwotę ogółem 115.966,47 zł w korespondencji ze stroną Wn konta 231 – „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”, [2] przekazanie środków po zamknięciu rachunku w kwocie ogółem 42.322,31 zł w korespondencji ze stroną Wn konta 139-2, [3] nieokreślone przeksięgowania na kwotę ogółem 4.491.893,33 zł, w tym na kwotę 1.060.033,00 zł w korespondencji ze stroną Wn konta 130 oraz na kwotę ogółem 3.431.860,33 zł w korespondencji ze stroną Wn konta 139-2, [4] wpływ transz z programu „Bądźmy aktywni” na kwotę ogółem 195.172,53 zł ze stroną Wn konta 139-2 oraz zwrot środków niewykorzystanych w ramach tego programu w kwocie ogółem 11.544,13 zł, także ze stroną Wn konta 139-2, [5] wpływ środków z dotacji od Urzędu Marszałkowskiego w kwocie 333.334,00 zł, ze stroną Wn konta 139-2. Także stwierdzono dokonywanie operacji bez nazwy: 11.500,00 zł w dniu 27 kwietnia 2012 roku, 1.500,00 zł w dniu 30 kwietnia 2012 roku oraz 3,50 zł w dniu 31 października 2012 roku.

- **Poz. II „ Aktywa netto budżetu”, w tym „Wynik wykonania budżetu”, „Deficyt budżetu”, „skumulowany wynik budżetu”** – z uwagi na brak prowadzenia w księgach rachunkowych Gminy Będków kont 961 oraz 960, niemożliwe było zweryfikowanie wskazanych w sprawozdaniu kwot z dokumentacją źródłową, w tym ewidencją księgową jst.

Sumując przedstawione powyżej nieprawidłowości, strona aktywów jednostki wynosiła 412.735,76 zł a strona pasywów 409.142,37 zł – różnica 3.593,39 zł. Niemniej jednak, z uwagi na stwierdzone liczne niejasności przy ewidencjonowaniu operacji, kwota ta może ulec zmianie.

AKTA KONTROLI [A14, str. 1234 - 1259]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem bilansu z wykonania budżetu Gminy Będków z dnia 29 kwietnia 2013 roku, wyciągu bankowego za okres od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 31 stycznia 2013 roku, wydruk obrotów z konta 240 za 2012.

BILANS URZĘDU GMINY W BĘDKOWIE na dzień 31 grudnia 2012 roku

Kontrolą objęto bilans Urzędu Gminy Będków sporządzony w dniu 29 kwietnia 2013 roku, podpisany przez Skarbnika Gminy Małgorzatę Jabłońską oraz zatwierdzony w tym samym dniu przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka. Powyższe oznacza, iż sprawozdanie finansowe sporządzono z naruszeniem terminu wskazanego w art. 45, w nawiązaniu do art. 12 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi to przepisami sprawozdanie należało sporządzić do dnia 31 marca roku następującego po roku bilansowym.

Analogicznie, z uwagi na stwierdzoną nieprawidłowość, weryfikacją objęto terminowość złożenia sprawozdania finansowego Urzędu Gminy w Będkowie za 2013 rok. Stwierdzono, że sporządzone i zatwierdzone zostało także z naruszeniem ww. terminu, bowiem w dniu 23 kwietnia 2014 roku.

Wyszczególnienie	Numery Kont	Aktywa		Różnice (zł)	Pasywa	
		wg RIO (zł)	wg sprawozdania (zł)		wg ewidencji (zł)	wg sprawozdania (zł)
AKTYWA						
A.Aktywa Trwałe			15.793.339,99			

PROTOKÓŁ Z KONTROLI KOMPLEKSOWEJ PRZEPROWADZONEJ W GMINIE BĘDKÓW
Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, ul. Zamenhofska 10
90-431 Łódź, tel. (0-42) 6366896, fax (0-42) 6367424

A.I Wartości niematerialne i prawne		Brak możliwości weryfikacji – brak konta 020	0,00	-		
A.II Rzeczowe aktywa trwałe			15.793.339,99	-		
A.II.1 Środki trwałe			15.793.339,99	-		
A.II.1.1 Grunty	KŚT	151.300,00	151.300,00	-		
A.II.1.2 Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej		13.678.719,22	14.130.829,15	-		
A.II.1.3 Urządzenia techniczne i maszyny		Wykazane w wartości początkowej. Ulegnie znaczącemu zmniejszeniu	531.526,65	-		
A.II.1.4 Środki transportu	KŚT	0,00	934.884,19	-		
A.II.1.5 Inne środki trwałe		Wykazane w wartości początkowej. Ulegnie znaczącemu zmniejszeniu	44.800,00	-		
A.II.2 Inwestycje rozpoczęte (środki trwałe w budowie)	Wn080	1.537.036,18	0,00	-		
B. Aktywa obrotowe						
B.II Należności krótkoterminowe			335.456,35			
B.II.2 Należności od budżetów		0,00	302,60	-302,60		
B.II.3 Należności z tytułu ubezpieczeń i innych świadczeń	Wn229	0,00	0,00			
B.II.1.4 Pozostałe należności		335.153,75	335.153,75			
B.II.1.5 Rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tyt. dochodów budżetowych	Wn 222	Brak możliwości weryfikacji – brak konta 222				
B.III Krótkoterminowe aktywa finansowe		28.793,04	210.861,20			
B.III.1 Środki pieniężne w kasie	Wn 101	2.021,43	2.021,43			
B.III.2 Środki pieniężne na rachunkach bankowych	Wn 139/6 Wn 131 Wn 135 Wn 137/5	14.487,99 1.615,50 12.342,37 347,18 = 28.793,04	208.839,77	180,04 6,73		
Suma aktywów:		16.307.350,30	16.339.657,54	32.307,24		
A. Fundusz					Brak możliwości weryfikacji	11.645.822,17
A.I Fundusz jednostki	Ma 800				Brak możliwości weryfikacji – brak konta 800	8.292.272,55
A.II Wynik Finansowy (+,-)	Ma 860				Brak możliwości weryfikacji – brak konta 860	3.353.549,62
C.I Zobowiązania długoterminowe					0,00	4.482.793,00
C.II zobowiązania krótkoterminowe				188,19 8	10.502,00	198.700,00
C.II.1 zobowiązania z tytułu dostaw i usług	Ma 201				Brak możliwości weryfikacji – brak konta 201	0,00
C.II.2 zobowiązania wobec budżetów	Ma 225			188,19 8	10.502,00	198.700,00
C.II.3 zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i innych świadczeń	Ma 229			+30,75 9,81	30.759,81	0,00
C.II.4 zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	Ma 231				0,00	0,00
C.II.6 Sumy obce (depozytowe zabezpieczenie wykonania umów)	Ma 240				Brak możliwości weryfikacji – konto 240 wspólne dla budżetu i urzędu Saldo Ma 3.641.370,21	0,00
C.II.7 Rozliczenia z tytułu środków na wydatki budżetowe i z tytułu dochodów budżetowych	Ma 222 Ma 223				Brak możliwości weryfikacji – brak kont 222 i 223 w Urzędzie Gminy	0,00

D.1 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	Wn 135				12.342,37	12.342,37
Suma pasywów:				4.640.231,10	11.699426,35	16.339.657,54

Ustalenia kontroli:

Bilans otwarcia zgodny z bilansem zamknięcia.

AKTYWA:

- **Pozycja A.I. „Wartości niematerialne i prawne”** – stwierdzono, że w kontrolowanej jednostce nie jest prowadzona żadna ewidencja wartości niematerialnych i prawnych. Szerzej zagadnienie opisano w części protokołu kontroli dotyczącej ewidencji majątku
- **Pozycja A.II.1.1 „Grunty”** – stwierdzono, że wartość ta nie wynika z ewidencji księgowej konta 011 kontrolowanej jednostki, niemniej jednak jest zgodna z księgą środków trwałych prowadzoną dla gruntów i na przestrzeni ostatnich lat nie ulegała zmianie,
- **Pozycja A.II.1.2 „Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej”**, stwierdzono brak jej zgodności z ewidencją księgową konta 011. Do dalszej weryfikacji uwzględniono dane wynikające z Księgi Środków Trwałych prowadzonej przez kontrolowaną jednostkę dla budynków. Wynika z niej, że **wartości środków trwałych wykazywane w sprawozdaniu finansowym ujmowane są w wartości początkowej**, a więc z pominięciem obowiązku wykazywania w bilansie środków trwałych w wartości netto, tj. wartość brutto (początkowej) minus umorzenia, na co wskazuje art. 28 ustawy o rachunkowości. W ewidencji księgowej jednostki wartości środków trwałych winny być wykazywane w wartości brutto, a kwota umorzeń powinna być wykazywana w danych uzupełniających do bilansu. Suma tych dwóch wartości (wartość netto z bilansu i umorzeń), powinna odpowiadać danym w syntetycznych urządzeniach księgowych. **Co więcej, wartość umorzeń podana w bilansie powinna być zgodna z saldem konta 071. Jak stwierdzono we wcześniejszej części protokołu kontroli, w urządzeniach księgowych Gminy Będków nie przewidziano konta 071.**

Szczegółową kontrolą objęto poz. A.II.1.2 bilansu w zakresie budynków. Kontrolujący stwierdzili, że wg. stanu początkowego (który wykazywany był w sprawozdaniu finansowym) Gmina Będków posiada budynki o łącznej wartości 5.065.231,49 zł. Uwzględniając jednak umorzenia, wartość budynków którą należało wykazać w bilansie wynosiła 4.611.121,56 zł. Powyższe spowodowało **zawyżenie w pozycji A.II.1.2 sprawozdania co najmniej o 454.109,93 zł.** W tym zakresie kontrolujący stwierdzili także nieprawidłowe stosowanie stawek umorzeniowych w odniesieniu do składników majątku nabywanych w 2012 roku. Zgodnie bowiem z regułami dotyczącymi stosowania odpisów umorzeniowych, rozpoczyna się ich stosowanie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu w którym wprowadzono środek do ewidencji. Stawki oblicza się proporcjonalnie w systemie miesięcznym. Zakładając poprawność danych wskazanych w księdze środków trwałych, stwierdzono, że kontrolowana jednostka, pomimo wprowadzenia obiektu do ewidencji pod koniec 2012 roku stosowała stawkę umorzeniową właściwą dla całego roku od 2013 roku, pomijając proporcjonalne umorzenie w 2012 roku. Powyższe przedstawiono na przykładzie Domu Ludowego w Wyknie (OT nr 1/2012 z 11.04.2012) wartość początkowa 1.040.753,90 zł, stawka 2,5%, umorzeniowa $1.040.753,90 \times 2,5\% = 26.018,85 / 12 \text{ miesięcy} = 2.168,24 \times 8 \text{ miesięcy (od dnia 1 maja 2012 roku)} = 17.345,90$. Wartość środka trwałego na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła $1.040.753,90 - 17.345,90 = 1.023.407,98$ zł. Szerzej zagadnienia dotyczącej nieprawidłowej

ewidencji majątku opisano w dalszej części protokołu kontroli, odnoszącej się bezpośrednio do przedmiotowego zagadnienia.

Próba kontroli objęto także poz. A.II.1.4. Środki transportu. Stwierdzono, że ujmowanie wartości tych składników majątku w wartości początkowej spowodowało **zawyżenie aktywów jednostki o 934.884,18 zł**. Odnosząc się do zasady wskazanej wcześniej, wartości środków transportu należało wykazać w kwocie netto (wartość początkowa minus umorzenia). Z uwagi na fakt, iż jak stwierdzono na podstawie księgi środków trwałych prowadzonej dla środków transportu, do dnia 31 grudnia 2012 roku 100% wartości pojazdów, stanowiących własność Gminy Będków, została w pełni umorzonych, w przedmiotowej pozycji sprawozdania należało wykazać 0,00zł.

- **W zakresie poz. A.II.1.5 Inne środki trwałe** wpisano kwotę 44.800,00 zł, która stosownie do informacji uzyskanej od Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej, wskazuje na wartość hydroforni. Zgodnie z KŚT wartość początkowa terenu hydroforni z ogrodzeniem stanowi 52.505,41 zł natomiast budynku hydroforni 162.805,23 zł. W ostatnim dniu kontroli przedstawiono kontrolującemu, nie przekazaną uprzednio kolejną Księgę Środków Trwałych – „Inne środki trwałe Urządzenia Techniczne Hydrofornia”, gdzie wykazano pozycję urządzeń, których łączna wartość wynosiła 44.800,00 zł. Na jej podstawie stwierdzono ponowne wskazywanie w Bilansie wartości środków trwałych wg. wartości początkowej.

Podsumowując powyższą nieprawidłowość, polegającą na wykazywaniu w sprawozdaniu finansowym wartości środków trwałych Gminy Będków w wartości początkowej, tylko w zakresie dwóch rodzajów grup KŚT, kontrolujący stwierdzili łączne zawyżenie aktywów jednostki o 1.388.994,11 zł. W przypadku weryfikacji 100% próby, kwota zawyżenia uległaby znacznemu zwiększeniu. Nieprawidłowe ujmowanie wartości składników majątku niesie za sobą konsekwencje związane z nieprawidłowościami w wykazywaniu funduszu jednostki. Jak stwierdzono podczas kontroli, w Gminie Będków nie prowadzono konta 800, a wartości wykazane w bilansie w poz. A.II Fundusz nie wynikają z ewidencji księgowej. Powyższe nieprawidłowości skutkują stwierdzeniem, iż sytuacja finansowa Gminy Będków, którą prezentuje przedmiotowe sprawozdanie finansowe jest w rzeczywistości zupełnie inna. Dodatkowo, odnosząc się do nieprawidłowości w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej, w tym nienależytego prowadzenia konta 011 oraz braku jego powiązania z księgą pomocniczą prowadzoną dla środków trwałych, stwierdzić można, iż ewidencja Gminy Będków prowadzona jest w sposób nierzetelny.

- **Pozycja A.II.2 „Środki trwałe w budowie (inwestycje)”** kontrolowana jednostka wykazała 0,00zł. Zgodnie z zestawieniem obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku saldo Wn konta 080 wynosiło **1.537.036,18 zł**.
- **Pozycja B.II.2 „Należności od budżetów”** Tożsama wartość 302,60 zł wykazana została w pozycji II.2 „należności od budżetów” w Bilansie z wykonania budżetu na dzień 31 grudnia 2012 roku. Niemniej jednak, zgodnie z przyjętymi regułami sporządzania sprawozdań finansowych, w pozycji tej wykazuje się saldo Wn konta 225 „Rozrachunki z budżetami”, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku służy do ewidencji rozrachunków z budżetami w szczególności z tytułu dotacji, podatków, nadwyżek środków obrotowych, nadpłat w rozliczeniach z budżetami. Po stronie Wn konta 225 ujmuje się nadpłaty oraz wpłaty do budżetu, a na stronie Ma zobowiązania wobec budżetów, wobec czego saldo Wn konta oznacza stan należności, a saldo Ma stan zobowiązań wobec budżetów. Zgodnie z zestawieniem obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku konto 225 nie wykazywało salda Wn a jedynie saldo Ma w kwocie 10.502,00 zł.

- **Poz. B.II.4 „Pozostałe należności”**. Z uwagi na niemożliwość powiązania kwoty 335.153,75 zł z ewidencją księgową Gminy Będków, pismem z dnia 15 kwietnia 2014 roku zwrócono się do Skarbnika o wyjaśnienie źródła tej wartości. W wyjaśnieniach złożonych kontrolującemu w dniu 16 kwietnia 2014 roku Skarbnik Gminy poinformowała kontrolujących, że *„Kwota 335.153,75 jest saldem końcowym ogółem należności – zgodne ze sprawozdaniem Rb-27S kol.9. Zawiera należności:*
- 7.682,25 zł – udziałów przekazanych przez Urzędu Skarbowe (zgodnie ze sprawozdaniami),
  - 52.264,85 zł – podatku od nieruchomości od osób prawnych,
  - 109.376,90 – podatku od nieruchomości od osób fizycznych,
  - 56.716,70 – podatku rolnego od osób fizycznych,
  - 1.627,60 – podatku leśnego od osób fizycznych,
  - 9.400,41 – podatku od środków transportowych od osób fizycznych,
  - 97.905,04 – dłużników zaliczki i funduszu alimentacyjnego,
  - Kwota 231.107,71 zł jest kwotą sumy zaległości z tyt. Udziałów przekazywanych przez Urzędy Skarbowe (zgodnie ze sprawozdaniami przekazywanymi i zaległości z tytułu podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych (...)).”

Wyjaśnienia Skarbnika Gminy Będków z dnia 16 kwietnia 2014 roku stanowią załącznik nr 12 do protokołu kontroli.

Niemniej jednak, zgodnie z zestawieniem obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2012 roku konto 221 wykazuje jedynie obroty, a i w konsekwencji saldo Ma w łącznej kwocie 1.892.395,48 zł. Zgodnie natomiast z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...) saldo Wn konta oznacza stan należności z tytułu dochodów budżetowych, a saldo Ma stan zobowiązań z tytułu nadpłat w tych dochodach. Podsumowując, na podstawie ksiąg rachunkowych, stanowiących zgodnie z przepisami jedyną podstawę do sporządzania sprawozdań finansowych, stwierdzić jedynie można stan zobowiązań jednostki w kwocie 1.892.395,48 zł, przy braku jakichkolwiek należności.

- **Pozycja B.III.1 „Środki pieniężne w kasie”** – saldo zgodne z syntetyką konta 101.
- **Pozycja B.III.2 „Środki pieniężne na rachunkach bankowych”** wskazano na kwotę 208.839,77 zł. Tożsama wartość wykazana została w poz. I.1.1 „Środki pieniężne budżetu” w bilansie z wykonania budżetu JST. W wyjaśnieniach złożonych kontrolującemu w dniu 12 marca 2014 roku Skarbnik Gminy wskazała, że *„Kwota środków pieniężnych nie jest zgodna z kontem 133. Wpisana jest błędnie w wyniku omyłki, a różnica wynosi 77.270,48zł”*. Nie mniej jednak, w tej pozycji wykazuje się pozostałe, poza rachunkiem bieżącym budżetu Gminy, rachunki bankowe. Kontrolowana jednostka prowadziła wspólny rachunek bankowy dla budżetu Gminy i Urzędu Gminy, wobec czego w tej pozycji nie wskazywano na saldo konta 130, a salda pozostałych rachunków bankowych na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiały się następująco:
- 139-6 – 14.487,99 zł (zabezpieczenie należytego wykonania umowy),
  - 131 – 1.615,50 zł (biblioteka)
  - 135 – 12.342,37 (ZFŚS),
  - 137-5 – 347,18 (rachunek środków własnych PROW świetlica Brzustów),

Razem: 28.793,04 zł. Powyższe wskazuje na zawyżenie wartości wykazanej w pozycji B.III.2 o kwotę 180.046,75 zł.

PASYWA:

- **Pozycja A.I „Fundusz Jednostki”** wskazano kwotę 8.292.272,55 zł. Kwota ta powinna wynikać z salda konta 800 – „Fundusz jednostki” , które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...) służy do ewidencji równowartości majątku trwałego i obrotowego jednostki i ich zmian. Zarządzeniem nr 0151/14a/2008 Wójta Gminy Będków z dnia 25 sierpnia 2008 roku, wprowadzającym plan kont dla jednostki budżetowej – Urzędu Gminy w Będkowie, także wyodrębniono konto 800. Niemniej jednak w trakcie kontroli, na podstawie ewidencji księgowej, w tym zestawienia obrotów i sald wszystkich kont kontrolowanej jednostki, a także na podstawie informacji uzyskanych od Skarbnika Gminy Będków, **nie jest prowadzone w formie pisemnej, w księgach rachunkowych jednostki konto 800.** Jak wyjaśniła Skarbnik Gminy „Kwota ta jest zgodna z zestawieniem zmian funduszu jednostki.”
- **Pozycja A.II „Wynik finansowy netto”** – wskazano na kwotę 3.353.549,62 zł. Kwota ta powinna wynikać z salda konta 860 (odpowiednio saldo Wn – stratę netto albo saldo Ma – zysk netto). Zarządzeniem nr 0151/14a/2008 z dnia 25 sierpnia 2008 roku Wójt Gminy także wprowadził do polityki rachunkowości konto 860, niemniej jednak, jak stwierdzono na podstawie prowadzonej ewidencji księgowej, w tym zestawienia obrotów i sald, **w Gminie Będków nie jest prowadzone konto 860.**
- **Pozycja C.I „zobowiązania długoterminowe”** – wskazano na kwotę 4.482.793,00 zł, która wynikała ze sprawozdania Rb-Z. Niemniej jednak, w pozycji tej nie wykazuje się salda konta budżetu 134 – kredyty bankowe, a zobowiązania jednostki, których termin zapłaty przypada w okresie dłuższym niż jeden rok od dnia bilansowego, z wyjątkiem zobowiązań z tytułu dostaw i usług, które niezależnie od terminu płatności stanowią zawsze zobowiązania krótkoterminowe i wykazywane są w dalszej części sprawozdania finansowego.
- **Pozycja C.II.2 – „zobowiązania wobec budżetów”** – w tej części wskazano na kwotę 198.700,00 zł, która stanowiła subwencję oświatową przekazaną w grudniu 2012 roku na styczeń 2013 roku. Zgodnie z zasadami sporządzania sprawozdań finansowych, w pozycji tej powinno się wykazać saldo Ma konta 225, które jak wskazano powyżej, wynosiło na dzień 31 grudnia 2012 roku 10.502,00zł. Zgodnie z obrotami na koncie, na przedmiotowe saldo składały się dokonywane po stronie Wn 27 operacji związanych z opłatą PIT4 w korespondencji ze stroną Ma konta 130 i 135. Po stronie Ma z kolei dokonywano ewidencji zobowiązania z tytułu zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych ze stroną Wn konta 231 na łączną kwotę 91.507,00zł, podatek od umów zleceń i umów o dzieło ze stroną Ma kont 401, 402, 404, 409 na łączną kwotę 2.154,00 zł; diety dla członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych ze stroną Wn konta 410 na łączną kwotę 572,00 zł; podatek od świadczeń specjalnego przeznaczenia w korespondencji ze stroną Wn konta 853 na łączną kwotę 6.672,00 zł.
- **Pozycja D.1 „Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych”** –Kwota 12.342,37 zł, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku powinna stanowić saldo Ma konta 851. Niemniej jednak, w Gminie Będków nie jest prowadzone przedmiotowe konto, a saldo wynika z ewidencji konta 135 – „Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia”.

Po uwzględnieniu zweryfikowanych danych suma aktywów wynosiła ~16.307.350,30 zł i jest to wartość maksymalna, która po weryfikacji wszystkich wartości środków trwałych, celem wykazania ich w wartości netto a nie wartości początkowej, ulegnie znaczącemu obniżeniu. Suma pasywów ~11.699.426,35 zł – różnica wynosiła ~4.607923,95 zł.

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 12 marca 2014 roku, stanowi załącznik nr 7 do protokołu kontroli.

AKTA KONTROLI [A15, str. 1260 - 1286]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem Bilansu jednostki budżetowej z dnia 29 kwietnia 2013 roku, wyciągu z KST budynki i pojazdy, oraz hydrofornia, a także wydruków z konta 080.

IV. ROZRACHUNKI I ROSZCZENIA

Z zakładowego planu kont ustalonego dla Urzędu Gminy w Będkowie wynika, że konta zespołu 2 służą do ewidencji krajowych i zagranicznych rozrachunków i rozliczeń. Konta zespołu 2 służą także do ewidencji rozliczeń środków budżetowych, wynagrodzeń, rozliczeń niedoborów, szkód i nadwyżek oraz wszelkich innych rozliczeń związanych z rozrachunkami i roszczeniami spornymi. Ponadto zasady rachunkowości wskazują, że w księgach rachunkowych ujmuje się wszystkie przychody i koszty danego okresu sprawozdawczego wynikające z zaistniałych zdarzeń gospodarczych w oparciu o przedłożone do 5-go dnia następnego miesiąca dowody księgowe w celu dotrzymania terminów sprawozdawczych. W przypadku, gdy faktury/rachunki lub inne dokumenty stanowiące dowód księgowy zostaną przedłożone do księgowości po 7-ym dniu miesiąca następującego po miesiącu, w którym je wystawiono, nie ujmuje się ich w ewidencji kosztów i zobowiązań danego miesiąca. Dowody te ujmowane są w księgach rachunkowych w miesiącu ich dostarczenia.

1. ROZRACHUNKI Z ODBIORCAMI I DOSTAWCAMI. TERMINOWOŚĆ REGULOWANIA ZOBOWIĄZAŃ (LATA 2012 - 2013)

Konto 201 - „Rozrachunki z dostawcami i odbiorcami”

Obecnie w Gminie Będków obowiązuje zarządzenie nr 0151/14a/2008 Wójta Gminy Będków z dnia 25 sierpnia 2008 roku w sprawie m.in. ustalenia planu kont dla jednostki budżetowej Urzędu Gminy w Będkowie oraz zarządzenie nr 0050.51.2012 z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie wprowadzenia dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości.

Zgodnie z zakładowym planem kont dla Urzędu Gminy w Będkowie, konto 201 służy do ewidencji rozrachunków i roszczeń krajowych i zagranicznych z tytułu dostaw, robót i usług, w tym również zaliczek na poczet dostaw, robót i usług, a także należności z tytułu przychodów finansowych. Służy do ewidencji rozrachunków z odbiorcami i dostawcami za dostawy, roboty i usługi. Na koncie 201 księguje się należności i zobowiązania z tytułu faktur za dostawy, roboty i usługi. Nie ujmuje się na koncie 201 należności jednostki budżetowej zaliczanych do dochodów budżetowych, które ujmowane są na koncie 221. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 201 powinna zapewnić możliwość ustalenia należności i zobowiązań krajowych i zagranicznych według poszczególnych kontrahentów.

W wyniku kontroli stwierdzono, że konto 201 zostało wyodrębnione w planie kont, natomiast w kontrolowanym okresie nie prowadzono żadnej ewidencji księgowej na tym koncie, na co wskazuje brak obrotów po obu stronach konta w trakcie roku. Zarówno na dzień 31 grudnia 2012 roku jak i 31 grudnia 2013 roku konto 201 nie wykazuje salda zobowiązań czy należności. W związku z powyższym niemożliwe jest określenie wysokości zobowiązań i należności z poszczególnymi kontrahentami.

Brak ewidencji na koncie 201 jest niezgodne z opisem zasad funkcjonowania konta, które zostały określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra

Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz przepisami art.40 ust.2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych. Ponadto ewidencja na koncie 201 jest prowadzona z pominięciem obowiązku wprowadzania do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego w postaci zapisu każdego zdarzenia, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym na podstawie przepisu art.20 ust.1 ustawy o rachunkowości. Brak ewidencji na koncie 201 narusza również art.24 wyżej cytowanej ustawy, który obliguje prowadzić księgi rachunkowe rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i na bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowo, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłędność działania stosowanych procedur obliczeniowych. Księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działanie stosowanych procedur obliczeniowych.

Próbie dotyczącej terminowości regulowania zobowiązań oraz przestrzegania postanowień wynikających z art.20-24 ustawy o rachunkowości, stanowiło 140 dokumentów księgowych (faktury, rachunki) związanych z bieżącym funkcjonowaniem jednostki samorządu terytorialnego, dotyczących grudnia 2012 i stycznia 2013 roku. Próbę uzupełniono o 12 faktur związanych z inwestycjami w 2013 roku na łączną kwotę 2.293.871,74 zł. W wyniku kontroli stwierdzono, że:

- Na dzień 31 grudnia 2012 roku nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.
- Wydatek do wypłaty na dokumentach zatwierdzał kierownik jednostki i główny księgowy.
- Dokumenty stanowiące podstawę zapisów księgowych poddano kontroli pod względem prawidłowości formalno-rachunkowej oraz pod względem merytorycznym, czego potwierdzeniem były stosowne adnotacje na pieczętkach dokumentujących przeprowadzenie powyższych czynności.
- **Skontrolowane faktury/rachunki nie posiadały daty wpływu do Urzędu Gminy. Daty wpływu faktur/rachunków, nazwy kontrahentów, kwoty oraz daty zapłaty, wpisywano jedynie do odręcznie prowadzonego zeszytu, który nie obejmował faktur inwestycyjnych.**
- **Dokumenty księgowo nie zawierały daty dokonania operacji oraz podpisu osoby upoważnionej do dekretacji.**

Test kontroli prawidłowości prowadzenia ewidencji operacji gospodarczych i finansowych na koncie 201 – rozrachunki z dostawcami i odbiorcami w zakresie ewidencji zobowiązań stanowi załącznik nr 22 protokołu kontroli.

2. ROZRACHUNKI PUBLICZNOPRAWNE

Konto 225 – Rozrachunki z budżetami

Stosownie do zapisów zakładowego planu kont Urzędu Gminy w Będkowie, konto 225 służy do ewidencji rozrachunków z budżetami w szczególności z tytułu podatków, nadpłat w rozliczeniach z budżetami. Ewidencja szczegółowa do konta 225 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu należności i zobowiązań według każdego z tytułu rozrachunków z budżetem odrębnie. Konto 225 może mieć dwa salda. Saldo Wn oznacza

stan należności, a saldo Ma oznacza stan zobowiązań wobec budżetów.

Po przeanalizowaniu zadeklarowanych kwot podatku dochodowego od osób fizycznych z przekazanymi w 2012 roku przelewami stwierdzono, że zaliczki przekazywane były do Urzędu Skarbowego do dnia 20-go miesiąca następującego po miesiącu, w którym te zaliczki zostały pobrane. Jest to zgodne z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 362 ze zm.).

Naliczenie zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych ewidencjonowane jest na stronie Ma konta 225. Natomiast w momencie zapłaty zobowiązania ewidencja odbywa się na stronie Wn konta 225 w korespondencji z kontem 130.

Kontrolą objęto terminowość zapłaty naliczonego przez badaną jednostkę podatku VAT. Dane zawarto w zestawieniu tabelarycznym:

Podatek VAT	Październik 2013			Listopad 2013			Grudzień 2013		
	Pozycja	Kwota (zł)	Termin wysłania deklaracji/zapłaty	Pozycja	Kwota (zł)	Termin wysłania deklaracji/zapłaty	Pozycja	Kwota (zł)	Termin wysłania deklaracji/zapłaty
Deklaracja	Podatek należny	3.341,00	22.11.2013	Podatek należny	3.518,00	19.12.2013	Podatek należny	4.552,00	23.01.2014
	Podatek naliczony	3.056,00		Podatek naliczony	2.722,00		Podatek naliczony	2.318,00	
Przelew	-	285,00	22.11.2013	-	796,00	19.12.2013	-	2.234,00	23.01.2014

W wyniku analizy dokumentów źródłowych oraz ewidencji księgowej stwierdzono, że deklaracje VAT-7 sporządzane były w terminie do 25 dnia miesiąca następnego zgodnie z art. 99 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2011 roku nr 177, poz. 1054). Nadwyżkę podatku należnego nad naliczonym odprowadzano do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy, co było zgodne z art. 103 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług.

Należy zauważyć, że w latach 2012-2013 kontrolowana jednostka była czynnym podatnikiem VAT. Jednostka składała za poszczególne miesiące deklaracje VAT-7. Faktury rozliczane w deklaracjach VAT-7 za poszczególne miesiące były ewidencjonowane na kontach jedynie w kwotach brutto.

Przykładowa ewidencja przedstawiała się następująco:

- sprzedaż Wn-101 Ma-700 lub Wn-130 Ma-700 (brutto)
- zakup Wn-400 Ma-130 lub Wn-400 Ma-101 (brutto)

Ewidencja przychodów oraz kosztów w kwotach brutto jest niezgodna z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Z art.12 ust.4 pkt 9 oraz art.16 ust.1 pkt 46 wskazanej ustawy wynika, że nie jest przychodem i nie uważa się za koszt uzyskania przychodu podatku od towarów i usług.

Niewłaściwe ujęcie na kontach księgowych faktur, od których VAT jest naliczany i odliczany oraz brak wyodrębnionych w planie kont-kont analitycznych do konta 225, uwzględniających rozliczenie VAT-u, nie pozwalają na odrębne określenie podatku należnego i naliczonego oraz ustalenie

zobowiązania podatkowego za dany okres podatkowy.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku konto wykazywało saldo Ma w kwocie 10.502,00 zł, które stanowiło naliczony podatek od wynagrodzeń za miesiąc grudzień 2012 roku. Z wyjaśnień Skarbnika Gminy oraz z bilansu wynika, że ww. saldo zobowiązań nie zostało wykazane w bilansie jednostki za 2012 rok. Oznacza to, że sprawozdanie finansowe za 2012 rok jest niekompletne, nierzetelne i nieprawidłowe pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym a także niezgodne z ewidencją księgową. Sposób sporządzania sprawozdań finansowych określają przepisy ustawy o rachunkowości przede wszystkim art.45 i 46 wskazanej ustawy. Na dzień 31 grudnia 2013 roku saldo konta nie wystąpiło. Naliczony podatek dochodowy od wynagrodzeń został zapłacony w grudniu 2013 roku.

Konto 229 – Pozostałe rozrachunki publicznoprawne

Stosownie do zapisów zakładowego planu kont Urzędu Gminy w Będkowie, konto 229 służy do ewidencji, innych niż z budżetami, rozrachunków publicznoprawnych, a w szczególności z tytułu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych. Ewidencję szczegółową należy prowadzić według tytułów rozrachunków oraz podmiotów, z którymi dokonywane są rozliczenia. Konto 229 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności a saldo Ma oznacza stan zobowiązań.

Z ewidencji na koncie 229 wynika, że do konta nie jest prowadzona ewidencja szczegółowa (analityczna) wg tytułów rozrachunków oraz podmiotów, z którymi dokonywane są rozliczenia. Jest to niezgodne z opisem zasad funkcjonowania konta wskazanym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Terminowość regulowania zobowiązań wobec ZUS z tytułu naliczonych składek na ubezpieczenia od wynagrodzeń za miesiące wrzesień-listopad 2012 roku oraz czerwiec, sierpień i wrzesień 2013 roku.

Należność za miesiące 2011/2012 roku	Składki zadeklarowane według DRA		Termin płatności	Wpłaty			Zaległość/n adpłata (zł)
	Tytuł składki	Kwota (zł)		Kwota (zł)	Data	Numer WB	
1	2	3	4	5	6	7	8 (3-5)
2012 rok							
Wrzesień	Społeczne	25.806,00	05.10.2012	25.806,00	01.10.2012	191	-
	Zdrowotne	6.860,54	05.10.2012	6.860,54	01.10.2012	191	-
	Fundusz Pracy	1.547,26	05.10.2012	1.547,26	01.10.2012	191	-
Październik	Społeczne	26.913,61	05.11.2012	26.913,61	02.11.2012	215	-
	Zdrowotne	7.254,81	05.11.2012	7.254,81	02.11.2012	215	-
	Fundusz Pracy	1.594,31	05.11.2012	1.594,31	02.11.2012	215	-
Listopad	Społeczne	25.322,44	05.12.2012	25.322,44	03.12.2012	239	-
	Zdrowotne	6.836,20	05.12.2012	6.836,20	03.12.2012	239	-
	Fundusz Pracy	1.595,02	05.12.2012	1.595,02	03.12.2012	239	-

2013 rok							
Czerwiec	Spoleczne	27.206,95	05.07.2013	27.206,95	04.07.2013	136	-
	Zdrowotne	7.127,83	05.07.2013	7.127,83	04.07.2013	136	-
	Fundusz Pracy	1.401,72	05.07.2013	1.401,72	04.07.2013	136	-
Sierpień	Spoleczne	25.971,55	05.09.2013	25.971,55	05.09.2013	186	-
	Zdrowotne	7.003,80	05.09.2013	7.003,80	05.09.2013	186	-
	Fundusz Pracy	1.396,90	05.09.2013	1.396,90	05.09.2013	186	-
Wrzesień	Spoleczne	22.816,80	07.10.2013	22.816,80	07.10.2013	210	-
	Zdrowotne	6.626,06	07.10.2013	6.626,06	07.10.2013	210	-
	Fundusz Pracy	1.332,00	07.10.2013	1.332,00	07.10.2013	210	-

Po analizie dowodów dotyczących regulowania zobowiązań z tytułu składek ZUS ustalono, że składki na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne oraz składki na Fundusz Pracy przekazywane były na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w terminach określonych w art.47 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r. nr 205, poz.1585 ze zm.) a więc do 5-go dnia następnego miesiąca. W wyniku analizy list płac kontrolujący stwierdzili, że w deklaracjach ujęto wszystkie zobowiązania z tytułu naliczonych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy.

Naliczanie zobowiązań z tytułu składek ZUS ewidencjonowane jest na stronie Ma konta 229. Natomiast w chwili zapłaty ewidencja następuje na stronie Wn konta 229 w korespondencji z kontem 130.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku konto wykazywało saldo Ma w kwocie 30.759,81 zł, które stanowiło naliczone składki wobec ZUS na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz Fundusz Pracy. Z wyjaśnień Skarbnika Gminy oraz z bilansu wynika, że ww. saldo zobowiązań nie zostało wykazane w bilansie jednostki za 2012 rok. Oznacza to, że sprawozdanie finansowe za 2012 rok jest niekompletne, nierzetelne i nieprawidłowe pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym a także niezgodne z ewidencją księgową. Sposób sporządzania sprawozdań finansowych określają przepisy ustawy o rachunkowości m.in. art.45 i 46 wskazanej ustawy. Na dzień 31 grudnia 2013 roku saldo po stronie Ma nie wystąpiło, gdyż naliczony ZUS za grudzień 2013 roku został zapłacony w grudniu 2013 roku. Wystąpiło natomiast saldo po stronie Wn w wysokości 9,93 zł, które wynikało z zaokrągleń.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Stosownie do przepisów zawartych w art. 21 ust.2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2011 r. nr 127, poz.721 ze zm.), pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy jest obowiązany dokonywać miesięcznych wpłat na PFRON, w wysokości kwoty stanowiącej iloczyn 40,65% przeciętnego wynagrodzenia i liczby pracowników odpowiadającej różnicy między zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w wysokości 6% a rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Urząd Gminy w Będkowie zarejestrowany jest w PFRON pod numerem 10Y2748K4. W latach 2012-2013 jednostka składała informacje miesięczne i roczne. W kontrolowanych latach jednostka, na podstawie art.21 ust.2a

ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, była zwolniona z wpłat na PFRON.

3. POZOSTAŁE ROZRACHUNKI

Konto 231 – Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń

Stosownie do zapisów zakładowego planu kont Urzędu Gminy w Będkowie, konto służy do ewidencji rozrachunków z pracownikami jednostki i innymi osobami fizycznymi z tytułu wypłat pieniężnych świadczeń rzeczowych zaliczanych, zgodnie z odrębnymi przepisami, do wynagrodzeń, a w szczególności należności za pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy, umowy zlecenia. Po stronie Wn ewidencjonowano wypłaty pieniężne lub przelewy wynagrodzeń, potrącenia dokonywane w listach wynagrodzeń lub ewentualne wypłaty zaliczek czy wartość wydanych świadczeń rzeczowych zaliczanych do wynagrodzeń. Natomiast po stronie Ma ewidencjonowano zobowiązania jednostki z tytułu wynagrodzeń.

Konto 231 na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2013 roku nie wykazywało żadnego salda. Brak salda po stronie Ma konta 231 świadczy o tym, że jednostka nie naliczyła dodatkowego wynagrodzenia rocznego w księgach rachunkowych roku, którego to wynagrodzenie dotyczy. Jest to niezgodne z zasadą memoriału, o której mowa w art.6 ust.1 ustawy o rachunkowości. Wskazany przepis nakazuje ujmowanie w księgach rachunkowych jednostki wszystkich osiągniętych, przypadających na jej rzecz przychodów i obciążających ją kosztów niezależnie od terminu ich zapłaty. Zobowiązanie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego nie zostało również uwzględnione w bilansie jednostki za 2013 rok.

Konto 234 – Pozostałe rozrachunki z pracownikami

Zgodnie z zakładowym planem kont Urzędu Gminy w Będkowie, konto 234 służy do ewidencji należności, roszczeń i zobowiązań wobec pracowników z innych tytułów niż wynagrodzenia np. pożyczki z ZFŚS oraz zaliczki. Na stronie Wn ujmuje się m.in. wypłacone pracownikom zaliczki, należności z tytułu pożyczek z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, zapłacone zobowiązania wobec pracowników. Na stronie Ma ujmuje się m.in. rozliczone zaliczki i zwroty środków pieniężnych, wpływy należności od pracowników.

Na koncie 234 nie była prowadzona ewidencja księgowa w kontrolowanym okresie. Wskazane konto nie wykazuje więc żadnego salda na koniec 2012 i 2013 roku. Skarbnik Gminy wyjaśniła, że konto nie wykazuje obrotów, ponieważ w urzędzie nie są przekazywane zaliczki dla pracowników.

Kontrolujący ustalili, że pracownicy zaciągali w kontrolowanym okresie pożyczki z ZFŚS. Stwierdzono, że powstanie należności z tytułu pożyczek z ZFŚS oraz wpływ należności od pracowników nie były ewidencjonowane na żadnym koncie zespołu 2 urzędu. Jest to niezgodne z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku. Załącznik nr 3 ww. rozporządzenia określa, że na koncie 234 powinny być ewidencjonowane zdarzenia księgowe związane z udzielonymi pracownikom pożyczkami z ZFŚS oraz ich spłata przez pracowników. Ewidencja szczegółowa do konta 234 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu należności, roszczeń i zobowiązań według tytułów rozrachunków.

Konto 240 – Pozostałe rozrachunki – Gmina Będków (organ), Urząd Gminy w Będkowie (jednostka)

Zgodnie z zakładowym planem kont Urzędu Gminy w Będkowie konto 240 służy do ewidencji krajowych i zagranicznych należności i roszczeń oraz zobowiązań nieobjętych ewidencją na kontach 201-234. Na stronie Wn konta ujmuje się powstałe należności i roszczenia oraz spłatę i zmniejszenie zobowiązań a na stronie Ma ujmuje się powstałe zobowiązania oraz spłatę i zmniejszenie należności i roszczeń.

Zakładowy plan kont dla budżetu Gminy Będków wskazuje też na odrębne konto 240 organu. Konto to służy do ewidencji innych rozrachunków związanych z realizacją budżetu gminy z wyjątkiem rozrachunków i rozliczeń ujmowanych na kontach 222, 223, 224, 227, 228, 250, 260. Konto 240 służy do ewidencji błędów w wyciągach bankowych, niewłaściwych uznań i obciążeń, nienależnych wpłat na rachunek bankowy budżetu zamiast na inny rachunek.

Z ewidencji księgowej, jak również z informacji Skarbnika Gminy Będków wynika, że konto 240 jest wspólne dla organu i jednostki. Jest to niezgodne z polityką rachunkowości ustaloną dla urzędu i organu w Będkowie oraz załącznikiem nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Ww. polityka rachunkowości oraz rozporządzenie określa odrębne konto 240 dla organu i dla jednostki. Ponadto do konta 240 nie jest prowadzona ewidencja szczegółowa pozwalająca ustalić rozrachunki według poszczególnych tytułów oraz według kontrahentów.

Saldo konta 240 na dzień 31 grudnia 2012 roku po stronie Ma wynosiło 3.641.370,21 zł. Na wskazanym koncie ewidencjonowane są potrącenia z wynagrodzeń, zwrot lub zapłata VAT-u oraz przeksięgowania pomiędzy rachunkiem gminy odrębnym dla inwestycji a rachunkiem wspólnym urzędu i gminy oraz rachunkiem GOPS-u. Saldo konta dotyczy przeksięgowania z rachunkiem GOPS-u i rachunkiem gminy-inwestycje. Ewidencja zdarzeń dotyczących GOPS na koncie 240 świadczy o prowadzeniu przez Urząd Gminy ewidencji księgowej dotyczącej Urzędu oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we wspólnych urządzeniach księgowych. Przyjęty w jednostce sposób prowadzenia ewidencji księgowej Urzędu Gminy i GOPS narusza przepisy art.2 ust.1 ustawy o rachunkowości, z których wynika że ustawa ma zastosowanie do poszczególnych jednostek budżetowych i w związku z tym powinny one prowadzić odrębną księgowość na zasadach określonych w ustawie. Ponadto, zgodnie z przepisami art.4 ust.1 i art.8 ust.1 ustawy o rachunkowości, jednostki te obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy, zapewniając wyodrębnienie wszystkich zdarzeń istotnych do oceny ich sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego.

Informacja Małgorzaty Jabłońskiej – Skarbnika Gminy dotycząca m.in. konta 231, 234 oraz 240 stanowi załącznik nr 23 protokołu kontroli.

V. GOSPODARKA KASOWA

1. ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH I DRUKÓW ŚCISŁEGO ZARACHOWANIA. KONTROLA KASY. INSTRUKCJA KASOWA

Gospodarka kasowa w Urzędzie Gminy w Będkowie została uregulowana w „Instrukcji kasowej”, wprowadzonej zarządzeniem nr 0050.50.2012 z dnia 27 grudnia 2012 roku.

Funkcję kasjera w kontrolowanym okresie pełniła i nadal pełni – Maria Walas, a w razie jej nieobecności zastępuje ją – Jadwiga Makowska.¹³(...). Ponadto w aktach osobowych Marii Walas znajdowało się oświadczenie o przyjęciu odpowiedzialności materialnej za powierzone pieniądze i inne wartości z dnia 3 września 1976 roku. W aktach osobowych Jadwigi Makowskiej również było tożsame oświadczenie z dnia 1 października 1991 roku.

Odwołując się do obowiązującej w Urzędzie Gminy w Będkowie Instrukcji kasowej, zgodnie z rozdziałem II ust. 2 i 3 przejęcie – przekazanie kasy może nastąpić jedynie protokolarnie, w obecności Skarbnika Gminy lub innej wyznaczonej osoby. Kasjer w dowód przejęcia odpowiedzialności materialnej składa deklarację o odpowiedzialności za powierzone mienie oraz znajomości przepisów w tym zakresie. Z wyjaśnień Zastępcy Skarbnika Gminy – Marzanny Jagiełło wynika, że: „w kasie Urzędy Gminy w Będkowie dokonywane są jedynie wpłaty z opłaty skarbowej. Wyплаты dotyczą niewielkich wydatków bieżących. Wpłaty dotyczące podatków i opłat dokonywane są przez podatników w banku obsługującym budżet gminy. W dniach nieobecności kasjerki w Urzędzie Gminy w Będkowie dokonywane są jedynie wydatki, na wypłatę których pieniądze pobierane są czekiem przez osobę zastępującą (zgodnie z zakresem czynności). Kasjer na okres nieobecności nie przekazuje kasy.” Kontrolujący chcą zaznaczyć, że z skontrolowanych raportów kasowych wynika, że były okresy gdzie następowały większe, niż te o których mowa powyżej, wypłaty gotówki.

Wyjaśnienia Zastępcy Skarbnika Gminy Marzanny Jagiełło z dnia 4 marca 2014 roku dotyczące przekazania kasy, stanowi załącznik nr 24 protokołu kontroli.

W okresie objętym kontrolą, ewidencja druków ścisłego zarachowania prowadzona była w 2 książkach podpisanej, opieczetowanej i przesnurowanej (dotyczyła druków K-103).

W gminie Będków prowadzono dwie księgi druków ścisłego zarachowania: [1] księga założona w dniu 2 stycznia 2008 roku dotycząca druków k-103, zasnurowana, opieczetowana i podpisana przez Skarbnika Gminy Małgorzatę Jabłońską oraz Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka, oraz [2] księga założona w dniu 2 stycznia 2012 roku, dotycząca czeków gotówkowych, zasnurowana, opieczetowana, na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych **podpisana jedynie przez skarbnika Gminy Będków, z pominięciem podpisu kierownika jednostki.**

---

¹³ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

2. DOKUMENTOWANIE OPERACJI KASOWYCH

W dniu 15 kwietnia 2014 roku kontrolujący przeprowadzili kontrolę Kasy w Urzędzie Gminy w Będkowie. Protokół z przedmiotowej kontroli stanowi *załącznik nr 1 do protokołu kontroli*.

Analizując obowiązującą w kontrolowanej jednostce „Instrukcję kasową” kontrolujący stwierdzili rozbieżności w zapisach, bowiem w rozdziale VII - Raport kasowy w ust. 8 jest zapis, że **„raport kasowy rozchodowy sporządza się i zamyka codziennie (...). Raport kasowy przychodowy sporządza się i zamyka w okresie dekadowym”**. Natomiast w dalszej części instrukcji w rozdziale VIII – Zasady wypełniania formularzy i druków kasowych, przy punkcie dotyczącym Raport kasowy – RK jest zapis: **„dokonywane operacje kasowe wypełnia się za każdy dzień w którym wystąpiły operacje. Raport dla operacji w zakresie wypłat sporządza się i zamyka codziennie, natomiast dla wpłat sporządza się codziennie i zamyka się w okresach dekady”**. Dalej można przeczytać: „Raport kasowy musi być sporządzony z datą ostatniego dnia miesiąca”. Kasjerka Maria Walas oświadczyła, że **raporty nie są zamykane codziennie, tylko w różnych odstępach czasowych w zależności od obrotu gotówki w kasie**. Natomiast z pisemnych wyjaśnień uzyskanych od Zastępcy Skarbnika Gminy - Marzanny Jagiełło wynika, że **raporty kasowe dochodowy i wydatkowy sporządzane są łącznie i zamyka się je „w okresie dekady miesiąca, a częściej w zależności od częstotliwości pobierania gotówki z banku do kasy”**. Powyższe wskazuje na znaczną rozbieżność wewnątrznych regulacji w Urzędzie Gminy w Będkowie, dotyczących przedmiotowego zagadnienia.

Wyjaśnienia Zastępcy Skarbnika Gminy Będków - Marzanny Jagiełło z dnia 4 marca 2014 roku dotyczące sporządzania raportów kasowych, stanowi załącznik nr 25 do protokołu kontroli.

W dalszej części „Instrukcji kasowej” znajduje się regulacja, zgodnie z którą obroty kasowe kasjer rejestruje w raporcie kasowym, wypełnionym z kopią, a po jego wypełnieniu kasjer podpisuje go i przekazuje, za potwierdzeniem odbioru, księgowemu lub osobie upoważnionej. Kopia raportu kasowego powinna znajdować się w odrębnej teczce.

Rozchodu gotówki, nie udokumentowanego rozchodowymi dowodami kasowymi, nie uwzględnia się przy ustalaniu stanu gotówki w kasie. Rozchód taki stanowi niedobór kasowy i obciąża kasjera. Przedmiotowym zarządzeniem ustalono także kwotę pogotowia kasowego w wysokości 3.000,00zł. Również w obowiązującej w Urzędzie Gminy w Będkowie polityce rachunkowości w rozdziale II – Ewidencja zdarzeń gospodarczych w ust. 22 ustalono pogotowie kasowe na wydatki bieżące w wysokości 3.000,00 zł. Z ustnych informacji uzyskanych od kasjerki wynika, że ma w kasie pogotowie kasowe w wysokości 2.000,00 zł, a nie 3.000,00 zł. Wartości pieniężne powinny być przechowywane w szafie stalowej w kasetce stalowej, jeżeli zapas wartości pieniężnych nie przekracza kwoty 3.000,00 zł.

Prawidłowość dokumentowania operacji kasowych skontrolowano w oparciu o wrywkowo wybranych 13 zbiorczych raportów kasowych za okres październik – grudzień 2013 roku:

- RK nr 31/13 za okres od dnia 2 do 4 września;
- RK nr 32/13 za okres od dnia 5 do 18 września;
- RK nr 33/13 za okres od dnia 19 do 30 września;
- RK nr 34/13 za okres od dnia 3 do 15 października;
- RK nr 35/13 za okres od dnia 17 do 18 października;
- RK nr 36/13 za okres od dnia 22 do 31 października;
- RK nr 37/13 za okres od dnia 4 do 7 listopada;
- RK nr 38/13 za okres od dnia 8 do 18 listopada;
- RK nr 39/13 za okres od dnia 21 do 30 listopada;

- RK nr 40/13 za okres od dnia 2 do 6 grudnia;
- RK nr 41/13 za okres od dnia 9 do 12 grudnia
- RK nr 42/13 za okres od dnia 13 do 17 grudnia;
- RK nr 43/13 za okres od dnia 18 do 31 grudnia.

W wyniku kontroli niniejszego zagadnienia stwierdzono:

- W „Instrukcji kasowej” w rozdziale VIII – Zasady wypełniania formularzy i druków kasowych, określono w jaki sposób sporządza się raport kasowy. Żaden z przedstawionych raportów kasowych **nie odpowiadał wewnętrznym regulacjom, bowiem zgodnie z ww. instrukcją w prawym górnym rogu umieszcza się informacje z podaniem nazwy programu jak i jego autora, oraz datę sporządzenia z podaniem roku, miesiąca, dnia oraz godziny. Żaden z przedstawionych raportów nie zawierał danych dotyczących programu oraz informacji kiedy został sporządzony. Podano jedynie okresy jakich dotyczyły raporty, uwzględniając dzień i miesiąc, jednakże bez wskazania roku.** Ponadto podpisy osoby sporządzającej i sprawdzającej były nieczytelne.
- **Raporty kasowe sporządzane były w różnych odstępach czasowych, nie uwzględniając zapisów obowiązującej Instrukcji kasowej.**
- **We wszystkich raportach kasowych nie zachowano ciągłości numeracji załączonych dokumentów, a zgodnie z ust. 1 rozdziału VII – Raporty kasowe obowiązującej w Urzędzie Gminy Będków Instrukcji kasowej, zrealizowane rozchodowe dowody kasowe powinny być oznaczone przez podanie na nich daty, numeru i pozycji raportu kasowego, w którym objęte nimi wpłaty zostały zaewidencjonowane. Ponadto w dalszej części ww. instrukcji unormowano, że raporty kasowe będą sporządzane w porządku chronologicznym, tzn. w takiej kolejności w jakiej występują wpłaty i wypłaty.** Stosowne wyjaśnienia w tej sprawie złożyła inspektor Agnieszka Łabuzińska: *„Rachunki wchodzące w skład raportu kasowego wpinane są do segregatora pod wyciągiem bankowym tego dnia, którego kasjer pobrał pieniądze czekiem. W związku z tym, że pod danym wyciągiem znajdują się inne dokumenty a чеки, wchodzące w skład danego raportu, pobierane są w różne dni więc numeracja rachunków wchodzących w skład danego raportu nie jest ciągła. Rachunki te są numerowane w sposób ciągły po uwzględnieniu wszystkich dokumentów wchodzących w skład wyciągów bankowych Urzędu Gminy. Taki sposób wpinania i numerowania czeków oraz rachunków ułatwia szukanie rachunków oraz dokumentuje wpłatę pieniędzy z konta”.*

Wyjaśnienia Agnieszki Łabuzińskiej z dnia 3 marca 2014 roku dotyczące raportów kasowych, stanowi załącznik nr 26 do protokołu kontroli.

- **W zestawieniu na wielu raportach kasowych źle wpisano nr faktur lub rachunków (RK nr 31/13, RK nr 32/13, RK nr 33/13, RK nr 34/13, RK nr 35/13, RK nr 36/13, RK nr 38/13, RK nr 39/13, RK nr 40/13, RK nr 41/13, RK nr 42/13, RK nr 43/13). Ponadto na notach księgowych z dnia 5 i 16 września 2013 roku załączonych do RK nr 32/13 w treści wpisano, że pobrano czekiem podając ten sam numer czeku (załączone kwity bankowe mają różne nr czeków). Stwierdzono że na RK nr 33/13 w poz. nr 3 wpisano kwotę rozchodu 187,88 zł, a załączona FV potwierdziła rozchód w wysokości 187,86 zł. Opisane powyżej niedopatrzienia świadczą o naruszeniu art. 22 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że dowody księgowe powinny być rzetelne, tzn. zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne oraz bez błędów rachunkowych.**

- **Do raportów kasowych nie załączono kompletu dokumentów potwierdzających rozchód na wpłatę wynagrodzeń. Powyższe stwierdzono przy sporządzonym: [1] RK nr 33/13 – zgodnie z raportem rozchód był w wysokości 15.465,29 zł, a załączona dokumentacja potwierdziła jedynie rozchód w wysokości 7.453,48 zł; [2] RK nr 36/13 – zgodnie z raportem rozchód był w wysokości 9.939,07 zł, a załączona dokumentacja potwierdziła jedynie rozchód w wysokości 2.210,08 zł; [3] RK nr 39/13 – zgodnie z raportem rozchód był w wysokości 12.988,62 zł, a załączona dokumentacja potwierdziła jedynie rozchód w wysokości 8.106,38 zł. Ponadto w raporcie tym pod pozycją nr 11 był rozchód na wypłatę wynagrodzenia w wysokości 1.186,66 zł, jednakże nie załączono dokumentów potwierdzających ten rozchód; [4] RK nr 43/13 - zgodnie z raportem rozchód był w wysokości 7.355,74 zł, a załączona dokumentacja potwierdziła jedynie rozchód w wysokości 2.210,08 zł. Biorąc pod uwagę powyższe, naruszono wspomniany art. 22 ustawy o rachunkowości w zakresie kompletności dowodów księgowych.**
- Na dowodach księgowych, stanowiących podstawę zapisów w raportach kasowych, odnotowano dekretację wskazując na jakich kontach wydatek ma być księgowany, jednakże obok dekretacji **nie było podpisu pracownika sporządzającego ww. adnotację, czym naruszono art. 21 ustawy o rachunkowości**, zgodnie z którym dowód księgowy powinien zawierać co najmniej: [1] określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego; [2] określenie stron (nazwy, adresy) dokonujących operacji gospodarczej; [3] opis operacji oraz jej wartość, jeżeli to możliwe, określoną także w jednostkach naturalnych; [4] datę dokonania operacji, a gdy dowód został sporządzony pod inną datą - także datę sporządzenia dowodu; [5] podpis wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od której przyjęto składniki aktywów; [6] *stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.*
- Wypłat gotówki dokonano w oparciu o dowody źródłowe w postaci: faktur, rachunków, delegacji pracowniczych, list płac, itp. Źródłowe dowody kasowe, na podstawie których dokonano wypłaty gotówki sprawdzone zostały pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym przez upoważnione osoby, zatwierdzone do wypłaty przez Głównego Księgowego oraz upoważnionego pracownika (Sekretarza Gminy Będków). Jednakże stwierdzono, że przy opisie jednej z FV załączonej do RK nr 39/13 zastosowano korektor. Art. 22 ust. 3 ustawy o rachunkowości, stanowi, że niedopuszczalne jest dokonywanie w dowodach księgowych wymazywania i przeróbek. Błędy w dowodach wewnętrznych mogą być poprawiane przez skreślenie błędnej treści lub kwoty, z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażań lub liczb, wpisanie treści poprawnej i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego upoważnionej, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Nie można poprawiać pojedynczych liter lub cyfr.
- **Stwierdzono, że faktury VAT jak również rachunki opłacane gotówką, ewidencjonowano z pominięciem konta 201 – „rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”. Ewidencjonowano je głównie na koncie 401 – „zużycie materiałów i energii” oraz na koncie 402 – „usługi obce”. Powyższe stanowiło naruszenie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę**

poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie, zgodnie z załącznikiem nr 3 – plan kont dla jednostek budżetowych, w jednostce tworzy się konto 201 – „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”, które służy do ewidencji rozrachunków i roszczeń krajowych i zagranicznych z tytułu dostaw, robót i usług, w tym również zaliczek na poczet dostaw i usług oraz kaucji gwarancyjnych, a także należności z tytułu przychodów finansowych. Powinno się na nim ujmować wszystkie operacje tego typu w celu zapewnienia przejrzystości prowadzonej ewidencji. Zagadnienie to zostało opisane w innej części protokołu kontroli dotyczącej rozrachunków i roszczeń.

- Zgodnie z Instrukcją kasową (rozdział VIII – część dotycząca wypełniania raportów kasowych), po wypełnieniu raportu kasowego kasjer podpisuje go i przekazuje, za potwierdzeniem odbioru, księgowemu lub osobie upoważnionej. Z ustaleń kontrolujących wynika, że w pomieszczeniu kasy znajdowała się teczka z kopiami raportów kasowych, jednakże nie było na nich potwierdzenia odbioru przez Skarbnika.
- Na raportach kasowych odnotowano nieczytelne podpisy osoby sporządzającej jak i sprawdzającej.

ZALICZKI

Kontrolowana jednostka w okresie objętym kontrolą nie udzielała zaliczek stałych jak i okresowych.

Informacja Zastępcy Skarbnika Gminy Będków Marzanny Jagiełło z dnia 4 marca 2014 roku dotycząca zaliczek, stanowi załącznik nr 27 do protokołu kontroli.

VI. WYKONYWANIE BUDŻETU JEDNOSTKI. ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. INFORMACJE OGÓLNE – 2013 ROK.

Dochody i przychody budżetu

Wyszczególnienie	Dane wg sprawozdania Rb-NDS z dnia 26.02.2014 (korekta nr 1)		Dane uzyskane w wyniku weryfikacji dokumentacji źródłowej
	Plan po zmianach (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonanie (zł)
DOCHODY OGÓLEM	11.039.508,46	10.178.618,41	10.178.618,41
Dochody bieżące	10.004.797,79	9.255.234,34	9.255.234,34
Dochody majątkowe	1.034.715,67	923.582,07	923.582,07
PRZYCHODY	2.790.315,23	2.784.009,72	2.984.009,72
z tego:		0,00	
Kredyty i pożyczki	2.773.567,35	2.773.567,35	2.773.567,35
Nadwyżka z lat poprzednich	0,00	0,00	0,00
Inne (np. prywatyzacja, wolne środki)		10.442,00	210.442,00

Wydatki i rozchody budżetu.

Wyszczególnienie	Dane wg sprawozdania Rb-NDS z dnia 26.02.2014 (korekta nr 1)		Dane uzyskane w wyniku weryfikacji dokumentacji źródłowej
	Plan po zmianach (zł)	Wykonanie (zł)	Wykonanie (zł)
WYDATKI OGÓŁEM	11.929.889,08	10.867.248,57	10.867.248,57
z tego:			
Wydatki majątkowe	2.445.528,00	2.438.002,76	2.438.002,76
Wydatki bieżące	9.484.361,08	8.429.245,81	8.429.245,81
ROZCHODY	1.899.934,61	1.899.934,61	2.099.934,61
w tym: spłata kredytów i pożyczek	1.899.934,61	1.899.934,61	2.099.934,61

Wieloletnia prognoza finansowa

Kontrolą objęto Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Będków na lata 2014 – 2029, wprowadzoną w życie na mocy uchwały nr XXXVII/186/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 30 grudnia 2013 roku, zmienianej na mocy następujących uchwał: XXXVIII/196/14, XXXIX/207/14, oraz zarządzeń nr 0050.6.2014, 0050.15a.2014, a także 0050.15a.2014.

Stosownie do art. 226 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, prognoza powinna być realistyczna i określać dla każdego roku objętego prognozą, co najmniej: [1] dochody bieżące oraz wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym na obsługę długu, gwarancje i poręczenia; [2] dochody majątkowe, w tym dochody ze sprzedaży majątku, oraz wydatki majątkowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego; [3] wynik budżetu jednostki samorządu terytorialnego; [4] przeznaczenie nadwyżki albo sposób sfinansowania deficytu; [5] przychody i rozchody budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem długu zaciągniętego oraz planowanego do zaciągnięcia; [6] kwotę długu jednostki samorządu terytorialnego, w tym relację, o której mowa w art. 243, oraz sposób sfinansowania spłaty długu; [7] objaśnienia przyjętych wartości.

Z uwagi na fakt, iż realizacyjność przyjmowanych w prognozie wartości ma istotne znaczenie dla potwierdzenia spełniania w kolejnych latach ustawowego wskaźnika zadłużenia z art. 243 ustawy o finansach publicznych, weryfikacją objęto następujące wartości wykazane w WPF, stanowiącym załącznik do uchwały nr XXXVII/186/13 Rady Gminy z dnia 30 grudnia 2013 roku:

	Dochody Ogółem	Dochody bieżące	Dochody majątkowe	Dochody ze sprzeda ży majątku	Dochody z tytułu dotacji oraz środków na inwestycje	Wydatki ogółem	Wydatki bieżące	odsetki	Wydatki majątko we
Plan na III kwartał 2013	10.693.33 2,39	9.767.624,7 2	925.707,6 7	0,00	896.908,0 0	11.833.62 6,39	9.345.243, 02	185.000, 00	2.488.38 3,37
Wykona- nie 2013	11.039.50 8,46	10.004.792, 79	1.034.715, 67	0,00	925.707,6 7	11.929.88 9,08	9.484.361, 08	185.000, 00	2.445.52 8,00

Plan 2014	11.797.174,00	9.738.071,00	2.059.103,00	0,00	1.989.103,00	12.454.180,00	9.821.656,08	192.000,00	3.531.523,92
Plan 2015	10.400.000,00	10.200.000,00	200.000,00	0,00	0,00	10.400.000,00	9.400.000,00	177.000,00	1.000.000,00
Plan 2016	10.000.000,00	9.950.000,00	50.000,00	0,00	0,00	9.650.000,00	9.100.000,00	179.000,00	550.000,00
Plan 2017	10.150.000,00	10.150.000,00	0,00	0,00	0,00	9.650.000,00	9.250.000,00	179.000,00	400.000,00
Plan 2018	10.350.000,00	10.350.000,00	0,00	0,00	0,00	9.750.000,00	9.350.000,00	179.000,00	400.000,00
Plan 2019	10.350.000,00	10.350.000,00	0,00	0,00	0,00	9.600.000,00	9.400.000,00	149.000,00	200.000,00
Plan 2020	10.200.000,00	10.200.000,00	0,00	0,00	0,00	9.400.000,00	9.400.000,00	129.000,00	0,00

Analizując powyższe stwierdzić można na przestrzeni lat brak planowania i prognozowania dochodów ze sprzedaży majątku Gminy Będków. Powyższe spowodowane jest faktycznym brakiem przeprowadzania postępowań przetargowych mających na celu sprzedaż nieruchomości. Dochody ogółem na przestrzeni zmieniały się nieznacznie w porównaniu do roku ubiegłego: 2014 rok – wzrost 6,86%, 2015 rok – spadek o 11,84%, 2016 rok spadek o 3,85%, 2017 rok – wzrost o 1,5%, 2018 rok – wzrost 1,97%, 2019 rok – brak zmian, 2020 rok – spadek 1,45%. Wzrost planowanych dochodów ogółem planowany na 2014 rok spowodowany był planowanym na 2014 rok szeregiem inwestycji, w tym tych dofinansowanych ze środków pochodzących z Unii Europejskiej. Zgodnie z wykazem przedsięwzięć, stanowiącym załącznik do WPF, zaplanowano m.in. następujące inwestycje do realizacji w 2014 roku: [1] Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny, Rosocha (kontynuacja zadania), [2] Remont Świetlicy Wiejskiej w Drzazgowej Woli, [3] Przebudowa i rozbudowa Domu Kultury w Będkowie wraz z wyposażeniem, [4] Edukacyjne Wrota Regionu Łódzkiego, [5] E-Leader szansą na przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu dla mieszkańców gmin Ujazd, Będków, Czarnocin, Moszczenica, [6] usługa dostępu do sieci Internet dla sieci wybudowanej w ramach realizacji projektu „E-leader szansą na przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców gmin Moszczenica, Ujazd, Będków, Czarnosin (lata 2014 – 2017). Na lata następne, Gmina Będków przewiduje realizację m.in. : [1] Budowy sceny letniej w Będkowie (2016 – 2017), [2] Budowy Świetlicy Wiejskiej w Remiszewicach i Teodorowie (2017 – 2018), [3] Remont elewacji bloku nauczyciela (2015 – 2016), [4] remont świetlicy w Ceniawach (2016 – 2017), [5] remont świetlicy wiejskiej w Rudniku (2015 – 2016), [6] Termomodernizacja świetlicy w Kalinowe (2015 – 2016).

Zaplanowane wydatki ogółem na przestrzeni lat także nie ulegają znacznym zmianom w odniesieniu do roku poprzedzającego: 2014 rok – wzrost o 4,39%, 2015 rok wzrost o 16,49%, 2016 rok – spadek o 7,21%, 2017 rok – bez zmian, 2018 rok – wzrost o 1,04%, 2019 rok – spadek o 1,54%, 2020 rok – spadek o 2,08%. Na powyższe zmiany wpływ miało planowanie realizacji szeregu inwestycji, przy jednoczesnym braku planowania otrzymania w latach 2015 – 2020 dochodów z tytułu dotacji oraz środków na inwestycję.

Analizując dalszą część Wieloletniej Prognozy Finansowej, zauważyć można, że w 2015 roku Gmina Będków planuje uzyskanie dochodów ogółem w kwocie równej planowanym wydatkom ogółem. Powyższe może budzić wątpliwości w zakresie rzetelności sporządzania prognozy finansowej. Jak wskazano w objaśnieniach do WPF, dla dochodów ogółem w kwocie 10.400.000,00 zł, w tym dochodach bieżących 10.200.000,00 zł, zaplanowano dochody majątkowe w wysokości 200.000,00 zł tytułem umów darowizny (brak sprecyzowania). Powyższe spowodowało, że w 2015

dla Gminy Będków nie planuje się deficytu budżetu, a od 2016 roku planowana jest systematycznie wzrastająca nadwyżka. Spowodowane jest to prognozowaniem dość znaczącego spadku od 2017 roku wydatków majątkowych, z 3.531.523,92 zł w 2014 roku, do kwoty 1.000.000,00 zł w 2015 roku i kwoty 550.000,00 zł w 2016 roku. W latach 2020 i 2021 Gmina Będków prognozuje wydatki majątkowe w wysokości 0,00zł.

W zakresie prognozowanych przychodów i rozchodów kontrolowanej jednostki, jak stwierdzono we wcześniejszej części protokołu kontroli, kwota zaplanowanych rozchodów z tytułu spłaty pożyczek otrzymanych na finansowanie zadań realizowanych z budżetu Unii Europejskiej wyniosła 1.227.234,74 zł. Natomiast stosownie do dokumentacji źródłowej, stwierdzono, że z dotychczas zawartych umów kredytów i pożyczek z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, planowane do uruchomienia transze wynosiły odpowiednio: 708.631,39 zł – umowa PROW nr 321.11.03716.10 z dnia 17 lipca 2013 roku wraz z harmonogramem; 131.950,17 zł oraz 362.820,57 zł, - umowa PROW nr 313.11.03927.10 z dnia 30 września 2013 roku wraz z harmonogramem. Zawyżenie łącznie wyniosło 23.832,61 zł Kwota rozchodów ogółem tytułem spłaty kredytów i pożyczek zaciągniętych w latach 2010 – 2012 w WPF wynosiła 450.000,00 zł, natomiast zgodnie z dokumentacją źródłową faktyczna kwota pozostała do spłaty na 2014 rok wynosiła 300.000,00zł. Zawyżenie o 23.832,61 zł stwierdzono także w przypadku prognozy kwoty przychodów z zaciągniętych pożyczek na wyprzedzające finansowanie zadań realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, także z powodu umowy PROW nr 321.11.03716.10 z dnia 17 lipca 2013 roku. Kwota przychodów z zaciągniętych kredytów i pożyczek na rynku krajowym w wysokości 1.600.776,74 zł, zgodnie z objaśnieniami do WPF, stanowiła planowany do zaciągnięcia w 2014 kredyt. Z uwagi na fakt, iż w prognozie brakowało przychodów z tytułu umowy pożyczki z WFOŚiGW w kwocie 209.514,00 zł tytułem umowy nr 369/OW/PD/2013, o wyjaśnienia zwrócono się do Skarbnika Gminy Będków Małgorzaty Jabłońskiej, wyżej wymieniona stwierdziła, że kwota przychodów tytułem ww. pożyczki zawarta jest w kwocie 1.600.776,74 zł, co jest sprzeczne z objaśnieniami do WPF, zgodnie z którymi kwota ta stanowi jedynie planowany do zaciągnięcia w 2014 roku kredyt.

Dodatkowo, jak stwierdzili kontrolujący w pozycji „Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy” kontrolowana jednostka wykazywała dla 2011, 2012 i 2013 po stronie wykonania, oraz prognozy na lata 2014 – 2029 kwotę 0,00 zł, pomimo, iż jak stwierdzono w latach ubiegłych 2012 i 2013 i 2014 Gmina Będków Była w posiadaniu wolnych środków: 275,75 zł za 2011 rok, 210442,37 zł za 2012 rok, oraz 195.642,95 zł za 2013 rok.

2 PRZESTRZEGANIE ZASAD GOSPODARKI FINANSOWEJ OKREŚLONYCH W ART.254 PKT 3 USTAWY Z DNIA 27 SIERPNI 2009 ROKU O FINANSACH PUBLICZNYCH

Kontrolą objęto przestrzeganie zasad gospodarki finansowej określonej w art. 254 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym jedną z zasad gospodarki finansowej obowiązujących przy wykonywaniu budżetu jednostki samorządu terytorialnego jest dokonywanie wydatków w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z przeznaczeniem, w sposób celowy, oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. W wyniku kontroli stwierdzono co następuje:

Przekroczenie planu wydatków w dziale 600, rozdziale 60016, §4430 – na kwotę 11.343,84 zł.

Uchwałą nr XVII/82/11 Rady Gminy Będków z dnia 29 grudnia 2011 roku w sprawie uchwalenia budżetu gminy na 2012 rok, w załączniku nr 2a dokonano zabezpieczenia dla działu 600, rozdziału 60016 na łączną kwotę 469.544,39 zł, z tego dla §4120 – „Zakup materiałów i wyposażenia” na kwotę 40.000,00 zł, dla §4300 – „Zakup usług pozostałych” na kwotę 70.000,00 zł, oraz dla §6050 – „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych” na kwotę 359.544,39 zł. Brak wskazania zabezpieczenia środków dla 359.544,39 zł. Brak wskazania zabezpieczenia środków dla §4430. Przy braku zabezpieczenia planu z przedmiotowej klasyfikacji dokonywano następujących wydatków:

Plan (zł)	Data wydatku	Przedmiot wydatku	Kwota wydatku (zł)	Kwota przekroczenia (zł)
0,00	11.01.2012	Opłata za zajęcie pasa drogowego WB nr 7 z dnia 11.01.2012; decyzja znak ZDP.7130.DZ.60.2011 z dnia 29.07.2011	960,48	- 960,48
0,00	11.01.2012	Opłata za zajęcie pasa drogowego, WB nr 7 z dnia 11.01.2012; decyzja znak ZDP.7130.DZ.61.2011.R z dnia 29.07.2011	879,12	- 1.839,60
0,00	11.01.2012	Opłata za zajęcie pasa drogowego WB nr 7 z dnia 11.01.2012; decyzja znak ZDP.7130.DZ.59.2011.R z dnia 29.07.2011	9.504,24	- 11.343,84

Dopiero uchwałą nr XIX/90/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 20 lutego 2012 roku dokonano zwiększenia dla rozdziału 60016 na łączną kwotę 60.000,00 zł, z tego dla §4430 na kwotę 20.000,00 zł. Plan wydatków wprowadzony powyższą uchwałą wskazuje, iż przed zmianą zabezpieczenie środków dla tej klasyfikacji wynosiło 0,00zł

Stwierdzone przekroczenia potwierdzają także wydruki z ewidencji księgowej dla danej klasyfikacji, wskazujące na plan, wydatek, pozostałość planu, na dzień 10 styczeń, 11 styczeń, 12 styczeń, 19 styczeń i 20 luty 2012 roku.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, wyjaśnienia złożyła Skarbnik Gminy Małgorzata Jabłońska stwierdzając, że „(...) Dnia 11 stycznia 2012 roku dokonano opłaty za zajęcie pasa drogowego Zarządu Dróg Powiatowych, którą należało uiścić do dnia 15 stycznia. Ogólny plan w dz. 600 rozdz. 60016 zawierał możliwość wydatkowania. Zmianę dotyczącą określonego paragrafu dokonano na posiedzeniu najbliższej pierwszej w 2012 roku sesji Rady Gminy Uchwałą nr XIX/90/12 z dnia 20.02.2012r.”

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 9 kwietnia 2014 roku dotyczące przekroczeń planu wydatków, stanowi załącznik nr 28 do protokołu kontroli.

AKTA KONTROLI [A16, str. 1287 - 1372]: Uchwała nr XVII/82/11 Rady Gminy w Będkowie z dnia 29 grudnia 2011 roku wraz z załączonym wydrukiem planu wydatków wg klasyfikacji z programu BESTIA, wydruku z obrotów na klasyfikacjach dla działu 600, rozdziału 60016, §4430 za okres od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku; stan klasyfikacji wydatków (plan i wykonanie) za okres od 1 stycznia do 11 stycznia 2012 roku, 12 stycznia 2012 roku, 19 lutego 2012 roku oraz 20 lutego 2012 roku; uchwała nr XIX/90/12 Rady Gminy z dnia 20 lutego 2012 roku wraz z załączonym wydrukiem zmian w planie dla poszczególnych klasyfikacji z programu BESTIA; trzy decyzje z dnia 29 lipca 2011 roku znak ZDP.7130DZ.60.2011.R, ZDP.7130DZ.59.2011.R, ZDP.7130DZ.61.2011.R wraz z potwierdzeniem zapłaty, WB nr 7 z dnia 11 stycznia 2012 roku.

Przekroczenie planu wydatków w dziale 010, rozdziale 01095, §4430 – na kwotę 115.514,70 zł.

Uchwałą nr XVII/82/11 Rady Gminy Będków z dnia 29 grudnia 2011 roku w sprawie uchwalenia budżetu gminy na 2012 rok, w załączniku nr 2a dokonano zabezpieczenia środków jedynie dla działu 010 i rozdziału na 01010 na kwotę 100.000,00 zł dla §6050, oraz dla działu 01030 na kwotę 5.000,00 zł dla §2850. W uchwale tej brak jest wskazania dokonania zabezpieczenia środków dla działu 010195 i §4430. Przy braku zabezpieczenia środków, dokonywano z tejże klasyfikacji następujących wydatków:

Plan (zł)	Data wydatku	Przedmiot wydatku	Kwota wydatku (zł)	Kwota przekroczenia
-----------	--------------	-------------------	--------------------	---------------------

				(zł)
0,00	26.04.2012	Podatek akcyzowy	101.095,15	- 101.095,15
0,00	26.04.2012	Podatek akcyzowy	5.148,96	- 106.244,11
0,00	26.04.2012	Podatek akcyzowy	4.123,94	- 110.368,05
0,00	26.04.2012	Zwrot podatku akcyzowego	- 863,57	- 109.504,48
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	863,57	- 110.368,05
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	662,84	- 111.030,89
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	537,29	- 111.568,18
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	224,94	- 111.793,12
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	269,48	- 112.062,60
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	199,50	- 112.262,10
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	134,81	- 112.396,91
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	123,50	- 112.520,41
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	1.606,20	- 114.126,61
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	489,90	- 114.616,51
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	328,70	- 114.945,21
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	252,78	- 115.197,99
0,00	27.04.2012	Podatek akcyzowy	316,71	- 115.514,70

Dopiero uchwałą nr XXI/96/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 17 maja 2012 roku dokonano zabezpieczenia dla działu 010, rozdziału 01095, §4430 kwoty 115.699,43 zł, co zniwelowało przekroczenie.

Powyższe potwierdzają wydruki z ewidencji księgowej dla przedmiotowej klasyfikacji, wskazujące na plan, wydatek, pozostałość planu na dzień 25 kwietnia, 26 kwietnia, 27 kwietnia, 28 kwietnia 16 maja, 17 maja 2012 roku.

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, wyjaśnienia złożyła Skarbnik Gminy Będków, informując kontrolujących, że „(...) kwota dotyczy wypłat producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego. Dnia 24 kwietnia 2012 roku do Urzędu Gminy w Będkowie wpłynęło pismo ŁU Wojewódzkiego w sprawie zwiększenia planu dotacji przeznaczonej na realizację ustawy o zwrocie podatku akcyzowego. Dnia 25 kwietnia 2012 roku na rachunek Urzędu wpłynęły środki finansowe w wysokości 118.013,32 zł. Realizacja wypłat zwrotu podatku akcyzowego musiała być dokonana do dnia 30 kwietnia 2012 roku (zgodnie z pismem Sekretarza Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.) W latach wcześniejszych wpłaty te dokonywane były do końca maja danego roku. Z uwagi na krótki okres realizacji wypłat 25 – 30 kwietnia (w tym dni wolne od pracy), nie można było zwołać posiedzenia Rady Gminy. Zmianę dotyczącą określonego działu dokonano na posiedzeniu najbliższej sesji rady Gminy Uchwałą XXI/96/12 z dnia 17.05.2012r.”

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 9 kwietnia 2014 roku dotyczące przekroczeń planu wydatków, stanowi załącznik nr 28 do protokołu kontroli.

AKTA KONTROLI [A17, str. 1373 - 1464]: Uchwała nr XXI/96/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 17 maja 2012 roku wraz z wydrukiem z programu BESTIA pod przedmiotową uchwałą, wskazującym na plan po zmianie w klasyfikacji; obroty na klasyfikacji dla działu 010, rozdziału 01095, §4430 oraz wydruki z ewidencji księgowej dla klasyfikacji, wskazujące na plan, wydatek i pozostałość planu za okres od początku roku, do dnia 25, 26, 27, 28 kwietnia 2012 roku oraz 16 i 17 maja 2012 roku; WB nr 82 z dnia 26 kwietnia 2012 roku, WB nr 83 z dnia 27 kwietnia 2012 roku wraz z dokumentacją źródłową.

Przekroczenie planu wydatków w dziale 900, rozdziale 90015, §4300 – na kwotę 14.613,32 zł.

Uchwałą nr XVII/82/11 Rady Gminy Będków z dnia 29 grudnia 2011 roku w sprawie uchwalenia budżetu gminy na 2012 rok, w załączniku nr 2a dokonano zabezpieczenia środków dla działu 900, rozdziału 90015 w łącznej wysokości 177.000,00 zł, z tego dla §4300 „Zakup usług pozostałych” w wysokości 30.000,00 zł. Przy zabezpieczeniu ww. kwoty od dnia 1 stycznia 2012 roku dokonywano w przedmiotowej klasyfikacji szeregu wydatków, co doprowadziło w konsekwencji do przekroczenia w dniu 3 października 2012 roku planu wydatków o 1.821,96 zł. Przy braku zwiększenia planu, w dalszym

ciągu dokonywano wydatków, dopuszczając do przekroczenia w kwocie 14.613,32 zł w dniu 8 listopada 2012 roku. Uchwałą nr XXV/125/12 z dnia 12 listopada 2012 roku dokonano zwiększenia planu wydatków dla działu 900, rozdziału 90015 i §4300, jednakże jedynie o kwotę 10.000,00 zł, co powodowało w dalszym ciągu przekroczenie planu o 4.614,32 zł. Zarządzeniem nr 0050.45.2012 Wójta Będkowskiego z dnia 21 grudnia 2012 roku po raz kolejny zwiększono plan o 5.000,00 zł, co spowodowało jedynie zmniejszenie kwoty przekroczenia do 1.458,32 zł. Uchwałą nr XXVI/131/2012 Rady Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku dokonano kolejnego zwiększenia dla przedmiotowej klasyfikacji o 9.000,00 zł, dokonując niwelacji przekroczenia. Nieprawidłowości przedstawiono w poniższej tabeli:

Plan (zł)	Data wydatku	Przedmiot wydatku	Kwota wydatku (zł)	Kwota przekroczenia (zł)
30.000,00	Od 01.02.2012 – do 06.09.2012	Konserwacja oświetlenie ulicznego, przyłącze	Razem 29.976,96	+23.04
30.000,00	03.10.2012	Konserwacja oświetlenia ulicznego FV nr 120 z dnia 28.09.2013 – potwierdzenie zapłaty 03.10.2012, WB nr 193 z 03.10.2012	1.845,00	- 1.821,96
30.000,00	26.10.2012	Przyłącze FV nr 249/6/10/2012 z 22/10/2012 oraz FV nr 214/6/10/2012 z 17.10.2012, potwierdzenie zapłaty w dniu 26.10.2012, WB nr 210 z 26.10.2012	10.946,36	- 12.768,32
30.000,00	08.11.2012	Konserwacja oświetlenia ulicznego FV nr 146 z 31.10.2012, potwierdzenie zapłaty z dnia 08.11.2012, WB nr 219 z 08.11.2012	1.845,00	- 14.613,32
40.000,00	12.11.2012	Zmiana planu uchwałą nr XXV/125/12 z 12.11.2012	0,00	- 4.613,32
40.000,00	11.12.2012	Konserwacja oświetlenia ulicznego FV nr 165 z dnia 30.11.2012, potwierdzenie zapłaty z 11.12.2012, WB nr 245 z 11.12.2012	1.845,00	- 6.458,32
45.000,00	21.12.2012	Zmiana planu zarządzeniem nr 0050.45.2012 z 21.12.2012	0,00	- 1.458,32
54.000,00	27.12.2012	Zmiana planu uchwałą nr XXVI/131/2012 z dnia 27.12.2012	0,00	+7.541,68

Powyższe potwierdzają wydruki z ewidencji księgowej Gminy Będków obrotów na klasyfikacjach oraz stanu klasyfikacji wydatków, wskazujące na plan, wydatek i pozostałość planu za okres od początku roku do dnia: 2, 3, 25, 26 października 2012 roku, 7, 8 listopada 2012 roku, 11, 12, 20, 21, 27 grudnia 2012 roku.

W przedmiotowej sprawie wyjaśnienia złożyła Skarbnik Gminy Będków Małgorzata Jabłońska, stwierdzając, że „Kwota ta dotyczy zapłaty za konserwację oświetlenia ulicznego oraz opłaty za przyłączenie kablowe do energii obiektów, których w tym okresie zapłata musiała być dokonana. Dział 900, rozdział 90015 zabezpieczał środki. Zmiana dotycząca paragrafu dokonana była kilkakrotnie w miarę potrzeb (...)”.

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 9 kwietnia 2014 roku dotyczące przekroczeń planu wydatków, stanowi załącznik nr 28 do protokołu kontroli.

AKTA KONTROLI [A18, str. 1465 -1597]: uchwała nr XXV/125/12 Rady Gminy z dnia 12 listopada 2012 roku, wraz z wydrukiem zmiany planu z programu BESTIA, wydruku zarządzenia 0050.45.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 21 grudnia 2012 roku wraz z wydrukiem zmiany planu z programu BESTIA, wydruku zmiany planu z programu BESTIA do uchwały XXVI/131/2012 z dnia 27 grudnia 2012 roku; wydruku z ewidencji księgowej Gminy Będków obrotów na klasyfikacjach oraz stanu klasyfikacji wydatków, wskazujące na plan, wydatek i pozostałość planu za okres od początku roku do dnia: 2, 3, 25, 26 października 2012 roku, 7, 8 listopada 2012 roku, 11, 12, 20, 21, 27 grudnia 2012 roku; FV nr 120 z dnia 28 września 2013, potwierdzenia zapłaty oraz WB nr 193 z dnia 3 października 2012 roku; FV nr 249/6/10/2012 z 22 października 2012 oraz FV nr 214/6/10/2012 z 17 października 2012, potwierdzenia zapłaty oraz WB nr 210 z 26 października 2012; FV nr 146 z 31 października 2012, potwierdzenia zapłaty z dnia oraz WB nr 219 z 08 listopada 2012; FV nr 165 z dnia 30 listopada 2012, potwierdzenia zapłaty oraz WB nr 245 z 11 grudnia 2012

VII. WYKONYWANIE BUDŻETU. REALIZACJA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

1. DOCHODY Z PODATKÓW I OPŁAT LOKALNYCH - 2012 - 2013

---

1) Rachunkowość w zakresie podatków i opłat. Plan kont

Zarządzeniem Wójta Gminy Będków nr 0151/21/06 z dnia 10 listopada 2006 roku w sprawie przepisów wewnętrznych regulujących gospodarkę finansową Gminy Będków, zarządzeniem Wójta Gminy Będków nr 0151/14a/2008 z dnia 25 sierpnia 2008 roku w sprawie ustalenia planu kont dla jednostki budżetowej Urzędu Gminy w Będkowie oraz planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych realizowanych przez organ podatkowy Gminy Będków a także zarządzeniem Wójta Gminy Będków nr 0050.51.2012 z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie wprowadzenia dokumentacji zasad (polityki) rachunkowości wprowadzono plan kont dla Urzędu Gminy obejmujący ewidencję podatkową zawierający wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. Ewidencja podatków i opłat jest integralną częścią ewidencji księgowej urzędu.

W ewidencji księgowości podatkowej prowadzone jest konto 221-Należności z tytułu dochodów budżetowych. Ewidencja szczegółowa prowadzona jest według dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej, a w zakresie podatków analitykę konta stanowią konta indywidualne podatników.

W kontrolowanej jednostce ewidencja syntetyczna na koncie 221 prowadzona jest tylko po stronie Ma konta. Wynika to z ujmowania na wskazanym koncie jedynie wpłat należności z tytułu dochodów budżetowych. Po stronie Wn konta 221 w kontrolowanym okresie nie widnieją żadne operacje księgowe. Tak prowadzona ewidencja syntetyczna na koncie 221 prowadzona jest w sposób niezgodny z zasadami ewidencji określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku oraz narusza art.16 ust.1 ustawy o rachunkowości zgodnie, z którym ewidencja syntetyczna powinna być zgodna z ewidencją analityczną. Załącznik nr 3 ww. rozporządzenia określa, że na stronie Ma ujmuje się wpłaty należności z tytułu dochodów budżetowych oraz odpisy (zmniejszenia) należności, natomiast po stronie Wn należy ujmować ustalone należności z tytułu dochodów budżetowych i zwroty nadpłat. Ponadto na koncie 221 ujmuje się również należności z tytułu podatków pobieranych przez właściwe organy. Zapisy z tego tytułu mogą być dokonywane na koniec okresów sprawozdawczych na podstawie sprawozdań z ewidencji podatkowej (zaległości i nadpłaty).

Kontrolowana jednostka prowadzi księgi w systemie komputerowym przy użyciu komputera, korzystając z programów opracowanych przez firmę Usługi Informatyczne INFO-SYSTEM Tadeusz i Roman Groszek s.c. z Legionowa.

System komputerowy pozwala wprowadzać informacje dotyczące podmiotów i przedmiotów opodatkowania. Umożliwia wydruk decyzji podatkowych, upomnień do zapłaty. Zgodnie z art. 7a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. nr 95, poz. 613), dla potrzeb wymiaru i poboru podatku od nieruchomości oraz podatku rolnego i leśnego organy podatkowe prowadzą ewidencję podatkową nieruchomości w systemie informatycznym.

Test dotyczący przestrzegania zasad rachunkowości podatkowej stanowi załącznik nr 29 protokołu kontroli.

2) Organizacja wymiaru i poboru podatków i opłat (inkaso)

Sprawy związane z wymiarem, poborem i ewidencją podatków i opłat lokalnych w kontrolowanej jednostce prowadzą:

- Jadwiga Makowska – inspektor ds. księgowości podatkowej,
- Maria Walas – inspektor ds. wymiaru podatków i opłat oraz obsługi kasowej w Urzędzie Gminy,
- Marzanna Jagiełło – inspektor ds. księgowości budżetowej.

Plan i realizację dochodów własnych Gminy Będków w latach 2012-2013 przedstawiono w niżej zamieszczonej tabeli:

2. Tabela
Plan i realizacja dochodów własnych w 2012 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	Procent wykonania planu	Udział procentowy w wykonaniu budżetu
1	2	3	4	5	6
DOCHODY BUDŻETOWE – ogółem		12.338.280,92	12.065.604,71	97,79	-
1.	Podatek od nieruchomości	310.000,00	275.835,49	88,98	2,29
2.	Podatek rolny	538.990,11	494.591,51	91,76	4,10
3.	Podatek leśny	16.000,00	14.709,20	91,93	0,12
4.	Podatek od środków transportowych	35.000,00	31.624,59	90,36	0,26
5.	Opłata targowa	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Urząd Gminy w Będkowie

Tabela
Plan i realizacja dochodów własnych w 2013 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Plan (zł)	Wykonanie (zł)	Procent wykonania Planu	Udział procentowy w wykonaniu budżetu
1	2	3	4	5	6
DOCHODY BUDŻETOWE – ogółem		11.039.508,46	10.178.645,04	92,20	
1.	Podatek od nieruchomości	530.000,00	299.529,85	56,16	2,94
2.	Podatek rolny	572.000,00	508.906,62	88,97	5,00
3.	Podatek leśny	17.000,00	15.172,00	89,25	0,15
4.	Podatek od środków transportowych	35.000,00	31.491,36	89,98	0,31
5.	Opłata targowa	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przedłożonych przez Urząd Gminy w Będkowie

Kontrolę w zakresie wymiaru i poboru podatków przeprowadzono w oparciu o ustawę z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. nr 95, poz. 613 ze zm.) oraz ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja Podatkowa (tekst jednolity z 2005 roku, Dz. U. nr 6, poz. 80 ze zm.).

3) Podatek od nieruchomości

Stawki podatku od nieruchomości na lata 2012 – 2013 zostały określone następującymi uchwałami Rady Gminy w Będkowie: [1] nr XVI/72/11 z dnia 8 grudnia 2011 roku [2] nr XXV/115/12 z dnia 12 listopada 2012 roku.

Wysokość stawek przedstawia poniższe zestawienie:

Przedmiot opodatkowania	Jednostka miary	Górna granica stawek kwotowych na 2012 rok	Stawka UG Będków w 2012 roku (zł)	Górna granica stawek kwotowych na 2013 rok	Stawka UG Będków w 2013 roku (zł)
Budynki mieszkalne	m ²	0,70	0,15	0,73	0,18
Budynki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	m ²	21,94	17,40	22,82	18,20
Budynki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanego materiałem siewnym	m ²	10,24	10,24	10,65	10,65
Budynki zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie udzielenia świadczeń zdrowotnych	m ²	4,45	4,45	4,63	4,63
Pozostałe budynki, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizację pożytku publicznego	m ²	7,36	7,36	7,66	7,66
Budowle	%	2	2	2	2
Grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	m ²	0,84	0,84	0,88	0,88
Grunty pod jeziorami, zajęte na zbiorniki wodno-retencyjne lub elektrowni wodnych	m ²	4,33	4,33	4,51	4,51
Grunty pozostałe, w tym zajęte na prowadzenie odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego:	m ²	0,43	0,18	0,45	0,20

Określone ww. uchwałami Rady Gminy w Będkowie, stawki podatku od nieruchomości, nie przekraczały maksymalnych stawek określonych w obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 19 października 2011 roku w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na 2012 rok (M. P. z 2011 roku nr 95, poz. 961) oraz maksymalnych stawek określonych w obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 2 sierpnia 2012 roku w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na 2013 rok (M. P. z 2012 roku poz. 587).

Rada Gminy w Będkowie uchwałą nr X/52/07 z dnia 5 grudnia 2007 roku zwolniła z podatku od nieruchomości: [1] powierzchnie pomieszczeń lub ich części (strychy, piwnice) oraz części budynków mieszkalnych o wysokości w świetle od 1,40 m do 2,20 m, [2] budynki pozostałe, posadowione na nieruchomościach o powierzchni mniejszej niż 1 ha, za wyjątkiem budynków zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej, w tym odpłatnej statutowej działalności pożytku publicznego przez organizację pożytku publicznego, [3] budynki lub ich części oraz grunty zajęte na potrzeby ochrony przeciwpożarowej, [4] grunty zajęte na cmentarze, [5] grunty zajęte na zbiorniki wodne retencyjne służące rekreacji, [6] budowle służące mieszkańcom gminy dla celów realizacji gospodarki wodno-ściekowej: a) rurociągi i przewody sieci rozdzielczej wody, b) służące do odprowadzania i oczyszczania ścieków, [7]

nieruchomości stanowiące mienie komunalne gminy nie przekazane innym podmiotom.

Rada Gminy w Będkowie dokonując zapisu w uchwale nr X/52/07 z dnia 5 grudnia 2007 roku w następującej treści: „Zwalnia się od podatku od nieruchomości, nieruchomości stanowiące mienie komunalne gminy nie przekazane innym podmiotom”, naruszyła obowiązujące prawo. Zgodnie z treścią art.7 ust.3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych rada gminy, w drodze uchwały, może wprowadzić inne zwolnienia przedmiotowe niż określone w ust.1 oraz w art.10 ust.1 ustawy z dnia 2 października 2003 roku o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw. Zwolnienie o charakterze przedmiotowym dotyczyć może wyłącznie przedmiotu danego podatku a więc pewnych kategorii sytuacji faktycznych i prawnych. Zapis w uchwale wskazuje adresatów tego zwolnienia w postaci samorządu gminy lub jego związków oraz gminne osoby prawne, w tym przedsiębiorstwa, które w świetle normy art.43 ustawy o samorządzie gminnym mieszczą się w definicji mienia komunalnego. Taki zapis w sposób jednoznaczny odnosi się do pewnej kategorii podmiotów, do których skierowane jest zwolnienie, a więc jest zwolnieniem podmiotowym a nie przedmiotowym.

Podatek od nieruchomości od osób prawnych

Realizacja dochodów z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej w latach 2012-2013					
Rozdział 75615 §031	Plan po zmianach (zł)	Należności (zł)	Dochody wykonane (zł)	Zaległości (zł)	Nadpłaty (zł)
2012	180.000,00	214.236,87	161.972,02	52.264,85	0,00
2013	280.000,00	223.257,85	167.059,00	63.615,85	7.417,00

W okresie objętym kontrolą, ilość podatników - osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej w zakresie podatku od nieruchomości - kształtowała się w następujący sposób: 2012 rok – 19 oraz 2013 rok – 28.

Kontrolą objęto 8 podatników podatku od nieruchomości w latach 2012-2013. Wyszczególnienie podatników objętych kontrolą w podatku od nieruchomości od osób prawnych z uwzględnieniem informacji dotyczących kwot podatku wg deklaracji oraz dat złożenia deklaracji, zawarto w tabeli stanowiącej załącznik do protokołu kontroli.

Szczegółowe dane dotyczące poszczególnych podatników podatku od nieruchomości od osób prawnych zamieszczono w tabeli stanowiącej załącznik nr 30 protokołu kontroli.

Ustalenia kontroli:

- Podatnicy objęci kontrolą składali deklaracje na podatek od nieruchomości w terminie wskazanym w art. 6 ust. 9 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Przepis ten zobowiązuje osoby prawne, jednostki organizacyjne oraz spółki niemające osobowości prawnej, jednostki organizacyjne Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, a także jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe składać, w terminie do 31 stycznia za lata 2012-2013, organowi podatkowemu właściwemu ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania, deklaracje na podatek od nieruchomości na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu – w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku.
- **Przypisu podatku w kontrolowanych latach 2012-2013, dokonywano**

przed datą wpływu deklaracji do organu podatkowego. Na 8 skontrolowanych podatników tylko u podatnika (...) ¹⁴ stwierdzono przypis podatku w dacie wpływu deklaracji. Podkreślenia wymaga fakt, iż przypisów na poszczególnych kontach podatników należy dokonywać na podstawie złożonych deklaracji na podatek, stosownie do przepisów § 4 ust.1 pkt 1 z związku z § 11 ust.3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 roku Nr 208, poz.1375).

- Deklaracje podatkowe za lata 2012-2013 zostały złożone przez wszystkich podatników objętych kontrolą, nie zawierały błędów rachunkowych a kwota należnego podatku obliczona została według stawek uchwalonych przez Radę Gminy w Będkowie.
- Deklaracje na podatek zostały złożone zgodnie z formularzem określonym przez Radę Gminy.
- Gmina dysponuje dostępem do danych ewidencji gruntów i budynków.
- W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie deklaracje na podatek od nieruchomości, objęte próbą kontroli, zawierały informację pracownika Urzędu Gminy w Będkowie, w miejscu przeznaczonym na adnotację organu podatkowego.
- Podatnicy uiszczali podatek w terminach wynikających z art.6 ust.9 pkt 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. Podatnik (...) ¹⁵ wpłacił I ratę podatku za 2013 rok z niewielkim kilkudniowym opóźnieniem.
- W okresie objętym kontrolą pracownicy Urzędu Gminy nie przeprowadzali kontroli w zakresie zgodności podstaw opodatkowania wykazywanych w deklaracjach ze stanem faktycznym, do czego uprawnia art. 281 ustawy Ordynacja podatkowa.

W ramach podatku od nieruchomości kontroli poddano również opodatkowanie (...) ¹⁶

Należy również podkreślić, że zgodnie z art.70 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, zobowiązanie podatkowe przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. Organ podatkowy może więc dochodzić swoich należności z tytułu podatku od nieruchomości za lata wcześniejsze a więc za okres przed 2012 rokiem.

---

¹⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Podatek od nieruchomości od osób fizycznych

Osoby fizyczne, na których ciążył obowiązek podatkowy w zakresie podatku od nieruchomości często były zobligowane jednocześnie do uiszczania podatku rolnego i leśnego. W związku z tym podatki rolne, leśny i od nieruchomości były opłacane przez osoby fizyczne w formie łącznego zobowiązania pieniężnego. Osoby fizyczne zobowiązane do opłacania podatku od nieruchomości zostały objęte czynnościami kontrolnymi podczas sprawdzania łącznego zobowiązania pieniężnego. Zagadnienie szczegółowo opisane zostało w dalszej części protokołu kontroli, odnoszącej się do łącznego zobowiązania pieniężnego od osób fizycznych.

Łączne zobowiązanie pieniężne – osoby fizyczne

Realizacja dochodów z tytułu łącznego zobowiązania pieniężnego od osób fizycznych w latach 2012-2013						
Rozdział 75616		Plan po zmianach	Należności	Dochody wykonane	Zaległości	Nadpłaty
§0310	2012	130.000,00	223.174,37	113.863,47	109.258,90	66,00
	2013	250.000,00	257.439,90	132.470,85	125.528,25	559,20
§0320	2012	537.990,11	549.066,97	493.434,51	56.652,70	1.084,24
	2013	570.000,00	573.318,06	507.762,62	67.786,47	2.590,03
§0330	2012	13.000,00	13.356,80	11.791,20	1.627,60	62,00
	2013	13.000,00	13.815,60	12.241,00	1.723,60	150,00

W okresie objętym kontrolą, ilość podatników w zakresie łącznego zobowiązania pieniężnego kształtowała się w następujący sposób: 2012 rok – 996 oraz 2013 rok – 1026.

Prawidłowość ustalenia należności podatkowych w latach 2012-2013 sprawdzono w oparciu o wybranych 14 podatników ujętych w rejestrze wymiarowym łącznego zobowiązania pieniężnego podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego.

Szczegółowe dane dotyczące poszczególnych podatników podatku od nieruchomości od osób fizycznych zamieszczono w tabeli stanowiącej załącznik nr 31.

Szczegółowe dane dotyczące terminowości wpłaty podatku od nieruchomości zamieszczono w tabeli stanowiącej załącznik nr 32.

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

- Każdemu z kontrolowanych podatników wystawiano decyzje wymiarowe.
- Decyzje doręczano drogą pocztową (zwrotne poświadczenie odbioru w dokumentacji), bądź przez sołtysów, co potwierdzały pokwitowania podatników na listach podatników danego sołectwa z podaniem daty odbioru i własnoręcznym podpisem.
- **W latach objętych kontrolą organ podatkowy dokonywał przypisu podatku mimo niedoręczenia decyzji ustalającej (nakazu płatniczego). Stosownie do art. 21 § 1 pkt 2 ustawy Ordynacja podatkowa, zobowiązanie podatkowe powstaje z dniem doręczenia decyzji ustalającej wysokość tego zobowiązania. W wyniku weryfikacji kart kontowych podatników stwierdzono, że organ podatkowy dokonywał przypisu w dniu sporządzenia decyzji. Powyższe oznacza, że organ**

podatkowy przypisywał nieistniejące zobowiązanie podatkowe. Prawidłowym rozwiązaniem dokonanie przypisu podatku w księgowości podatkowej w momencie skutecznego doręczenia decyzji ustalającej podatek.

- Wyrwykowa kontrola potwierdziła, że decyzje wymiarowe doręczane były z zachowaniem terminu wynikającego z art. 47 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa a więc, na co najmniej 14 dni przed terminem płatności pierwszej raty podatku.
- Decyzje ustalające wysokość zobowiązania podatkowego wydawane były przez upoważnionych w tym zakresie pracowników Urzędu Gminy w Będkowie.
- Raty podatku płacono w terminach wynikających z art. 6a ust.6 ustawy o podatku rolnym (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. poz.1381 ze zm.). Podatnicy nr (...) ¹⁷ uregulowali II ratę podatku za 2012 rok nieznacznie po terminie w dniu 22 maja 2012 roku. Na ww. podatników nie wystawiono upomnień ze względu na krótki termin uchybienia wpłaty. Podatnicy nr (...) ¹⁸ nieterminowo wpłacili II ratę podatku za 2012 rok odpowiednio 8 listopada 2012 roku oraz 31 sierpnia i 21 grudnia 2012 roku. Na wymienionych podatników zostały wystawione upomnienia 19 lipca 2012 roku. Ponadto za nieterminową wpłatę podatnicy zapłacili koszty upomnienia i odsetki. Podatnicy nr (...) ¹⁹ nie wpłacili II raty podatku za 2012 rok. Na podatnika nr (...) ²⁰ zostały wystawione upomnienia 18 lipca 2012 roku i 4 maja 2013 roku. Mimo upomnień podatnik nie wpłacił podatku. Organ podatkowy wystawił 18 grudnia 2013 roku tytuł wykonawczy. Na podatnika nr (...) ²¹ zostały wystawione upomnienia 20 lipca 2012 roku, 18 sierpnia 2013 roku i 28 stycznia 2014 roku. Mimo upomnień podatnik nie wpłacił podatku. Organ podatkowy wystawił tytuł wykonawczy 24 lutego 2014 roku. Należy zauważyć, że tytuł wykonawczy w przypadku podatnika nr (...) ²² został wystawiony dopiero po upływie około 8 miesięcy od daty wystawienia ostatniego upomnienia. Zgodnie z § 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie

---

¹⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²¹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2001 r. nr 137, poz.1541 ze zm.), po bezskutecznym upływie terminu określonego w upomnieniu wierzyciel wystawia tytuł wykonawczy według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia.

Udzielone ulgi w zakresie łącznego zobowiązania pieniężnego – podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny (np. umorzenie zaległości, rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności, ulgi inwestycyjne, zwolnienia w podatku rolnym)

2012 rok

Rodzaj decyzji	Ilość wydanych decyzji (szt.)	Kwota objęta decyzjami (zł)
Umorzenie zaległości podatkowej, odsetek	21	22.347,80
Ulga inwestycyjna	4	16.913,00
Zwolnienie od podatku rolnego z tytułu nabycia gruntów	9	1.839,00
Rozłożenie zapłaty podatku na raty	-	-
Odroczenie terminu płatności podatku	-	-
Rozłożenie na raty zapłaty zaległości podatkowej	2	2.614,00
Odroczenie zapłaty zaległości podatkowej	1	1.275,80

2013 rok

Rodzaj decyzji	Ilość wydanych decyzji (szt.)	Kwota objęta decyzjami (zł)
Umorzenie zaległości podatkowej, odsetek	28	6.940,00
Ulga inwestycyjna	1	3.250,00
Zwolnienie od podatku rolnego z tytułu nabycia gruntów	25	3.923,00
Rozłożenie zapłaty podatku na raty	-	-
Odroczenie terminu płatności podatku	1	9.135,28
Rozłożenie na raty zapłaty zaległości podatkowej	3	89.583,22
Odroczenie zapłaty zaległości podatkowej	-	-

Kontrolą objęto 10 decyzji wydanych w 2012 oraz 2013 roku.

Decyzje dotyczące umorzenia zaległości podatkowych, odsetek i rozłożenia na raty podatku:

- Decyzja nr P.3120/7/12 z dnia 27 kwietnia 2012 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowej I i II raty podatku od nieruchomości za 2011 rok w kwocie 16.802,00 zł.
- Decyzja nr 3121.17.2012 umrz z dnia 3 października 2012 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowej III raty podatku rolnego za 2012 rok w kwocie 245,00 zł.
- Decyzja nr 3121.18.2012 umrz z dnia 3 października 2012 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowej III raty podatku rolnego za 2012 rok w kwocie 138,00 zł.

- Decyzja nr 3121.23.2012 umrz z dnia 28 listopada 2012 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowej podatku rolnego w kwocie 427,00 zł.
- Decyzja nr 3121.8.2013 umrz z dnia 6 czerwca 2013 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowej II raty podatku rolnego za 2013 rok w kwocie 363,00 zł.
- Decyzja nr P. 3120.16.13 z dnia 1 października 2013 roku w sprawie rozłożenia na raty płatności zaległości w podatku od nieruchomości w kwocie 85.559,22 zł.
- Decyzja nr 3121.19.2013 umrz z dnia 2 października 2013 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowej III raty podatku rolnego w kwocie 138,00 zł.
- Decyzja nr 3121.21.2013 umrz z dnia 2 października 2013 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowej III raty podatku rolnego w kwocie 146,00 zł.
- Decyzja nr 3121.22.2013 umrz z dnia 2 października 2013 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowej III raty podatku rolnego w kwocie 281,00 zł.
- Decyzja nr 3121.24.2013 umrz z dnia 2 października 2013 roku w sprawie umorzenia zaległości podatkowej III raty podatku rolnego w kwocie 488,00 zł.

Ustalenia kontroli:

- Decyzje zostały podjęte przez Wójta Gminy Będków na podstawie art. 67a § 1 oraz art. 207 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Ordynacja podatkowa.
- Kontrolowane decyzje dotyczyły umorzenia zaległości podatkowych, których termin płatności upłynął.
- Stosownie do art. 207 ustawy Ordynacja podatkowa, wszystkie sprawy z wniosków podatników dotyczących umorzenia zaległości (odsetek) zostały załatwione w drodze decyzji.
- Decyzje zostały wydane na pisemny wniosek podatnika i zawierały uzasadnienie prawne i faktyczne.
- Okoliczności i fakty zawarte we wnioskach o umorzenie oraz rozłożenie na raty były udokumentowane przez podatników, tym samym uzasadniały ważny interes podatnika i były podstawą do zastosowania przez organ podatkowy ulgi z art. 67a §1 ustawy Ordynacja podatkowa. Do wniosków były dołączone następujące dokumenty: protokoły o stanie majątkowym podatnika, wyciągi bankowe poszczególnych podatników, akty notarialne, protokoły z przesłuchania ubiegającego się o umorzenie w charakterze strony, dokumenty handlowe potwierdzające zbycie padniętych zwierząt, zaświadczenia lekarskie, decyzje Powiatowego Lekarza Weterynarii w Tomaszowie Mazowieckim.
- Nie stwierdzono, aby w postępowaniu podatkowym brali udział pracownicy organu podatkowego podlegający wyłączeniu od udziału w postępowaniu na podstawie art. 130 ww. ustawy.

Ulgi inwestycyjne w podatku rolnym

Sprawdzono niżej wymienione decyzje przyznające ulgi inwestycyjne w podatku rolnym:

- Decyzja nr P.3121.1.2012 z dnia 17 stycznia 2012 roku w sprawie przyznania ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym w wysokości 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych w kwocie 5.808,00 zł.
- Decyzja nr P.3121.4.2012 z dnia 5 września 2012 roku w sprawie przyznania ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym w wysokości 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych w kwocie 7.833,00 zł.
- Decyzja nr P.3121.1.2013 z dnia 10 października 2013 roku w sprawie przyznania ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym w wysokości 25%

udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych w kwocie 3.250,00 zł.

W wyniku kontroli ustalono, że wyżej wymienione decyzje zostały wydane na wniosek podatników na podstawie art.13 i 13d ustawy o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz.1381) oraz art.207 ustawy Ordynacja podatkowa. Do wniosków podatnicy dołączali oryginały faktur dokumentujące poniesione wydatki na modernizację budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym. Pracownicy urzędu dokonywali oględzin wykonanej modernizacji budynków wskazując zakres poczynionej modernizacji. Ulgi stanowiły 25% udokumentowanych rachunkami nakładów inwestycyjnych i były stosowane na okres nie dłuższy niż 15 lat. W powyższym zakresie kontrolujący nie stwierdzili nieprawidłowości.

Zwolnienie od podatku rolnego z tytułu nabycia gruntów

Sprawdzono niżej wymienione decyzje przyznające zwolnienia od podatku rolnym z tytułu nabycia gruntów:

- Decyzja nr 3121.7.2012 ukg z dnia 4 lipca 2012 roku.
- Decyzja nr 3121.2.2013 ukg z dnia 3 stycznia 2013 roku.
- Decyzja nr 3121.5.2013 ukg z dnia 3 stycznia 2013 roku.
- Decyzja nr 3121.10.2013 ukg z dnia 27 lutego 2013 roku.

W wyniku kontroli ustalono, że wyżej wymienione decyzje zostały wydane na wniosek podatników na podstawie art.12 ust.1 pkt 4 ust.2-6, art.13d ustawy o podatku rolnym oraz art.207 i 210 ustawy Ordynacja podatkowa. Podatnicy do wniosków załączali kserokopie aktów notarialnych potwierdzających nabycie gruntu. Zwolnienie od podatku rolnego od gruntów było przyznawane na okres 5 lat. Po upływie 5-letniego okresu zwolnienia, przyznawano ulgę w podatku rolnym od tych gruntów, polegającą na obniżeniu podatku w pierwszym roku o 75% i w drugim roku o 50%. W powyższym zakresie kontrolujący nie stwierdzili nieprawidłowości.

Testy dotyczące podatku od nieruchomości stanowią załącznik nr 33 protokołu kontroli.

4) Podatek od środków transportowych

Zgodnie z przedstawionymi kontrolującym sprawozdaniami Rb-27S za 2012 oraz 2013 rok wykonanie dochodów Gminy Będków z tytułu podatku od środków transportowych przedstawiało się następująco: 2012 rok – 31.624,59 zł, 2013 rok – 31.491,36 zł i nie przekraczało 1,8% dochodów w poszczególnych latach, w związku z czym odstąpiono od czynności kontrolnych.

5) Terminowość podejmowania czynności windykacyjnych w odniesieniu do zaległości podatkowych

2012 rok

Rodzaj podatku	Kwota zaległości na koniec roku (z uwzględnieniem lat ubiegłych)	Upomnienia		Tytuły wykonawcze		Kwota wyegzekwowana przez Urząd Skarbowy (zł)
		Ilość (szt.)	Wartość (zł)	Ilość (szt.)	Wartość (zł)	
Łączne zobowiązanie pieniężne – osoby fizyczne	167.721,20	1332	196.947,00	-	-	-

Podatek od nieruchomości – osoby prawne	52.264,85	-	-	-	-	-
Podatek leśny - osoby prawne	-	-	-	-	-	-
Podatek rolny – osoby prawne	-	-	-	-	-	-
Podatek od środków transportowych	9.400,41	16	9.538,00	-	-	-

2013 rok

Rodzaj podatku	Kwota zaległości na koniec roku (z uwzględnieniem lat ubiegłych)	Upomnienia		Tytuły wykonawcze		Kwota wyegzekwowana przez Urząd Skarbowy (zł)
		Ilość (szt.)	Wartość (zł)	Ilość (szt.)	Wartość (zł)	
Łączne zobowiązanie pieniężne – osoby fizyczne	195.398,32	716	275.410,72	35	98.802,60	-
Podatek od nieruchomości – osoby prawne	63.616,85	-	-	-	-	-
Podatek leśny - osoby prawne	-	-	-	-	-	-
Podatek rolny – osoby prawne	1,00					
Podatek od środków transportowych	14.176,05	28	18.538,00	-	-	-

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2012 r. poz.1015 ze zm.), wierzyciel jest zobowiązany do systematycznego kontrolowania terminowości zapłaty zobowiązań finansowych. Jeżeli podatek nie został zapłacony w terminie, organ podatkowy wysyła upomnienie. Wyjątkiem jest sytuacja, w której zobowiązany ma ustawowy obowiązek obliczenia lub uiszczenia należności pieniężnej bez wezwania a zobowiązanie wynika ze złożonej deklaracji zawierającej pouczenie, że stanowi ona podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego bez uprzedniego doręczenia upomnienia. Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity z 2005 roku, Dz. U. nr 229, poz. 1954 ze zm.) nie określa dokładnego terminu wystawienia upomnienia przez organ podatkowy. Po bezskutecznym upływie terminu określonego w upomnieniu wierzyciel wystawia tytuł wykonawczy skierowany do właściwego miejscowo naczelnika urzędu skarbowego na podstawie § 5 ust. 1 rozporządzenia z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Ewidencja upomnień prowadzona jest komputerowo. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w tym § 4 ust. 3, ewidencję upomnień prowadzi się według wzoru stanowiącego załącznik nr 3 do ww. rozporządzenia.

Szczegółową kontrolą w zakresie podejmowania czynności windykacyjnych objęto 7 podatników o numerach: (...) ²³, uwzględniając podatników z największą kwotą zadłużenia.

²³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29

Szczegółowe zestawienie podejmowanych czynności windykacyjnych, odnośnie podatników zawierają poniższe tabele dotyczące lat 2012-2013.

Łączne zobowiązanie pieniężne (podatek od nieruchomości, rolny, leśny) od osób fizycznych – 31.12.2013 r.

(...)²⁴

W wyniku kontroli ustalono, co następuje:

- Ewidencja upomnień w kontrolowanej jednostce była prowadzona zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
- Ewidencja tytułów wykonawczych prowadzona była zgodnie ze wzorem określonym w § 7 ust. 2 ww. rozporządzenia.
- Organ podatkowy w przypadku braku wpłaty zobowiązania podatkowego wystawiał zwykle upomnienie na dwie raty podatku po upływie terminu płatności drugiej z rat. **Należy natomiast zauważyć, że tytuły wykonawcze były wystawiane z dużym opóźnieniem. Podatnicy nr (...) ²⁵ posiadali zaległości za lata 2009-2013. Organ podatkowy wystawiał systematycznie upomnienia, natomiast tytuły wykonawcze na wyżej wskazane lata wystawił dopiero 19 i 27 grudnia 2013 roku. Podobnie sytuacja wyglądała u podatników nr (...) ²⁶. Wskazani podatnicy posiadali zaległości za lata 2011-2013. Organ podatkowy po wcześniejszym wystawieniu upomnień wystawił tytuły wykonawcze dopiero 21 i 24 lutego 2014 roku. Zgodnie z § 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2001 r. nr 137, poz.1541 ze zm), po bezskutecznym upływie terminu określonego w upomnieniu wierzyciel wystawia tytuł wykonawczy według wzoru stanowiącego załącznik do**

---

sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

²⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

rozporządzenia. (...) ²⁷.

- W przypadku nieterminowej wpłaty podatku organ podatkowy naliczał koszty upomnienia oraz odsetki.

2. DOCHODY Z MAJĄTKU

W okresie objętym kontrolą funkcjonował Wieloletni Program Gospodarki Mieszkaniowym Zasobem Gminy Będków na lata 2008 – 2012 ustalony uchwałą nr XII/70/08 Rady Gminy w Będkowie z dnia 4 lutego 2008 roku, zmienionego uchwałą nr XIII/77/08 z dnia 10 marca 2008 roku oraz uchwałą nr XV/66/11 z dnia 9 listopada 2011 roku. Uchwałą nr XXVII/138/13 Rady Gminy w Będkowie z dnia 28 stycznia 2013 roku przyjęto Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Będków na lata 2013-2017.

2.1 Dochody z tytułu sprzedaży nieruchomości

W latach 2011-2013 roku Gmina Będków nie dokonała sprzedaży żadnej nieruchomości, stanowiącej jej własność.

Oświadczenie Wójta Gminy Będków z dnia 24 lutego 2012 roku w sprawie niedokonania żadnej sprzedaży nieruchomości wchodzącej w skład mienia gminnego, stanowi załącznik nr 34 protokołu kontroli.

2.2. Dochody z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości, użytkowania, zarządu

Zgodnie z oświadczeniem Wójta Gminy Będków na dzień 31 grudnia 2013 roku Gmina Będków nie posiadała żadnych nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste.

Oświadczenie Wójta Gminy Będków z dnia 24 lutego 2012 roku w sprawie nieposiadania żadnej nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste, stanowi załącznik nr 35 protokołu kontroli.

2.3. Dochody z tytułu najmu i dzierżawy nieruchomości

Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych

dział 700 – gospodarka mieszkaniowa, rozdział 70005 – gospodarka gruntami i nieruchomościami, § 0750 – wpływy z tytułu najmu i dzierżawy.					
2011 rok		2012 rok		2013 rok	
Plan (po zmianach)	Wykonanie	Plan (po zmianach)	Wykonanie	Plan (po zmianach)	Wykonanie
170.000,00 zł	131.405,79 zł	180.000,00 zł	158.952,30 zł	250.000,00 zł	168.562,63 zł

²⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Jak wynika z powyższej tabeli, w 2013 roku zaplanowano ponad 80.000,00 zł więcej niż wykonano zarówno w 2012 roku jak w 2013 roku. Z ustnej informacji uzyskanej od Skarbnika Gminy Będków wynika, że powyższe było spowodowane planowaną podwyżką stawek czynszu, czego w końcowym efekcie nie dokonano

Dzierżawa

Zgodnie z oświadczeniem Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka na dzień 31 grudnia 2013 roku Gmina Będków nie posiadała żadnych nieruchomości oddanych w dzierżawę.

Oświadczenie Wójta Gminy Będków z dnia 24 lutego 2012 roku dotyczące dzierżawy nieruchomości gminnych, stanowi załącznik nr 36 protokołu kontroli.

Najem

W dniu 4 lutego 2008 roku Rada Gminy w Będkowie podjęła uchwałę nr XII/67/08 w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Będków. W dniu 15 września 2011 roku Wójt Gminy wydał zarządzenie nr 0050.44.2011 w sprawie ustalenia wysokości stawki bazowej czynszu najmu lokali mieszkalnych wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Będków. Zgodnie z ww. zarządzeniem w okresie objętym kontrolą obowiązywała stawka bazowa czynszu w wysokości 2,50 zł. Ponadto w dniu 28 września 2011 roku Wójt Gminy Będków wydał zarządzenie nr 0050.51.2011 określające stawkę czynszu najmu lokali użytkowych zgodnie z którym stawka czynszu za garaż wynosi 3 zł za 1 m². W Wieloletniej Programie Gospodarki Mieszkaniowym Zasobem Gminy Będków przewidziano podwyższenie lub obniżenie stawki bazowej czynszu. Ponadto kontrolującym przedstawiono uchwałę nr XV/67/11 Rady Gminy w Będkowie z dnia 9 listopada 2012 roku wyrażającą zgodę na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów najmu na czas nieokreślony 3 lokali użytkowych na działce nr 270 (garaży 1 x 17m², 2 x 16m²) oraz 3 lokali użytkowych na działce nr 269/10, 269/11 i 269/12 (garaży o pow. użytkowej każdego 16,50m²).

Jak wynika z przedłożonego zestawienia najmu lokali mieszkalnych w 2011 roku zawarto 2 umowy najmu (zamiana mieszkań), a w 2012 i 2013 roku nie podpisano żadnych umów, zaś obowiązywały 33 umowy najmu. W przypadku lokali użytkowych w 2011 roku nie podpisano żadnej umowy, w 2012 roku podpisano 6 umów (garaże), a w 2013 roku podpisano 1 umowę (garaż). Na dzień 31 grudnia 2013 roku łącznie obowiązywało 10 umów najmu.

Skontrolowano 100% umów najmu zawartych w latach 2011-2013:

1. Umowa z dnia 21 grudnia 2011 (błąd w umowie najmu w dacie zawarcia umowy, gdyż jest data 21 grudnia 2012 roku, co w momencie podpisywania umowy było niemożliwe) roku dotycząca lokalu mieszkalnego (...) ²⁸ przy ul. Reymonta 7 w Będkowie o pow. użytkowej 70,73 m². Umowa została zawarta na czas nieokreślony od dnia 2 stycznia 2012 roku. Wcześniej wynajmujący zajmowali lokal przy ul. Reymonta 8 w Będkowie. Jednakże, jak wynika z pisma z dnia 28 kwietnia 2010 roku oraz z dnia 24 stycznia 2011 roku, Urząd Gminy miał zamiar rozpocząć remont budynku w wyniku którego miały zostać zlikwidowane znajdujące się w nim lokale mieszkalne. Zaproponowano wynajmującym inny lokal mieszkalny położony przy ul. Reymonta 7. W wyniku powyższego zawarto umowę najmu lokalu w dniu 21 grudnia 2011 roku. Czynsz ustalono w wysokości 522,69 zł i był wpłacany terminowo.

---

²⁸ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

2. Umowa z dnia 22 grudnia 2011 roku dotycząca lokalu mieszkalnego (...) ²⁹ położonego przy ul. Reymonta 11a w Będkowie o pow. użytkowej 72,64 m². Umowa została zawarta na czas nieokreślony od dnia 2 stycznia 2012 roku. Wcześniej wynajmujący zajmowali lokal przy ul. Reymonta 8 w Będkowie. Jednakże, jak wynika z pisma z dnia 28 kwietnia 2010 roku oraz z dnia 24 stycznia 2011 roku, Urząd Gminy miał zamiar rozpocząć remont budynku w wyniku którego miały zostać zlikwidowane znajdujące się w nim lokale mieszkalne. Zaproponowano wynajmującym inny lokal mieszkalny położony przy ul. Reymonta 11. W wyniku powyższego zawarto umowę najmu lokalu w dniu 22 grudnia 2011 roku. Czynsz ustalono w wysokości 536,81 zł. Sprawdzono terminowość wpłat. Kontrolujący ustalili, że wynajmujący z opóźnieniem wpłacali czynsz najmu, a UG nie zawsze wysyłał wezwanie do zapłaty/upomnienie oraz nie zawsze pobierano odsetki karne.
3. Umowa z dnia 3 stycznia 2012 roku dotycząca lokalu użytkowego położonego przy ul. Reymonta 7 o pow. użytkowej 16 m² (garaż). Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Ustalona stawka czynszu - 48 zł (16 m² x 3 zł = 48 zł). Wynajmujący w każdym miesiącu spóźniali się z płatnością czynszu najmu, a na koniec 2013 roku mieli zaległość za grudzień 2013. Jednakże na dzień przeprowadzania czynności kontrolnych wszystkie zaległości zostały uregulowane. Stwierdzono, że nie od każdej zaległości pobierano odsetki karne oraz że nie zawsze wysyłano wezwanie do zapłaty/upomnienie.
4. Umowa z dnia 3 stycznia 2012 roku dotycząca lokalu użytkowego położonego przy ul. Reymonta 7 o pow. użytkowej 16 m² (garaż). Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Ustalona stawka czynszu - 48 zł (16 m² x 3 zł = 48 zł). Wpłat czynszu najmu dokonywano terminowo.
5. Umowa z dnia 3 stycznia 2012 roku dotycząca lokalu użytkowego położonego przy ul. Reymonta 9 o pow. użytkowej 16,50 m² (garaż). Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Ustalona stawka czynszu - 49 zł (16,50 m² x 3 zł = 49 zł). Wpłat czynszu dokonywano terminowo, czasami z kilkudniowym opóźnieniem.
6. Umowa z dnia 3 stycznia 2012 roku dotycząca lokalu użytkowego położonego przy ul. Reymonta 7 o pow. użytkowej 17 m² (garaż). Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Ustalona stawka czynszu - 51 zł (17 m² x 3 zł = 51 zł). Wniosek najemcy dotyczył wynajęcia garażu przy ul. Parkowej, a umowa została podpisana na wynajęcie garażu przy ul. Reymonta 7. Z ustnych wyjaśnień złożonych przez Justynę Krych wynika, że wnioskodawca pomylił się w nazwie ulicy. Wpłat czynszu dokonywano terminowo, czasami z kilkudniowym opóźnieniem.
7. Umowa z dnia 3 stycznia 2012 roku dotycząca lokalu użytkowego położonego przy ul. Reymonta 9 o pow. użytkowej 16,50 m² (garaż). Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Ustalona stawka czynszu - 49 zł (16,50 m² x 3 zł = 49 zł). Wpłat czynszu dokonywano terminowo.
8. Umowa z dnia 3 stycznia 2012 roku dotycząca lokalu użytkowego położonego przy ul. Reymonta 9 o pow. użytkowej 16,50 m² (garaż). Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Ustalona stawka czynszu - 49 zł (16,50 m² x 3 zł = 49 zł). Wpłat dokonywano terminowo, poza jedną wpłatą za grudzień 2013 roku, którą uregulowano 7 stycznia 2014 roku.
9. Umowa z dnia 2 stycznia 2013 roku dotycząca lokalu użytkowego położonego przy ul. Warszawskiej 4 o pow. użytkowej 14,75 m² (garaż). Umowa została zawarta na

---

²⁹ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

czas nieokreślony. Ustalona stawka czynszu – 44 zł (14,75 m² x 3 zł = 49 zł). Kontrolujący chcą zaznaczyć, że umowa została zawarta na czas nieoznaczony, a zgoda Rady Gminy na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umów najmu nieruchomości stanowiących mienie komunalne gminy dotyczyła 6 lokali użytkowych (garaży), które zostały opisane powyżej. Zatem w opisywanym przypadku nie można było zawrzeć umowy najmu na czas nieokreślony, gdyż kolejnej zgody Rada Gminy nie wyraziła, co spowodowało że **nie zachowano wymogu wynikającego z art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 roku, Nr 102, poz. 651 z późn. zm.), w myśl którego zawarcie umowy najmu lub dzierżawy na czas dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony winno nastąpić w drodze przetargu.** Z zestawienia sporządzonego przez pracownika Urzędu Gminy wynika, że na dzień 31 grudnia 2013 roku najemca miał 132 zł zaległości, jednakże powyższe zostało uregulowane w dniu 20 lutego 2014 roku.

Podsumowując, **przed zawarciem powyższych umów (każda była na czas nieokreślony) Rada Gminy nie podjęła uchwały wyrażającej zgodę na najem lokalu na czas dłuższy niż 3 lata, co było niezgodnie z art. 18 ust. 2 pkt. 9 lit. a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.). Ponadto kontrolującym nie przedłożono wykazu nieruchomości przeznaczonych do wynajęcia, czym naruszono art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, który stanowi, że właściwy organ sporządza i podaje do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży, do oddania w użytkowanie wieczyste, użytkowanie, najem lub dzierżawę. Wykaz ten wywiesza się na okres 21 dni w siedzibie właściwego urzędu, a ponadto informację o wywieszeniu tego wykazu podaje się do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w prasie lokalnej oraz w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, a także na stronach internetowych właściwego urzędu. Dalej ust. 1b stanowi, że obowiązek, o którym mowa wyżej, nie dotyczy oddania nieruchomości w najem lub dzierżawę na czas oznaczony do 3 miesięcy. Ww. umowy zostały zawarte na czas nieokreślony, dlatego Wójt Gminy winien sporządzić i podać do publicznej wiadomości stosowny wykaz. Należy stwierdzić, że w stosunku do dłużników czynszu najmu były podejmowane czynności windykacyjne, jednakże w niektórych przypadkach zwlekano z wystawianiem wezwań do zapłaty (upomnień).**

Informacja inspektora Wiesławy Krych dotycząca podania do publicznej wiadomości listy nieruchomości przeznaczonych do wynajmu w 2012 roku, stanowi załącznik nr 37 protokołu kontroli.

Zaległości w zakresie należności cywilno-prawnych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku zaległości z tytułu czynszu najmu lokali mieszkalnych jak i lokali użytkowych wyniosły łącznie 943,90 zł. Z informacji złożonej przez inspektora Wiesławę Krych wynika, że na dzień 24 lutego 2014 roku wszystkie zaległości widniejące w dniu 31 grudnia 2013 roku zostały uregulowane. Stwierdzono jednak, że nie do każdej zaległości pobierano odsetki karne jak również nie w zawsze wysyłano wezwanie do zapłaty.

	Tezy	TAK	NIE	PRÓBA	ILOŚĆ BŁĘDÓW
1	Czy zachowano procedury oddania nieruchomości w najem lub dzierżawę w zakresie obowiązku podania do publicznej		x	7	7

	wiadomości wykazu (art.35 ust.1 ustawy o gospodarce nieruchomościami).				
2	Czy zachowano procedury oddania nieruchomości w najem lub dzierżawę w zakresie obowiązku zorganizowania przetargu (umowy na czas nieoznaczony lub oznaczony dłuższy niż 3 lata) - (art.37 ust.4 ustawy o gospodarce nieruchomościami).	Nie dotyczy		-	-
3	Czy w umowach określono stawki czynszu z tytułu najmu i dzierżawy oraz terminy ich wnoszenia.	X	-	9	-
4	Czy najemca (dzierżawca) terminowo dokonywał wpłat z tytułu czynszu.	-	X	9	6
5	Czy od nieterminowych wpłat pobrano odsetki za opóźnienie w zapłacie w prawidłowej wysokości.	-	X	9	9
6	Czy w umowie zawarto klauzule waloryzacyjne w zakresie wysokości czynszu.	-	X	9	9
7	Czy ww. klauzule były stosowane.	-	-	-	-
8	Czy w przypadku zaległości przekraczających należność za okres półroczny (przy wpłatach miesięcznych) lub roczny (przy wpłatach kwartalnych, półrocznych, rocznych) podejmowano czynności windykacyjne.	Nie dotyczy		-	-
9	Czy udzielono ulg w zapłacie czynszu niezgodnie z obowiązującymi przepisami (uchwała organu stanowiącego)*	-	X	9	-
10	Czy dopuszczono do przedawnienia należności jednostki samorządowej z tytułu czynszu.	-	X	9	-
11	Czy prowadzono ewidencję księgową dochodów z tytułu najmu (dzierżawy) w sposób prawidłowy.	X		9	-

2.4. Nabycie nieruchomości przez Gminę Będków

Z informacji uzyskanej od Wójta Gminy Będków wynika, że w latach 2011-2013 Gmina Będków nie nabywała nieruchomości.

Oświadczenie Wójta Gminy Będków z dnia 27 lutego 2014 roku dotyczące nienabywania w latach 2011-2013 nieruchomości przez Gminę stanowi załącznik nr 38 do protokołu kontroli.

VIII. WYKONYWANIE BUDŻETU. REALIZACJA WYDATKÓW BUDŻETOWYCH

1. WYDATKI NA ZADANIA Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ - 2013 ROK

2.1. Wydatki na zadania z zakresu pomocy społecznej

Wykonanie zadań finansowych w 2013 roku

Wyszczególnienie	2012 rok ³⁰ (zł)
Dział 852 Rozdział 85203 (Ośrodki wsparcia)	0,00
Dział 852 Rozdział 85204 (Rodziny zastępcze)	0,00
Dział 852 Rozdział 85213 (Składki na ubezpieczenie zdrowotne płacone za osoby pobierające świadczenia)	7.563,27
Dział 852 Rozdział 85214 (zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego)	95.872,90
Dział 852 Rozdział 85215 (Dodatki mieszkaniowe)	0,00
Dział 852 Rozdział 85217 (Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej)	0,00
Dział 852 Rozdział 85218 (Koszty utrzymania Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie)	0,00
Dział 852 Rozdział 85219 (Koszty utrzymania Ośrodków Pomocy Społecznej)	110.022,88
Dział 852 Rozdział 85231 (Pomoc dla uchodźców).	0,00
Dział 852 Rozdział 85278 (Usuwanie skutków klęsk żywiołowych).	0,00
Dział 852 Rozdział 85295 Pozostała działalność.	38.966,00

2. WYDATKI (DOTACJE) NA REALIZACJĘ ZADAŃ ZLECONYCH NA PODSTAWIE UMOWY JEDNOSTKOM SPOZA SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH - 2012 ROK

Wydatki na realizację zadań zleconych na podstawie umowy jednostkom spoza sektora finansów publicznych w 2013 roku przedstawia poniższa tabela:

PODMIOT DOTOWANY	ZADANIE Z ZAKRESU	Umowa z dnia	Kwota udzielonej dotacji (zł)	Kwota rozliczonej dotacji (zł)	Kwota dotacji podle-gającej zwrotowi (zł)
2013					
Ludowy Klub Sportowy „Będków”	Wsparcie rozwoju sportu na terenie Gminy Będków w roku 2013	Umowa Nr 1 z dnia 12 kwietnia 2013	14 000,00	14 000,00	-
Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy „APIS”	Wsparcie rozwoju sportu na terenie Gminy Będków w roku 2013	Umowa nr 2 z dnia 12 kwietnia 2013	6 000,00	6 000,00	-
Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Będkowie	Prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku	Umowa nr 1/2013 z dnia 28 maja 2013 roku	30.000,00	30.000,00	-

Uchwałą nr XXVI/129/12 z dnia 27 grudnia 2012 roku Rada Gminy w Będkowie zaplanowała dotacje celowe dla jednostek spoza sektora finansów publicznych w dziale 92120 w wysokości 30.000,00 zł oraz w dziale 92605 w kwocie 20.000,00 zł. Plan po zmianach oraz wykonanie ww wydatków w 2013 roku stanowiło odpowiednio 30.000,00 zł i 20.000,00 zł.

Szczegółowej kontroli poddano procedurę udzielenia i rozliczenia dotacji w kwocie 30.000,00 zł i 14.000,00 wskazanych w ww. tabeli. Przyjęta do kontroli próba stanowi 88% ogółu wydatków przeznaczonych w 2013 roku na dotacje dla jednostek spoza sektora finansów publicznych.

Prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku – dotacja w wysokości 30.000,00 zł

³⁰ Dane opracowane na podstawie sprawozdania Rb-27S za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku, sporządzonego w dniu 20 lutego 2014 roku

Rada Gminy Będków uchwałą nr VIII/35/11 z dnia 23 maja 2011 roku określiła zasady oraz tryb udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Uchwała określa, że dotacja celowa z budżetu Gminy Będków, na wykonywanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze gminy, może być udzielona, jeżeli: [1] zabytek znajduje się w złym stanie technicznym, [2] zabytek posiada istotne znaczenie historyczne, artystyczne lub naukowe dla gminy. Dotacja może obejmować nakłady konieczne na realizację prac, o których mowa w art.77 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 roku, nr 162 poz.1568 ze zm.). Są to m.in. nakłady konieczne na: [1] zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku, [2] stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku, [3] odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki, [4] odnowienie lub całkowite odtworzenie więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych, [5] wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, [6] uzupełnienie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz zabytków archeologicznych o własnych formach krajobrazowych, [7] działania zmierzające do wyegzekwowania istniejących oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu, [8] zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru, o których mowa w pkt 1-7.

W uchwale wskazano ponadto, że dotacja może być udzielona osobie fizycznej, prawnej, jednostce organizacyjnej, która posiada tytuł prawny do zabytku. Wskazano również, że łączna wartość dotacji udzielonych z budżetu gminy oraz innych źródeł sektora finansów publicznych nie może przekraczać 100% nakładów koniecznych na wykonanie prac lub robót. Uchwała określała również tryb postępowania o udzielenie dotacji, zasady przyznawania dotacji oraz tryb kontroli wykonywanego zadania, prawidłowości wykorzystanej dotacji oraz rozliczenie przyznanej dotacji.

Zarządzeniem Wójta Gminy Będków nr 0050.8.2013 z dnia 19 kwietnia 2013 roku ustalono wzór wniosku, umowy i sprawozdania dotyczącego udzielenia dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane. Również tego samego dnia umieszczono informację o naborze wniosków na realizację przedsięwzięć prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Będków oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu. Termin składania wniosków określono do 29 kwietnia 2013 roku.

W dniu 26 kwietnia 2013 roku wpłynął do Urzędu Gminy Będków wniosek Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Będkowie o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze Gminy Będków. Wniosek zawierał elementy określone w § 6 ww. uchwały Rady Gminy w Będkowie. Do złożonego wniosku były dołączone następujące dokumenty: [1] pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, [2] kserokopia decyzji o wpisie do rejestru zabytków, [3] dokument potwierdzający tytuł prawny do zabytku, [4] kosztorys inwestorski, [5] informację o wnioskach o udzielenie dotacji skierowanych do innych organów.

Rada Gminy w Będkowie uchwałą nr XXIX/154/13 z dnia 27 maja 2013 roku udzieliła dotacji, z budżetu gminy Będków na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków znajdującym się na terenie Gminy Będków, Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Będkowie w wysokości 30.000,00 zł.

W dniu 28 maja 2013 roku, pomiędzy Gminą Będków reprezentowaną przez Lesława Kołodziejczyka-Wójta Gminy a Parafią Rzymskokatolicką pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Będkowie reprezentowaną przez proboszcza parafii-księdza Sławomira Jałmużnego, została zawarta umowa nr 1/2013 na udzielenie dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, obejmujące odnowienie lub uzupełnienie okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki, zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych niezbędnych do wykonania powyższych prac i robót w terminie do 31 grudnia 2013 roku.

W dniu 25 lipca 2013 roku Gmina Będków przekazała środki w wysokości 30.000,00 zł na konto Rzymskokatolickiej Parafii pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Będkowie (W.B. nr 33 z dnia 25 lipca 2013 roku).

Zgodnie z § 1 ust.4 umowy zawartej na okoliczność udzielenia dotacji, parafia rzymskokatolicka złożyła w dniu 17 stycznia 2014 roku sprawozdanie końcowe z wykonania ww. prac i robót. W sprawozdaniu końcowym określono szczegółowy opis wykonania prac lub robót budowlanych. Wskazano całkowity koszt wydatków poniesionych na realizację zadania w wysokości 266.998,82 zł., w tym: [1] otrzymana dotacja - 30.000,00 zł, [2] środki własne - 124.643,82 zł, [3] inne źródła (Urząd Marszałkowski w Łodzi - 112.355,00 zł). Do sprawozdania załączono: [1] protokół odbioru robót spisany w dniu 31 maja 2013 roku, [2] opisaną na odwrocie kserokopię faktury VAT zgodnie z § 4 ust.1 zawartej umowy, wystawioną przez wykonawcę w dniu 31 maja 2013 roku na kwotę 30.000,00 zł brutto, [3] kopię umowy z wykonawcą. Ponadto do sprawozdania dołączono dowód zapłaty wykonawcy za fakturę przez parafię rzymskokatolicką.

Na sprawozdaniu końcowym brak podpisów Wójta i Skarbnika Gminy zatwierdzających rozliczenie oraz podpisu pracownika dokonującego merytorycznego sprawdzenia.

Wsparcie rozwoju sportu na terenie Gminy Będków w 2013 roku – dotacja dla Ludowego Klubu Sportowego Będków w wysokości 14.000,00 zł

Rada Gminy w Będkowie uchwałą nr VI/27/11 z dnia 31 marca 2011 roku określiła warunki i tryb finansowania zadania własnego Gminy Będków w zakresie tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu na podstawie ustawy o sporcie (Dz.U. z 2010 roku nr 127 poz.857 ze zm.). Uchwała wskazuje, że tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi sportu będzie służyło realizacji celu publicznego w zakresie: [1] poprawy warunków uprawiania sportu na terenie Gminy Będków, [2] promocji sportu i aktywnego stylu życia wśród mieszkańców Gminy Będków, [3] umożliwieniu dostępu do różnorodnych form aktywności sportowej jak największej liczbie mieszkańców Gminy Będków, [4] osiągnięcia wyższych wyników sportowych przez zawodników klubów sportowych. Ponadto określono, że z dotacji mogą być finansowane wydatki z tytułu: [1] organizacji i udziału w zawodach w określonej dyscyplinie sportu, [2] szkolenia i treningów zawodników lub drużyn dziecięcych, młodzieżowych i seniorskich, [3] udziału klubu lub zawodnika w zawodach w określonej dyscyplinie sportu, [4] utrzymania lub remontów obiektów i urządzeń sportowych służących uprawianiu sportu, [5] zakupu, utrzymaniu lub ulepszeniu posiadanego sprzętu sportowego, [6] odnowy biologicznej zawodników, [7] bieżącej działalności administracyjno-księgowej związanej z realizacją przedsięwzięć w zakresie sportu. Wskazano również, że z dotacji nie może być finansowana m.in.: zapłata kar, mandatów i innych kar, zobowiązania klubu z tytułu zaciągniętej pożyczki, kredytu lub wykupu papierów wartościowych, koszty poniesione na realizację przedsięwzięcia przed zawarciem umowy, transfery zawodników czy wypłata wynagrodzeń, stypendiów i premii przyznanych przez klub zawodnikom. Warunkiem udzielenia dotacji dla klubu jest prowadzenie działalności na terenie Gminy Będków oraz zapewnienie udziału

środków własnych na realizację przedsięwzięcia w wysokości nie mniejszej niż 4% kosztów przedsięwzięcia.

W dniu 21 marca 2013 roku Wójt Gminy Będków wydał zarządzenie nr 0050.2.2013 w sprawie ogłoszenia postępowania na udzielenie dotacji na wsparcie rozwoju sportu na terenie Gminy Będków na 2013 rok finansujące ww. wydatki oraz w sprawie powołania komisji do oceny wniosków o przyznanie dotacji na wsparcie projektu z zakresu rozwoju sportu. Również 21 marca 2013 roku zarządzeniem nr 0050.3.2013 Wójt Gminy Będków określił zakres zadań i trybu pracy komisji konkursowej do rozpatrywania wniosków o udzielenie dotacji. Zarządzenia wraz z wnioskiem i załącznikami zostały zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu w dniu 21 marca 2013 roku. Tego samego dnia umieszczono zarządzenia wraz z wnioskiem i załącznikami na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Będkowie. Termin składania wniosków określono do 2 kwietnia 2013 roku do godziny 9⁰⁰. Na sfinansowanie projektów przeznaczono kwotę 20.000,00 zł.

W dniu 29 marca 2013 roku do Urzędu Gminy Będków wpłynął wniosek Ludowego Klubu Sportowego „Będków” w związku z ogłoszonym naborem wniosków. Wniosek dotyczył popularyzacji dyscypliny sportu-piłka nożna. Szczegółowo projekt wskazywał na upowszechnianie kultury fizycznej i sportu poprzez organizację i przygotowanie zespołu piłki nożnej do rozgrywek ligowych. Wiązałoby się to z organizacją i udziałem w zawodach w określonej dyscyplinie sportu (koszty obsługi sędziowskiej i medycznej, koszty zakupu pucharów i dyplomów, koszty napojów regenerujących, koszty transportu, podróży, noclegi, wyżywienie, koszty zabezpieczenia imprez sportowych, koszty ubezpieczeń uczestników i organizatorów zawodów, szkolenia i treningi zawodników (koszty zatrudnienia trenerów i instruktorów, koszty obozów szkoleniowych i zgrupowań), wydatki bieżące (opłaty regulaminowe, badania lekarskie) oraz inne wydatki związane z zakupem sprzętu sportowego, opłatami administracyjnymi. We wniosku wskazano, że zespół piłkarski będzie prowadzony pod kierunkiem instruktora sportu w piłce nożnej i zapewniony mu będzie przejazd w ramach rozgrywek i cyklu szkolenia. Utrzymanie boiska będzie prowadzone we własnym zakresie przez nawożenie, wapnowanie, rekultywację. We wniosku zawarto kalkulację przewidywanych kosztów projektu: [1] całkowita wartość projektu – 20.850,00 zł (100%), [2] wnioskowana kwota dotacji – 20.000,00 zł (95,92%), [3] środki własne – 850,00 zł (4,08%). Do wniosku zgodnie z wymogami załączone były następujące dokumenty: [1] statut Ludowego Klubu Sportowego Będków, [2] wyciąg z ewidencji stowarzyszeń kultury fizycznej nieprowadzących działalności gospodarczej, [3] zaświadczenie o nadaniu numeru REGON i NIP, [4] bilans i rachunek zysków i strat wraz z informacją dodatkową za 2012 rok. Ponadto wniosek zawierał również kserokopię zaświadczenie posiadania odpowiednich kwalifikacji przez instruktora, kserokopię legitymacji instruktora, wykaz sprzętu sportowego będącego na stanie klubu LKS Będków oraz terminarz rozgrywek rundy wiosennej.

W terminie do 2 kwietnia 2013 roku wpłynęły dwie oferty złożone przez klub LKS „Będków” i UMKS „APIS”. Tego samego dnia komisja konkursowa dokonała otwarcia złożonych ofert, stwierdzając, że wnioski zostały złożone prawidłowo, kompletnie i w terminie. Komisja w drodze głosowania podjęła decyzję o podziale kwoty 20.000,00 zł na realizację zadań w następujący sposób: 14.000,00 zł przyznano LKS „Będków” oraz 6.000,00 zł przyznano UMKS „APIS”. Z opinią komisji konkursowej zapoznał się Wójt Gminy Będków Lesław Kołodziejczyk i zaakceptował opinię w dniu 4 kwietnia 2013 roku. Tego samego dnia przesłano informacje do podmiotów ubiegających się o dotację o wyborze najkorzystniejszej oferty. Również 4 kwietnia 2013 roku Wójt Gminy Będków wydał zarządzenie nr 0050.5.2013 w sprawie wyboru podmiotu, które w dniu wydania zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń urzędu oraz zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Będków.

W dniu 12 kwietnia 2013 roku została zawarta umowa nr 1 pomiędzy Gminą Będków reprezentowaną przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka a Ludowym Klubem

Sportowym „Będków” reprezentowanym przez Pawła Nowakowskiego i Piotra Kopra w zakresie tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu szczegółowo określonych w złożonej ofercie. Przyznane środki w wysokości 14.000,00 zł zostaną przekazane w następujący sposób: [1] I transza w wysokości 5.000,00 zł do dnia 30 kwietnia 2013 roku, [2] II transza w wysokości 5.000,00 zł do dnia 30 sierpnia 2013 roku, [3] III transza w wysokości 4.000,00 zł do dnia 30 września 2013 roku. Termin wykonania zadania ustalono do dnia 31 grudnia 2013 roku. Umowę kontrasygnowała Skarbnik Gminy Małgorzata Jabłońska.

Transze dotacji zostały przekazane zgodnie z umową w następujących terminach: [1] I transza w wysokości 5.000,00 zł przekazana 30 kwietnia 2013 roku (WB nr 22), [2] II transza w wysokości 5.000,00 zł przekazana 30 sierpnia 2013 roku (WB nr 179), [3] III transza w wysokości 4.000,00 zł przekazana 30 września 2013 roku (WB nr 203).

Zgodnie z uchwałą nr VI/27/11 oraz umową nr 1 Ludowy Klub Sportowy „Będków” złożył wymagane sprawozdanie końcowe z realizacji wykonania zadania 30 stycznia 2014 roku. Sprawozdanie zostało złożone zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do zarządzenia nr 0050.2.2013 z dnia 21 marca 2013 roku. Sprawozdanie zawierało rozliczenie ze względu na rodzaj kosztów, rozliczenie ze względu na źródło finansowania oraz zestawienie faktur (rachunków).

Rozliczenie projektu przedstawiało się następująco:

Lp	Rodzaj kosztów	Całość projektu (koszty zgodnie z umową)			Całość projektu (faktycznie poniesione koszty)		
		Koszt całkowity (zł)	Kwota dotacji (zł)	Środki własne (zł)	Koszt całkowity (zł)	Kwota dotacji (zł)	Środki własne (zł)
1	Koszty administracyjne	4.500,00	3.100,00	1.400,00	4.415,23	3.100,00	1.315,23
2	Koszty sprzętu i wyposażenia	5.200,00	3.600,00	1.600,00	5.195,76	3.600,00	1.595,76
3	Koszty środków higienicznych	100,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00
4	Koszty środków medycznych	500,00	400,00	100,00	449,97	400,00	49,97
5	Koszty posiłków regeneracyjnych	2.000,00	2.000,00	0,00	2.140,45	2.000,00	140,45
6	Koszty trenerskie i sędziowskie	1.200,00	1.000,00	200,00	1.070,00	1.000,00	70,00
7	Koszty utrzymania boiska	500,00	400,00	100,00	423,50	400,00	23,50
8	Koszty transportu	4.000,00	3.500,00	500,00	3.960,68	3.500,00	460,68
Ogółem		18.000,00	14.000,00	4.000,00	17.655,59	14.000,00	3.655,59
Udział %		100,00	77,78	22,22	100,00	79,29	20,71

W wyniku szczegółowej analizy zestawienia faktur stanowiącego jeden z elementów sprawozdania końcowego z realizacji projektu kontrolujący stwierdzili, że koszt poniesiony na podstawie dokumentu księgowego nr 10/2013 wystawionego 11 kwietnia 2013 roku w wysokości 1.150,00 zł nie powinien być zakwalifikowany jako koszt sfinansowany z dotacji udzielonej przez Gminę Będków, gdyż został poniesiony przed zawarciem umowy (umowę zawarto 12 kwietnia 2013 roku). Zgodnie z § 3 ust.3 pkt 3 uchwały Rady Gminy w Będkowie nr VI/27/11 z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie określenia warunków i trybu finansowania w zakresie tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu, z dotacji nie mogą być finansowane koszty, które wnioskodawca poniósł na realizację przedsięwzięcia przed zawarciem umowy. W związku z powyższym kwota 1.150,00 zł powinna być zwrócona do budżetu Gminy Będków.

Na sprawozdaniu końcowym brak podpisów Wójta i Skarbnika Gminy zatwierdzających rozliczenie oraz podpisu pracownika dokonującego merytorycznego sprawdzenia.

3. DOTACJE NA RZECZ SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI NIEPUBLICZNYCH (ART.90 USTAWY O SYSTEMIE OŚWIATY) – 2012-2013

W kontrolowanym okresie Gmina Będków nie przekazywała dotacji na rzecz szkół i przedszkoli niepublicznych.

Informacja Skarbnika Gminy Będków stanowi załącznik nr 39 protokołu kontroli.

4. WYDATKI OSOBOWE

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że za prawidłowość prowadzenia i kompletność akt osobowych pracowników Urzędu Gminy w Będkowie odpowiedzialna była inspektor Beata Kowalczyk. Sporządzaniem list wynagrodzeń pracowników Urzędu oraz list wypłat nagród jubileuszowych i prowadzeniem wymaganej w tym zakresie dokumentacji należało do obowiązków Marzanny Jagiełło zatrudnionej na stanowisku inspektora ds. księgowości budżetowej.

Regulamin wynagradzania pracowników w Urzędzie Gminy Będków został wprowadzony zarządzeniem nr 0151/15/09 Wójta Gminy Będków z dnia 15 czerwca 2009 roku.

Kontrolą wynagrodzeń z uwzględnieniem stanowisk, kategorii zaszeregowania i składników wynagrodzenia, objęto dokumenty źródłowe za okres od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku dotyczące osób zajmujących niżej wymienione stanowiska w Urzędzie Gminy w Będkowie:

- Wójta Gminy,
- Sekretarza Gminy,
- Skarbnika Gminy,
- Inspektora,
- Informatyka,
- Kierowca-mechanik,
- Sprzątaczkę.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku w Urzędzie Gminy w Będkowie zatrudnione były 34 osoby, w tym 32,25 etatu.

W wyniku kontroli stwierdzono:

- wynagrodzenie dla Wójta Gminy Będków ustalane było na podstawie uchwały Rady Gminy Będków;
- pracownikom Urzędu Gminy, w tym Skarbnikowi i Sekretarzowi, wynagrodzenie wynikające ze stosunku pracy ustalał Wójt Gminy;
- za wyjątkiem jednego pracownika wynagrodzenia za 2013 rok zostały ustalone w prawidłowych wysokościach, odpowiadającym kategoriom zaszeregowania określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. nr 50, poz. 398), Nieprawidłowość stwierdzono w kategorii zaszeregowania wynagrodzenia dla informatyka zatrudnionego w Urzędzie Gminy w Będkowie od dnia 19 sierpnia 2013 roku. W umowie o pracę wynagrodzenie zaszeregowano do kategorii IX, natomiast wg rozporządzenia wynagrodzenie powinno zostać zaszeregowane do kategorii X.

Jednakże kwota wynagrodzenia była ustalona we właściwej wysokości. Zgodnie z informacją uzyskaną od Beaty Kowalczyk powyższe wynikało z oczywistej omyłki.

- nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących wymaganych kwalifikacji na poszczególnych stanowiskach.
- Na angażach nie wpisano czy podane kwoty są kwotami netto czy też brutto.
- w angażach jako składnik wynagrodzenia wpisywano m.in. dodatki funkcyjne z danej grupy wskazanej w rozporządzeniu, jednakże w przypadku Sekretarza i Skarbnika Gminy wykazana kwota w angażu nie odpowiadała danej kategorii zaszerzegowania dodatku funkcyjnego wynikającego z rozporządzenia. Wyjaśnienia w tej sprawie złożyła inspektor Beata Kowalczyk, z którego wynika że „w angażu Skarbnika Gminy w pozycji 'dodatek funkcyjny' mylnie wpisano gr. 5 – powinno być 'dodatek funkcyjny gr. 3'”. Podobnie w przypadku Sekretarza Gminy „w pozycji 'dodatek funkcyjny' mylnie wpisano gr. 6 – powinno być 'dodatek funkcyjny gr. 5'”.

Wyjaśnienia Beaty Kowalczyk z dnia 7 marca 2014 roku dotyczące wynagrodzeń, stanowi załącznik nr 40 protokołu kontroli.

Kontroli poddano listy płac dotyczące wypłat wynagrodzeń ww. pracowników Urzędu Gminy w Będkowie za wybrane losowo miesiące 2012 roku (maj, czerwiec, lipiec i sierpień) w wyniku, czego stwierdzono:

- karty wynagrodzeń pracowników w kontrolowanym okresie prowadzone były komputerowo;
- listy wypłat sporządzane były za pomocą programu komputerowego;
- wszystkie listy płac były sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym, podpisane przez Skarbnika Gminy oraz zatwierdzone do wypłaty przez Sekretarza Gminy;
- w wyniku porównania list płac z dokumentacją źródłową znajdującą się w aktach osobowych poszczególnych osób nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących wysokości wypłacanych wynagrodzeń;
- Wypłata wynagrodzeń następowała przelewem na konto bankowe lub gotówką z kasy urzędu.
  - W zakresie dekretacji księgowej oraz klasyfikacji budżetowej wypłaconych wynagrodzeń nieprawidłowości nie stwierdzono. Dekretacja księgowa wynagrodzeń była każdorazowo umieszczana na dowodzie PK – polecenie księgowania. Kwota naliczonych wynagrodzeń wynikająca z listy płac była ewidencjonowana po stronie Wn konta 404 i Ma 231-01.

5. WYDATKI INWESTYCYJNE

Plan i wykonanie wydatków inwestycyjnych w latach 2012 – 2013

Dział	Rozdział	Paragraf	2012 rok		2013 rok	
			Plan po zmianach (zł)	Wykonanie (zł)	Plan po zmianach (zł)	Wykonanie (zł)
010	1010	6057	177.141,60	177.141,60	0,00	0,00
010	1010	6059	785.550,80	785.550,80	0,00	0,00
600	60016	6050	116.415,40	116.415,40	0,00	0,00
750	75095	6050	16.401,00	16.401,00	1 222,00	1.222,00

801	80101	6050	0,00	0,00	61.500,00	61.500,00
801	80195	6050	51.000,00	43.474,76	0,00	0,00
851	85195	6050	0,00	0,00	1.000.000,00	999.749,26
900	90015	6050	8.566,05	8.566,05	8.000,00	7.178,28
900	90095	6050	54.000,00	54.000,00	0,00	0,00
921	92109	6050	266.953,20	266.953,20	9.338,00	9.328,91
921	92109	6057	500.000,00	500.000,00	0,00	0,00
921	92109	6059	467.500,00	467.500,00	0,00	0,00
921	92195	6050	0,00	0,00	138.239,78	138.239,78
921	92195	6050	0,00	0,00	824.793,00	824.793,00
921	92195	6050	0,00	0,00	752.927,01	752.927,01
926	92601	6050	0,00	0,00	1.065.894,00	1.065.894,00
Razem			2.443.528,05	2.435.984,81	3.861.913,79	3.860.832,24

Ewidencja księgową wydatków inwestycyjnych

Zarządzeniem nr 0050.1a.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 24 lutego 2012 roku wprowadzono szczegółowe zasady prowadzenia rachunkowości oraz zakładowego planu kont dla środków pomocowych pochodzących z Unii Europejskiej otrzymanych w formie dotacji rozwojowej, oraz procedur wewnętrznej kontroli finansowej dla projektu „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha”. W załączniku nr 1 do ww. zarządzenia wskazano na wykaz kont księgi głównej dla Budżetu Gminy Będków, związanych z realizacją przedmiotowej inwestycji, a w załączniku nr 2 wykaz kont dla Urzędu Gminy Będków, przeznaczonych do operacji dotyczących przedmiotowej inwestycji. Zgodnie z powyższym, dla realizacji inwestycji przewidziano następujące konta księgowe: dla organu – 137, 223, 227, 228, 240, 902, 907, 908, 961, 967 (konta bilansowe), 991, 992, 993 (konta pozabilansowe); dla urzędu – 011, 011-1, 080, 080-00121-6921-UM9501900/11 – inwestycje środki własne oraz środki PROW, 400, 400-00121-6921-UM9501900/11 koszty projektu finansowane z PROW i środków własnych, 750-00121-6921-UM9501900/11 przychody i koszty finansowe projektu, 800 – fundusz jednostki, 810-00121-6921-UM9501900/11 fundusz środków inwestycyjnych projektu. (konta bilansowe), 980 – plan finansowy, 998 – zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego.

Niemniej jednak, odnosząc się do ustaleń zawartych we wcześniejszej części protokołu kontroli, **jednostka nie prowadziła wyodrębnionego systemu księgowego poprzez wprowadzenie m.in. odrębnej analityki bądź kodów księgowych, jaki to obowiązek nakłada art. 60 pkt d rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 1 lipca 2006 roku ustalającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, zgodnie z którym beneficjenci, a także inne podmioty uczestniczące w realizacji programów operacyjnych mają prawny obowiązek zapewnienia utrzymania odrębnego systemu księgowego albo odpowiedniego kodu księgowego dla wszystkich transakcji, bez uszczerbku dla krajowych zasad księgowych. Przy prawidłowym wyodrębnieniu ewidencji, możliwe byłoby sporządzenie wydruków, zestawień wszystkich operacji związanych z jedną, konkretną inwestycją. W kontrolowanym przypadku dokonano wyodrębnienia skutkującego wyłączeniem z systemu księgowego Gminy Będków wszystkich operacji związanych z inwestycjami dofinansowanymi środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej i utworzeniem dla każdej inwestycji odrębnego rejestru księgowego, którego zapisy nie były powiązane ani z Dziennikiem, ani z księgą główną Gminy Będków, naruszając w ten sposób podstawowe zasady prowadzenia ewidencji księgowej. Jak wskazano w ww. rozporządzeniu, wyodrębnienia należy dokonać bez uszczerbku dla**

krajowych zasad księgowych, a więc w sposób zgodny z ustawą o finansach publicznych, ustawą o rachunkowości oraz aktami wykonawczymi. Natomiast żaden z przywołanych wyżej aktów prawnych nie zezwala na dokonanie wyodrębnienia systemu księgowego, w sposób jaki miał miejsce w kontrolowanej jednostce.

Dodatkowo, jak ustalono, mimo wyodrębnienia w zarządzeniu nr 0050.1a.2012 z dnia 24 lutego 2012 roku szeregu kont do ewidencji operacji związanych z realizacją inwestycji, w wyodrębnionym rejestrze „PROW kanalizacja Zacharz” prowadzono jedynie konta: 011, 080, 137, 139, 228, 750, 751.

Zarządzeniem nr 0151/5a/2009 z dnia 20 lutego 2009 roku Wójt Gminy Będków Lesław Kołodziejczyk wprowadził Instrukcję obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów księgowych w Urzędzie Gminy Będków związanych z realizacją projektów finansowanych/dofinansowanych środkami o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych.

Organizacja procesu inwestycyjnego (planowanie i nadzór)

Kierownik zamawiającego – Wójt Gminy Będków nie skorzystał z nadanego mu art. 19 ustawy Prawo zamówień publicznych uprawnienia i nie powołał komisji przetargowej do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia. W Gminie Będków nie funkcjonuje także stała komisja przetargowa o której mowa w ust. 3 ww. przepisu. Za realizację zamówień odpowiada inspektor ds. zamówień publicznych – Jolanta Burczyńska, oraz Wójt Gminy Będków Lesław Kołodziejczyk.

W Gminie Będków nie prowadzono także regulaminu udzielania zamówień publicznych poniżej progu o którym mowa w art. 4 ust. 8 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Kontrola realizacji wybranych inwestycji

„BUDOWA SIECI KANALIZACJI SANITARNEJ W MIEJSCOWOŚCIACH BĘDKÓW – ZACHARZ – NOWINY ORAZ ROSOCHA” – PROJEKT WSPÓLFINANSOWANY PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 2007 – 2013 – DZIAŁANIE 321 „PODSTAWOWE USŁUGI DLA GOSPODARKI I LUDNOŚCI WIEJSKIEJ”.

Wniosek o wszczęcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha” znak ZP.271.2.2013 sporządzony został przez inspektora Jolantę Burczyńską, oraz zatwierdzony został przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka w dniu 7 lutego 2013 roku. Zgodnie z przedmiotowym dokumentem, szacunkowa wartość zamówienia wyniosła 4.095.194,92 zł netto, tj. 5.037.089,75 zł brutto, co po przeliczeniu wyniosło 1.018.806,58 euro³¹. Oszacowania wartości zamówienia dokonano na podstawie kosztorysu inwestorskiego wykonanego przez Grzegorza Jaśki, ul. Fabryczna 26, 97-310 Moszczenica w dniu 2 stycznia 2014 roku.

Umowa na dokumentację projektową

Umowę nr U-p/1/2011 pomiędzy Gminą Będków, reprezentowaną przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej, a Przedsiębiorstwem Projektowo-Wykonawczym „BIOPROJEKT” Grzegorz Jaśki ul. Fabryczna 26, 97-310 Moszczenica, w imieniu którego działał właściciel Grzegorz Jaśki,

---

³¹ Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2011 roku w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro, stanowiącego podstawę przeliczenia wartości zamówień publicznych (Dz. U. nr 282, poz. 1650) , kurs ten wynosił 4,0196 zł.

zawarto w dniu 28 marca 2011 roku. Z uwagi na fakt, iż w kontrolowanej jednostce nie opracowano dokumentacji regulującej udzielanie zamówień publicznych o wartości poniżej 14.000 euro, nie przeprowadzono żadnego postępowania w celu wyłonienia wykonawcy dokumentacji projektowej.

Przedmiotem umowy było wykonanie dokumentacji projektowej dla inwestycji pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha, w terminie: [1] do dnia 30 kwietnia 2011 roku – projekt budowlany koncepcyjny, do zatwierdzenia przez Zamawiającego wraz z kosztorysami inwestorskimi, [2] w terminie 14 dni od daty prawomocnej decyzji lokalizacji inwestycji publicznego przedłożenia projektu po uzgodnieniu w ZUDP, [3] w terminie 30 dni od daty prawomocnej decyzji inwestycji celu publicznego i złożenia kompletu projektu do „Pozwolenia na budowę” oraz przedłożenia inwestorowi – specyfikacji technicznej, kosztorysów inwestorskich, przedmiarów robót.

Za wykonanie przedmiotu umowy strony ustaliły wynagrodzenie w wysokości 52.500,00 zł netto, tj. 64.575,00 zł brutto, płatne w dwóch transzach: I transza w wysokości 50% wartości ogółem płatna po wykonaniu pierwszego etapu wskazanego powyżej, II transza w wysokości 50% wartości wynagrodzenia ogółem, płatna po wykonaniu pozostałych dwóch pozycji z harmonogramu.

Kontrolującym przekazano kosztorys inwestorski i przedmiar sporządzony w dniu 16 kwietnia 2011 roku, zatwierdzony przez Wójta Gminy w dniu 26 kwietnia 2011 roku, na wartość kosztorysową robót ogółem **3.925.239,28 zł**. Wraz z powyższym, Wójt Gminy Będków Lesław Kołodziejczyk przekazał kontrolującemu w dniu 7 kwietnia 2014 roku, spisany w dniu 1 lipca 2011 roku protokół zdawczo-odbiorczy, zgodnie z którym, Wykonawca Przedsiębiorstwo Projektowo-Wykonawcze BIOPROJEKT Grzegorz Jaśki przekazał: 5 egzemplarzy projektu, 2 egzemplarze specyfikacji technicznej, 2 egzemplarze kosztorysów inwestorskich wraz z przedmiarami robót. W trakcie weryfikacji dokumentacji przetargowej, kontrolujący stwierdzili drugi protokół zdawczo-odbiorczy spisany w dniu 3 sierpnia 2011 roku, zgodnie z którym powyższy wykonawca, przekazał w związku z umową zawartą w dniu 18 marca 2011 roku, Gminie Będków następujące dokumenty: 5 egzemplarzy projektu budowlanego i pozwolenie na budowę, 2 egzemplarze specyfikacji technicznej, 2 egzemplarze kosztorysów inwestorskich, 2 egzemplarze przedmiarów robót opracowane dla przedmiotowej inwestycji. Na obu protokołach odbiór dokumentacji potwierdził Wójt Gminy Będków Lesław Kołodziejczyk.

W przedmiotowej sprawie wyjaśnienia złożył Wójt Gminy Będków, stwierdzając, „Ze względu na fakt, iż pozwolenie na „Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny – Rosocha”, było wydawane przez dwa różne organy administracyjne, zamawiający zdecydował się na przyjęcie dokumentacji projektowej od wykonawcy w dwóch częściach. (...). Do protokołu zdawczo-odbiorczego z dnia 3 sierpnia 2011 roku omyłkowo wpisano też kosztorysy i przedmiary robót przyjęte protokołem z dnia 1 lipca 2011 r. dla całego zadania”.

Wyjaśnienie Wójta Gminy Będków z dnia 10 kwietnia 2014 roku w sprawie protokołów zdawczo-odbiorczych dokumentacji projektowej, stanowi załącznik nr 41 do protokołu kontroli.

W dniu 19 kwietnia 2011 roku strony zawarły aneks nr 1 do ww. umowy, zgodnie z którym dokonano zmian w §4 przedmiotowej umowy w której uregulowano harmonogram realizacji zadań. A także wprowadzono zapis, zgodnie z którym zobowiązano wykonawcę do udzielania wszelkich wyjaśnień oraz bieżących konsultacji na etapie składania wniosku na dofinansowanie zadania środkami PROW oraz WFOŚiGW do czasu zakończenia ich weryfikacji.

W dniu 1 lutego 2013 roku z Przedsiębiorstwem „BIOPROJEKT” zawarto umowę zlecenia na opracowanie aktualizacji dokumentacji projektowej w zakresie kosztorysu inwestorskiego oraz przedmiarów robót dla zadania „Budowa sieci kanalizacji w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha”, za wynagrodzenie w

kwocie 3.690,00 zł brutto, płatne w terminie 14 dni od dnia otrzymania faktury VAT. Umowę zawarto na okres od dnia 1 lutego do dnia 15 lutego 2013 roku.

Zgodnie z przedstawioną kontrolującym dokumentacją, kosztorysy oraz przedmiary sporządzone zostały w dniu 2 stycznia 2013 roku, a zatem przed zawarciem ww. umowy. Oszacowania wartości zamówienia dokonano na podstawie następujących poszczególnych kosztorysów:

- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla Szkoły Będków, działki nr 269/8, 269/13, 269/15, 270, 271/1, 271/2 – branża sanitarna – ogółem wartość kosztorysowa robót **174.293,37 zł** – zatwierdzony przez Wójta Gminy Będków w dniu 7 lutego 2013 roku;
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków, Zacharz, Nowiny – branża sanitarna, ogółem wartość kosztorysowych robót **3.775.593,81 zł**, zatwierdzony przez Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka w dniu 7 lutego 2013 roku;
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Rosocha – branża sanitarna – ogółem wartość kosztorysowa robót **145.307,74 zł**, zatwierdzony przez Wójta Gminy w dniu 7 lutego 2013 roku;

Razem: 4.095.194,92 zł

Dodatkowo, w dokumentacji przedstawionej kontrolującym znajdują się:

- Specyfikacja Techniczna Wykonania i Odbioru Robót sporządzona w kwietniu 2011 roku – zgodnie z którą obejmuje ona realizację inwestycji pn. „Projekt budowlany budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków, Zacharz – Gmina Będków” – brak wskazania na Nowiny i Rosochę;
- Projekt budowlany rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej kompleksu szkolnego i ośrodka zdrowia w miejscowości Będków – Gmina Będków,
- Projekt budowy odcinka sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią na działkach 17, 20/2, 22, 23, 24, 25, 26, 27/1, 27/2 Gmina Będków,
- Projekt przejścia kanalizacji sanitarnej wzdłuż pasa drogi wojewódzkiej nr 716 w miejscowościach Będków, Zacharz – Gmina Będków,
- Projekt budowlany budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków, Zacharz – Gmina Będków,
- Projekt budowlany – zjazd publiczny z drogi powiatowej nr 4323W oznaczonej nr ewidencyjnym 53 na teren działki nr ewidencyjny 38/4 w Nowinach – „KUBI” Krzysztof Bąbol,
- Projekt techniczny Budowlany przyłącza kablowego zalicznikowego do przepompowni ścieków PB2 w miejscowościach Zacharz gm. Będków dz. Nr 132, Usługi Projektowe Tadeusz Pluta ul. Jaśminiowa 38, 97-200 Tomaszów Mazowiecki,
- Projekt techniczny Budowlany przyłącza kablowego zalicznikowego do przepompowni ścieków PB3 w miejscowościach Nowiny gm. Będków dz. Nr 38/4, Usługi Projektowe Tadeusz Pluta ul. Jaśminiowa 38, 97-200 Tomaszów Mazowiecki.

W umowie nr U-P/1/2011 z dnia 28 marca 2011 roku, w §2 strony uregulowały, iż Wykonawca może za zgodą Zamawiającego powierzyć części przedmiotu umowy podwykonawcy. W takim przypadku konieczne jest przedłożenie do Zamawiającego umowy Wykonawcy z Podwykonawcą. Jak wskazano powyżej, część projektów budowlanych sporządzona była przez inne podmioty. O przedstawienie umów zwrócono się do Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka. Wyżej wymieniony przedstawił kontrolującym, jako jedyne dokumenty potwierdzające zaangażowanie ww. podmiotów

w realizacji dokumentacji przetargowej: [1] formularz zamówienia z dnia 25 maja 2011 roku, zgodnie z którym Zamawiającym była Gmina Będków reprezentowana przez Wójta Gminy, a zamówioną usługą było sporządzenie projektu zjazdów z drogi wojewódzkiej w Będkowie i Zacharzu w ilości 2 sztuk za kwotę netto 3.400,00 zł netto, tj. 4.182,00 zł brutto - brak wskazania na podmiot mający wykonać przedmiot zamówienia; [2] formularz zamówienia z dnia 25 maja 2011 roku sporządzony przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka, gdzie Zamawiającym była Gmina Będków reprezentowana przez kierownika jednostki, a przedmiotem zamówienia było sporządzenie projektu przyłącza kablowego do przepompowni ścieków w Rozosze, Nowinach, Zacharzu i Będkowie, w ilości 5 sztuk, za kwotę 7.500,00 zł netto, tj. 9.225,00 zł brutto - brak wskazania na podmiot mający wykonać przedmiot zamówienia; Na żadnym z ww. formularzy zamówienia, stanowiących zgodnie z wyjaśnieniami Wójta Gminy jedyny dokument potwierdzający zlecenie do wykonania przedmiotowych zadań, brak było kontrasygnaty Skarbnika Gminy Będków, co stanowiło naruszenie art. 46 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika gminy (głównego księgowego budżetu) lub osoby przez niego upoważnionej.

Po wykonaniu przedmiotu zamówienia wystawiono następujące FV:

- Nr FAS/10/07/2011 z dnia 14 lipca 2011 roku na kwotę netto 3.400,00 zł, brutto 4.182,00 zł wystawiona przez firmę „KUBI” 97-200 Tomaszów Mazowiecki ul. Księdza J. Popiełuszki 65 – zapłacono w dniu 2 sierpnia 2011 roku;
- Nr 34/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 roku na kwotę netto 1.500,00 zł, brutto 1.845,00 zł wystawiona przez USŁUGI PROJEKTOWE Tadeusz Pluta w przedmiocie projektu przyłącza kablowego do przepompowni ścieków BP1 w Rososze dz. Nr 22 gm. Będków;
- Nr 35/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 roku na kwotę netto 1.500,00 zł, brutto 1.845,00 zł wystawiona przez USŁUGI PROJEKTOWE Tadeusz Pluta w przedmiocie projektu przyłącza kablowego do przepompowni ścieków BP3 w Nowinach dz. Nr 38/4 gm. Będków;
- Nr 36/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 roku na kwotę netto 1.500,00 zł, brutto 1.845,00 zł wystawiona przez USŁUGI PROJEKTOWE Tadeusz Pluta w przedmiocie projektu przyłącza kablowego do przepompowni ścieków BP2 w Zacharzu dz. Nr 132 gm. Będków;
- Nr 37/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 roku na kwotę netto 1.500,00 zł, brutto 1.845,00 zł wystawiona przez USŁUGI PROJEKTOWE Tadeusz Pluta w przedmiocie projektu przyłącza kablowego do przepompowni ścieków BP1-S w Będkowie dz. Nr 269/15 gm. Będków;
- Nr 38/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 roku na kwotę netto 1.500,00 zł, brutto 1.845,00 zł wystawiona przez USŁUGI PROJEKTOWE Tadeusz Pluta w przedmiocie projektu przyłącza kablowego do przepompowni ścieków BP1 w Będkowie dz. Nr 237/1 gm. Będków;

Za powyższe zapłacono w dniu 9 września 2011 roku kwotę 9.225,00 zł.

Pozwolenia na realizację inwestycji uzyskano na podstawie następujących decyzji:

- Decyzja nr 236/11 Wojewody Łódzkiego z dnia 1 września 2011 roku, zatwierdzająca projekt budowlany i udzielająca pozwolenia na budowę sieci kanalizacji sanitarnej oraz dwóch zjazdów publicznych wraz z przepustami, w Gminie Będków działka nr 304 w obrębie Będków, oraz działka nr 159 w obrębie Zacharz.

- Decyzja nr 37/11 Starosty Tomaszowskiego z dnia 12 lipca 2011 roku zatwierdzająca projekt budowlany i udzielająca pozwolenia na budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami ścieków na terenie Gminy Będków, na działkach 305, 337/1, 238/1 w obrębie Będkowa, 132, 221, 247, 268 w obrębie ewidencyjnym Zacharz, 18, 38/4, 53 w obrębie Nowiny;
- Decyzja nr 369/11 Starosty Tomaszowskiego z dnia 12 lipca 2011 roku zatwierdzająca projekt budowlany i udzielająca pozwolenia na budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią ścieków na działkach nr 20/2, 22, 23, 24, 25, 26, 27/1, 27/2 i 17 w miejscowości Rosocha, gm. Będków;
- Decyzja nr 370/11 Starosty Tomaszowskiego z dnia 12 lipca 2011 roku zatwierdzająca projekt budowlany i udzielająca pozwolenia na budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią ścieków na działkach o nr ewidencyjnych 269/8, 269/13, 269/15, 270, 271/1 w miejscowości Będków;

Dokonując weryfikacji projektów budowlanych stwierdzono w [1] Projekcie budowlanym rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej kompleksu szkolnego i ośrodka zdrowia w miejscowości Będków (dot. działek nr 269/8, 269/13, 269/15, 270, 271/1, 271/2) w pkt. 6.3 „Przepompownie ścieków” znajduje się zapis „Przepompownie ścieków PB1 projektuje się jako zbiorniki okrągłe z polimerobetonu lub betonu B45 o średnicy Ø150mm, nakryty płytą żelbetonową gr. 20 cm z włazem wejściowym. Projektuje się wyposażenie pompowni w system pomp Metalchem lub równoważny. Wszystkie przepompownie wyposażone w dwie pompy zatapiane firmy Metalchem³² typ MS1-24Z. Zasilanie energetyczne pompowni kablem doziemnym – według odrębnego opracowania”. W pkt 2.6 „Pompownie ścieków” wskazano „Parametry techniczne i karty katalogowe projektowej przepompowni ścieków oznaczonej w projekcie jako PB1-S podano w załącznikach. Producentem przepompowni prefabrykowanych jest firma „METALCHEM WARSZAWA” S.A. ul. Studzienna 7a, 01-259 Warszawa lub równoważna”.

W dokumentacji stanowiącej przedmiotowy projekt budowlany, znajdują się karty katalogowe Przepompowni ścieków METALCHEM typ PMS-2x08-24V-15x44, wskazujące na dane przepompowni, wymagane parametry pompy i jej typ, rzeczywiste parametry pracy, układu tłocznego, oraz schemat.

Tożsame wskazanie na konkretny przedmiot zamówienia stwierdzono w: [1] Projekcie budowlanym odc. Sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią ścieków w miejscowości Rosocha na działkach 17, 20/2, 22, 23, 24, 25, 26, 27/1, 27/2 –pkt 6.3 „Pompownie ścieków” oraz pkt. 2.7 „Pompownia ścieków” o treści „Parametry techniczne i karta katalogowa zaprojektowanej przepompowni ścieków oznaczone w projekcie jako PB1 podano w załącznikach. Producentem przepompowni prefabrykowanych jest firma „METALCHEM WARSZAWA” S.A. ul. Studzienna 7a, 01-259 Warszawa; [3] Projekcie przejścia kanalizacji sanitarnej wzdłuż pasa drogi wojewódzkiej nr 716 w miejscowości Będków i Zacharz – Gmina Będków (dot. działek nr 404, 305, 237/1 obręb Będków, 132, 159, 221, 268 – obręb Zacharz, nr 38/4, 53 obręb Nowiny), w pkt. 6.3 i pkt. 2.7 „Pompownie ścieków”; [4] Projekcie budowlanym sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków, Zacharz – Gmina Będków (dot. działek 305, 237/1 obręb Będków, nr 132, 221, 268 obręb Zacharz, nr 38/4, 53 obręb Nowiny) w pkt. 6.3, a także pkt 2.7 „Pompownie ścieków”.

W przedmiotowej sprawie wyjaśnienia złożył Wójt Gminy stwierdzając, iż „(...)Zamawiający uznał, iż poprzez wprowadzenie do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia zapisu *„Wszystkim wskazaniom znaków towarowych, patentów lub pochodzenia występującym w dokumentacji technicznej towarzyszą wyrazy „lub równoważny”, co oznacza, że dopuszcza się zastosowanie urządzeń i materiałów nie gorszych niż opisywanych w dokumentacji tj. spełniających wymagania techniczne,*

³² <http://www.metalchemsa.com.pl/pompy-zatapialne/>

funkcjonalne i jakościowe co najmniej takie jak wskazane w dokumentacji projektowej lub lepsze. Wykonawca który zdecyduje się stosować urządzenia i materiały równoważne opisywane w dokumentacji, obowiązany jest wykazać, że oferowane przez niego materiały i urządzenia spełniają wymagania określone w dokumentacji technicznej. Zgodę na zmianę w zastosowanych materiałach należy uzyskać przed wbudowaniem od inspektora nadzoru”, wyeliminował możliwość domniemania przez wykonawców, że w procesie budowlanym mają być użyte towary o oznaczonym pochodzeniu podane przez projektanta w dokumentacji technicznej jako przykładowe, a jednocześnie zabezpieczył interes własny w zakresie oczekiwań, co do norm jakościowych, technicznych i funkcjonalnych towarów równoważnych.”

Wyjaśnienie Wójta Gminy Będków z dnia 10 kwietnia 2014 roku dotyczące opisu przedmiotu zamówienia przy realizacji inwestycji pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha” stanowi załącznik nr 42 do protokołu kontroli.

Stwierdzić trzeba, iż samo stosowanie zapisu „lub równoważne” jest niewystarczające. Treść art. 29 ustawy Prawo zamówień publicznych wskazuje, iż przedmiot zamówienia opisuje się za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń, uwzględniając wszystkie wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty. Przedmiotu zamówienia nie można opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję. Przedmiotu zamówienia nie można opisywać przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, chyba że jest to uzasadnione specyfiką przedmiotu zamówienia i zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń, a wskazaniu takiemu towarzyszą wyrazy „lub równoważny”.

Powyższa regulacja mówi o tym, iż jedynym odstępstwem od zakazu opisu przedmiotu zamówienia poprzez wskazanie na znaki towarowe jest specyfika przedmiotu zamówienia, uniemożliwiająca opis przedmiotu zamówienia za pomocą dostatecznie dokładnych określeń. Tym samym nie można stwierdzić, aby w kontrolowanym przetargu przedmiot zamówienia był na tyle charakterystyczny i nietypowy, aby niemożliwe stało się jego opisanie za pomocą cech szczególnych. Zamawiający nie dokonał opisu przedmiotu zamówienia w sposób umożliwiający Wykonawcom dobór odpowiedniego produktu równoważnego. Przedmiotowa konstrukcja opisu przedmiotu zamówienia naruszała zatem art. 29 ust. 1-3, co potwierdza m.in. wyrok KIO przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 14 października 2011 roku KIO 2132/11, w który stwierdzono, że „Zastosowanie art. 29 ust. 3 pzp winno mieć miejsce, gdy specyfika danego zamówienia, cechy zamawianego przedmiotu przemawiają za tym, że jego opis będzie efektywniejszy i bardziej adekwatnie odda charakterystykę przedmiotu, gdy nastąpi odesłanie do znaku towarowego, patentu lub pochodzenia, zaś typowy opis, dokonany poprzez charakterystykę i opis cech funkcjonalnych, technicznych i jakościowych może nie oddać lub oddać nie w pełni uzasadnionej specyfiką zamówienia potrzeby zamawiającego. Dopuszczenie możliwości zastosowania urządzeń i rozwiązań równoważnych nie może sprowadzać się do ogólnego stwierdzenia, że wykonawcy mogą zaoferować (zastosować) urządzenia i rozwiązania o parametrach „nie gorszych”, ale winno polegać na określeniu, jakie cechy i właściwości przedmiotu wyznaczają te równoważność. Jakkolwiek brak jest przepisu p.z.p., który wprost nakładałby na zamawiającego obowiązek precyzowania wymogów, parametrów, odnoszących się do dopuszczalnego zakresu równoważności ofert, wskazywania określonych parametrów i ich minimalnych wielkości dla oceny równoważności oferowanych produktów, jednak wskazanie dopuszczalnego zakresu równoważności ofert należy uznać co najmniej za pożądane w świetle zasad zawartych w art. 7 ust. 1 p.z.p., a nadto przepisu art. 29 ust. 2 p.z.p. Nie sposób przyjmować, by za równoważne należało uznawać te materiały, urządzenia, które zostały wymienione przez zamawiającego – równoważność w takim wypadku byłaby iluzoryczną i sprowadzałaby się jedynie do możliwości zaoferowania urządzeń i materiałów jedynie producenta i typu wymienionego w siwz. Pojęcie równoważności nie może oznaczać tożsamości

produktów, ponieważ przeczyłoby to istocie oferowania produktów równoważnych i czyniłoby możliwość oferowania produktów równoważnych pozorną i w praktyce niemożliwą do spełnienia. Gdy zamawiający nie wymienił wszystkich istotnych dla niego parametrów i cech wymaganego przedmiotu, które miałyby decydować o zachowaniu równoważności, nie jest dopuszczalne przyjęcie tezy, że w takim wypadku równoważność dotyczy wszystkich parametrów danego urządzenia". Jak wskazano w treści przywołanego wyżej orzeczenia, właściwy opis przedmiotu zamówienia jest istotny także w świetle art. 7 ust. 1, w nawiązaniu do art. 29 ust. 2 ustawy pzp. Bowiern zgodnie z interpretacją Urzędu Zamówień Publicznych³³ „(...) Zapis ten służy realizacji ustawowych zasad uczciwej konkurencji a co za tym idzie zasady równego dostępu do zamówienia, wyrażonych art. 7 ust. 1 ustawy. Biorąc pod uwagę zapis art. 29 ust. 2 prawa zamówień publicznych, zgodnie z którym przedmiot zamówienia nie można opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję, wystarczy do stwierdzenia faktu nieprawidłowości w opisie przedmiotu zamówienia, a tym samym sprzeczności z prawem, jedynie zaistnienie możliwości utrudniania uczciwej konkurencji poprzez zastosowanie określonych zapisów w specyfikacji, niekoniecznie zaś realnego uniemożliwienia takiej konkurencji. Zgodnie z wyrokiem Zespołu Arbitrów z dnia 18 grudnia 2003 r. zamawiający powinien unikać wszelkich sformułowań lub parametrów, które by wskazywały na konkretny wyrób albo na konkretnego wykonawcę. Nie można mówić o zachowaniu zasady uczciwej konkurencji w sytuacji, gdy przedmiot zamówienia określony jest w sposób wskazujący na konkretny produkt, przy czym produkt ten nie musi być nazwany przez zamawiającego, wystarczy, że wymogi i parametry dla przedmiotu zamówienia określone są tak, że aby je spełnić oferent musi dostarczyć jeden konkretny produkt.”

Inspektor nadzoru

W dniu 26 marca 2013 roku, pomiędzy Gminą Będków reprezentowaną przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej, a Przedsiębiorstwem Projektowo-Wykonawczym „BIOPROJEKT” z siedzibą w Moszczenicy, 97-310 ul. Fabryczna 26, reprezentowanym przez właściciela Grzegorza Jaśki, zawarto umowę nr N.I.1.2013 w przedmiocie pełnienia czynności kompleksowego nadzoru inwestorskiego nad robotami związanymi z realizacją inwestycji pn.: „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha”. Przedmiot zamówienia obejmował nadzór nad wykonaniem robót zgodnie z dokumentacją projektową i sztuką budowlaną oraz zgodnie z warunkami umowy na wykonanie robót. Czas trwania nadzoru wyznaczono na okres od dnia zawarcia umowy do protokołu końcowego, jednak nie później niż do dnia 31 grudnia 2014 roku.

Za wykonanie przedmiotu umowy strony ustaliły wynagrodzenie w kwocie ogółem 53.000,00 zł netto, tj. 65.190,00 zł brutto.

Ustalono, że Zamawiający dostarczy Wykonawcy kompletną dokumentację projektową uzgodnioną i zatwierdzoną do realizacji, będącą przedmiotem zleconego nadzoru oraz kserokopie umowy na wykonanie robót.

Z uwagi na fakt, iż w kontrolowanej jednostce nie ustalono regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości poniżej 14.000,00 euro, zgodnie z ustnymi wyjaśnieniami uzyskanymi od Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka, przeprowadzono jedynie rozmowy telefoniczne z różnymi wykonawcami w celu oszacowania wartości zamówienia i wyboru oferty najkorzystniejszej, na potwierdzenie czego nie sporządzono żadnej notatki służbowej czy protokołu.

Łączna kwota wydatków w ramach umowy o sporządzenie dokumentacji projektowej, aktualizacji kosztorysów oraz umowy na pełnienie funkcji inspektora nadzoru, zawartych z firmą „BIOPROJEKT” Grzegorz Jaśki, wynosiła 133.455,00 zł brutto.

³³ http://www.uzp.gov.pl/cmsws/page/?D;662;opinia_dotyczaca_opisu_przedmiotu_zamowienia.html

Wszczęcie postępowania miało miejsce w dniu 14 lutego 2013 roku poprzez opublikowanie w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o zamówieniu nr 23489-2013, na stronie internetowej kontrolowanej jednostki oraz na tablicy ogłoszeń w terminie od dnia 14 lutego do dnia 1 marca 2013 roku. Ogłoszenie o zamówieniu zawierało wszystkie elementy wskazane w art. 41 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia sporządzona została w dniu 11 lutego 2013 roku i zatwierdzona przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka. Uregulowano w niej m.in.:

1. Nazwę i adres zamawiającego,
2. Tryb udzielania zamówienia – przetarg nieograniczony,
3. Opis przedmiotu zamówienia – Budowa sieci kanalizacji sanitarnej miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha. Zakres rzeczowy obejmował: [1] zlewnia pompowni BP1 w obrębie drogi wojewódzkiej: kolektor grawitacyjny – 1284,82m, przyłącza kanalizacyjne – 801,97 m, kolektory tłoczne 793,00m, przepompownia ścieków – 1 sztuka; [2] zlewnia pompowni PB2 w obrębie drogi wojewódzkiej: kolektor grawitacyjny – 780,94m, przyłącza kanalizacyjne – 90,80m, kolektory tłoczne – 356,00m, przepompownia ścieków – 1 sztuka; [3] zlewnia pompowni PB2 w obrębie drogi powiatowej i gminnej: kolektor grawitacyjny – 2672,46 m, przyłącza kanalizacyjne – 770,64m; [4] zlewnia pompowni PB3 w obrębie drogi powiatowej i gminnej: kolektor grawitacyjny – 233,43m, przyłącza kanalizacyjne – 66,63m, kolektory tłoczne – 273,50m, przepompownia ścieków – 1 sztuka; [5] zlewnia pompowni PB1 Rosocha: kolektor grawitacyjny - 159,80m, przyłącza kanalizacyjne – 17,50m, kolektory tłoczne 113,50m, przepompownia ścieków – 1 sztuka, [6] zlewnia pompowni PB1-S szkoła: kolektor grawitacyjny – 209,60 m, przyłącza kanalizacyjne – 18,20 m, kolektory tłoczne – 133,50m, przepompownia ścieków – 1 sztuka.
4. Termin wykonania zamówienia – Zadanie podzielono na II etapy, w tym całość realizacji do dnia 31 lipca 2014 roku:
I etap:
  - Zlewnia pompowni PB1 Rosocha – 31 maja 2013 rok,
  - Zlewnia pompowni PB1 S Szkoła – 30 czerwca 2013 rok,
  - Zlewnia PB1 w obrębie dr. wojewódzkiej – 31 lipca 2013 rok,II etap:
  - Zlewnia pompowni PB2 w obrębie dr. Wojewódzkiej – 31 maja 2014 rok,
  - Zlewnia pompowni PB2 w obrębie dr. powiatowej i gminnej – 30 czerwca 2014 roku,
  - Zlewnia pompowni PB3 w obrębie dr. Powiatowej i gminnej – 31 lipca 2014 roku.
5. Warunki udziału w postępowaniu oraz sposób dokonywania oceny ich spełniania,
6. Wykaz oświadczeń i dokumentów, jakie wykonawcy mają dostarczyć celem potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu,
7. Informacje o sposobie porozumiewania się,
8. Wymagania dotyczące wadium – 80.000,00 zł w terminie do dnia 1 marca 2013 roku do godz. 10.00.,
9. Termin związania ofertą – 30 dni,
10. Opis sposobu przygotowania ofert,
11. Miejsce i termin składania ofert – Urząd Gminy Będków, pokój nr 3 do dnia 1 marca 2013 roku, do godz. 10:00,
12. Opis sposobu obliczania ceny – cena ryczałtowa,

13. Kryteria oceny ofert,
14. Wymagania dotyczące zabezpieczenia należytego wykonania umowy – 10% ceny ofertowej brutto.

Integralną część siwz stanowią następujące załączniki:

Załącznik nr 1 – formularz ofertowy,
Załącznik nr 2 – oświadczenie o spełnianiu warunków udziału w postępowaniu,
Załącznik nr 3 – wykaz zrealizowanych robót,
Załącznik nr 4 – wykaz niezbędnych maszyn i narzędzi,
Załącznik nr 5 – wykaz osób uczestniczących w postępowaniu,
Załącznik nr 6 – oświadczenie o posiadaniu uprawnień,
Załącznik nr 7 – oświadczenie o braku podstaw do wykluczenia,
Załącznik nr 8 – oświadczenie o niepodleganiu wykluczeniu,
Załącznik nr 9 – wzór zobowiązania podmiotu trzeciego,
Załącznik nr 10 – projekt umowy,
Załącznik nr 11 – przedmiar robót Rosocha,
Załącznik nr 12 – przedmiar robót Szkoła,
Załącznik nr 13 – przedmiar robót droga wojewódzka, powiatowa i gminna,
STWiOR
Projekt budowlany.

Po wszczęciu postępowania do Zamawiającego wpływały pytania dotyczące treści siwz, na które odpowiadał zbiorczo pismami: [1] pismo znak ZP.271.2.2013 z dnia 25 lutego 2013 roku, [2] pismo znak ZP.271.2.2013 z dnia 26 lutego 2013 roku.

Przed otwarciem ofert zamawiający poinformował, że na realizację przedmiotu zamówienia zamierza przeznaczyć 3.500.000,00 zł. Kwota ta jest niższa o 595.194,92 zł od wartości zamówienia oszacowanej na podstawie zaktualizowanych kosztorysów inwestorskich wynoszącej 4.095.194,92 zł. Powyższą rozbieżność wyjaśnił Wójt Gminy Będków Lesław Kołodziejczyk, stwierdzając, iż „(...)w budżecie roku 2013 oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej zostały zabezpieczone środki w kwocie 3,5 mln zł i były niższe od wartości szacunkowej wynikającej z kosztorysów inwestorskich. Różnica ta wynikała z faktu, iż gmina założyła możliwość osiągnięcia wartości przetargowej niższej od wartości kosztorysu inwestorskiego, w oparciu o doświadczenia inwestycyjne z lat ubiegłych oraz bieżące rozpoznanie rynku w tym zakresie. W przypadku, gdyby wartość najkorzystniejszej oferty przetargowej przekroczyła kwotę dostępnych środków, gmina zmuszona byłaby do redukcji swoich zamierzeń inwestycyjnych, bądź też rezygnacji z budowy sieci kanalizacyjnej”.

Wyjaśnienia Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka z dnia 10 kwietnia 2014 roku w sprawie kwoty jaką Zamawiający zamierzał przeznaczyć na realizację zamówienia, stanowią załącznik nr 43 do protokołu kontroli.

Do upływu terminu składania ofert, do siedziby Zamawiającego wpłynęły następujące oferty:

Nr oferty	Data wpływu	Godzina wpływu	Podmiot składający	Cena netto	Cena brutto	% oszacowanej wartości zamówienia	% przeznaczonych wartości zamówienia
1	01.03.2013	09:08	P.H.U. Wodociągi i Kanalizacje Krzysztof Kuciński 95-015 Głowno, ul. Ordoña 15	2.909.756,10	3.579.000,00	71,05%	83,14%
2	01.03.2013	09:38	„BARNIAK” Projektowanie, Wykonawstwo, Konserwacja Urządzeń Wod. Kan. Marek Bartniak 95-050 Konstantynów Łódzki, ul. Baczyńskiego 6	2.510.500,00	3.087.915,00	61,30%	71,73%
3	01.03.2013	09:40	Skanska S.A. 01-518 Warszawa, ul. Generała Józefa Zajęczka 9 Oddział Budownictwa Inżynieryjnego w	2.556.075,21	3.143.972,51	62,42%	73,03%

			Warszawie				
4	01.03.2013	09:46	<u>BINSTAL Bożena Tchórz</u> ul. Spalska 26/28 97-200 Tomaszów Mazowiecki	1.962.723,00	2.414.149,29	47,93%	56,08%
5	01.03.2013	09:47	<u>BINSTAL s.c. Tchórz Honorata, Tchórz Przemysław</u> ul. Konstytucji 3-go maja 38 97-200 Tomaszów Mazowiecki	1.864.227,00	2.292.999,21	45,52%	53,26%

Na otwarciu ofert obecni byli wszyscy przedstawiciele Wykonawców z wyjątkiem przedstawicieli firmy „BINSTAL” s.c. Honorata Tchórz i Przemysław Tchórz.

Po otwarciu ofert Zamawiający dokonał ich weryfikacji wzywając poszczególnych wykonawców o uzupełnienia ofert, w terminie do dnia 14 marca godz. 12:00:

Ad. 1 P.H.U. Wodociągi i kanalizacje Krzysztof Kuciński

Pismo z dnia 7 marca 2013 roku, przekazane faxem w tym samym dniu. Odpowiedź z uzupełnieniem przekazana została do Urzędu Gminy w dniu 14 marca 2013 roku godz. 10.35,

Ad. 2 BARTNIAK Projektowanie i Wykonawstwo Konserwacja Urządzeń Wod.-Kan.

Pismo z dnia 7 marca, przekazano faxem w tym samym dniu. Odpowiedź wraz z uzupełnieniem dokumentów dostarczono do Urzędu Gminy w Będkowie w dniu 13 marca 2013 roku.

Ad. 4 „BINSTAL” Bożena Tchórz

Pismo z dnia 7 marca 2013 roku przekazane faxem w tym samym dniu. Odpowiedź z uzupełnieniem dokumentacji wpłynęła do Urzędu Gminy w dniu 14 marca 2013 roku, godz. 11:40.

Ad. 5 „BINSTAL” s.c. Honorata Tchórz i Przemysław Tchórz

Pismo z dnia 7 marca 2013 roku przekazane faxem w tym samym dniu. Odpowiedź z uzupełnieniem dokumentacji wpłynęła do Urzędu Gminy w dniu 14 marca 2013 roku, godz. 11:50.

Dokonując weryfikacji ofert, których cena, zdaniem kontrolujących znacząco odbiegała od wartości oszacowanej, jaką zamawiający zamierzał przeznaczyć na realizację przedmiotu zamówienia oraz od cen zaoferowanych przez innych wykonawców, stwierdzono, że obie oferty złożone przez „BINSTAL” oraz „BINSTAL” s.c. są tożsame w zakresie sposobu ich przygotowania (takie same koperty i nadruki na kopertach, oferta wypełniona identyczną czcionką komputerową w zbieżny sposób) oraz złożone tego samego dnia 1 marca 2013 rok w odstępie jednej minuty. Firma „BINSTAL” s.c. na załączniku nr 9 do siwz, stanowiącym wzór zobowiązania do udostępnienia zasobów przez inne podmioty, wskazała, że podmiotem udostępniającym zasoby będzie podmiot „BINSTAL” Tchórz Bożena ul. Spalska 26/28, 97-200 Tomaszów Mazowiecki. Przedmiotem udostępnienia będzie wiedza i doświadczenie, niezbędne do wykonania zamówienia. W dalszej części dokumentu nie wskazano jakoby podmiot udostępniał potencjał techniczny bądź osoby uczestniczące w wykonywaniu zamówienia. Jednocześnie jako załącznik nr 5 do siwz, stanowiącym wykaz osób, które będą uczestniczyć w wykonywaniu zamówienia, załączono tabelaryczne zestawienie treściowo tożsame do tego załączonego przez „BINSTAL” Bożena Tchórz, zgodnie z którym kierownikiem budowy przy realizacji zamówienia zostanie Bożena Tchórz, a Kierownikiem Robót Drogowych Edward Kamiński. Jako wykaz zrealizowanych robót budowlanych wskazano na 3 pozycje od następujących podmiotów: [1] Urząd Gminy Odrzywole – załączono referencję wskazującą, iż roboty wykonane zostały przez firmę „BINSTAL” z siedzibą ul. Konstytucji 3-go Maja 38, 97-200 w Tomaszowie Mazowieckim, reprezentowaną przez Bożenę Tchórz; [2] Urząd Gminy w Będkowie – załączono referencje wskazujące, iż roboty budowlane były wykonane przez firmę „BINSTAL” Bożena Tchórz z siedzibą przy ul. Spalskiej 26/28; [3] Urząd Gminy Sławno

– załączono referencje wskazujące, że roboty budowlane wykonała firma „BINSTAL” Tchórz Bożena z siedzibą przy ul. Spalskiej 26/28 w Tomaszowie Mazowieckim. Po wezwaniu przez Zamawiającego do uzupełnienia dokumentów m.in. w zakresie wskazania sposobu udostępnienia zasobów, firma „BINSTAL s.c.” wskazała, że w zakresie wiedzy i doświadczenia zasoby będą udostępnione poprzez udział w charakterze kierownika budowy, właścicielki firmy „BINSTAL” Bożena Tchórz. Jednocześnie w miejscu przeznaczonym na wskazanie udostępnionych osób uczestniczących przy wykonywaniu Zamówienia wpisano – nie dotyczy. W załączonym do oferty „BINSTAL” Bożena Tchórz wydruku z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej wskazano, że adres głównego miejsca wykonywania działalności oraz adres do doręczeń to ul. Spalska 26/28, 97-200 Tomaszów Mazowiecki, a adres dodatkowych miejsc wykonywania działalności to ul. Konstytucji 3 Maja 38, 97-200 Tomaszów Mazowiecki, a więc adres tożsamy z tym który jest adresem głównego miejsca wykonywania działalności przez firmę „BINSTAL” s.c. Honorata Tchórz i Przemysław Tchórz. W wyniku dalszej weryfikacji ofert stwierdzono, że w umowie spółki cywilnej „Binstal” s.c. w Tomaszowie Mazowieckim zawartej w dniu 6 października 2011 roku wskazano, iż Przemysław Tchórz jest synem Mieczysława i Bożeny Tchórz, zamieszkałych w Tomaszowie Mazowieckim przy ul. Wołodyjowskiego 5, 97-200. Z kolei w zaświadczeniu z Urzędu Skarbowego o niezaleganiu w podatkach z dnia 14 grudnia 2013 roku, załączonym do oferty firmy BINSTAL Bożena Tchórz, wskazano, iż wyżej wymieniona, właścicielka firmy, zamieszkuje pod wskazanym w umowie spółki adresem – ul. Wołodyjowskiego 5, 97-200 Tomaszów Mazowiecki. Powyższe oznacza, iż pomiędzy wspólnikiem spółki cywilnej Binstal s.c., a firmą Binstal Bożena Tchórz występują istotne powiązania.

W tym miejscu właściwe jest odniesienie się do reguł zawartych w ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 roku o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 roku, nr 153, poz. 1503 ze zm.), gdzie wskazano m.in. w art. 3 – art. 15 katalog czynów nieuczciwej konkurencji, którymi jest działanie sprzeczne w prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta. I tak, czynami nieuczciwej konkurencji jest m.in. utrudnianie innym przedsiębiorcom dostępu do rynku, w szczególności przez: [1] sprzedaż towarów lub usług poniżej kosztów ich wytworzenia lub świadczenia albo ich odsprzedaż poniżej kosztów zakupu w celu eliminacji innych przedsiębiorców, [2] nakłanianie osób trzecich do odmowy sprzedaży innym przedsiębiorcom albo niedokonywania zakupu towarów lub usług od innych przedsiębiorców, [3] rzeczowo nieuzasadnione, zróżnicowane traktowanie niektórych klientów, [4] pobieranie innych niż marża handlowa opłat za przyjęcie towaru do sprzedaży, [5] działanie mające na celu wymuszenie na klientach wyboru jako kontrahenta określonego przedsiębiorcy lub stwarzanie warunków umożliwiających podmiotom trzecim wymuszanie zakupu towaru lub usługi u określonego przedsiębiorcy. Ostatni z powyższych czynów może polegać m.in. na [1] ograniczeniu w istotny sposób lub wyłączeniu możliwości dokonywania przez klienta zakupu u innego przedsiębiorcy, [2] stworzeniu sytuacji powodujących pośrednio lub bezpośrednio narzucanie klientom przez podmioty trzecie konieczności dokonania zakupu u danego przedsiębiorcy lub u przedsiębiorcy, z którym dany przedsiębiorca pozostaje w związku gospodarczym.

W świetle stwierdzonego stanu faktycznego, a także powyższych regulacji prawnych, stwierdzić można iż współpraca między firmą Binstal s.c. i Binstal Bożena Tchórz nie była przypadkowa. Powyższe podmioty miały możliwość porozumiewania się ze sobą przy składaniu oferty i ustalaniu ceny, w celu jedynie pozornego jej zróżnicowania, w konsekwencji którego dokonano wyboru jednego z podmiotów działających w porozumieniu. W celu potwierdzenia powyższego stanowiska, można odwołać się do orzecznictwa KIO: 1225/12 i 1229/12 z dnia 26 czerwca 2012 roku oraz powołującego się na ww. orzeczenia najnowszego wyroku z dnia 20 marca 2013 roku KIO 517/13, w którym stwierdzono, iż „stworzeniem warunków wymuszających na klientach dokonanie wyboru określonego przedsiębiorcy oraz ograniczeniem dostępu do rynku jest składanie ofert przez podmioty powiązane ze sobą kapitałowo, organizacyjnie,

udostępniające sobie potencjał osobowy oraz zasoby w postaci doświadczenia i oferujące ten sam produkt, w sytuacji gdy wykluczenie jednego z nich lub odrzucenie złożonej przez niego oferty prowadzi nie do wyboru oferty niezależnego konkurującego wykonawcy, lecz do wyboru oferty wykonawcy powiązanego". Dodatkowo w przedmiotowym orzeczeniu, oceniając stan faktyczny KIO stwierdziła „*podnoszone przez odwołującego, a wręcz notoryjne (możliwe do ustalenia na podstawie samej zbieżności nazw, nazwisk i siedzib podmiotów) organizacyjne lub rodzinne powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsiębiorcami składającymi oferty, sposób przygotowania i wyceniania wskazujący na ich wspólne przygotowania, przesądzają o tego typu kwalifikacji działań wykonawców. Powyższe okoliczności i tzw. formalne podobieństwa ofert są jak najbardziej wystarczające w tym zakresie*” (ustalenia domniemania faktycznego stanowiącego podstawę stwierdzenia popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji w postaci tzw. zмовы przetargowej pomiędzy wykonawcami wspólnie ubiegającymi się o udzielenie zamówienia publicznego). Istotą postępowań o udzielenie zamówienia publicznego jest wybór najkorzystniejszej oferty dokonany w warunkach uczciwej konkurencji między wykonawcami, a nie wspólne przygotowanie ofert przez wykonawców. W odwołaniu do art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, sprzeczne z dobrymi obyczajami jest współdziałanie wykonawców, którzy powinni w takim przetargu konkurować ze sobą.

Powyższe stanowisko należy rozpatrywać w kontekście art. 89 ust. 1 pkt 3 ustawy prawo zamówień publicznych, zgodnie z którym Zamawiający odrzuca ofertę jeżeli jej złożenie stanowi czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Samo stwierdzenie istnienia zмовы przetargowej, z uwagi na brak dostępu do zawieranych między wykonawcami porozumień, opierać się powinno na dowodach pośrednich o czym mówi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2006 roku III SK 6/06, stwierdzających mniejsze lub większe domniemanie czynu. Podsumowując, w świetle przedstawionego stanu faktycznego, niewykluczenie przez Zamawiającego wykonawców: BINSTAL Bożena Tchórz oraz BINSTAL s.c. Tchórz Honorata i Tchórz Przemysław stanowiło naruszenie przywołanego na wstępie art. 89 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

Kontrolujący stwierdzili także, że Zamawiający zaniechał przeprowadzenia procedury związanej z ustaleniem, czy ceny oferowane przez wykonawców w ofertach nr 4 i 5, stanowiące odpowiednio 47,93% i 45,52% oszacowanej wartości zamówienia oraz 56,08 i 53,26% kwoty jaką Zamawiający zamierzał przeznaczyć na realizację inwestycji, nie stanowiły rażąco niskiej ceny o której mowa w art. 90, w odniesieniu do art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych. Zgodnie z powyżej przywołanymi przepisami, Zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli zawiera rażąco niską cenę w stosunku do przedmiotu zamówienia. W celu ustalenia, czy oferta zawiera taką cenę, Zamawiający zwraca się do wykonawcy o udzielenie w określonym terminie wyjaśnień dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny. Oceniając wyjaśnienia Zamawiający powinien brać pod uwagę obiektywne czynniki, w szczególności oszczędność, metody wykonania zamówienia, wybrane rozwiązania techniczne, wyjątkowo sprzyjające warunki wykonania zamówienia dostępne dla wykonawcy, oryginalność projektu oraz wpływ pomocy publicznej udzielonej na podstawie odrębnych przepisów. Jeżeli wykonawca nie złoży wyjaśnień lub gdy dokonana ocena wyjaśnień wraz z dostarczonymi dowodami potwierdza, że oferta zawiera rażąco niską cenę, Zamawiający odrzuca tą ofertę.

W kontrolowanym postępowaniu niskie ceny za jakie wykonawcy nr 4 i 5 oferowali wykonać przedmiot zamówienia, powinny wzbudzić wątpliwości Zamawiającego, skutkujące wezwaniem firmy BINSTAL Bożena Tchórz oraz BINSTAL s.c. Honorata Tchórz i Przemysław Tchórz, do złożenia odpowiednich wyjaśnień.

Zgodnie z opinią UZP z dnia 8 kwietnia 2011 roku znak UZP/DP/0-PKA/20332/3661/11, w przypadku podejrzenia co do przedstawienia przez wykonawcę oferty z rażąco niską ceną, na zamawiającym ciąży obowiązek wszczęcia postępowania

którego celem jest wyjaśnienie wszelkich z tym związanych wątpliwości. Za cenę rażąco niską uznaje się cenę niepokrywającą wydatków wykonawcy związanych z realizacją zamówienia, cenę nierealną w relacji do cen rynkowych podobnych zamówień, cenę niewiarygodną, oderwaną od realiów rynkowych, za którą wykonanie należyte zamówienia nie jest możliwe (KIO 1515/10 z dnia 2 sierpnia 2010 roku). Każdorazowo rażąco niska cena określana jest w stosunku do przedmiotu zamówienia, tj. konkretnego dobra jakie zamawiający chce pozyskać. Dlatego właściwa jest weryfikacja konkretnej, zaoferowanej przez wykonawcę ceny, w odniesieniu do konkretnego przetargu, a nie powoływanie się na dotychczasowe doświadczenie i praktykę wykonawcy.

W sprawie braku przeprowadzenia procedury w sprawie rażąco niskiej ceny, wyjaśnienia złożył Wójt Gminy Będków stwierdzając, że „(...) po szczegółowej analizie złożonych ofert, zamawiający nie podejmował działań zmierzających do weryfikowania najkorzystniejszej oferty pod kątem rażąco niskiej ceny. Swoją decyzję w tym względzie zamawiający opierał na swoich doświadczeniach z realizacji podobnego zadania w 2010 roku oraz na bieżącym śledzeniu rynku budowlanego, a także na wymianie doświadczeń i poglądów z innymi samorządowcami. W chwili obecnej zadanie to jest na ukończeniu i zostanie zrealizowane na ponad dwa miesiące przed założonym w umowie terminem.”

Wyjaśnienia Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka z dnia 10 kwietnia 2014 roku w sprawie rażąco niskiej ceny, stanowi załącznik nr 44 do protokołu kontroli.

Podsumowując stwierdzone powyżej nieprawidłowości dotyczące, niezastosowania wymogu wezwania w trybie art. 90 ustawy prawo zamówień publicznych Wykonawcy do złożenia wyjaśnień w sprawie oferowanej ceny, a także nie zweryfikowania ofert pod kątem wystąpienia zmowy cenowej dwóch podmiotów, w konsekwencji czego właściwe było zastosowanie art. 89 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, istotne są także w odniesieniu do faktu, iż na mocy umowy nr 3401-2/2010 z dnia 11 maja 2010 roku Wójt Gminy Będków Lesław Kołodziejczyk, zawarł z firmą Binstal Bożena Tchórz umowę w przedmiocie „Budowy sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków, Rosocha, Wykno, Rudnik”. Jak wskazano w powyższej umowie, także i w tym przypadku funkcje inspektora nadzoru pełnił Grzegorz Jaśki, odpowiedzialny za przygotowanie dokumentacji projektowej do postępowania przetargowego. Wątpliwości zatem może budzić brak przestrzegania przez Zamawiającego właściwych procedur ustawy Prawo zamówień publicznych, mających na celu przestrzeganie jednej z podstawowych zasad udzielania zamówień publicznych, wyrażonej w art. 7 tejże ustawy, spowodowany wcześniejszą praktyką z Wykonawcą.

W dniu 1 marca 2013 roku zaświadczenie na drukach ZP-1 złożyli: Jolanta Burczyńska jako inne osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz Wójt Gminy Lesław Kołodziejczyk jako kierownik zamawiającego.

Pismem z dnia 18 marca 2013 roku Wójt Gminy Lesław Kołodziejczyk zawiadomił uczestników postępowania o wyborze najkorzystniejszej oferty, za którą uznano tą złożoną przez BINSTAL Bożena Tchórz 97-200 Tomaszów Mazowiecki ul. Spalska 26/28. Kolejnymi pismami z dnia 18 marca 2013 roku zawiadomiono wykonawców o wyniku postępowania stwierdzając, że oferta nr 4 uzyskała 100pkt. Zawiadomiono także, że oferta nr 5 złożona przez BINSTAL s.c. Tchórz Honorata, Tchórz Przemysław została odrzucona w konsekwencji wykluczenia wykonawcy z udziału w postępowaniu w trybie art. 24 ust. 2 pkt 4 ustawy Pzp z powodu nie spełniania warunków udziału w postępowaniu z rozdziału V, pkt 3, ppk7 4) siwz, zgodnie z którym o udzielenie zamówienia mogą ubiegać się wykonawcy znajdujący się w odpowiedniej sytuacji ekonomicznej i finansowej, którzy wykażą, że: 1) posiadają środki finansowe lub zdolność kredytową w wysokości co najmniej 1.000.000,00 zł, 2) posiadają ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie prowadzonej działalności związanej z przedmiotem zamówienia na sumę gwarancyjną minimum 2.000.000,00 zł. Na potwierdzenie spełniania ww. warunku Wykonawca zobowiązany był do

przedstawienia informacji z banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, w której wykonawca posiada rachunek, potwierdzającą wysokość posiadanych środków finansowych lub zdolność kredytową wykonawcy, wystawioną nie wcześniej niż trzy miesiące przed upływem terminu składania ofert. W uzupełnionej z dnia 14 marca 2013 roku ofercie Wykonawca przedstawił opinię bankową z której wynika m.in., że firma BINSTAL s.c. Przemysław Tchórz i Honorata Tchórz posiada zdolność kredytową w wysokości 700.000,00 zł, przy braku konkretnego wskazania na wysokość środków znajdujących się na rachunku bankowym (wskazano jedynie na ilość cyfr stanowiących obroty na koncie w danym przedziale czasowym³⁴).

W załączeniu pisma z dnia 25 marca 2013 roku „BINSTAL” Bożena Tchórz przesłała kosztorysy sporządzone metodą kalkulacji uproszczonej na podstawie przedmiarów robót stanowiących załączniki do siwz oraz zabezpieczenie należytego wykonania umowy w formie gwarancji ubezpieczeniowej na kwotę 241.414,93 zł obowiązującą w okresie od dnia 26 marca 2013 roku do dnia 30 sierpnia 2014 roku.

Kontrolujący dokonali weryfikacji kosztorysu ofertowego, złożonego przez Binstal Bożena Tchórz oraz kosztorysu sporządzonego przez Grzegorza Jaśki w zakresie Zlewni Pompowni PB1-S Szkoła. Stwierdzono, że cena oferowana przez Binstal Bożena Tchórz wynosiła 99.112,92 zł netto / 121.908,89 zł brutto, a cena oszacowana przez Grzegorza Jaśki – 174.293,37 zł netto / 214.380,85 zł brutto. Na przedmiotową różnicę wpływ miały znaczące rozbieżności w zakresie cen jednostkowych dotyczących wykonywanych robót ziemnych wykonywanych koparkami podsiębiernymi z transportem do 1 km: Binstal - pod kolektor grawitacyjny 4,54 zł, pod przyłącze kanalizacyjne 4,54 zł, pod kolektory tłoczne 4,54 zł, pod przepompownie ścieków 14,59 zł; kosztorys inwestorski - pod kolektor grawitacyjny 20,19 zł, pod przyłącza kanalizacyjne 17,48 zł, pod kolektory tłoczne 17,48 zł, pod przepompownie ścieków, a także całkowity koszt kompletnej przepompowni ścieków PB1-S, gdzie w kosztorysie ofertowym wynosił 36.541,19 zł, a w kosztorysie inwestorskim 52.501,92 zł. Dodatkowo stwierdzono, że z wyjątkiem pozycji dotyczącej dodatku za każdy 1 km transportu ziemi samochodami wyładowczymi, poszczególne pozycje w kosztorysie ofertowym były niższe od wartości wskazanych w kosztorysie inwestorskim.

Umowa z wykonawcą na realizację przedmiotu zamówienia

W dniu 26 marca 2013 roku pomiędzy Gminą Będków, reprezentowaną przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej, a firmą „BINSTAL” Bożena Tchórz 97-200 Tomaszów Mazowiecki zawarto umowę nr ZP.272.2.2013 w przedmiocie realizacji zamówienia publicznego pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha”. Zakres rzeczowy tożsamy był z tym wskazanym w siwz.

W umowie strony ustaliły także m.in.:

— Następujący harmonogram prac:

- przekazanie placu budowy – w ciągu 7 dni od dnia zawarcia umowy,
- rozpoczęcie prac – 7 dni po przekazaniu placu budowy,
- zakończenie całości prac – do 31 lipca 2014 roku,

Etap I:

- PB1 Rosocha – do 31 maja 2013 roku,
- PB1 S szkoła – do dnia 30 czerwca 2013 roku,
- PB1 obręb dr. Wojewódzkiej – do 31 lipca 2013 roku,

Etap II:

---

³⁴ Wyrok KIO z dnia 21 kwietnia 2009 roku sygn. Akt: KIO/UZP 444/09

- PB2 w obrębie dr. Wojewódzkiej - do dnia 31 maja 2014 roku,
  - PB2 w obrębie dr. Powiatowej i gminnej - do dnia 30 czerwca 2014 roku,
  - PB3 w obrębie dr. Powiatowej i gminnej - do dnia 31 lipca 2014 roku.
- Kierownikiem budowy została Bożena Tchórz o uprawnieniach nr UAN.V.8388/113/89; kierownikiem robót drogowych Edward Kamiński o uprawnieniach nr WZDP.11b-2001/upr.161/69; inspektorem nadzoru Grzegorz Jaśki o uprawnieniach nr GP.IV.7342/148/93.
- Wynagrodzenie wyniosło 2.414.149,29 zł brutto, tj. 1.962.723,00 zł netto płatne w formie ryczału po otrzymaniu faktury VAT. Podstawą wystawienia faktury stanowić będzie podpisany bez zastrzeżeń protokół odbioru. Zamawiający dopuścił możliwość składania faktur częściowych, wskazując, że protokół odbioru częściowego powinien zawierać dodatkowo zestawienie rozliczanych robót wraz z należnym wynagrodzeniem.
- Na jakość wykonanych robót Wykonawca udzielił zamawiającemu 36-miesięcznej gwarancji.
- Za zwłokę w zakończeniu robót Wykonawca zapłaci Zamawiającemu kary umowne w wysokości 0,5% wynagrodzenia umownego brutto za każdy rozpoczęty dzień zwłoki liczony od umownego terminu zakończenia robót. Z tytułu odstąpienia od umowy przez Zamawiającego z powodu okoliczności spowodowanych przez Wykonawcę, kara wynosi 30% wartości wynagrodzenia umownego brutto. W przypadku gdy kara umowna nie będzie rekompensować szkody poniesionej przez Zamawiającego, może on dochodzić swoich roszczeń na zasadach ogólnych.
- Zamawiający dopuścił możliwość zmiany postanowień niniejszej umowy, w następujących sytuacjach:
- Zmiana przewidzianych terminów zakończenia robót, spowodowana: [1] warunkami atmosferycznymi, [2] klęskami żywiołowymi, [3] wystąpienia istotnych wad dokumentacji projektowej, skutkującej koniecznością dokonania poprawek lub uzupełnień, [4] ograniczenia w dostępie do terenu objętego robotami, [5] wstrzymania robót przez uprawniony organ, [6] konieczność wykonania robót dodatkowych lub zamiennych;
  - Zmiana podwykonawców w zakresie określonym w ofercie lub zmiana osób wyznaczonych do kierowania robotami budowlanymi spowodowana działaniem siły wyższej;
  - Zmiana wysokości wynagrodzenia w przypadku zmiany ustawowej stawki VAT.

Zabezpieczenie należytego wykonania umowy wniesione zostało w formie gwarancji ubezpieczeniowej nr 1503/Wr/139/2013 z dnia 20 marca 2013 roku w wysokości 241.414,93 zł obowiązującej w okresie od dnia 26 marca 2013 roku do dnia 30 sierpnia 2014 roku.

Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia nr 45821-2013 opublikowane zostało w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 27 marca 2013 roku. Z przeprowadzonego postępowania sporządzono także protokół na druku ZP-PN, zatwierdzony przez Wójta Gminy w dniu 27 marca 2013 roku.

Aneksy do umowy o udzielenie zamówienia:

1. Aneks nr 1/2013 zawarty w dniu 2 kwietnia 2013 roku, zgodnie z którym dokonano przesunięcia terminu przekazania placu budowy Wykonawcy, po zmianie - w terminie 30 dni od dnia zawarcia umowy. Aneks zawarto na wniosek Wykonawcy z dnia 2 kwietnia 2013 roku, w którym zwrócił się z prośbą o przedłużenie przedmiotowego terminu w związku z trudnymi warunkami

atmosferycznymi, przedłużającym się okresem zimowym i obfitymi opadami śniegu;

2. Aneks nr 2/2013 zawarty w dniu 22 maja 2013 roku, zgodnie z którym dokonano przesunięcia terminu wykonania zlewni pompowni BP1 Rosocha – po zmianie do 20 czerwca 2013 roku. Zmiany dokonano na wniosek Wykonawcy z dnia 22 maja 2013 roku, w którym wskazano iż przyczyna przedmiotowej prośby były bardzo trudne warunki atmosferyczne w maju 2013 roku – ciągłe opady i wysoki poziom wód gruntowych;
3. Aneks nr 3/2013 zawarty w dniu 18 czerwca 2013 roku, zgodnie z którym dokonano przesunięcia terminu wykonania Zlewni pompowni PB1 Szkoła – po zmianie do dnia 10 lipca 2013 roku. Zmiany dokonano na wniosek Wykonawcy z dnia 10 czerwca 2013 roku, zgodnie z którym powodem była bardzo trudne warunki atmosferyczne w maju i czerwcu – obfite opady deszczu i wysoki poziom wód gruntowych;
4. Aneks nr 4/2013 zawarty w dniu 22 lipca 2013 roku, zgodnie z którym dokonano przesunięcia terminu wykonania zlewni pompowni PB1 w obrębie drogi wojewódzkiej – po zmianie do dnia 15 sierpnia 2013 roku. Zmiany dokonano na wniosek Wykonawcy z dnia 19 lipca 2013 roku, w którym wskazano, iż powodem zmiany są bardzo trudne warunki atmosferyczne w maju i czerwca.

Realizacja inwestycji:

Przekazanie placu budowy miało miejsce w dniu 22 kwietnia 2013 roku, co potwierdza protokół spisany w obecności Zamawiającego – Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka, Wykonawcy – Kierownika Budowy Bożeny Tchórz, przy udziale Inspektora Nadzoru Grzegorza Jaśki.

Terminy odbioru poszczególnych etapów prac oraz wystawiane przez firmę BINSTAL Bożena Tchórz faktury częściowe przedstawiono w poniższej tabeli :

I.p	Protokół odbioru	Kwota (zł)	Faktura Vat	Kwota netto (zł)/brutto(zł)	Zapłacono
1	Z dnia 07.06.2013 – zlewnia pompowni BP1 Rosocha – jakość robót dobra	86.191,47	12/2013 z dnia 07.06.2013	86.191,47 / 106.015,51	02.08.2013 BGK 25% - 41.371,91 zł (środki własne) dział 010, rozdział 01010, §6059; 75% 64.643,60 zł dział 010, rozdział 01010, §6057
2	Z dnia 03.07.2013 – Zlewnia pompowni PB1 Szkoła – jakość robót dobra	99.112,92	18/2013 z dnia 03.07.2013	99.112,92 / 121.908,89	19.08.2013 BGK 25% 47.574,20 zł (środki własne) dział j.w., 75% 74.334,69 zł dział j.w.
3	Z dnia 08.08.2013 – Zlewnia pompowni BP1 w obrębie dr. Wojewódzkiej – jakość robót dobra	597.372,33	24/2013 z dnia 08.08.2013	597.372,33 / 734.767,97	05.09.2013 BGK środki własne 696.604,65 dział 010, rozdział 01010, §6069; środki pożyczki 38.163,32 zł dział 010, rozdział 01010, §6057
RAZEM:			782.676,72 zł netto / 962.692,34 zł brutto		

Protokoły odbioru podpisane zostały przez Kierownika Budowy Bożenę Tchórz oraz inspektora nadzoru Grzegorza Jaśki. Faktury VAT sprawdzane były pod względem merytorycznym przez Wójta Gminy Będków, pod względem formalno-rachunkowym przez Skarbnika Gminy i zatwierdzane do wypłaty przez kierownika jednostki.

Pozostałe faktury VAT wystawione w związku z przedmiotową inwestycją (poza dwiema za dokumentację projektową opisanymi wcześniej);

I.p	Podmiot / faktura	Kwota netto / brutto	zapłacono	klasyfikacja
1	„BIOPROJEKT” Grzegorz Jaski / nr FV/31/2011 z dnia 27.05.2011	26.250,00 / 32.287,50	02.06.2011	Dział 010, rozdział 0101, § 6057 – 11.802,69 zł, §6059 20.484,81 // Wn080Ma139-2/ Wn011Ma080
2	„BIOPROJEKT” Grzegorz Jaski / nr FV/55/2011 z dnia 09.08.2011	26.250,00 / 32.287,50	22.08.2011	Dział 010, rozdział 0101, §6057 – 11.802,69 zł; §6059 – 20.484,81 zł księgowanie j.w.
3	„BIOPROJEKT” Grzegorz Jaski / nr FV/12/2013 z dnia 12.02.2013	3.000,00 / 3.690,00	22.02.2013	Dział 010, rozdział 01010, §6057 – 1.348,87 zł, §6059 – 2.341,13 // księgowanie j.w.
4	„GEOMAP” Halina Kurp / nr 61/2007 z dnia 04.09.2007 (aktualizacja 06.11.2013) – wykonanie aktualizacji map do celów projektowych dla obiektu: Będków, Zacharz, Zacharz II	15.500,00 / 18.910,00	10.01.2008	Dział 010, rozdział 01010 §6058 – 6912,54 zł §6059 11.997,46 zł // księgowanie j.w.
RAZEM:		71.000,00 zł netto / 87.175,00 zł brutto		

AKTA KONTROLI [A19, str. 1598 - 2278]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem: pełnej oferty (wraz z uzupełnieniem) złożonej przez BINSTAL s.c. Tchórz Honorata i Tchórz Przemysław oraz oferty złożonej przez BINSTAL Bożena Tchórz; ogłoszenie o zamówieniu nr 23489 – 2013 z 14 lutego 2013 roku; siwz wraz z załącznikami stanowiącymi dokumentację projektową, umowy nr ZP.272.2.2013 z dnia 26 marca 2013 roku wraz z aneksem nr 1/2013, nr 2/2013, nr 3/2013, nr 4/2013, kosztorysu ofertowego oraz kosztorysu inwestorskiego, zawiadomienia o wynikach postępowania z dnia 18 marca 2013 roku.

Gmina Będków zawarła następujące umowy na dofinansowanie przedmiotowej inwestycji:

Umowa z Urzędem Marszałkowskim w Łodzi:

W dniu 26 października 2011 roku pomiędzy Samorządem Województwa Łódzkiego, reprezentowanym przez Wicemarszałka Dorotę Ryl oraz Członka Zarządu Dariusza Klimczaka, a Gminą Będków reprezentowaną przez Wójta Lesława Kołodziejczyka, przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej, zawarto umowę o przyznanie pomocy nr 00121-6921-UM0501900/11 w ramach działania :Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej objętego PROW na lata 2007 – 2013”. Zgodnie z umową, w ramach realizacji operacji pn.: „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz, Nowiny oraz Rosocha”, Beneficjentowi zostanie przyznana pomoc finansowa w wysokości 1.898.969,00 zł, nie więcej niż 75% poniesionych kosztów kwalifikowanych operacji. Pomoc wypłacona zostanie w dwóch transzach: [1] 354.999,00 zł – nie więcej niż 75% kosztów kwalifikowanych operacji dla II etapu, [2] 1.543.970,00 zł – nie więcej niż 75%. Strony ustaliły, że wnioski o płatność złożone zostaną: dla I etapu – w terminie od dnia 1 czerwca do dnia 30 czerwca 2013 roku, a dla II etapu w terminie od dnia 1 czerwca 2014 roku do dnia 30 czerwca 2014 roku.

W dniu 12 lipca 2013 roku zawarto aneks nr 1 do ww. umowy, zgodnie z którym dokonano zmian w zakresie kwoty przyznanej pomocy finansowej – po zmianie ustalono, że Beneficjentowi zostanie przyznana pomoc finansowa w kwocie 941.472,00 zł, nie więcej niż 75% poniesionych kosztów kwalifikowanych, która wypłacana będzie w II transzach: I transza – 209.008,00 zł – nie więcej niż 75% poniesionych kosztów kwalifikowanych operacji dla I etapu, II transza 732.464,00 zł – nie więcej niż 75% poniesionych kosztów kwalifikowanych dla II etapu. Wniosek o płatność dla I etapu operacji złożony zostanie w terminie od dnia 1 września 2013 roku do dnia 30

września 2013 roku, a dla II etapu w terminie od dnia 1 września 2014 roku do dnia 30 września 2014 roku.

Wniosek o płatność dla I etapu złożony został w dniu 27 września 2013 roku. Po wezwaniu do uzupełnień, pismem z dnia 21 listopada 2013 roku poinformowano Gminę Będków o przekazaniu w dniu 21 listopada 2013 roku zlecenia płatności na kwotę 209.008,00zł. Środki zostały przekazane na konto Urzędu Gminy w Będkowie w dniu 6 grudnia 2013 roku (WB nr 4), co zostało sklasyfikowane w wyodrębnionym rejestrze księgowym „PROW kanalizacja Zacharz”.

Pożyczka na wyprzedzające finansowanie w ramach PROW z Banku Gospodarstwa Krajowego:

Uchwałą nr V/182/2013 Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi z dnia 20 czerwca 2013 roku wyrażono pozytywną opinię co do możliwości spłaty pożyczki zaciąganej na wyprzedzające finansowanie w ramach PROW na lata 2007-2013 inwestycji pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha” w dwóch transzach, z tego 209.008,00 zł w 2013 roku i 732.464,00 zł w 2014 roku.

W ramach przedmiotowej inwestycji Gmina Będków reprezentowana przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka, przy kontrasygnacie Skarbnika zawarła w dniu 17 lipca 2013 roku, z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę pożyczki nr PROW321.11.03716.10 na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowanych operacji realizowanej w ramach działania 321 Podstawowe usługi dla Gospodarki i Ludności Wiejskiej objętego PROW na lata 2007 – 2013. Jak ustalono w umowie, Bank udzielił pożyczki z przeznaczeniem na wyprzedzające finansowanie w wysokości 885.773,00 zł z przeznaczeniem na realizację kosztów kwalifikowanych ponoszonych na realizację operacji „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny – Rosocha. Zgodnie z zaktualizowanym harmonogramem, w 2013 roku BGK zobowiązał się przekazać ogółem 177.141,61 zł

Zgodnie z wyciągami z Banku Gospodarstwa Krajowego, wykorzystanie środków przedstawiało się następująco:

WB nr 1 z dnia 2 sierpnia 2013 roku – wpływ na rachunek 64.643,60 zł (saldo po operacji 64.643,60 zł), zapłata za fakturę nr 12/2013 BINSTAL Bożena Tchórz 64.643,60 zł. Saldo końcowe 0,00zł.

WB nr 3 z dnia 5 września 2013 roku – wpływ na rachunek 38.163,32 zł (saldo po operacji 38.163,32 zł), zapłata za fakturę VAT nr 24/2013 BINSTAL Bożena Tchórz 38.163,32 zł. Saldo końcowe 0,00zł.

WB nr 4 z dnia 6 grudnia 2013 roku – wpływ na rachunek środków z ARiMR w kwocie 209.008,00 zł, saldo końcowe 209.008,00zł.

WB nr 5 z dnia 9 grudnia 2012 roku – zwrot na rachunek środków własnych 31.866,39 zł (co potwierdza WB nr 14 z dnia 9 grudnia 2013 roku), saldo po operacji 177.141,61 zł. Spłata kapitału 177.141,61 zł. Saldo końcowe 0,00zł.

Umowa o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW w Łodzi nr 369/OW/PD/2013 w formie pożyczki i dotacji zawarta została w dniu 12 września 2013 roku pomiędzy WFOŚiGW w Łodzi, reprezentowanym przez Prezesa Zarządu Tomasza Łyską i Zastępcę Andrzeja Czaplę, a Gminą Będków reprezentowaną przez Wójta Lesława Kołodziejczyka przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy. Zgodnie z przedmiotową umową, udzielono jednostce dofinansowania na realizację zadania pn.: „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha w formie pożyczki oraz dotacji na łączną kwotę 1.022.338,00 zł, w tym pożyczka i dotacja w kwocie 511.169,00 zł, przekazywane w terminach: [1] pożyczka – I transza 301.655,00 zł w terminie do dnia 30 grudnia 2013 roku, II transza 209.514,00 zł w

terminie do dnia 31 października 2014 roku, [2] dotacja – I transza 301.655,00 zł w terminie do dnia 30 grudnia 2013 roku i II transza w kwocie 209.514,00 zł w terminie do dnia 31 października 2014 roku. Początek spłat odsetek i rat ustalono od dnia 30 stycznia 2015 roku.

Zabezpieczenie środków w budżecie Gminy Będków, na realizację przedmiotowej inwestycji:

Zabezpieczenie środków w Budżecie Gminy do umowy nr ZP.272.2.2013 zawartej w dniu 26 marca 2013 roku na kwotę netto 1.962.723,00zł i 2.414.149,29 zł brutto, przedstawiało się następująco:

I.p.	Uchwała / data	Kwota	Opis
1	XXVI/129/12 Rady Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie uchwalenia budżetu na 2013 rok dla działu 010, rozdziału 0101 - §6059 i 6057	1.145.001,00 zł – środki własne §6059; 354.999,00 zł – umowa o przyznanie pomocy finansowej §6057 = razem: 2.000.000,00 zł	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków-Zacharz – Nowiny oraz Rosocha” – wartość ogółem projektu 3.500.000,00 zł
2	XXVIII/148/13 Rady Gminy Będków z dnia 25 marca 2013 roku w sprawie zmiany budżetu gminy	1.145.001,00 zł – środki własne §6059; 354.999,00 zł – umowa o przyznanie pomocy finansowej §6057 = razem: 2.000.000,00 zł	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków-Zacharz – Nowiny oraz Rosocha” – wartość ogółem projektu 3.500.000,00 zł

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do uchwały nr XXVI/130/12 Rady Gminy w Będkowie z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2013 - 2020, stanowiącym wykaz przedsięwzięć, zawarto informację, zgodnie z którą na zadanie inwestycyjne pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków, Zacharz, Nowiny oraz Rosocha” przewidziano łączne nakłady finansowe w wysokości 3.500.000,00 zł, z tego do realizacji w 2013 roku w wysokości 1.500.000,00 zł i w 2014 roku w kwocie 2.000.000,00zł.

REMONT DRÓG GMINNYCH W MIEJSCOWOŚCIACH DRZAZGOWA WOLA – CENIAWY, EWCIN I ZACHARZ O ŁĄCZNEJ DŁUGOŚCI 2350M.

Przedmiot zamówienia: remont dróg gminnych w miejscowościach Drzazgowa Wola-Ceniawy, Ewcin i Zacharz o łącznej długości 2350 m. Zakres prac obejmował: [1] PODBUDOWA: 1) roboty pomiarowe przy liniowych robotach ziemnych – 1,55 km, 2) profilowanie i zagęszczanie podłoża wykonywane mechanicznie w gruncie kat. II-IV pod warstwy konstrukcyjne nawierzchni – 7030 m², 3) warstwa górna podbudowy z kruszyw łamanych 0/31 stabilizowanych mechanicznie grubości 8 cm – 5990 m², 4) warstwa górna podbudowy z kruszyw łamanych stabilizowanych mechanicznie wg PN-S-06102:1997 grubości 10 cm – 1040 m², 5) skropienie asfaltem podbudowy – 1040 m². [2] NAWIERZCHNIA: 1) oczyszczenie mechaniczne nawierzchni drogowych bitumicznych – 1620 m², 2) skropienie asfaltem podłoża bitumicznego – 1620 m², 3) warstwa ścieralna z betonu asfaltowego AC11S wg PN EN13108-1 o grubości 5 cm – 2580 m², 4) nawierzchnia z destruktu bitumicznego – warstwa o grubości 6 cm – 5525 m². [3] ROBOTY UZUPEŁNIAJĄCE: 1) mechaniczne uzupełnianie, profilowanie poboczy gruntowych – 4700 m², 2) zagęszczanie poboczy gruntowych – 4700 m².

Z informacji uzyskanej od Wójta Gminy Będków wynika, że opracowanie uproszczonych projektów budowlanych wraz z kosztorysami inwestorskimi dla inwestycji, zostało zlecone na podstawie umowy ustnej pomiędzy projektantem a wójtem gminy. Należy wskazać, że zawieranie umów w formie pisemnej zamiast ustnej, poza celem dowodowym, niesie dla gminy korzyść w postaci możliwości egzekwowania przedmiotu umowy a co za tym idzie ochrony interesu prawnego jednostki. Koszt opracowania dokumentacji wyniósł 6.000,00 zł dla całej inwestycji. Projekt na remont drogi Drzazgowa Wola-Ceniawy

został sporządzony w lutym 2012 roku, natomiast projekty na remont dróg w miejscowości Ewcin i Zacharz zostały sporządzone w lipcu 2012 roku.

Zgłoszenia rozpoczęcia robót budowlanych dokonano w Starostwie Powiatowym w Tomaszowie Mazowieckim Wydziału Architektury i Budownictwa w dniu 6 sierpnia 2012 roku (Zacharz i Ewcin) oraz 30 sierpnia 2012 roku (Drzazgowa Wola).

Wartość zamówienia ustalono w dniu 20 lipca 2012 roku na podstawie kosztorysów inwestorskich na kwotę 277.345,71 zł, opracowanych w dniu 20 lutego 2012 roku oraz w dniu 14 lipca 2012 roku.

Ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 25 lipca 2012 roku (161593-2012) oraz opublikowane w sposób wskazany w art.40 ust.1 ustawy Prawo zamówień publicznych. Również tego samego dnia na stronie internetowej zamawiającego zamieszczono specyfikację istotnych warunków zamówienia. Ogłoszenie oraz SIWZ spełniały wymogi zawarte w art.36 i 41 ustawy Pzp. Tryb udzielenia zamówienia to przetarg nieograniczony. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia została sporządzona przez inspektora ds. zamówień publicznych – Jolantę Burczyńską oraz została zatwierdzona przez Wójta Gminy Będków – Lesława Kołodziejczyka. Termin składania ofert określono do dnia 9 sierpnia 2012 roku, godzina 09⁰⁰ w siedzibie urzędu. Zamawiający nie wymagał wnieścia wadium. Kryterium oceny ofert była najniższa cena. Termin realizacji zamówienia – 20 września 2012 roku.

W terminie określonym przez Zamawiającego oferty złożyły następujące firmy:

1. Zakład Budowy i Eksploatacji Dróg i Mostów Sp. z o.o. – 329.195,36 zł,
2. Przedsiębiorstwo Robót Drogowych „PEUK” S.A. – 317.709,01 zł.

Otwarcie ofert odbyło się w dniu 9 sierpnia 2012 roku o godzinie 10¹⁵, co było zgodne z terminem wskazanym w SIWZ i ogłoszeniu. Bezpośrednio przed otwarciem ofert Zamawiający podał kwotę, jaką zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia w wysokości 340.000,00 zł brutto. Komisja przetargowa nie została powołana. Czynności w postępowaniu polegające na ocenie ofert, ewentualnym wykluczeniu z postępowania, odrzuceniu ofert oraz wyborze najkorzystniejszej oferty wykonywał Kierownik Zamawiającego – Lesław Kołodziejczyk. Z kolei czynności polegające na przygotowaniu i udokumentowaniu postępowania oraz kontakcie z wykonawcami wykonywała inspektor ds. zamówień publicznych – Jolanta Burczyńska. W dniu 9 sierpnia 2012 roku Jolanta Burczyńska i Wójt Gminy Będków – Lesław Kołodziejczyk, złożyli stosowne oświadczenia, zgodne z art.17 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Prace osób wykonujących czynności w postępowaniu zakończyły się 14 sierpnia 2012 roku a wynik postępowania zatwierdził kierownik Zamawiającego. Jako najkorzystniejszą, w protokole wskazano ofertę firmy „PEUK” S.A. Przedsiębiorstwo Robót Drogowych, z ceną 317.709,01 zł. Również 14 sierpnia 2012 roku do uczestników postępowania wysłano listowne zawiadomienia o wynikach postępowania. Oferenci potwierdzili listowny odbiór w dniu 16 sierpnia 2012 roku. Ogłoszenie o wyborze najkorzystniejszej oferty zostało zamieszczone na stronie internetowej Zamawiającego oraz na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Będkowie. Wójt Gminy Będków 28 sierpnia 2012 roku zatwierdził protokół postępowania w trybie przetargu nieograniczonego.

W dniu 27 sierpnia 2012 roku Gmina Będków, reprezentowana przez Wójta Gminy – Lesława Kołodziejczyka przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy – Małgorzaty Jabłońskiej, zawarła umowę nr ZP.272.4.2012 z firmą „PEUK” S.A. na realizację przedmiotu zamówienia. Wynagrodzenie jakie Zamawiający wypłaci Wykonawcy wynosiło 317.709,01 zł. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zostało zamieszczone w Biuletynie Zamówień Publicznych w dniu 28 sierpnia 2012 roku pod numerem 185269-2012. Na okoliczność przekazania placu budowy na roboty objęte przedmiotowym

zamówieniem został sporządzony protokół w dniu 28 sierpnia 2012 roku pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą.

Nadzór inwestorski, podobnie jak dokumentacja projektowa, został zlecony na podstawie umowy ustnej pomiędzy kierownikiem JST a wykonawcą usługi. Ze względu na ubieganie się o dotację na remont drogi Drzazgowa Wola-Ceniawy, nadzór inwestorski był pełniony tylko na tym odcinku. Pozostałe remonty dróg w Zacharzu i Ewcinie nie wymagały nadzoru inwestorskiego. Wynagrodzenie za pełnienie nadzoru inwestorskiego ustalono w wysokości 1.500,00 zł, co zostało udokumentowane rachunkiem nr 18/539/12 z dnia 17 października 2012 roku.

W dniu 7 września 2012 roku Wykonawca wystąpił z prośbą o przedłużenie terminu wykonania robót wskazując niesprzyjające warunki atmosferyczne, jako przyczynę wydłużenia terminu. W związku z powyższym 11 września 2012 roku został sporządzony aneks do ww. umowy. Aneks wprowadził do umowy następujące zmiany: [1] w § 2 pkt 3 zmianie uległ termin realizacji przedmiotu zamówienia z 20 września 2012 roku na 15 października 2012 roku, [2] w § 5 pkt 1 zmianie uległ termin odbioru robót z 20 września 2012 roku na 15 października 2012 roku.

W dniu 3 października 2012 roku został sporządzony protokół odbioru końcowego zadania pod nazwą „Remont dróg gminnych w miejscowościach Drzazgowa Wola – Ceniawy, Ewcin, Zacharz o łącznej długości 2350 m”. Protokół został podpisany przez Wójta Gminy Będków, Kierownika Budowy oraz Inspektora Nadzoru. W protokole nie wskazano żadnych uwag a termin gwarancji robót, zgodnie z umową, określono między 3 października 2012 roku a 3 października 2015 roku.

Wydatki poniesione na realizację inwestycji:

Lp	Nr faktury / rachunku	Data wystawienia faktury / rachunku	Nazwa wykonanej usługi	Wartość brutto	Data zapłaty
1	05/526/12	06.03.2012	Wykonanie uproszczonego kosztorysu inwestorskiego na remont drogi dojazdowej Drzazgowa Wola-Ceniawy	2.000,00	20.03.2012
2	09/530/12	18.07.2012	Wykonanie uproszczonego kosztorysu inwestorskiego na remont drogi dojazdowej we wsi Ewcin	2.000,00	31.07.2012
3	10/531/12	18.07.2012	Wykonanie uproszczonego kosztorysu inwestorskiego na remont drogi dojazdowej we wsi Zacharz	2.000,00	31.07.2012
4	ZRD/337/2012	05.10.2012	Remont dróg gminnych w miejscowościach Drzazgowa Wola-Ceniawy	170.284,66	11.10.2012
5	ZRD/338/2012	05.10.2012	Remont dróg gminnych w miejscowościach Ewcin, Zacharz	147.424,36	11.10.2012
6	18/539/12	17.10.2012	Za pełnienie funkcji inspektora nadzoru przy remoncie drogi dojazdowej Drzazgowa Wola-Ceniawy	1.500,00	26.10.2012
			Razem:	325.209,02	

Zabezpieczenia środków w budżecie Gminy Będków, na realizację przedmiotowego zadania, dokonano w Dziale 600-Transport i łączność, Rozdziale 60016-Drogi publiczne gminne, Paragrafie 6050-Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych, następującymi uchwałami Rady Gminy w Będkowie: [1] nr XVII/82/11 z dnia 29 grudnia 2011 roku – 300.000,00 zł, [2] XXII/104/12 z dnia 25 czerwca 2012 roku – 343.000,00 zł, [3] XXIV/112/12 z dnia 29 sierpnia 2012 roku – 317.709,01 zł.

Remont drogi dojazdowej do pól we wsi Drzazgowa Wola-Ceniawy przyjęto na stan środków trwałych na podstawie OT nr 5/201 z dnia 11.10.2012 roku na kwotę 170.284,66 zł. Remont drogi gminnej w miejscowości Ewcin przyjęto na stan środków trwałych na podstawie OT nr 6/2012 z dnia 11.10.2012 roku. Remont drogi gminnej w miejscowości Zacharz przyjęto na stan środków trwałych na podstawie OT nr 7/2012 z dnia 11.10.2012 roku.

Kontrolujący stwierdzili, że wartość początkowa ww. środków trwałych nie uwzględniała kosztów dotyczących wykonania uproszczonego projektu budowlanego wraz z kosztorysem oraz kosztu pełnienia funkcji inspektora nadzoru. Z dokumentacji przedstawionej kontrolującym wynika, że wartość początkowa drogi dojazdowej do pól we wsi Drzazgowa Wola-Ceniawy powinna być powiększona o kwotę 3.500,00 zł, dotyczącą wykonania dokumentacji i pełnienia nadzoru inwestorskiego. Wartość początkowa drogi gminnej w miejscowości Ewcin powinna być powiększona o kwotę 2.000,00 zł oraz wartość początkowa drogi gminnej w miejscowości Zacharz powinna być powiększona o 2.000,00 zł. Nieuwzględnienie w wartości początkowej środka trwałego kosztu opracowania dokumentacji oraz kosztu nadzoru inwestorskiego jest niezgodne z art.16g ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Wskazany przepis wskazuje m.in. na konieczność uwzględnienia w wartości początkowej środka trwałego wszystkich poniesionych kosztów, które są związane z wytworzeniem czy zakupem danego środka trwałego.

Część inwestycji, dotycząca remontu drogi Drzazgowa Wola – Ceniawy, została sfinansowana z dotacji uzyskanej od Województwa łódzkiego. Kwota otrzymanej dotacji, na podstawie umowy nr 194/RO/2012 z dnia 9 lipca 2012 roku zawartej z Województwem łódzkim, wyniosła 42.580,30 zł. Dotacja została przyznana na podstawie art.22c pkt 6 ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów leśnych i rolnych (tekst jednolity z 2004 roku, Dz.U. nr 121, poz.1266 ze zm.).

IX. EWIDENCJA MAJĄTKU GMINY. INWENTARYZACJA

1. ZASADY EWIDENCJI SKŁADNIKÓW MAJĄTKOWYCH (EWIDENCJA ILOŚCIOWA, ILOŚCIOWO–WARTOŚCIOWA)

Zasady ewidencji składników majątkowych obowiązujące na dzień przeprowadzania kontroli zostały określone w niżej wymienionych unormowaniach wewnętrznych:

- zarządzenie nr 0151/21/06 Wójta Gminy Będków z dnia 10 listopada 2006 roku w sprawie przepisów wewnętrznych regulujących gospodarkę finansową Gminy Będków,
- zarządzenie nr 0151/14a/2008 Wójta Gminy Będków z dnia 25 sierpnia 2008 roku w sprawie ustalenia planu kont dla jednostki budżetowej Urzędu Gminy w Będkowie oraz planu kont dla prowadzenia ewidencji podatków, opłat i niepodatkowych należności budżetowych realizowanych przez organ podatkowy Gminy Będków,
- zarządzenie nr 0050.48.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie instrukcji wewnętrznej obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Gminy w Będkowie.

W ww. przepisach wewnętrznych przyjęto m.in. następujące zasady ewidencji majątku:

- Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższej niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki.
- Jeżeli środki trwałe uległy ulepszeniu/przebudowie, rozbudowie, rekonstrukcji, adaptacji lub modernizacji w danym roku podatkowym o wartość powyżej 3.500 zł i wydatki te powodują wzrost wartości użytkowej w stosunku do

wartości z dnia przyjęcia środka trwałego do użytkowania, to wartość początkową tych środków powiększa się o sumę wydatków na ich ulepszenie.

- W przypadku nieodpłatnego przekazania środka trwałego przez inną jednostkę lub osobę fizyczną podstawą zaewidencjonowania jest decyzja o przekazaniu, akt darowizny, protokół przekazania, dowód PT czy inny dokument potwierdzający fakt przekazania.
- Jednorazowo przez spisanie w koszty w miesiącu przyjęcia do użytkowania umarza się bez względu na wartość książki i inne zbiory biblioteczne, środki dydaktyczne, odzież i umundurowanie, meble i dywany, inwentarz żywy. Środki trwałe, których cena nabycia wynosi co najmniej 350 zł i nie przekracza 3.500 zł, ewidencjonowane są wartościowo i ilościowo. Umarza się je jednorazowo w miesiącu przyjęcia do użytkowania.
- **Przepisy wewnętrzne nie określają jak umarza się i amortyzuje środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne. (np. jednorazowo za okres całego roku czy co miesiąc). Nie wskazano również od kiedy naliczane są odpisy amortyzacyjne i kiedy następuje zakończenie ich amortyzacji.**
- Środki trwałe w budowie to zaliczane do aktywów trwałych, trwałe środki w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego, zarówno własnego jak i obcego.

Test dotyczący zasad ewidencji składników majątkowych stanowi załącznik nr 45 protokołu kontroli.

2. EWIDENCJA ŚRODKÓW TRWAŁYCH – KONTO 011, 013.

2.1. Urządzenia księgowe

Konto 011

Wcześniej wskazane zarządzenia określają konto 011-Środki trwałe, jako służące do ewidencjonowania stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych służących działalności podstawowej jednostki, które nie podlegają ujęciu na kontach 013, 014.

Na stronie Wn ujmuje się zwiększenia z tytułu przychodów i podwyższenia wartości początkowej środków trwałych. Z kolei na stronie Ma ujmuje się wszystkie rozchody i zmniejszenia wartości początkowej. Konto może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków trwałych.

Unormowania wewnętrzne wskazują, że dla środków trwałych poza ewidencją na koncie syntetycznym prowadzi się ewidencję analityczną, która umożliwia ustalenie wartości początkowej poszczególnych obiektów środków trwałych, wartości poszczególnych grup środków trwałych, należyte obliczenie umorzenia i amortyzacji.

Ewidencja księgowa środków trwałych ujętych na koncie syntetycznym prowadzona jest komputerowo. Natomiast ewidencja analityczna środków trwałych prowadzona jest ręcznie. **W przyjętych zasadach rachunkowości nie wskazano, że ewidencja analityczna prowadzona jest ręcznie.** Ewidencja analityczna środków trwałych prowadzona ręcznie uwzględnia podział na następujące grupy: [1] budynki i budowle, [2] wodociągi, [3] kanalizacja, [4] oczyszczalnia ścieków, [5] drogi asfaltowe, [6] środki transportu Urzędu Gminy Będków, [7] środki transportowe OSP, [8] sprzęt gospodarczy. W odrębnej księdze inwentarzowej pod nazwą GRUNTY, ujęte są grunty, które nie podlegają amortyzacji. **Powyższy podział środków trwałych jest niezgodny z podziałem rodzajowym i zasadami klasyfikowania środków trwałych określonymi w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 grudnia**

2010 roku w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz.U. nr 242, poz.1622).

Z ewidencji księgowej na koncie 011 wynika, że konto na dzień 1 stycznia 2012 roku wykazuje saldo o wartości 0,00 zł, natomiast w bilansie za 2012 rok wykazano w pozycji A.II wartość 10.596.238,96 zł. Z kolei na dzień 31 grudnia 2012 roku saldo konta 011 wynosi 1.151.786,45 zł, natomiast w bilansie za 2012 rok wykazano w pozycji A.II wartość 15.793.339,99 zł. Oznacza to, że w bilansie za 2012 rok poszczególne pozycje dotyczące środków trwałych są niezgodne z prowadzoną ewidencją księgową urzędu. Wykazywanie w bilansie aktywów innych niż wynikające z ewidencji księgowej na dzień kończący rok obrotowy narusza art.45 ust.1 oraz art.46 ust.1 ustawy o rachunkowości.

Ewidencja syntetyczna na koncie 011 jest niezgodna z ewidencją analityczną środków trwałych prowadzoną ręcznie. Jest to niezgodne z art.16 ustawy o rachunkowości, który mówi, że konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Ewidencja analityczna powinna być prowadzona w uzgodnieniu z saldami i zapisami na kontach syntetycznych.

Ponadto należy zauważyć, że wszystkie środki trwałe wykazywane są w bilansie urzędu za 2012 rok w wartości początkowej, bez uwzględnienia dotychczasowego umorzenia. Jest to niezgodne z art.28 ust.1 ustawy o rachunkowości, który mówi, że środki trwałe wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy według cen nabycia lub kosztów wytworzenia lub wartości przeszacowane (po aktualizacji wyceny środków trwałych) pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Jedynie grunty wykazywane są w bilansie za 2012 rok w prawidłowej wysokości, gdyż nie podlegają amortyzacji.

Kontroli poddano również próbę obejmującą niżej wymienione urządzenia, maszyny oraz remonty dróg:

- Droga Drzazgowa Wola-Ceniawy, wprowadzona do ewidencji analitycznej pod pozycją 29 o wartości 170.284,66 zł.
- Droga Ewcin, wprowadzona do ewidencji analitycznej pod pozycją 30 o wartości 81.948,99 zł.
- Droga Zacharz, wprowadzona do ewidencji analitycznej pod pozycją 31 o wartości 65.475,36 zł.
- Zagęszczarka z osprzętem, wprowadzona do ewidencji analitycznej pod pozycją 1/2012 o wartości 6.414,45 zł.
- Traktor SNAPPER, wprowadzony do ewidencji analitycznej pod pozycją 2/2012 o wartości 13.447,00 zł.
- Zamiatarka z osprzętem, wprowadzona do ewidencji analitycznej pod pozycją 3/2012 o wartości 3.684,00 zł.
- Odśnieżarka spalinowa, wprowadzona do ewidencji analitycznej pod pozycją 4/2012 i wartości 5.700,00 zł.

W wyniku kontroli powyższych środków trwałych oraz dokumentów źródłowych ustalono, że na drogi zostały wystawione dokumenty OT na podstawie faktur. Wartość poszczególnych dróg w dowodach OT została zaniżona o koszty opracowania dokumentacji oraz koszty nadzoru inwestorskiego. Wartość początkowa drogi Drzazgowa Wola-Ceniawy powinna wynosić 173.784,66 zł. Wartość początkowa drogi Ewcin powinna wynosić 83.948,99 zł. Z kolei wartość początkowa drogi Zacharz powinna wynosić 67.475,36 zł. Drogi zostały wprowadzone do ewidencji analitycznej środków trwałych, natomiast fakt przyjęcia do użytkowania ww. dróg nie został zaewidencjonowany na koncie 011 w korespondencji z kontem 080.

Zagęszczarka, traktor, zamiatarka oraz odśnieżarka zostały zakupione na podstawie faktur. Wymienione środki trwałe zostały zaewidencjonowane w ewidencji analitycznej i syntetycznej na właściwych kontach. Jednak na podstawie faktur zakupu ww. środków trwałych nie zostały sporządzone dokumenty OT w momencie przyjęcia tych środków trwałych do używania. Jest to niezgodne z instrukcją obiegu i kontroli dokumentów wprowadzoną zarządzeniem Wójta Gminy Będków nr 0050.48.2012 z dnia 27 grudnia 2012 roku.

Test dotyczący urządzeń księgowych w zakresie środków trwałych stanowi załącznik nr 46 protokołu kontroli.

Konto 013

Zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi dla urzędu konto 013 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej pozostałych środków trwałych, niepodlegających ujęciu na kontach 011 i 014 wydanych do używania na potrzeby działalności podstawowej jednostki, które podlegają umorzeniu w pełnej wartości w miesiącu przyjęcia do używania.

Ewidencja księgowa (syntetyka) pozostałych środków trwałych prowadzona jest komputerowo, natomiast ewidencja analityczna jest prowadzona ręcznie w księdze inwentarzowej.

Zgodnie z ewidencją księgową konta 013 wartości wykazane, jako bilans otwarcia i zamknięcia w 2012 roku wynosiły:

Bo	0,00 zł,
Bz	20.322,92 zł.

Wartość 0,00 zł bilansu otwarcia w 2012 roku oznacza, że w latach wcześniejszych jednostka nie ewidencjonowała na koncie syntetycznym 013 pozostałych środków trwałych. Jest to niezgodne z ewidencją analityczną, w której uwzględnione są pozostałe środki trwałe w latach wcześniejszych przed 2012 rokiem w każdym z działów wyodrębnionych ze względu na rodzaj środka trwałego.

Niezgodność ewidencji syntetycznej na koncie 013 z ewidencją analityczną pozostałych środków trwałych prowadzoną ręcznie do konta, wskazuje na nieprzestrzeganie art.16 ustawy o rachunkowości, który mówi, że konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Ewidencja analityczna powinna być prowadzona w uzgodnieniu z saldami i zapisami na kontach syntetycznych.

W ewidencji analitycznej pozostałych środków trwałych ujmowano w kontrolowanym okresie składniki majątkowe, które powinny być ujęte w ewidencji syntetycznej i analitycznej konta 011 - Środki trwałe. Jest to niezgodnie z instrukcją obiegu dokumentów Urzędu Gminy w Będkowie oraz art.16e ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, zgodnie z którymi składniki majątkowe o wartości początkowej przekraczającej 3.500,00 zł, należy zaliczyć do środków trwałych albo wartości niematerialnych i prawnych.

Jako przykład można tutaj wskazać drukarkę laserową OKI B840n o wartości 3.899,10 zł zgodnie z fakturą nr FS-46/11/U1D z dnia 20 lipca 2011 roku oraz kocioł CO o wartości 8.062,00 zł zgodnie z fakturą nr 59/2012 z dnia 19 października 2012 roku. Powyższe wartości przekraczają wartość 3.500,00 zł.

Ewidencja szczegółowa pozostałych środków trwałych w księdze inwentarzowej była podzielona na działy ze względu na rodzaj środka trwałego np. biurka, krzesła i fotele, drukarki i skanery, wyposażenie USC i inne. W wyniku kontroli księgi inwentarzowej pozostałych środków trwałych stwierdzono, że księga inwentarzowa zawiera numer

kolejny przychodu/rozchodu, datę przychodu względnie rozchodu, symbol i numer dowodu, nazwę przedmiotu, cenę jednostkową, ilość czy wartość. Niektóre zapisy w księdze inwentarzowej nie były chronologiczne (str. 11, 15, 19, 20 czy 45 księgi inwentarzowej). Zdarzały się też zapisy w księdze inwentarzowej bez podania symbolu i nr dowodu czy daty przychodu.

W związku z nieprawidłowościami ustalonymi w ewidencji środków trwałych oraz pozostałych środków trwałych, które miały miejsce w kontrolowanym okresie jak również w latach wcześniejszych, brak jest możliwości określenia prawidłowej wartości składników majątkowych, które powinny być ujęte w ewidencji syntetycznej i analitycznej środków trwałych oraz pozostałych środków trwałych.

Test dotyczący ewidencji pozostałych środków trwałych stanowi załącznik nr 47 protokołu kontroli.

2.2. Udokumentowanie obrotów na kontach (zwiększenia, zmniejszenia) - 2012 rok

Zgodnie z ewidencją księgową (syntetyka) na koncie 011 – środki trwałe stanowiły wartość:

- stan na 1 stycznia 2012 roku	0,00 zł
- zwiększenia	1.151.786,45 zł
- zmniejszenia	0,00 zł
- stan na 31 grudnia 2012 roku	1.151.786,45 zł

Z kolei bilans i kwoty przyjęte do bilansu za 2012 rok wykazują następujące wartości:

- stan na 1 stycznia 2012 roku	8.933.725,12 zł
- zwiększenia	5.197.104,03 zł
- zmniejszenia	0,00 zł
- stan na 31 grudnia 2012 roku	14.130.829,15 zł

Z ewidencji analitycznej do konta 011 wynika, że w 2012 roku miały miejsce następujące zwiększenia (przyjęto podział środków trwałych stosowanych w Urzędzie Gminy w Będkowie):

BUDYNKI

- pozycja nr 17 ewidencji (Dom Ludowy w Wyknie)-przyjęty do używania 11 kwietnia 2012 roku o wartości początkowej 1.040.753,90 zł,
  - pozycja nr 18 ewidencji (Świetlica wiejska w Brzustowie)-przyjęty do używania 10 lipca 2012 roku o wartości początkowej 488.381,11 zł,
  - pozycja nr 19 ewidencji (Gminny Ośrodek Zdrowia w Będkowie)-przyjęty do używania 30 czerwca 2012 roku o wartości początkowej 1.559.708,81 zł,
  - pozycja nr 20 ewidencji („Moje boisko” ORLIK)-przyjęty do używania 29 października 2012 roku o wartości początkowej 1.037.850,00 zł.
- Suma zwiększeń w pozycji „BUDYNKI” wynosi 4.126.693,82 zł.

DROGI ASFALTOWE

- pozycja nr 29 ewidencji (Droga Drzazgowa Wola-Ceniawy)-przyjęta do używania 11 października 2012 roku o wartości początkowej 170.284,66 zł,
  - pozycja nr 30 ewidencji (Droga Ewcin)-przyjęta do używania 11 października 2012 roku o wartości 81.948,99 zł,
  - pozycja nr 30 ewidencji (Droga Zacharz)-przyjęta do używania 11 października 2012 roku o wartości 65.475,36 zł
- Suma zwiększeń w pozycji „DROGI ASFALTOWE” wynosi 317.709,01 zł.

SPRZĘT GOSPODARCZY

- pozycja nr 1/2012 ewidencji (Zagęszczarka)-przyjęta do używania 11 września 2012 roku o wartości 6.414,45 zł,
- pozycja 2/2012 ewidencji (Traktor)-przyjęty do używania 26 września 2012 roku o wartości 13.447,00 zł,
- pozycja 3/2012 ewidencji (Zamiatarka z osprzętem)-przyjęta do używania 26 września 2012 roku o wartości 3.684,00 zł,
- pozycja 4/2012 ewidencji (Odśnieżarka)-przyjęta do używania 26 września 2012 roku o wartości 5.700,00 zł.

Suma zwiększeń w pozycji „SPRZĘT GOSPODARCZY” wynosi 29.245,45 zł.

Łączna suma środków trwałych przyjętych do używania w 2012 roku według ewidencji analitycznej do konta 011 wynosi 4.473.648,28 zł.

Z ustalonych wyżej danych wynika, że środki trwałe uległy zwiększeniu w 2012 roku o kwotę 4.473.648,28 zł. W ewidencji syntetycznej konta 011 wymieniona kwota nie została uwzględniona w pełnej wysokości. Na koncie ujęto środki trwałe jedynie o wartości 1.151.786,45 zł. Również bilans za 2012 rok wskazywał na wzrost stanu środków trwałych w kwocie 5.197.101,03 zł, co nie odpowiadało kwocie faktycznie przyjętych do używania w 2012 roku środków trwałych. Wskazane nieprawidłowości wynikają z nieprzestrzegania przepisów i zasad określonych we wcześniejszej części protokołu dotyczącej ewidencji środków trwałych.

Test dotyczący udokumentowania obrotów na koncie 011 stanowi załącznik nr 48 protokołu kontroli.

2.3. Prawdliwość stosowanych odpisów umorzeniowych - 2012 rok

Konto 071 i 072

Z zestawienia obrotów i sald za 2012 rok wynika, że urząd nie prowadził w ewidencji księgowej konta syntetycznego 071-Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. W związku z tym w kontrolowanym okresie nie były ewidencjonowane odpisy umorzeniowe środków trwałych. Jest to niezgodne z zasadami rachunkowości określonymi dla Urzędu Gminy w Będkowie oraz z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Wartość umorzenia jest natomiast ujmowana w ewidencji analitycznej środków trwałych. Ewidencja analityczna pozwala ustalić wartość umorzenia poszczególnych środków trwałych w danym roku oraz narastająco.

Powyższe oznacza również niezgodność pomiędzy ewidencją syntetyczną i analityczną konta 071. Jest to niezgodne z art.16 ustawy o rachunkowości, który mówi, że konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Ewidencja analityczna powinna być prowadzona w uzgodnieniu z saldami i zapisami na kontach syntetycznych.

Kontrolę prawidłowości stosowania odpisów umorzeniowych przeprowadzono w oparciu o wartości umorzeń widoczne w ewidencji analitycznej poszczególnych środków trwałych. Kontrolą objęto losowo wybrane niżej wymienione pozycje majątku trwałego: [1] Dom Ludowy w Wyknie-OT nr 1/2012 z 11 kwietnia 2012 roku o wartości 1.040.753,90 zł, [2] „Moje Boisko” Orlik-OT nr 3/2012 z 29 października 2012 roku o wartości 1.037.850,00 zł, [3] Droga Drzazgowa Wola-Ceniawy-OT nr 5/2012 z 11 października 2012 roku o wartości 170.284,66 zł, [4] Zagęszczarka z osprzętem-brak OT, FV nr FS/12719/2012 z 11 września 2012 roku o wartości 6.414,45 zł.

W wyniku kontroli stwierdzono, że stawki umorzeniowe skontrolowanych środków trwałych były prawidłowe. Umorzenia środków trwałych w badanej próbie naliczono według rocznych stawek amortyzacyjnych określonych w ustawie z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych.

Na podstawie dokumentów źródłowych kontrolujący stwierdzili, że środek trwały „Dom Ludowy w Wyknie” został przyjęty do używania 11 kwietnia 2012 roku na podstawie protokołu odbioru końcowego (dowód przyjęcia do ewidencji-OT nr 1/2012 z 11 kwietnia 2012 roku). Wartość umorzenia środka trwałego była naliczana od początku 2013 roku. Środek trwały „Moje Boisko Orlik” został przyjęty do używania 26 października 2012 roku na podstawie protokołu odbioru końcowego (dowód przyjęcia do ewidencji-OT nr 3/2012 z 29 października 2012 roku). Wartość umorzenia środka trwałego również była naliczana od początku 2013 roku. Środek trwały „Droga Drzazgowa Wola-Ceniawy” został przyjęty do używania 3 października 2012 roku na podstawie protokołu odbioru (dowód przyjęcia do ewidencji-OT nr 5/2012 z 11 października 2012 roku). Również tutaj umorzenie środka trwałego było naliczane od początku 2013 roku. Jest to niezgodne z art.16h ust.1 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Zgodnie z tym przepisem odpisów amortyzacyjnych dokonuje się od wartości początkowej środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, z zastrzeżeniem art.16k, począwszy od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym ten środek lub wartość wprowadzono do ewidencji środków trwałych. W związku z powyższym umorzenie powinno być naliczane dla: „Domu Ludowego w Wyknie” od miesiąca maja 2012 roku, „Moje Boisko Orlik” od miesiąca listopada 2012 roku oraz „Droga Drzazgowa Wola-Ceniawy” od miesiąca listopada 2012 roku.

Konto 072-Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, wykazywało saldo na dzień 1 stycznia 2012 roku w wysokości 0,00 zł. W trakcie roku nastąpiły księgowania po stronie Ma w wysokości 22.322,92 zł. Na dzień 31 grudnia 2012 roku konto 072 wykazywało saldo w wysokości 22.322,92 zł. Saldo konta 072 odpowiadało saldu konta 013-Pozostałe środki trwałe.

3. EWIDENCJA WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH I PRAWNYCH – KONTO 020. PRAWIDŁOWOŚĆ STOSOWANYCH ODPISÓW UMORZENIOWYCH

Z zestawienia obrotów i sald za 2012 rok, jak również z informacji udzielonej przez Skarbnika Gminy Będków wynika, że urząd nie prowadził w ewidencji księgowej konta 020. Z informacji Skarbnika Gminy wynika, że składniki majątku, które mogłyby być zaewidencjonowane na wskazanym koncie były kupowane ponad 10 lat temu i zostały już zamortyzowane. Faktu ujęcia w ewidencji analitycznej i syntetycznej wartości niematerialnych i prawnych w poprzednich latach nie odnotowano. Oznacza to, że jeśli wartości niematerialne i prawne w latach wcześniejszych wystąpiły to nie były ujęte w ewidencji syntetycznej i analitycznej wartości niematerialnych i prawnych.

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków dotyczące konta 020, stanowi załącznik nr 49 do protokołu kontroli.

4. EWIDENCJA POZOSTAŁYCH SKŁADNIKÓW MAJĄTKOWYCH (FINANSOWY MAJĄTEK TRWAŁY)

Z informacji uzyskanej od Skarbnika Gminy Będków wynika, że w urzędzie nie była prowadzona ewidencja na koncie 030-Długoterminowe aktywa finansowe. Gmina Będków nie posiada akcji i innych długoterminowych aktywów finansowych.

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków dotyczące konta 030, stanowi załącznik nr 50 protokołu kontroli.

5. INWENTARYZACJA

5.1. Instrukcja inwentaryzacyjna. Terminy przeprowadzania inwentaryzacji

Zarządzeniem nr 0050.49.2012 Wójta Gminy Będków z dnia 27 grudnia 2012 roku wprowadzono instrukcje inwentaryzacyjną w kontrolowanej jednostce. Zgodnie z §3 przedmiotowego zarządzenia przedmiotem inwentaryzacji są wszystkie ujęte w ewidencji aktywa i pasywa jednostki, a w szczególności: [1] rzeczowe składniki aktywów trwałych, do których zalicza się: środki trwałe i środki trwałe w budowie, [2] wartości niematerialne i prawne, [3] rzeczowe składniki aktywów obrotowych: materiały, opał, paliwo, [4] aktywa finansowe: środki pieniężne – gotówka w kasie i środki pieniężne na rachunkach bankowych, [5] należności i zobowiązania, [6] pozostałe aktywa i pasywa. Inwentaryzacją obejmuje się również znajdujące się w jednostce obce składniki aktywów, które zostały powierzone do ich przechowywania, własne składniki aktywów, które zostały powierzone innym jednostkom w celu ich przechowywania, oraz stan składników aktywów powierzonych innym jednostkom w użytkowanie sprawdza się w drodze uzyskania wyników spisu z jednostki której zostały powierzone. Zgodnie z §6 przedmiotowej instrukcji ustalono następujące terminy i częstotliwości przeprowadzania inwentaryzacji:

1. Na ostatni dzień każdego roku obrotowego metodą spisu z natury – inwentaryzacja środków pieniężnych w kasie i papierów wartościowych oraz materiałów,
2. Na ostatni dzień każdego roku obrotowego, z tym, że inwentaryzację rozpocząć można w IV kwartale roku obrotowego i zakończyć do 15 stycznia roku następnego:
  - a. W drodze uzyskania potwierdzenia salda:
    - Środków pieniężnych na rachunkach bankowych,
    - Należności (z wyjątkiem tytułów publicznoprawnych, spornych, należności i zobowiązań wobec osób nie prowadzących ksiąg rachunkowych oraz innych aktywów i pasywów o ile przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych było niemożliwe),
    - Pożyczek i kredytów,
    - Własnych składników majątkowych powierzonych kontrahentom,
  - b. W drodze weryfikacji:
    - Gruntów,
    - Środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony,
    - Należności spornych i wątpliwości,
    - Należności i zobowiązań wobec osób nie prowadzących ksiąg rachunkowych,
    - Należności i zobowiązań z tytułów publicznoprawnych, wartości niematerialnych i prawnych,
    - Środków trwałych w budowie (inwestycji rozpoczętych) i innych aktywów i pasywów, których ustalenie drogą spisu z natury lub poprzez potwierdzenie sald jest niemożliwe.
  - c. W drodze spisu z natury:

- Środków trwałych (z wyjątkiem gruntów i środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony w tym również maszyn i urządzeń objętych inwestycją), pozostałych środków trwałych (wyposażenia), objętych ewidencją ilościowo-wartościową, znajdujących się na terenie niestrzeżonym,
3. Raz w ciągu 4 lat w drodze spisu z natury inwentaryzację znajdujących się na terenie strzeżonym środków trwałych (za wyjątkiem gruntów i tych, do których dostęp jest znacznie utrudniony oraz maszyn i urządzeń objętych inwestycją rozpoczętą), pozostałych środków trwałych objętych ewidencją ilościowo - wartościową oraz ewidencją ilościową.

Terenami strzeżonymi, jak wskazano w instrukcji, dla celów inwentaryzacji, są: budynki Urzędu Gminy oraz budynki jednostek organizacyjnych i jednostek kultury pod warunkiem posiadania zabezpieczeń alarmowych. Nie doprecyzowano, które budynki posiadają przedmiotowe zabezpieczenie.

W przedmiotowej instrukcji zawarto także informację, iż inwentaryzację przeprowadza się okresowo (np. inwentaryzacja roczna), oraz doraźnie, m.in. w przypadku zmiany osoby odpowiedzialnej materialnie za powierzone składniki majątkowe, w wypadkach losowych). Jak stwierdzono we wcześniejszej części protokołu kontroli, w sytuacji zmiany kasjera nie przeprowadzana była inwentaryzacja środków pieniężnych w kasie.

Z uwagi na nieprawidłowości stwierdzone we wcześniejszej części protokołu kontroli, dotyczące szeregu rozbieżności między ewidencją księgową kontrolowanej jednostki oraz dokumentacją źródłową, kontrolujący zwrócili się do Skarbnika Gminy Będków o przedstawienie dokumentacji dotyczącej przeprowadzonej w 2012 roku rocznej inwentaryzacji w zakresie środków pieniężnych w kasie, środków pieniężnych na rachunkach bankowych, należności, pożyczek i kredytów, własnych składników majątkowych powierzonych kontrahentom, środków trwałych do których dostęp jest znacznie utrudniony, należności i zobowiązań z tytułów publicznoprawnych, wartości niematerialnych i prawnych. W odpowiedzi na powyższe, w dniu 26 marca 2014 roku kontrolujący otrzymali wyjaśnienie, zgodnie z którym „*Obiekt Urzędu Gminy w Będkowie, oraz pozostałe obiekty mienia komunalnego (szkoła, hydrofornia, oczyszczalnia ścieków), są obiektami strzeżonymi - Firma TRANSFER - Tomaszów Mazowiecki. Zgodnie z art. 26 Ustawy o rachunkowości, a także zgodnie z §6 instrukcji inwentaryzacyjnej inwentaryzację przeprowadza się raz w ciągu 4 lat. Nie jest corocznie prowadzone potwierdzenie sald (środków pieniężnych, należności). Raz w ciągu 4 lat sporządzany jest spis z natury środków trwałych na terenie strzeżonym”.* Jak wskazano w powyższym wyjaśnieniu, Gmina Będków przeprowadza jedynie pełne inwentaryzacje raz na cztery lata.

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 26 marca 2014 roku, dotyczące inwentaryzacji środków pieniężnych i należności, stanowi załącznik nr 51 do protokołu kontroli.

O inwentaryzacji strzeżonych składników majątku mowa jest w art. 26 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy o rachunkowości, gdzie wskazano, że termin i częstotliwość inwentaryzacji o której mowa w ust. 1, tj. ostatni dzień każdego roku obrotowego, uważa się za dotrzymany jeśli inwentaryzację zapasów, towarów, produktów gotowych i półproduktów znajdujących się w strzeżonych składowiskach i objętych ewidencją ilościowo-wartościową - przeprowadzono raz w ciągu 2 lat, a nieruchomości zaliczonych do środków trwałych oraz inwestycji, jak też znajdujących się na terenie strzeżonym innych środków trwałych oraz maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie - przeprowadza się raz w ciągu czterech lat. Powyższe zapisy nie uprawniają JST do dokonywania jedynie kompleksowej inwentaryzacji raz na cztery lata, bowiem w pozostałym zakresie, w tym m.in. inwentaryzacji środków pieniężnych, kredytów i pożyczek, należności i zobowiązań, należy przestrzegać przepisów ustawy o rachunkowości.

5.2. Prawdliwość przeprowadzenia i rozliczenia inwentaryzacji

Zarządzeniem nr 0050.37a/2013 z dnia 22 listopada 2013 roku powołano stałą komisję likwidacyjną, określono tryb jej prac oraz zasady zbywania i sposobu likwidacji składników majątkowych Gminy Będków. W skład komisji wchodził:

- Przewodnicząca – inspektor Beata Kowalczyk,
- W-ce Przewodnicząca – inspektor Jolanta Burczyńska,
- Członek – inspektor Marzanna Jagiełło.

Zarządzeniem nr 0050.37.2013 Wójta Gminy Będków z dnia 22 listopada 2013 roku zarządzono przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji składników majątku Gminy Będków – środków trwałych, pozostałych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, aktywów i pasywów w roku obrotowym 2013, w tym w: [1] Urzędzie Gminy Będków, [2] Gminnej Bibliotece Publicznej w Będkowie, [3] Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Będkowie, [4] Zespole Szkolno-Gimnazjalnym w Będkowie, przez komisję inwentaryzacyjną w następującym składzie osobowym:

- Przewodnicząca – inspektor Beata Kowalczyk,
- Członek – inspektor Jolanta Burczyńska,
- Członek – inspektor Marzanna Jagiełło.

Do przeprowadzenia spisu z natury w Urzędzie Gminy, Bibliotece, GOPS powołano zespół spisowy w składzie wymienionym powyżej. W dalszej części zarządzenia zobowiązano Dyrektora Zespołu Szkolno-Gimnazjalnego do powołania zespołu spisowego celem przeprowadzenia inwentaryzacji w Zespole Szkolno-Gimnazjalnym w Będkowie.

Jak wskazano w instrukcji inwentaryzacyjnej obowiązującej w kontrolowanej jednostce, do obowiązków Skarbnika Gminy należy m.in. [1] przeprowadzenie szkolenia komisji inwentaryzacyjnej, [2] zapewnienie uzgodnienia ewidencji księgowej z ewidencją prowadzoną w poszczególnych polach spisowych, [3] zapewnienie dokonania inwentaryzacji aktywów i pasywów nie objętych spisami z natury, tj. środków pieniężnych i kredytów bankowych oraz rozrachunków, z wyjątkiem spornych i wątpliwych, publicznoprawnych oraz z pracownikami i innymi osobami nie prowadzącymi ewidencji – drogą uzgodnienia sald, [4] zapewnienie dokonania inwentaryzacji aktywów i pasywów nie objętych spisami z natury i potwierdzeniem sald, tj. pozostałych aktywów i pasywów – drogą weryfikacji stanów księgowych z dokumentacją.

W §3 wskazano, iż inwentaryzacją należało objąć następujące składniki majątkowe: [1] środki trwałe, [2] środki trwałe w użytkowaniu, [3] materiały, [4] środki pieniężne, [5] należności i zobowiązania, [6] środki trwałe w budowie, [7] druki ścisłego zarachowania.

Zgodnie z załącznikiem nr 1 do przedmiotowego zarządzenia, stanowiącym harmonogram przeprowadzenia inwentaryzacji w wyznaczonych polach spisowych wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, zobowiązano wskazany powyżej zespół spisowy do przeprowadzenia:

1. Metodą spisu z natury:

[1] Urząd Gminy - pozostałych środków trwałych w użytkowaniu, inwentarza, zapasów materiałów, nie zużytych materiałów i towarów odpisanych w koszty w momencie ich zakupu, [2] Gminna Biblioteka Publiczna – pozostałych środków trwałych w użytkowaniu i zbiorów bibliotecznych, [3] GOPS – pozostałych środków trwałych w użytkowaniu;

2. W drodze uzyskania potwierdzenia sald:

Środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, należności (za wyjątkiem tytułów publicznoprawnych, do których stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych spornych należności od pracowników), pożyczek i kredytów, zobowiązań (za wyjątkiem zobowiązań wobec pracowników i publicznoprawnych);

3. W drodze weryfikacji poprzez porównanie danych w księgach rachunkowych z danymi wynikającymi z dokumentów:

Gruntów, środków trwałych trudnodostępnych ogółowi, wartości niematerialnych i prawnych, umorzenia środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji rozpoczętych.

4. Metodą spisu z natury i porównania danych z księgami rachunkowymi:

Stan gotówki w kasie, druki ścisłego zarachowania, znaki opłaty skarbowej.

Wskazano, że inwentaryzację należało zakończyć do dnia 15 stycznia 2014 roku, a do dnia 15 lutego 2014 roku Skarbnik Gminy Będków przedłożył Wójtowi Gminy sprawozdanie z przeprowadzonej inwentaryzacji.

Rozliczenie inwentaryzacji i sporządzenie sprawozdania według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku miało miejsce w dniu 17 stycznia 2014 roku. Sprawozdanie zostało sporządzone i podpisane przez Skarbnika Gminy Małgorzatę Jabłońską oraz zatwierdzone przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka.

W sprawozdaniu stwierdzono, że jedynie budynek Urzędu Gminy oraz Oczyszczalnia Ścieków są obiektami strzeżonymi przez monitoring. Zespół spisowy dokonał spisu z natury, po przeprowadzeniu którego sporządzono sprawozdanie. Poinformowano także, że w dniu 31 grudnia 2013 roku przeprowadzono inwentaryzację w kasie Urzędu Gminy, zespół spisowy dokonał weryfikacji sald kont rozrachunkowych sporządzając zestawienie zbiorcze (wcześniej wskazano, że należy to do obowiązku Skarbnika Gminy). Dalej wskazano, że zinwentaryzowano środki pieniężne na rachunkach bankowych, które potwierdzone zostały przez Powiatowy Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Mazowieckim na kwotę na rachunku bieżącym 329.545,52 zł. Wskazano, że dokonano inwentaryzacji sald kredytów bankowych zaciągniętych przez Gminę Będków, które pozostały do spłaty, a saldo zadłużenia na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiło 5.356.425,74 zł (w tym BGK 494.770,74 zł), co jest zgodne z ewidencją księgową konta 134 Gminy Będków. Nie stwierdzono niedoborów ani nadwyżek.

Ustalenia kontroli;

1. **W zakresie inwentaryzacji kasy:**

Z inwentaryzacji sporządzono protokół nr 1/2013, wskazujący, że przeprowadzona została w dniu 31 grudnia 2013 roku w godzinach 15.05 – 15.15 w obecności pracownika materialnie odpowiedzialnego – Marii Walas. Stwierdzono, że stan gotówki w kasie wyniósł na dzień 31 grudnia 2013 roku 1.197,88 zł, co jest zgodne z saldem kasowym oraz stanem gotówki wynikającym z raportu kasowego nr 43/13. Nie stwierdzono niedoborów ani nadwyżek. Protokół ten podpisany został przez trzech członków komisji inwentaryzacyjnej. Brak podpisu osoby materialnie odpowiedzialnej w miejscu na to wyznaczonym. Zgodność stanu środków pieniężnych w kasie z saldem konta 101 na dzień 31 grudnia 2013 roku wskazuje, że nie przekazano z kasy środków pieniężnych z kasy do urzędu, a następnie do budżetu gminy. Można zatem stwierdzić, że budżet gminy na dzień 31 grudnia 2013 roku posiadał należności od swojej jednostki w wysokości 1.197,88 zł, która to kwota w konsekwencji zwiększa stan wolnych środków budżetu Gminy Będków.

2. **W zakresie inwentaryzacji zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wg. stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku:**

Kwota zadłużenia ogółem zgodna była z wyciągami bankowymi oraz dokumentacją źródłową. Jak stwierdzono we wcześniejszej części protokołu kontroli, odnoszącej się do kontroli zadłużenia Gminy Będków, kwota zadłużenia ogółem wynosiła 5.356.425,74 zł. Niemniej jednak saldo Ma konta 134 wykazane na zestawieniu obrotów i sald Gminy Będków za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2013 roku wynosi 476.655,00 zł (różnica 4.897.770,74). Nie można zatem stwierdzić poprawności wskazanego w sprawozdaniu z wykonania inwentaryzacji stwierdzenia, zgodnie z którym kwota zadłużenia zgodna jest z ewidencją księgową konta 134 Gminy Będków.

Jako udokumentowanie stanu zadłużenia, do dokumentacji z przeprowadzonej inwentaryzacji załączono jedynie tabelaryczne zestawienie kredytów, sporządzone przez Skarbnika Gminy Będków Małgorzatę Jabłońską w dniu 17 stycznia 2014 roku. Nie załączono wydruku z ewidencji księgowej a także potwierdzenia sald z banków, czym **naruszono art. 27 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym przeprowadzenie i wynik inwentaryzacji należy odpowiednio udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych.** Wskazana dokumentacja stanowi dowody wewnętrzne jednostki, o których mowa w art. 20 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy, a zatem dowody te powinny być rzetelne, zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, zawierające co najmniej dane określone w art. 21 tejże ustawy, wolne od błędów rachunkowych, o czym mówi art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

3. W zakresie inwentaryzacji środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych:

Kontrolującym przedstawiono jedynie tabelaryczne zestawienie numerów rachunków bankowych ze wskazaniem na saldo wg. stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, sporządzone w dniu 17 stycznia 2014 roku przez Skarbnika Gminy Będków Małgorzatę Jabłońską. W powyższym zestawieniu wskazano na 14 rachunków bankowych, z których 9 wykazywało saldo na dzień 31 grudnia 2013 roku. Z ustaleń kontroli, na podstawie weryfikacji poczynionej na wstępie protokołu kontroli, odnoszącej się do banku obsługującego Gminę Będków, stwierdzono, że w zestawieniu tym nie wskazano na jeden rachunek bankowy utworzony w 2013 roku w celu ewidencjonowania dochodów i wydatków związanych z gospodarką odpadami, którego saldo na dzień 31 grudnia 2013 roku, potwierdzone przez Bank, wynosiło 44.042,61 zł. Powyższe świadczy o nierzetelnym przeprowadzeniu inwentaryzacji w zakresie środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych.

Dodatkowo, także i w tym przypadku inwentaryzacja środków pieniężnych na rachunkach bankowych nie została odpowiednio udokumentowana, czym naruszono art. 27 ustawy o rachunkowości. Zgodnie bowiem z art. 26 ustawy, powinna ona zostać przeprowadzona drogą otrzymania od banków potwierdzeń prawidłowości wskazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic.

4. W zakresie weryfikacji sald kont rozrachunkowych:

Zgodnie ze sprawozdaniem z przeprowadzonej inwentaryzacji z dnia 17 stycznia 2014 roku, zespół spisowy (w osobach inspektor Beata Kowalczyk, inspektor Jolanta Burczyńska, inspektor Marzanna Jagiełło) dokonał weryfikacji sald kont rozrachunkowych sporządzając zestawienie zbiorcze. W dokumentacji przedstawionej kontrolującym znajduje się jedynie zestawienie zbiorcze wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, nie opatrzone podpisami osób sporządzających a jedynie zatwierdzającym podpisem Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka. Zgodnie z powyższym zestawieniem zinwentaryzowano konta: 225, 221, 229, 231, 234, 240. Porównanie danych wskazanych w

przedmiotowym zestawieniu z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej kontrolowanej jednostki zawarto w poniższym zestawieniu:

Konto	Zestawienie zbiorcze wg. inwentaryzacji		Zestawienie obrotów i sald za okres od początku roku do dnia 31.12.2013		różnice	
	Należności (A)	Zobowiązania (B)	Należności (C)	Zobowiązania (D)	Należności (C-A)	Zobowiązania (D-B)
225	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
221	406.602,14	11.383,45	0,00	1.904.806,86	- 406.602,14	1.893.423,41
229	0,00	53.350,01	9,93	0,00	9,93	- 53.350,01
231	0,00	275.536,90	0,00	0,00	0,00	- 275.527,00
234	0,00	22.527,00	BRAK TAKIEGO KONTA		BRAK TAKIEGO KONTA	
240	0,00	0,00	0,00	1.757.110,91	0,00	1.757.110,91

Powyższe wprost wskazuje, że dane wskazane w zestawieniu zbiorczym wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku nie odpowiadają danym wynikającym z ewidencji księgowej prowadzonej dla Gminy Będków wynikającym z zestawienia obrotów i sald za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2013 roku. W zestawieniu tym wskazano na saldo konta 234 – „pozostałe rozrachunki z pracownikami”. Natomiast ewidencja księgowa prowadzona dla Gminy Będków wskazuje, że w kontrolowanej jednostce nie prowadzi się konta 234. Ponownie, przedstawiona kontrolującym dokumentacja, mająca wskazywać na przeprowadzenie inwentaryzacji kont rozrachunkowych nie została odpowiednio udokumentowana, czym naruszono art. 27 ust. 1 ustawy o rachunkowości, nie załączono żadnych wydruków z ewidencji księgowej, mogących potwierdzać salda wpisane w przedmiotową tabelę, stanowiącą zestawienie zbiorcze na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Pomimo faktycznego prowadzenia ewidencji księgowej do konta 080 – „środki trwałe w budowie” gdzie saldo Wn na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiło 565.899,98 zł, a zarządzeniem nr 0050.37.2013 Wójta Gminy Będków z dnia 22 listopada 2013 roku wprowadzono obowiązek inwentaryzacji środków trwałych w budowie, nie przeprowadzono weryfikacji i inwentaryzacji ww. salda. Inwentaryzacja metodą weryfikacji sald polegać powinna na porównaniu danych wynikających z ewidencji z właściwymi dokumentami źródłowymi, w tym np.: w zakresie konta 080 – z rachunkami, fakturami, dowodami OT; w zakresie należności i zobowiązań publicznoprawnych poprzez deklaracje podatkowe, decyzje podatkowe, decyzje o ustaleniu ulg w zapłacie podatku itp.

W przedmiotowej sprawie wyjaśnienia złożyła Skarbnik Gminy Będków Małgorzata Jabłońska, stwierdzając, że „(...) konto 221 obrazuje stan należności pozostałych do zapłaty i wielkość nadpłat według stanu na koniec 2013 roku. Kwoty te są zaległościami i nadpłatami z tytułu podatku od nieruchomości, rolnego, leśnego, opłat za wywóz nieczystości stałych i tytułu zaliczki alimentacyjnej – są zgodne ze sprawozdaniem Rb-27S za okres od początku roku do 31.12.2013; Konto 229 obrazuje stan naliczenia pochodnych od dodatkowego wynagrodzenia rocznego „13” za rok 2013 wypłaconej w marcu 2014 i jest ono zgodne ze sprawozdaniem Rb-27S za okres od początku roku do dnia 31.12.2013r. Konto 231 obrazuje stan naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego „13” za 2013 rok wypłaconego w marcu 2014 roku i jest ono zgodne ze sprawozdaniem Rb-27S za okres od początku roku od 31.12.2013r. Konto 234 obrazuje rozrachunki z pracownikami i są to pożyczki mieszkaniowe udzielone pracownikom z ZFŚS, które potrącane są na listach płac. Konto to nie widnieje w wykazie kont na których dokonywana jest ewidencja księgowa budżetu. Konto jest oddzielną ewidencją spłat rat pożyczek(...). Nie dokonano inwentaryzacji konta 080”.

Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków Małgorzaty Jabłońskiej z dnia 7 kwietnia 2014 roku, dotyczące inwentaryzacji metodą weryfikacji sald, dokonanej podczas inwentaryzacji w 2013 roku, stanowi załącznik nr 52 do protokołu kontroli.

W tym miejscu konieczne jest odniesienie się do wyjaśnień złożonych także przez Skarbnika Gminy Będków Małgorzatę Jabłońską w dniu 10 marca 2014 roku, zamieszczonych *jako załącznik nr 23 do protokołu kontroli*, odnoszących się do prowadzonych w Urzędzie Gminy kont rozrachunkowych. W przedmiotowym wyjaśnieniu, wyżej wymieniona stwierdziła, że „(...) konto 231, na którym ewidencjonowane są naliczenia i wypłaty wynagrodzeń. Na koniec 2012 i 2013 roku saldo konta wynosiło 0,00zł. (...) Konto 234, nie figuruje, gdy z w Urzędzie naszym nie przekazywane są zaliczki dla pracowników. Na koniec roku 2012 i 2013 saldo konta wynosiło 0,00zł (...).”

Powyższe wskazuje, na brak rzetelności przeprowadzonej inwentaryzacji w zakresie weryfikacji sald kont rozrachunkowych, brak, mimo takiego obowiązku, zinwentaryzowania konta 080, a także sprzeczne wyjaśnienia składane podczas przeprowadzania czynności kontrolnych, inspektorom RIO.

4. W zakresie potwierdzenia sald z kontrahentami

Pomimo obowiązku nałożonego na Gminę Będków przeprowadzenia, metodą uzgodnienia sald poprzez otrzymanie od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości stanów aktywów jednostki wykazanego w ewidencji księgowej oraz na wyjaśnieniu różnic, kontrolowana jednostka nie przeprowadziła inwentaryzacji w przedmiotowym zakresie. Jak wskazano we wcześniejszej części protokołu kontroli, dotyczącej rozrachunków i roszczeń, konto 201 – „rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”, służące do ewidencji rozrachunków i roszczeń krajowych i zagranicznych z tytułu dostaw, robót i usług, w tym również zaliczek na poczet dostaw, robót i usług oraz kaucji gwarancyjnych, a także należności z tytułu przychodów finansowych, nie było prowadzone w formie komputerowej a w formie papierowej, w osobnym zeszyte. W przedmiotowym zakresie wyjaśnienia złożyła Skarbnik Gminy stwierdzając, że „Sporządzając inwentaryzację na koniec 2013 roku nie dokonano potwierdzenia sald z kontrahentami tzn. konta „201”. W Urzędzie Gminy nie prowadzona była ewidencja na koncie „201”. Wszystkie natomiast faktury ewidencjonowane były w rejestrze, w którym odnotowane były daty wpływu i daty zapłaty. Z rejestru wynika, że na koniec 2013 roku nie widniały faktury nieuregulowane”.

Wyjaśnienia stanowią załącznik nr 52 do protokołu kontroli.

5. W zakresie inwentaryzacji gruntów konto 011:

W dokumentacji przedstawionej kontrolującemu znajduje się jedynie tabelaryczne zestawienie „Rozliczenie inwentaryzacji 2013 rok” sporządzone przez Skarbnika Gminy Małgorzatę Jabłońską. Zgodnie z przedmiotowym dokumentem, wartość gruntów na dzień 31 grudnia 2009 roku wynosiła 149.800,00 zł, w latach 2010 – 2013 miało miejsce zwiększenie o kwotę 1.500,00 zł co daje wartość na dzień 31 grudnia 2013 roku w kwocie 151.300,00 zł. Wartość ta odpowiada prowadzonej w formie odręcznej księdze środków trwałych „Grunty”, gdzie wskazano na wartość na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 151.300,00 zł. Nieprawidłowości związane z ewidencją środków trwałych, w tym gruntów zawarto we wcześniej części protokołu kontroli dotyczącej ewidencji majątku. Zgodnie bowiem z ewidencją księgową kontrolowanej jednostki, w tym zestawienia obrotów i sald za okres od dnia 1 stycznia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku saldo Wn konta 011 wynosiło

6.578,00 zł. Stwierdzono także brak wprowadzenia bilansu otwarcia tego konta. Powyższa wartość wynikała zatem z jednej tylko operacji, nabycia 22 sztuk regałów bibliotecznych, co zaewidencjonowano Wn 011 Ma 080. Ewidencja księgową nie wskazuje także na prowadzenie analityki do konta, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 roku w sprawie klasyfikacji środków trwałych. Natomiast zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości, ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 011 powinna umożliwić ustalenie wartości poszczególnych środków trwałych oraz ustalenie osób lub komórek organizacyjnych, którym powierzono środki trwałe, a saldo WN konta 011 wyraża wartość środków trwałych placówki. Ewidencja księgową prowadzoną w formie ksiąg pomocniczych, powinna być zgodna z kontami księgi głównej, o czym mówi art. 16 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym **konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej. Prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej.** Z uwagi na ponowne naruszenie art. 27 ww. ustawy poprzez brak udokumentowania przeprowadzonych czynności inwentaryzacyjnych, o wskazanie na sposób inwentaryzacji gruntów zwrócono się do Skarbnika Gminy. Wyżej wymieniona stwierdziła, że „Inwentaryzację gruntów przeprowadzono na podstawie porównania danych ksiąg-rejestru oraz sprawdzono ich stan zagospodarowania i przeznaczenia”

Wyjaśnienia stanowią załącznik nr 52 do protokołu kontroli.

Zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, inwentaryzacja gruntów polega na porównaniu danych wynikających z ewidencji księgowej z dokumentacją źródłową, w tym m.in. aktami notarialnymi nabycia, zbycia nieruchomości, decyzjami komunalizacyjnymi, orzeczeniami sądu (np. stwierdzone zasiedzenie), czy szacunkami nieruchomości. Brak przeprowadzenia inwentaryzacji w sposób przedstawiony powyżej świadczy o jej niezgodności z obowiązującymi przepisami.

6. W zakresie inwentaryzacji przeprowadzonej metodą spisu z natury:

Zespół spisowy, po przeprowadzeniu inwentaryzacji metodą spisu z natury sporządził sprawozdanie, stwierdzając prawidłowe i rzetelne przeprowadzenie inwentaryzacji. Poinformowano, że spis przebiegał trzyetapowo, z czego I etap dotyczył spisowania inwentarza w poszczególnych pokojach Urzędu Gminy w Będkowie (28 arkuszy spisowych na kwotę ogółem 575.123,30 zł oraz 15 kart likwidacyjnych na kwotę ogółem 32.756,78 zł), II etap spisu środków trwałych majątku Gminy Będków według ksiąg ewidencyjnych (8 arkuszy spisowych na kwotę ogółem 16.769.183,30 zł oraz 2 karty likwidacyjne na kwotę ogółem 218.641,06 zł), a III etap dotyczył spisania stanu gruntów skomunalizowanych i nabytych przez Gminę Będków w kwocie 151.300,00 zł. Ogólna wartość majątku ustalona metodą spisu z natury wyniosła 17.495.606,60 zł.

Szczegółowe zestawienie wszystkich 36 arkuszy spisowych, ze wskazaniem na przedmiot spisu, osobę odpowiedzialną, kwotę spisu, zawarto w załączniku nr 53 do protokołu kontroli.

Stwierdzono, że zespół spisowy dokonał inwentaryzacji metodą spisu z natury w dniu 31 grudnia 2013 roku od godziny 14.00 do godziny 15.00 następujących pozycji:

- arkusz nr 29 – budynki biurowe i gospodarcze Urzędu Gminy oraz 4 pojazdy na łączną kwotę 454.293,63 zł,

- arkusz nr 30 – Budynki i obiekty Urzędu Gminy na łączną kwotę 2533483,49 zł: Budynek mieszkalny/weterynaria 54.379,19 zł; budynek apteki 8.206,38 zł; Budynek gospodarczy / weterynaria 1.076,56 zł (zgodnie z księgą środków trwałych prowadzonych dla budynków i budowli wartość początkowa wynosiła 10.076,56 zł – poprawka długopisem bez podpisu osoby dokonującej korekty ani parafki i daty); czworaki / spichlerz 17.000,00 zł; Gminny Ośrodek Zdrowia GZOZ 1414971,36 zł (jak wskazano w księdze środków trwałych dla budynków i budowli wartość ta wynosi 1.559.708,81 zł – dokonano zmiany korektorem, bez daty i podpisu osoby dokonującej zmiany); Moje Boisko Orlik 1.037.850,00 zł. Po uwzględnieniu ww. nieprawidłowości kwota ogółem wynosiła 2.687.220,94 zł.
- arkusz nr 31 – Jednostki OSP Gminy Będków (pojazdy i budynki) na łączną kwotę 709.149,65 zł, co jest zgodne z ewidencją środków trwałych prowadzoną dla środków transportu.
- arkusz nr 32 – Domy Ludowe Świetlice na łączną kwotę 1.850.821,97 zł, zgodna z danymi zawartymi w księdze środków trwałych dla budynków i budowli.
- arkusz nr 33 – Hydrofornia – wodociąg, na łączną kwotę 1.780.030,18 zł (wartości zgodne z księgą środków trwałych dla budynków i budowli) – zinwentaryzowano następujące pozycje: [1] teren z ogrodzeniem 52.505,41 zł, [2] Budynek Hydrofornii 162.805,23 zł, [3] Linia wodociągowa z przyłączami 724.805,23 zł, [4] linia wodociągowa z przyłączami 63.564,84 zł, [5] linia wodociągowa z przyłączami 122.427,99 zł, [6] linia wodociągowa 52 sztuki przyłączy 349.012,41 zł, [7] przyłącza 4.261,49 zł, [8] linia wodociągowa z przyłączami Spinka 287.927,73 zł, [9] przyłącza 6.185,16 zł, [10] przyłącza 6.534,70 zł.
- Arkusz nr 34 – Oczyszczalnia ścieków – kanalizacja na łączną kwotę 4497222,12 zł, w tym: [1] kanalizacja I etap 520.256,47 zł, [2] kanalizacja II etap przyłącza dla 130 dostawców 219.415,41 zł, [3] Kanalizacja Będków, Rosocha, Wykno, Rudnik 2.083.594,12 zł, [4] budynek oczyszczalni ścieków 447.335,05 zł (dokonano zmiany zapisów korektorem bez daty i podpisu osoby dokonującej zmiany), [5] obiekty infrastruktury 470.666,07 zł, [6] maszyny i urządzenia 719.163,05 zł, [7] rozruch technologiczny 36.791,95 zł (wartości zgodne z KŚT dla budynków i budowli).
- Arkusz nr 35 – drogi i chodniki na łączną kwotę 4.933.202,26 zł, co jest zgodne z KŚT dla dróg,
- Arkusz nr 36 – oświetlenie uliczne Remiszewice 10.980,00 zł – zgodne z KŚT dla budowli.

W zakresie arkuszy spisowych nr 33, 34, 35 stwierdzono naruszenie art. 26 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym inwentaryzację środków trwałych do których dostęp jest znacznie utrudniony, gruntów oraz praw zakwalifikowanych do nieruchomości, należności spornych i wątpliwych, należności i zobowiązań wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, z tytułów publicznoprawnych, a także aktywów i pasywów niewymienionych w pkt 1 i 2 oraz wymienionych w pkt 1 i 2, jeżeli przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe – przeprowadza się metodą porównania danych ksiąg rachunkowych. Cechami szczególnymi tej metody inwentaryzacji jest stwierdzenie faktycznej ilości majątku poprzez m.in. przeliczenie czy zważenie i ujęcie na arkuszach spisowych, wycena ujętych na arkuszach składników w celu ustalenia ich rzetelnej wartości, a także porównanie ilości i wartości składników majątkowych objętych spisem z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych.

Powyższe wprost wskazuje, iż inwentaryzacja linii wodociągowych, kanalizacyjnych, przyłączy, dróg nie jest możliwa drogą spisu z natury. Składniki te należy inwentaryzować metoda weryfikacji sald poprzez porównanie danych wynikających z ewidencji księgowej z dokumentacją źródłową taka jak m.in. OT, LT, PT.

W arkuszu spisowym nr 34 dokonano zinwentaryzowania rozruchu technologicznego, który ujęty jest w księdze środków trwałych oczyszczalni ścieków. Rozruch ten, jako czynność mająca na celu uruchomienie oczyszczalni oraz sprawdzenie jej działania, uzyskując osiągnięcie wymaganego efektu oczyszczania ścieków, nie jest środkiem trwałym i nie może być w niej ewidencjonowany. Nie podlega także inwentaryzacji. Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości, jednostki przeprowadzają inwentaryzację droga spisu z natury aktywów pieniężnych (z wyjątkiem zgromadzonych na rachunkach bankowych), papierów wartościowych w postaci materialnej, rzeczowych składników aktywów obrotowych, środków trwałych oraz nieruchomości zaliczonych do inwestycji, z zastrzeżeniem pkt 3, a także maszyn i urządzeń wchodzących w skład środków trwałych w budowie, a także znajdujące się w jednostce składniki aktywów, będące własnością innych jednostek, powierzone jej do sprzedaży, przechowania, przetwarzania lub używania, powiadamiając te jednostki o wynikach spisu. Obowiązek ten nie dotyczy jednostek świadczących usługi pocztowe, transportowe, spedycyjne i składowania. Zgodnie natomiast z art. 3 ustawy o rachunkowości, środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki, w tym w szczególności: nieruchomości, maszyny, urządzenia, środki transportu, ulepszenia w obcych środkach trwałych, inwentarz żywy.

W trakcie czynności kontrolnych i weryfikacji bilansu Urzędu Gminy Będków za 2012 rok, w ramach wyjaśnień złożonych przez Skarbnika Gminy w dniu 17 kwietnia 2014 roku, przedłożono kontrolującym nieprzekazaną wcześniej księgę inwentarzową innych środków trwałych „Urządzenia techniczne – Hydrofornia”. W księdze tej ujęte były 4 pozycje: na łączną kwotę 44.800,00 zł. Pierwszy wpis wskazuje na luty 2004 rok. Nie dokonywano amortyzacji wykazanych w tej księdze środków trwałych. Według wpisu inspektora Piotra Szymańskiego do księgi, na dzień 31 grudnia 2013 roku stan pozostałych środków trwałych wynosił 44.800,00zł. Stwierdzić trzeba, iż na żadnym z przedstawionych kontrolującym arkuszy spisowych czy innych protokołów potwierdzających inwentaryzację, nie wskazano na dokonanie zinwentaryzowania pozostałych środków trwałych, będących na stanie hydroforni, pomimo takiego obowiązku nałożonego art. 26 ustawy o rachunkowości. Powyższe wskazuje na nieobjęcie inwentaryzacją części składników majątku Gminy Będków.

AKTA KONTROLI [A20, str. 2279 - 2363]: zarządzenie nr 0050.49.2012 z dnia 27 grudnia 2012 roku w sprawie wprowadzenia instrukcji inwentaryzacyjnej; zarządzenie nr 0050.37.2013 Wójta Gminy z dnia 22 listopada 2013 roku w sprawie przeprowadzenia inwentaryzacji pełnej składników Majątku Gminy Będków, środków trwałych, pozostałych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych w roku obrotowym 2013; sprawozdania z przeprowadzonej inwentaryzacji składników majątku Gminy Będków wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, rozliczenie inwentaryzacji, zestawienie zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, weryfikacja sald kont rozrachunkowych sporządzona przez zespół spisowy na dzień 31 grudnia 2013 roku; tabelaryczne potwierdzenie sald przez Bank; sprawozdanie zespołu spisowego dotyczące przygotowania i przebiegu spisu z natury; zestawienie arkuszy spisowych z inwentaryzacją; arkusze spisowe od nr 1 do nr 36.

X. ZADANIA REALIZOWANE NA PODSTAWIE USTAW ORAZ POROZUMIEŃ Z JEDNOSTKAMI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I ORGANAMI ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ. POMOC FINANSOWA

ZADANIA REALIZOWANE NA PODSTAWIE POROZUMIEŃ - 2013 ROK

Gmina Będków w 2013 roku otrzymała dotację na modernizację drogi dojazdowej do pól w miejscowości Prażki. Przed zawarciem umowy Gmina Będków 28 lutego 2013 roku złożyła wniosek o przyznanie dotacji na ww. zadanie. We wniosku wskazano m.in. charakterystykę zadania, koszt ogólny zadania oraz kwotę wnioskowanej dotacji w wysokości 81.000,00 zł. W dniu 14 czerwca 2013 roku do urzędu wpłynęło pismo informujące o przyznanej dotacji w wysokości 50.460,00 zł.

W dniu 26 lipca 2013 roku została zawarta umowa nr 187/RŚ/2013 pomiędzy Województwem Łódzkim reprezentowanym przez Zarząd Województwa a Gminą Będków reprezentowaną przez Wójta Gminy. Umowa wskazywała m.in.: zadanie, na jakie będzie wydatkowana dotacja – modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Prażki, kwotę dotacji – 50.460,00 zł, termin rozpoczęcia robót – 28 lutego 2013 roku, termin zakończenia robót i złożenia dokumentów rozliczeniowych zadania – 15 października 2013 roku. W dniu 15 października 2013 roku Wójt Gminy Będków przedłożył w Urzędzie Marszałkowskim w Łodzi niezbędne dokumenty rozliczeniowe związane z realizacją dotowanego zadania. W oparciu o przedłożone w terminie i prawidłowo sporządzone dokumenty została wypłacona dotacja w wysokości 50.460,00 zł zgodnie z WB nr 267.

POMOC FINANSOWA UDZIELANA INNYM JEDNOSTKOM SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO – 2012-2013

W wyniku kontroli stwierdzono, że Gmina Będków w latach 2012-2013 udzieliła dotacji celowej dla Gminy Inowłódz oraz dla Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Mazowieckim.

Dotacja celowa w wysokości 2.000,00 zł na udzielenie pomocy finansowej Gminie Inowłódz w związku z pożarem budynku komunalnego.

Na podstawie uchwały nr XXVIII/146/13 z dnia 25 marca 2013 roku, Rada Gminy w Będkowie postanowiła udzielić pomocy finansowej w formie dotacji celowej gminie Inowłódz w wysokości 2.000,00 zł, z przeznaczeniem na zlikwidowanie skutków pożaru wielorodzinnego budynku stanowiącego mienie komunalne. Ww. uchwała Rady Gminy w Będkowie wskazuje, że sfinansowanie dotacji nastąpi z rezerwy na zarządzanie kryzysowe. Środki rezerwy w kwocie 21.700,00 zł zostały zabezpieczone w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, rozdział 75421 – Zarządzanie kryzysowe.

W dniu 26 sierpnia 2013 roku Wójt Gminy Będków reprezentujący Gminę Będków zawarł umowę nr 4/2013 z Wójtem Gminy Inowłódz reprezentującym Gminę Inowłódz. Na podstawie umowy „dotujący” (Gmina Będków) zobowiązał się udzielić „dotowanemu” (Gmina Inowłódz) pomocy finansowej w formie dotacji celowej i przekazać środki finansowe w wysokości 2.000,00 zł z przeznaczeniem na rozbiórkę i remont po pożarze budynku mieszkalnego w miejscowości Konewka nr 6. Gmina Będków zobowiązała się przekazać środki na rachunek Gminy Inowłódz w terminie do

10 września 2013 roku. Należy zauważyć, że kwota dotacji w wysokości 2.000,00 zł została przekazana 17 października 2013 roku (WB nr 218) a więc niezgodnie z terminem określonym w umowie. Gmina Inowłódz zobowiązała się wykorzystać dotację w terminie do 30 października 2013 roku zgodnie z przeznaczeniem oraz rozliczyć dotację w terminie do 10 grudnia 2013 roku w formie pisemnej.

W dniu 4 grudnia 2013 roku do Urzędu Gminy w Będkowie wpłynęło rozliczenie dotacji, określające ogólną wartość zadania, wysokość wykorzystanej dotacji oraz zawierające dokumenty potwierdzające poniesione wydatki, zgodnie z zawartą umową nr 4/2013 pomiędzy gminami.

Pomoc finansowa w wysokości 2.000,00 zł na zakup samochodu osobowego z przeznaczeniem na potrzeby Komisariatu Policji w Rokicinach

Uchwałą nr XXVIII/147/13 z dnia 25 marca 2013 roku podjęto decyzję o udzieleniu z budżetu Gminy Będków pomocy finansowej w wysokości 2.000,00 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie zadania inwestycyjnego pod nazwą zakup pojazdu służbowego dla Komisariatu Policji w Rokicinach do kwoty zabezpieczonej w budżecie w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, rozdział 75403 – Jednostki terenowe policji.

Umowa dotacji w wysokości 2.000,00 zł, pomiędzy Gminą Będków reprezentowaną przez Wójta Gminy Będków a Komendą Wojewódzką Policji w Łodzi reprezentowaną przez Komendanta Wojewódzkiego Policji w Łodzi, została zawarta 28 maja 2013 roku. W umowie Gmina Będków zobowiązała się przekazać ww. kwotę na Fundusz Wsparcia Policji Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi w terminie 14 dni od daty podpisania umowy. Komendant Wojewódzki Policji w Łodzi zobowiązał się do wydatkowania środków pieniężnych zgodnie z przeznaczeniem w terminie do 15 grudnia 2013 roku oraz złożenia sprawozdania finansowego w terminie do 31 grudnia 2013 roku.

Gmina Będków przekazała środki w wysokości 2.000,00 zł w dniu 28 czerwca 2013 (WB nr 130) roku a więc niezgodnie z terminem określonym w umowie 14 dni od dnia podpisania umowy.

W dniu 15 stycznia 2014 roku do Urzędu Gminy Będków wpłynęło rozliczenie finansowe środków otrzymanej dotacji. Komenda Wojewódzka Policji przekazała rozliczenie finansowe niezgodnie z umową, która określała przekazanie rozliczenia w terminie do 31 grudnia 2013 roku. Rozliczenie finansowe zawierało zgodnie z umową kopię faktury kupna samochodu oraz kopię dokumentu OT-Przyjęcie środka trwałego.

XI. ROZLICZENIA BUDŻETU Z SAMORZĄDOWYMI JEDNOSTKAMI ORGANIZACYJNYMI

1. DOTACJE PRZEKAZYWANE NA RZECZ ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH I – WYSOKOŚĆ I RODZAJ - 2012 – 2013 ROK

W kontrolowanym okresie Gmina Będków nie przekazywała dotacji dla zakładów budżetowych.

Oświadczenie Skarbnika Gminy Będków dotyczące dotacji dla zakładów budżetowych stanowi załącznik nr 54. protokołu kontroli.

2. DOTACJE NA RZECZ PUBLICZNYCH SAMODZIELNYCH ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ – 2012 ROK

W kontrolowanym okresie Gmina Będków nie przekazywała dotacji dla Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej.

Oświadczenie Skarbnika Gminy Będków dotyczące dotacji dla ZOZ, stanowi załącznik nr 55 protokołu kontroli.

XII. INNE USTALENIA

Przekazanie w 2012 roku darowizny na rzecz Gminy Będków w kwocie ogółem 43.050,00 zł.

W trakcie przeprowadzania czynności kontrolnych i weryfikacji zapisów na koncie 130, kontrolujący stwierdzili, że Gmina Będków otrzymała w 2012 roku dwie darowizny: I na kwotę 20.000,00 zł wpłacona w dniu 20 listopada 2012 roku, oraz II w wysokości 23.050,00zł wpłacona w dniu 5 grudnia 2012 roku. Obie darowizny zaksięgowano Wn130/Ma221 przy klasyfikacji budżetowej dział 900 – gospodarka komunalna i ochrona środowiska, rozdział 90003 – oczyszczanie miast wsi, §6290 –środki na dofinansowanie własnych inwestycji gmin, pozyskane z innych źródeł.

O przedstawienie dokumentów, umów dotyczących przedmiotowej darowizny zwrócono się do Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka. Wyżej wymieniony, w pisemnym oświadczeniu z dnia 28 marca 2014 roku stwierdził, że „(...) Dowody wpłaty darczyńców z dnia 21 listopada 2012 roku oraz 5 grudnia 2012 roku są jedynymi dokumentami potwierdzającymi ich wolę. W związku z powyższym informuję, że Gmina nie zawierała żadnych umów dotyczących powyższych darowizn”.

Wyjaśnienie Wójta Gminy Będków z dnia 28 marca 2014 roku dotyczące darowizny otrzymanej przez Gminę Będków wraz z załącznikiem stanowiącym potwierdzenie wpłat z Banku, stanowi załącznik nr 56 do protokołu kontroli.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, źródłami dochodów własnych gminy są m.in. spadki, zapisy i darowizny. Natomiast gospodarowanie środkami publicznymi jest jawne, o czym mówi z kolei art. 33 i 34 ustawy o finansach publicznych, precyzując na czym polega ta jawność. Z kolei definicja darowizny, oraz związane z nią procedury, uregulowane są w księdze trzeciej, tytuł XXXIII. Darowizna Kodeksu cywilnego. Wskazano tam, w art. 888 §1, iż przez umowę darowizny darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swego majątku. Wskazano także na formę, jaką powinna przybrać darowizna. W art. 890 §1 wskazano, iż oświadczenie darczyńcy powinno być złożone w formie aktu notarialnego. Jednakże umowa darowizny zawarta bez zachowania tej formy staje się ważna, jeżeli przyręczone świadczenie zostało spełnione. Nie mniej jednak, z uwagi na wskazane powyżej zasady jawności i przejrzystości finansów jednostki samorządu terytorialnego konieczne jest zawieranie pisemnych umów w sprawie darowizny. Darczyńca ma możliwość wskazać w nich cel na jaki przekazano środki pieniężne. Wówczas wpłacona kwota ujmowana jest w budżecie gminy w odpowiedniej klasyfikacji budżetowej.

Do wyjaśnienia Wójt Gminy Lesław Kołodziejczyk załączył potwierdzenia z Banku wpłat obu kwot darowizny. Wynika z nich, że kwotę 20.000,00 zł wpłaciła w dniu 20 listopada 2012 roku (...)³⁵, a kwotę 23.050,00 zł wpłacił w dniu 5 grudnia 2012 roku

---

³⁵ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z

(...)³⁶. Jak ustalono wobec wyżej wymienionego w 2013 roku toczyło się postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji złoża kruszywa naturalnego – piasku „Teodorów”, gmina Będków (dz.nr ewid. 29/1, 30/1, 31/1, 32/2 obręb Teodorów), na wniosek PPHU Kruszland Sebastian Głowacki – obwieszczenie o wszczęciu postępowania znak 6220.2.2013 z dnia 9 maja 2013 roku. W dniu 9 sierpnia 2013 roku, na podstawie art. 71 ust. 4 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. tekst jednolity z 2013 roku, nr 1235) Wójt Gminy Będków Lesław Kołodziejczyk wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach znak 6220.2.2013, stwierdzając realizację przedmiotowego przedsięwzięcia oraz brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, po zapoznaniu się z opinią Państwowego Inspektora Sanitarnego w Tomaszowie Mazowieckim, który także nie stwierdził potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 27 maja 2013 roku, w którym stwierdzono konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko z uwagi na emisję pyłów i gazów do powietrza oraz hałasu na znajdującą się zabudowę mieszkaniową oraz obciążenie istniejącej infrastruktury transportem urobku. Na podstawie wypisów z rejestru gruntów stwierdzono, że właścicielami nieruchomości stanowiących grunty na których planowane jest wydobywanie, jest (...)³⁷.

Zgodnie z informacją uzyskaną od pracownika zajmującego się pomiarami podatków, w rejestrze podatników nie widnieje podatek PPHU Kruszland, z uwagi na fakt iż podmiot nie rozpoczął jeszcze wydobywania. Na potwierdzenie okazano druk „Wzór informacji dotyczącej opłaty za wydobyta kopalinę” doręczony do Urzędu Gminy w dniu 8 stycznia 2014 roku. Dodatkowo wyżej wymieniona poinformowała także iż na terenie kopalni nie były przeprowadzane żadne kontrole podatkowe. Na swojej stronie internetowej www.kruszland.pl, w zakładce „Oferta” oraz „Lokalizacja” firma informuje, iż jest w posiadaniu dwóch kopalni, jednej w Woli Będkowskiej koło Sieradza i drugiej kopalni Teodorów w gminie Będków. Kopalnia w Gminie Będków jest to nowo otwarta żwirownia mająca na chwilę obecną w swojej ofercie: piasek podsypkowy, pospółkę, czarną ziemię. W najbliższym czasie planowane jest poszerzenie oferty o piach siany, żwir, kamień oraz kruszywo łamane. Dodatkowo, zgodnie z wpisem do centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej CEIDG, firma PPHU Kruszland Sebastian Głowacki uzyskała od dnia 11 września 2013 roku do dnia 30 września 2033 roku koncesję na wydobywanie kopalni ze złóż Decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego w sprawie udzielenia koncesji na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża Teodorów w miejscowości Teodorów, gmina Będków, powiat tomaszowski.

W świetle stanu faktycznego, zgodnie z którym wobec firmy PPHU Kruszland, prowadzonej przez Sebastiana Głowackiego toczyło się w Gminie Będków postępowanie mające na celu zadecydowanie o konieczności uzyskania decyzji środowiskowych, w związku z planowanym wydobywaniem kruszywa na terenie jednostki,

---

dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

³⁶ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

³⁷ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

brak zawarcia pisemnej umowy dokumentującej i legalizującej przekazaną przez właściciela firmy KRUSZLAND PPHU oraz przez drugą osobę, będącej współwłaścicielem gruntu na którym prowadzone ma być wydobywanie, darowizny w kwocie ogółem 43.050,00 zł może budzić wątpliwości. Co więcej, mimo ogłaszania przez powyższy podmiot prowadzenia działalności na terenie kopalni w Będkowie i oferowania produktów pochodzących z wydobywania, nie przeprowadzono na terenie kopalni kontroli podatkowej w celu ustalenia podstawy do opodatkowania bądź nie opodatkowania powyższej firmy należnym podatkiem.

AKTA KONTROLI [A21, str. 2364 - 2387]: kserokopia potwierdzona za zgodność z oryginałem obwieszczenia o wszczęciu postępowania z dnia 9 maja 2013 roku, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 9 sierpnia 2013 roku, obwieszczenia o braku potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko i zakończeniu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, wypis z rejestru gruntów dla działki nr 29/1 obrębu Teodorów, nr 31/1 obrębu Teodorów, 30/1 obrębu Teodorów; zwór wydruku informacji dotyczącej opłaty za wydobytą kopalinę, wydruk ze strony www.kruszland.pl wskazujący na lokalizację kopalni i prowadzone wydobywanie.

PRAWIDŁOWOŚĆ NALICZANIA ŚREDNICH WYNAGRODZEŃ NAUCZYCIELI PRZEZ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W związku z nałożonym w art. 30b ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz.U. nr 97, poz. 674 ze zm.) na regionalne izby obrachunkowe obowiązkiem kontroli osiągania wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego, kontroli poddano zagadnienia związane z poniesionymi przez Gminę Będków wydatkami na wynagrodzenia nauczycieli w odniesieniu do wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3, z uwzględnieniem art. 30a ust. 3.

Prowadzeniem spraw związanych z oświatą, w tym m. in. ustaleniem jednorazowego dodatku uzupełniającego dla poszczególnych szkół zajmuje się Mielczarek Beata – starszy referent.

Sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez Gminę Będków sporządzone zostało w dniu 13 stycznia 2014 roku przez starszego referenta Beatę Mielczarek, zatwierdzone przez Wójta Gminy Lesława Kołodziejczyka oraz wysłane do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi 24 stycznia 2014 roku. Ze sprawozdania wynika, że tylko nauczyciele mianowani nie osiągnęli w 2013 roku średniego poziomu wynagrodzeń nauczycieli.

Sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli za 2013 rok:

Stopień awansu zawodowego	Średnie wynagrodzenie 1.01-31.08.13	Średnioroczna liczba etatów 1.01-31.08.13	2 x 3	Średnie wynagrodzenie 1.09-31.12.13	Średnioroczna liczba etatów 1.09-31.12.13	5 x 6	4 + 7	Wydatki poniesione w roku na wynagrodzenia	9 – 8
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
nauczyciel stażysta	2.717,59 (100% kwoty bazowej)	0,00	0 x 8 m-cy = <u>0,00</u>	2.717,59 (100% kwoty bazowej)	0,00	0,00 x 4 m-ce = <u>0,00</u>	0,00	0,00	0,00
nauczyciel kontraktowy	3.016,52 (111% kwoty bazowej)	2,77	8.355,7604 x 8 m-cy = <u>66.846,0832</u>	3.016,52 (111% kwoty bazowej)	0,11	331,8172 x 4 m-ce = <u>1.327,2688</u>	68.173,35	70.233,22	2.059,87

nauczyciel mianowany	3.913,33 (144% kwoty bazowej)	5,95	23.284,313 5 x 8 m-cy = <u>186.274,50</u> <u>8</u>	3.913,33 (144% kwoty bazowej)	8,00	31.306,64 x 4 m-ce = <u>125.226,56</u>	311.501,07	305.504,09	-5.996,98
nauczyciel dyplomowany	5.000,37 (184% kwoty bazowej)	27,44	137.210,15 28 x 8 m-cy = <u>1.097.681,2</u> <u>224</u>	5.000,37 (184% kwoty bazowej)	26,73	133.659,89 01 x 4 m = <u>534.639,56</u> <u>04</u>	1.632.320,78	1.645.982,10	13.661,32

W celu weryfikacji poprawności danych jednostkowych wykorzystywanych do sporządzenia sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń na poszczególnych stopniach awansu zawodowego, kontrolą objęto dokumenty źródłowe dotyczące zatrudnienia nauczycieli oraz wypłaconych na ich rzecz wynagrodzeń. Szczegółową kontrolą objęto: karty wypłat wynagrodzeń za okres od 1 stycznia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku, listy płac, karty wynagrodzeń, zestawienia etatów wyliczone przez poszczególne szkoły dla nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego, umowy o pracę oraz angaże.

Szczegółową kontrolą objęto wszystkich nauczycieli mianowanych zatrudnionych w Gimnazjum w Będkowie, Szkole Podstawowej w Będkowie, Przedszkolu w Rzeczkowie.

Wykonane wydatki na wynagrodzenia nauczycieli

W wyniku kontroli prawidłowości wyliczenia poniesionych wydatków na rzecz nauczycieli mianowanych stwierdzono, że Gmina Będków w sprawozdaniu za 2013 rok w kolumnie 9 zawyżyła wydatki poniesione w roku na wynagrodzenia kontrolowanej grupy nauczycieli. Gmina Będków wykazała wysokość poniesionych wydatków w kwocie 305.504,09 zł. Kontrolujący ustalili, że faktycznie poniesione wydatki wynosiły 305.215,43 zł i zostały zawyżone o 288,66 zł. Wskazana różnica wynikała przede wszystkim z nieuwzględnienia w wydatkach na wynagrodzenia wydatku ponieszonego z tytułu wynagrodzenia za czas choroby wypłacanego przez pracodawcę czy zaniżenie dodatku wychowawczego. Ponadto w przypadku trzech nauczycieli mianowanych przebywających na zwolnieniu lekarskim, płatnym ze środków pracodawcy, do wydatków poniesionych na wynagrodzenia zaliczano pełne kwoty wynagrodzeń, pomimo że w okresie objętym kontrolą przebywali na zwolnieniach lekarskich i otrzymywali za ten okres wynagrodzenia za czas choroby w wysokości 80%. Pozostałe składniki wynagrodzenia uwzględnianie w wydatkach ponoszonych w 2013 roku na wynagrodzenia nauczycieli mianowanych odpowiadały art.30 ust.1 ustawy Karta Nauczyciela tj. nie uwzględniały świadczeń z ZFŚS oraz dodatków wymienionych w art.54 ww. ustawy: mieszkaniowego czy wiejskiego. Do wyliczeń przyjmowano: wynagrodzenie zasadnicze, dodatkowe wynagrodzenie roczne, godziny nadliczbowe, dodatek za usługę lat, dodatek motywacyjny, dodatek wychowawczy.

Szczegółowe zestawienie wydatków poniesionych w 2013 roku przez Gminę Będków na nauczycieli mianowanych stanowi załącznik nr 57 do protokołu kontroli.

Średnioroczna struktura zatrudnienia

W celu weryfikacji wyliczeń etatów w kategorii awansu zawodowego nauczycieli mianowanych, szczegółowej kontroli poddano umowy o pracę, angaże, listy płac, karty zasiłkowe poszczególnych nauczycieli.

W wyniku kontroli stwierdzono nieprawidłowość w strukturze zatrudnienia

nauczyciela mianowanego (...)³⁸. Z przedstawionej dokumentacji źródłowej wynika, że w kwietniu 2013 roku otrzymywał zasiłek z ZUS przez okres 8 dni. W strukturze zatrudnienia w miesiącu kwietniu wyliczono 0,61 etatu. Kontrolujący ustalili, że wyliczenia dokonano niezgodnie z załącznikiem nr 2 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 roku (Dz.U. nr 6, poz.35). Rozporządzenie wskazuje, że ustalając średnioroczną liczbę etatów, w przypadku nauczyciela, który przez część miesiąca pobierał zasiłek lub inne świadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, za miesiąc przyjmuje się 30 dni. Tak więc struktura zatrudnienia dla ww. nauczyciela powinna wynosić w miesiącu kwietniu 2013 roku 0,73 etatu.

Wysokość różnicy między wydatkami poniesionymi na nauczycieli mianowanych w 2013 roku w składnikach o których mowa w art. 30 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela, a iloczynem średniorocznej liczby etatów w tym stopniu awansu zawodowego oraz średnich wynagrodzeń nauczycieli o których mowa w art. 30 ust. 3 ww. ustawy w danym roku obrazuje poniższa tabela sporządzona przez inspektorów RIO:

Stopień awansu zawodowego	Średnie wynagrodzenie 1.01-31.08.13	Średnioroczna liczba etatów 1.01-31.08.13	2 x 3	Średnie wynagrodzenie 1.09-31.12.13	Średnioroczna liczba etatów 1.09-31.12.13	5 x 6	4 + 7	Wydatki poniesione w roku na wynagrodzenia	9 – 8
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
nauczyciel mianowany	3.913,33 (144% kwoty bazowej)	5,97	23.362,580 1 x 8 m-cy = <u>186.900,64</u> <u>08</u>	3.913,33 (144% kwoty bazowej)	8,00	31.306,64 x 4 m-ce = <u>125.226,56</u>	312.127,20	305.215,43	-6.911,77

Zgodnie z powyższą tabelą, prawidłowa kwota różnicy wynosi 6.911,77 zł, nie zaś 5.996,98 zł, którą to kwotę Gmina Będków wykazała w sprawozdaniu (kwota różnicy została zatem zaniżona o 914,79 zł).

Szczegółowe zestawienie średniorocznej struktury zatrudnienia w 2013 roku dla nauczycieli mianowanych stanowi załącznik nr 58 do protokołu kontroli.

Jednorazowy dodatek uzupełniający

Kontrolujący dokonali wyliczenia należnych kwot jednorazowego dodatku uzupełniającego w oparciu o zapisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 roku w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, tj. m.in. o wzory wynikające z załącznika nr 1 do ww. rozporządzenia.

W wyniku kontroli stwierdzono, że przy dokonywaniu wyliczeń osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego S_j w 2013 roku dla nauczycieli mianowanych błędnie wyliczono okres zatrudnienia dla jednego z nauczycieli oraz w okresie I-VIII uwzględniono dwóch nauczycieli, którzy nie posiadali stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego. Wskazane nieprawidłowości naruszają ww. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 roku i w konsekwencji doprowadziły do

³⁸ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

nieprawidłowego wyliczenia osobistej stawki wynagrodzenia zasadniczego.

Szczegółowe wyliczenie należnej stawki wynagrodzenia zasadniczego Sj w rozbiciu na poszczególnych nauczycieli mianowanych stanowi załącznik nr 59 do protokołu kontroli.

Wysokość jednorazowego dodatku uzupełniającego Dj w rozbiciu na poszczególnych nauczycieli mianowanych, ze wskazaniem różnic przedstawia poniższa tabela:

(...)³⁹

Sposób dokonywania wyliczeń spowodował, że w 6 przypadkach na 8 skontrolowanych zaniżono wypłacone jednorazowe dodatki uzupełniające, natomiast w pozostałych 2 przypadkach jednorazowe dodatki uzupełniające zostały zawyżone.

Jednorazowe dodatki uzupełniające wypłacone zostały w terminie wskazanym w art. 30a ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela, tj. do dnia 31 stycznia roku kalendarzowego następującego po roku, dla którego wyliczono kwotę różnicy.

AKTA KONTROLI [A22, str. 2388 – 2420]: *Kserokopie wyliczenia osobistej stawki wynagrodzenia Sj oraz jednorazowych dodatków uzupełniających Dj dla nauczycieli mianowanych; kserokopia wyliczenia średniorocznej struktury zatrudnienia dla nauczycieli mianowanych w 2013 roku; kserokopia zestawienia zawierającego faktyczne wydatki poniesione na wynagrodzenia nauczycieli mianowanych w 2013 roku.*

XIII. USTALENIA KOŃCOWE. ZAŁĄCZNIKI.

Protokół zawiera 183 ponumerowanych i zaparafowanych stron. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli..... pod pozycją .../2014.

W trakcie kontroli informacji i wyjaśnień udzielały niżej wymienione osoby:

1. Lesław Kołodziejczyk – Wójt Gminy Będków,
  2. Małgorzata Jabłońska – Skarbnik Gminy,
  3. Anna Król-Pospieszny – Sekretarz Gminy,
  4. Marzanna Jagiełło – Zastępca Skarbnika Gminy,
  5. Maria Walas – inspektor,
  6. Jadwiga Makowska – inspektor,
  7. Agnieszka Łabuzińska – inspektor,
  8. Wiesława Krych – inspektor,
  9. Beata Kowalczyk – inspektor,
- oraz inny pracownicy w ramach potrzeb.

Integralną częścią protokołu są następujące załączniki:

1. *Protokół z kontroli kasy Urzędu Gminy Będków,*
2. *Wykaz wszystkich rachunków bankowych Gminy Będków prowadzonych w latach 2012 – 2013, sporządzony przez Skarbnika Gminy Małgorzatę Jabłońską.*
3. *Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 14 marca 2014 roku dotyczące konta 139-1.*
4. *Wyjaśnienia Skarbnika Gminy Będków dotyczące konta 139-2 z dnia 14 marca 2014 roku.*

---

³⁹ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

5. Oświadczenie Skarbnika Gminy Będków Małgorzaty Jabłońskiej z dnia 26 lutego 2014 roku, dotyczące ewidencji na odrębnym komputerze.
6. Pismo do Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka z dnia 5 marca 2014 roku.
7. Wyjaśnienia z dnia 12 marca 2014 roku, złożone przez Skarbnika Gminy Będków.
8. Pierwsze wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 20 marca 2014 roku dotyczące sprawozdań jednostkowych.
9. Drugie wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 20 marca 2014 roku dotyczące sprawozdań jednostkowych – brak sporządzania sprawozdań przez Urząd Gminy.
10. Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków Małgorzaty Jabłońskiej z dnia 1 kwietnia 2014 roku w prawie dochodów i wydatków wykazanych w sprawozdaniu Rb-27S i Rb-NDS za 2012 i 2013 rok.
11. Pismo z dnia 15 kwietnia 2014 roku skierowane do Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka.
12. Wyjaśnienia Skarbnika Gminy Będków z dnia 16 kwietnia 2014 roku.
13. Wyjaśnienia uzupełniające Skarbnika Gminy z dnia 17 kwietnia 2014 roku.
14. Informacja złożona przez inspektora Marię Walas oraz inspektora Jadwigę Makowską, w sprawie umorzenia odsetek od zaległości podatkowych.
15. Zestawienie działek i nieruchomości, ze wskazaniem na powierzchnię, oznaczenie gruntów, stawkę podatku oraz kwotę podatku rolnego i od nieruchomości, sporządzone przez Skarbnika Gminy Będków.
16. Zestawienie budynków i gruntów zwolnionych od podatku od nieruchomości na podstawie uchwały nr X/52/07 z dnia 5 grudnia 2007 roku.
17. Wyliczenie skutków obniżenia górnych stawek podatku od środków transportowych, obliczone za 2013 rok dla Gminy Będków.
18. Wyjaśnienie inspektor Marzanny Jagiełło, dotyczące pojazdów znajdujących się w posiadaniu Gminy Będków oraz braku uchwał w sprawie zwolnień w podatku od środków transportowych.
19. Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 26 marca 2014 roku dotyczące kwoty 20.112,00 zł.
20. Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Małgorzaty Jabłońskiej, dotyczącej konta 223.
21. Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 26 marca 2014 roku, dotyczące konta 224
22. Test kontroli prawidłowości prowadzenia ewidencji operacji gospodarczych i finansowych na koncie 201 – rozrachunki z dostawcami i odbiorcami w zakresie ewidencji zobowiązań.
23. Informacja Małgorzaty Jabłońskiej – Skarbnika Gminy dotycząca m.in. konta 231, 234 oraz 240.
24. Wyjaśnienia Zastępcy Skarbnika Gminy Marzanny Jagiełło z dnia 4 marca 2014 roku dotyczące przekazania kasy.
25. Wyjaśnienia Zastępcy Skarbnika Gminy Będków - Marzanny Jagiełło z dnia 4 marca 2014 roku dotyczące sporządzania raportów kasowych.
26. Wyjaśnienia Agnieszki Łabuzińskiej z dnia 3 marca 2014 roku dotyczące raportów kasowych.
27. Informacja Zastępcy Skarbnika Gminy Będków Marzanny Jagiełło z dnia 4 marca 2014 roku dotycząca zaliczek.
28. Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 9 kwietnia 2014 roku dotyczące przekroczeń planu wydatków.
29. Test dotyczący przestrzegania zasad rachunkowości podatkowej.
30. Szczegółowe dane dotyczące poszczególnych podatników podatku od nieruchomości od osób prawnych.
31. Szczegółowe dane dotyczące poszczególnych podatników podatku od nieruchomości od osób fizycznych.
32. Szczegółowe dane dotyczące terminowości wpłaty podatku od nieruchomości.
33. Testy dotyczące podatku od nieruchomości.
34. Oświadczenie Wójta Gminy Będków z dnia 24 lutego 2012 roku w sprawie niedokonania żadnej sprzedaży nieruchomości wchodzącej w skład mienia gminnego.
35. Oświadczenie Wójta Gminy Będków z dnia 24 lutego 2012 roku w sprawie nieposiadania żadnej nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste.
36. Oświadczenie Wójta Gminy Będków z dnia 24 lutego 2012 roku dotyczące dzierżawy nieruchomości gminnych.
37. Informacja inspektora Wiesławy Krych dotycząca podania do publicznej wiadomości listy nieruchomości przeznaczonych do wynajmu w 2012 roku, stanowi załącznik nr ... protokołu kontroli.

38. Oświadczenie Wójta Gminy Będków z dnia 27 lutego 2014 roku dotyczące nienabywania w latach 2011-2013 nieruchomości przez Gminę.
39. Informacja Skarbnika Gminy Będków.
40. Wyjaśnienia Beaty Kowalczyk z dnia 7 marca 2014 roku dotyczące wynagrodzeń.
41. Wyjaśnienie Wójta Gminy Będków z dnia 10 kwietnia 2014 roku w sprawie protokołów zdawczo-odbiorczych dokumentacji projektowej.
42. Wyjaśnienie Wójta Gminy Będków z dnia 10 kwietnia 2014 roku dotyczące opisu przedmiotu zamówienia przy realizacji inwestycji pn. „Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Będków – Zacharz – Nowiny oraz Rosocha”.
43. Wyjaśnienia Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka z dnia 10 kwietnia 2014 roku w sprawie kwoty jaką Zamawiający zamierzał przeznaczyć na realizację zamówienia.
44. Wyjaśnienia Wójta Gminy Będków Lesława Kołodziejczyka z dnia 10 kwietnia 2014 roku w sprawie rażąco niskiej ceny.
45. Test dotyczący zasad ewidencji składników majątkowych.
46. Test dotyczący urzędzeń księgowych w zakresie środków trwałych.
47. Test dotyczący ewidencji pozostałych środków trwałych.
48. Test dotyczący udokumentowania obrotów na koncie 011.
49. Wyjaśnienia Skarbnika Gminy Będków dotyczące konta 020.
50. Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków dotyczące konta 030.
51. Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków z dnia 26 marca 2014 roku, dotyczące inwentaryzacji środków pieniężnych i należności.
52. Wyjaśnienie Skarbnika Gminy Będków Małgorzaty Jabłońskiej z dnia 7 kwietnia 2014 roku, dotyczące inwentaryzacji metodą weryfikacji sald, dokonanej podczas inwentaryzacji w 2013 roku.
53. Szczegółowe zestawienie wszystkich 36 arkuszy spisowych, ze wskazaniem na przedmiot spisu, osobę odpowiedzialną, kwotę spisu.
54. Oświadczenie Skarbnika Gminy Będków dotyczące dotacji dla zakładów budżetowych.
55. Oświadczenie Skarbnika Gminy Będków dotyczące dotacji dla ZOZ.
56. Wyjaśnienie Wójta Gminy Będków z dnia 28 marca 2014 roku dotyczące darowizny otrzymanej przez Gminę Będków wraz z załącznikiem stanowiącym potwierdzenie wpłat z Banku.
57. Szczegółowe zestawienie wydatków poniesionych w 2013 roku przez Gminę Będków na nauczycieli mianowanych.
58. Szczegółowe zestawienie średniorocznej struktury zatrudnienia w 2013 roku dla nauczycieli mianowanych.
59. Szczegółowe wyliczenie należnej stawki wynagrodzenia zasadniczego S_j w rozbiciu na poszczególnych nauczycieli mianowanych.
60. Tabelaryczne zestawienie kwoty przychodów i dochodów uwzględnianych do sprawozdania Rb-NDS za 2012 i 2013 rok, sporządzone przez Skarbnika Gminy Będków.
61. Zestawienie akt kontroli.

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach i podpisano **w dniu 24 czerwca 2014 roku**. Jeden egzemplarz protokołu wraz z załącznikami pozostawiono w Urzędzie Gminy w Będkowie.

Kierownika jednostki i Skarbnika poinformowano o przysługującym mu prawie odmowy podpisania protokołu i złożenia w ciągu 3 dni od daty jego otrzymania pisemnych wyjaśnień, co do przyczyn tej odmowy.

Kontrolujący:

.....
(Zuzanna Sieradzka)

.....
(Michał Bernaś)

Jednostka kontrolowana:

Kwituję odbiór 1 egzemplarza protokołu kontroli:

.....

(data i podpis kierownika jednostki kontrolowanej)